BOHEMIAN RHAPSODY

Adevărata biografie a lui Freddie Mercury

LESLEY-ANN
JONES

NEMIRA

BOHEMIAN RHAPSODY

Adevărata biografie a lui Freddie Mercury

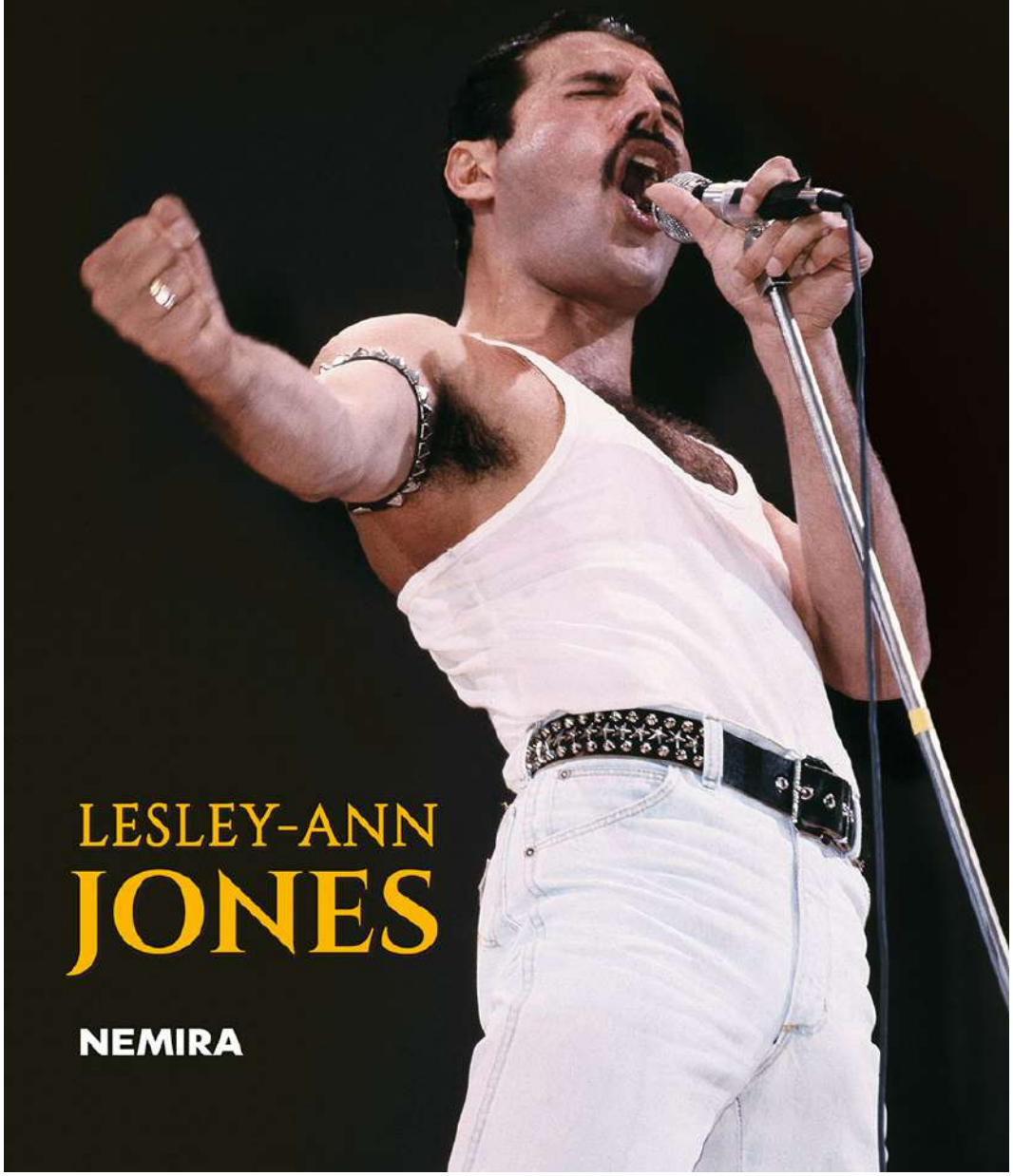

LESLEY-ANN
JONES

NEMIRA

Yorick.ro

Lesley-Ann Jones scrie biografii, găzduiește emisiuni radio și ține discursuri. Și-a ascuțit penița în presa scrisă din Marea Britanie, unde a fost gazetar și scriitor invitat mai bine de douăzeci de ani. A lucrat mult în radio și în televiziune și este invitată cu regularitate la emisiuni documentare despre muzică în Marea Britanie, SUA și Australia. Este coproducător al filmului „Ultimul interviu al lui John Lennon" – o mărturie despre ultima întâlnire dintre fostul membru Beatles și prezentatorul BBC Andy Peebles. Printre cărțile ei se numără: Trumbling Dice, Hero: David Bowie, Imagine și Ride a White Swan: The Lives and Death of Marc Bolan.

BOHEMIAN RHAPSODY

Adevărata biografie a lui Freddie Mercury

LESLEY-ANN
JONES

Traducere din limba engleză
Alexandru Macovescu

NEMIRA

Coperta: Cristian Florescu, Ana NICOLAU
Ilustrație copertă: Freddie Mercury (Queen) pe scenă la Live Aid, pe stadionul Wembley, Londra, 13 iulie 1985
© Phil Dent via Guliver/Getty Images
Redactor: Mihaela STAN
Tehnoredactor: Magda BITAY
Lector: Roxana POPESCU
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
jones, lesley-ann
Bohemian Rhapsody: Adevărata biografie a lui Freddie Mercury/ Lesley-Ann Jones;
trad. din lb. engl.: Alexandru Macovescu. - București: Nemira Publishing House, 2019
ISBN print: 978-606-43-0588-6
ISBN epub: 978-606-43-0747-7
ISBN mobi: 978-606-43-0748-4
I. Macovescu, Alexandru (trad.)
821.111
Lesley-Ann Jones

bohemian rhapsody. The Definitiv Biography of Freddie Mercury

Copyright © Lesley-Ann Jones 2011

The right of Lesley-Ann Jones to be identified as the Author of the Work has been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

All rights reserved.

© Nemira, 2019
Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

Cuprins

1. *Live Aid*
2. *Zanzibar*
3. *Panchgani*
4. *Londra*
5. *Queen*
6. *Solistul*
7. *Mary*
8. *Trident*
9 . *Emi*
10. *Tipii*
11. *Rhapsody*
12. *Celebritatea*
13. *Campionii*
14. *München*
15. *Phoebe*
16. *America de Sud*
17. *Barbara*
18. *Jim*
19. *Break Free*
20. *Live*
21. *Budapesta*
22. *Garden Lodge*
23. *Barcelona*
24. *Înainte de plecare*
25. *Legenda*
Mulțumiri și prețuire
In memoriam
Referințe fotografice
Cronologie
Discografie

Bibliografie selectivă

Pentru mama și tata
Pentru Mia, Henry și Bridie

Introducere

Montreux

Pe atunci nu scriam. Luam notițe, așa cum făceau ziariștii la vremea aceea, ne întipăream citatele în memorie, apoi inventam un motiv și ne duceam la baie unde mâzgăleam repede în carnețel înainte ca băutura să-și facă efectul. Evident că aveam reportofoane, dar nu le puteam folosi. Tăiau tot cheful de discuții, mai ales dacă te aflai într-un loc compromițător, unde nu era în regulă să recunoști deschis că ești un ageamiu.

Așa că noi – câțiva scribi și un fotograf – ne-am rupt de droaia de jurnaliști gălăgioși de la centrul de conferințe și am ieșit să bem liniștiți o bere la singurul bar din centrul orașului Montreux. Blanc Gigi era un local intim – i se spunea White Horse. Freddie era acolo în noaptea aia cu câțiva prieteni promiscui care puteau fi elvețieni sau francezi. Barul ăsta englez era unul dintre preferatele lui și asta cred că o știam. Freddie nu avea nevoie de o gardă de corp, ci de țigări. Tipul nou de la *Express* era fumător înrăit și avea mereu patru pachete la el. Nopțile erau lungi pentru reporterii tineri care se ocupau de domeniul showbizului. Veniserăm pregătiți.

Nu era prima oară când îl vedeam pe Freddie. Mai fusesem și înainte unul în preajma celuilalt. Eram fan rock din copilărie – îl cunoscusem pe Bowie la 11 ani, iar Hendrix a murit de ziua mea în 1970 (cu siguranță era un „semn“, nu așa era totul?). Am intrat în contact cu fascinanta și complexa muzică a formației Queen într-o vacanță de vară datorită surorilor Jan și Maureen Day, fani din Aldershot. Așa m-am trezit călătorind cu ele într-un autocar ca vai de lume spre Barcelona și plajele din Costa Brava. Atunci când toți aveau o chitară și o pană care îi aparținuse lui George Harrison. Însă, indiferent cât îmi întindeam degetele, instrumentul nu avea să-mi simtă lipsa.

Cum nu puteam să fiu vreo Chrissie Hynde sau Joan Jett, am scris despre rock și pop de la începutul anilor ’80 până în 1992 în *Daily Mail*, *Mail on Sunday,* în suplimentul *You* și în *The Sun*. I-am întâlnit pe cei de la Queen când eram jurnalistă la început de drum la Associated Newspapers. Am fost trimisă în 1984 să le iau un interviu lui Freddie și lui Brian la birourile Queen din Notting Hill și așa ne-am cunoscut într-un fel ciudat: ei te sunau, tu veneai. Anii care au urmat mi se par din altă lume. Pe atunci totul era mai simplu. Artiștii și jurnaliștii zburau de obicei împreună, mergeau cu aceeași limuzină, stăteau în aceleași hoteluri, mâncau la aceleași mese și se distrau pe cinste.

Câteva prietenii prețioase s-au și păstrat.

Acum nu prea se mai întâmplă așa. Prea mulți manageri, agenți, promotori, specialiști în relații publice, tipi de la casa de discuri și oportuniști, cu toții având un plan. Dacă spun că nu, se prefac. E în interesul lor să-i țină pe cei de teapa mea cât mai în spate. Pe atunci, intram peste tot cu sau fără un card laminat sau o legitimație care să-ți permită accesul. Uneori le și ascundeam doar ca să nu ne ieșim din mână. Să duci de nas pe cineva făcea parte din distracție.

Cu un an în urmă eram în spatele scenei când Queen a cântat pe Wembley în cadrul concertului Live Aid – azi nu aș avea acces – și am fost invitată în mai multe orașe când au mers în turneul *Magic* în 1986. În Budapesta am fost la o recepție privată în onoarea trupei la Ambasada Angliei și am asistat la spectacolul lor istoric din Budapesta, de după Cortina de Fier, probabil cel mai grozav moment live al lor. Îmi place să cred că mă potriveam în peisaj: o pistruiată slabă de douăzeci și ceva de ani căreia îi plăcea rock-and-rollul.

Mereu m-a surprins cât de slab era Freddie când îl vedeai de aproape. Poate ca urmare a regimului pe bază de nicotină, votcă, vin, cocaină, poftă scăzută de mâncare și a faptului că era un interpret plin de energie. Era atât de măreț pe scenă, încât te așteptai să fie impunător și în viața reală. Însă nu era. Dimpotrivă, părea mic și avea un aer de băiețel adorabil. Voiai să-i fii mamă așa cum își doreau toate fetele. Trezea aceleași instincte ca Boy George, solistul androgin de la Culture Club, care a devenit preferatul casnicelor după ce a „mărturisit“, deși nu era adevărat, că prefera să bea ceai decât să facă sex.

La White Horse, Freddie se uita în jur cu sprâncenele ridicate, șoptind cuvântul „țigară“ cu vocea lui sacadată și vag efeminată. În acea noapte mi-am dat seama că era o sumă de contradicții. În viața de zi cu zi era umil și rezervat, iar pe scenă avea un aer arogant. Mai târziu, l-am auzit spunând „pi-pi“ cu o voce copilăroasă și m-am uitat fascinată cum un tip din anturajul lui l-a condus la toaleta bărbaților. Și mi s-au aprins călcâiele după el. Voiam să-l iau acasă, să-i fac o baie fierbinte și să o pun pe mama să-i pregătească o friptură la tavă. Când mă gândesc acum, pare imposibil ca un star rock impresionant ca el să nu se poată duce la toaletă de unul singur. Freddie ar fi fost o țintă vulnerabilă la toaletă.

Roger Tavener de la *Express* i-a oferit o țigară Marlboro Roșu. Freddie a ezitat înainte să accepte – prefera Silk Cut. Se uita la noi vag interesat pe când ne ciondăneam cu petrecăreții. Cred că s-a întors să ne mai ceară o țigară pentru că nu i-am acordat prea multă atenție. Unde stăteam atunci? La Montreux Palace – răspuns corect. Freddie stătuse acolo și avusese propriul lui apartament. El și Queen dețineau Mountain Studios, singurul studio de înregistrări din această stațiune elvețiană cu ștaif. Pe atunci Mountain era considerat cel mai bun studio din Europa. Ne-a făcut el cinste cu un rând din ce băuserăm înainte.

„Evident că știi cine sunt“, mi-a zis după mai bine de o oră, cu o sclipire în ochii lui întunecați.

Logic. El era motivul pentru care ne găseam acolo. După câteva vodca tonic, poate că avea să-și amintească numele noastre. Fuseserăm trimiși de editorii ziarelor la care lucram să asistăm la festivalul TV anual de divertisment și la Premiile Golden Rose (Festivalul Rose d'Or era foarte cunoscut în Montreux în mai 1986), însă scriam și despre o gală rock televizată, un fel de scuză pentru ca jurnaliștii să se dea în stambă.

Credeam că nu vrea să fie deranjat, dar el părea dornic să stea de vorbă cu noi. În general nu-i păsa de jurnaliști. Întrucât în trecut fusese ridiculizat și citat greșit, nu avea încredere în mulți dintre noi. David Wigg – la acea vreme editorul secțiunii divertisment de la *Daily Express*, care se afla și el în oraș – era

bun prieten cu Freddie. De cele mai multe ori el reușea să aibă o știre senzațională.

Ne apropiam prea mult. Eram conștienți că dădeam cu piciorul șansei de a-i lua un interviu oficial. Spre dimineață Freddie avea să se prindă cine eram, adică managementul și cei de la PR aveau să-și dea seama. Și întrucât depășiserăm măsura, după cum vor aprecia ei situația, nu o să ne mai apropiem niciodată de el. Era barul lui, teritoriul lui. Chiar și așa, părea vulnerabil și crispat, la ani-lumină de vedeta pe care credeam că o cunoaștem.

„De asta sunt aici", a zis. „Suntem la doar două ore de Londra, dar aici pot să respir, să gândesc, să scriu, să înregistrez, să fac o plimbare și cred că o să am nevoie de asta în următorii ani."

Îl înțelegeam. Am vorbit despre partea dureroasă a celebrității: problema lui, nu a noastră. Ne stăpâneam. Încercam să părem cool. Ne înăbușeam instinctul criminal de a ne repezi la telefon și de a ne suna editorii ca să le spunem cea mai senzațională știre a anului, și anume că îl aveam printre noi, într-un bar din străinătate, pe cel mai căutat interpret rock. Am mai dat pe gât câteva pahare și am așteptat. Era un prilej neprețuit. Tavener și cu mine voiam să ne impresionăm reciproc, în timp ce publicațiile la care scriam erau la cuțite. Ar fi trebuit să ne dăm târcoale ca doi rechini albi. L-am asigurat pe Freddie că eram obișnuiți să lucrăm cu celebrități și că știam ce înseamnă confidențialitatea; că e primul lucru pe care vedetele îl sacrifică și ultimul lucru despre care își dau seama că îl vor înapoi. Cuvintele noastre l-au emoționat.

Se uita în paharul cu vodcă rotindu-l.

„Știi, exact de asta stau treaz nopțile", ne-a zis căzut pe gânduri. „Am creat un monstru. Monstrul sunt eu. Nu pot da vina pe altcineva. Și m-am străduit să ajung aici încă de mic. Aș fi fost în stare de orice ca să obțin ce am acum. Orice mi se întâmplă e din vina mea. E ceea ce mi-am dorit. Toți facem eforturi să ajungem sus. Succes, faimă, bani, sex, droguri – orice vrei. Eu am de toate. Dar acum încep să-mi dau seama că vreau să evadez din lumea pe care mi-am creat-o. Încep să-mi fac griji că nu o pot controla, că mai degrabă mă controlează ea pe mine.

Mă schimb când urc pe scenă. Mă transform în «interpretul desăvârșit». O spun pentru că așa trebuie să fiu. Nu pot fi pe locul doi, mai bine renunț. Știu că trebuie să merg țanțoș. Știu că trebuie să țin stativul microfonului într-un anumit fel. Și-mi place la nebunie. La fel cum mi-a plăcut să-l văd pe Jimi Hendrix aducându-și fanii în extaz. Știa ce face, iar fanii se lăsau cuceriți, însă era un tip destul de timid în afara scenei. Poate a suferit încercând să se ridice la înălțimea așteptărilor, să fie rebelul care nu era departe de lumina reflectoarelor. Pentru mine să fiu sus pe scenă e o experiență extracorporală. Parcă mă uit în jos la mine și mă gândesc: «Băga-mi-aș, ce tare!» Apoi îmi dau seama că sunt eu: hai să mă apuc de treabă!

Desigur că e un drog, un stimulent. Dar devine greu când lumea mă vede pe stradă și mă vrea acolo sus pe piedestal. Freddie *cel mare.* Nu sunt așa. Sunt mai tăcut. Încerci să-ți separi viața personală de cea publică de interpret, pentru că e o existență schizofrenică. Cred că ăsta e prețul pe care trebuie să-l plătesc. Nu mă înțelegeți greșit, nu sunt vreun bogătan căruia să-i plângeți de milă. Muzica mă face să mă trezesc dimineața. Chiar sunt binecuvântat."

Ce putea să facă?

„Fac o dramă din nimic, nu?"

Se întrezărea personalitatea sa uriașă.

„Banii curg, sunt adulat, stau aici, la Montreux, și în cea mai spectaculoasă zonă din Londra. Pot să cumpăr o proprietate în New York, Paris, oriunde vreau. Sunt răsfățat. Tipul de pe scenă poate să facă asta. Publicul se așteaptă s-o facă. Mi-e groază unde voi ajunge", ne-a mărturisit într-un târziu. „Să faci parte dintr-una dintre cele mai mari trupe din lume aduce după sine niște probleme. Înseamnă că nu pot să umblu de capul meu și să mănânc o brioșă după-amiaza într-o ceainărie drăguță din Kent. Trebuie mereu să pun totul în balanță. E o călătorie dată naibii și mă bucur de ea, vă asigur, însă uneori…"

Apoi am luat-o prin cazinou și am ieșit pe partea cealaltă, însă zorile erau departe. Freddie și câțiva prieteni dormeau într-o vilă aflată la poalele Alpilor, despre care el spunea că ascundea mistere antice și o comoară pierdută, o parte din ea fiind dosită de naziști în timpul războiului. În aerul răcoros al nopții se

simțea miros de pin. Munții luminați de lună aruncau umbre peste lacul întins din față.

Era evident cât de mult îndrăgea Freddie locul acesta: peisajul rivierei din Vaud era aidoma celui de pe o cutie de bomboane; zona era renumită pentru festivalul anual de jazz, viile sale, Nabokov și Chaplin, pentru *Smoke on the Water* – piesa inimitabilă compusă de Deep Purple în decembrie 1971, după ce un fan a declanșat o rachetă de semnalizare la un concert al lui Frank Zappa. Întregul cazinou s-a făcut scrum, iar vălătucii de fum s-au întins peste lacul Geneva în timp ce Roger Glover[1] privea pe fereastra hotelului cu chitara în mână.

„Să-mi aruncați cenușa în lac după ce voi muri", a zis Freddie pe un ton glumeț. A repetat asta de cel puțin două ori.

Am început să vorbim din nou despre cât de importat e să te bucuri de lucrurile simple din viață. Însă era evident că averea fabuloasă de star rock îi permitea un stil de viață luxos la care muritorii de rând ca noi puteau doar să viseze.

Și ce am făcut cu această „exclusivitate"? Nimic. Nu am scris. Doar noi știam.

Freddie și anturajul lui erau oameni de treabă. Fusese o noapte pe cinste. Freddie fusese sincer, deși probabil nu avea încredere în noi. Știa cine suntem, ne bănuise poate că urmărim să-l înșelăm. Poate că și voia asta ca să demonstreze că reporterii sunt niște vulturi. Freddie era obișnuit să fie trădat, mai ales de oameni ca noi. Deși nu am înțeles atunci, comportamentul lui are noimă acum. Cred că Freddie simțea că zilele îi sunt numărate. Cu siguranță trăia ca și cum ziua de mâine nu avea să mai vină. Poate că doar nu voia să mai fie prudent atunci pentru că se simțea încătușat de faimă. Fiindcă știam că el se aștepta la ce e mai rău de la noi, Tavener și cu mine am fost de acord să facem un lucru impardonabil, pentru care puteam fi concediați. Nu aveam să scriem despre confesiunile lui Freddie doar pentru ca un titlu ieftin de pe prima pagină a unui ziar să le ia ochii cititorilor.

Zorile începeau să se ivească peste crestele munților acoperiți de zăpadă. În apă se oglindeau o sumedenie de culori pe când ne îndreptam spre hotel.

Nimeni nu spunea nimic. Nu mai era nimic de zis. Tavener fuma ultima țigară.

„Muzica rock are o importanță covârșitoare“, susține Cosmo Hallstrom, un psihiatru renumit, care timp de patru decenii a consultat pacienți celebri. „Reprezintă cultura așa cum e acum. Faci bani mulți, ceea ce e de dorit. E un fenomen ce nu poate fi ignorat. Ne unește, creează o legătură. Stilul rock-and-roll acționează nemijlocit și rapid, implică emoții pure, nefiltrate și concepte simple. Este atât de percutant, încât nu îl poți ignora. Nu are cum să nu te miște; ar trebui să fii surd – și poate nici atunci. Este limba unei generații. O validează așa cum nimic nu o poate face.“

„Să fii artist e un strigăt de ajutor“, insistă Simom Napier-Bell, cel mai notoriu manager pop/rock din industrie, care știe cum merge treaba. A scris hituri pentru Dusty Springfield, a făcut vedete din Marc Bolan, The Yardbirds și Japan, a lansat formația Wham! și l-a transformat pe George Michael într-un superstar solo. Simon vorbește mereu pe șleau, mai ales despre acest subiect.

„Toți artiștii sunt oameni teribil de nesiguri pe ei. Vor cu disperare să fie remarcați. Caută mereu un public. Sunt forțați să fie comerciali, ceea ce detestă, însă eu cred că le face «arta» mult mai bună. Cu toții au aceeași poveste, lucru esențial. De pildă, Eric Clapton. Când l-am văzut prima oară, mi-am zis: «Nu e artist, ci doar muzician.» În trupa lui John Mayall cânta cu spatele la public pentru că era foarte timid. Dar, pe măsură ce a evoluat, mi-am dat seama că *e* artist. Avea un tată absent, o soră care îi era de fapt mamă și o bunică despre care credea că-i e mamă. Artiștii au mereu o copilărie marcată de abuz – cel puțin în privința lipsei de afecțiune. Așa că își doresc cu disperare să aibă succes, să primească iubire și atenție. Toți ceilalți renunță până la urmă. Pentru că vă mărturisesc: este *absolut sinistru* să fii vedetă. E plăcut să primești o masă bună la restaurant, dar apoi vin oameni la tine la fiecare treizeci de secunde în timp ce tu mănânci. E un coșmar. Însă vedetele sunt dispuse să suporte riscurile. Vine la pachet cu tot restul.

De obicei vedetele sunt fermecătoare cu oamenii de rând. Dar există și o parte întunecată. După ce au luat tot ce au avut nevoie de la tine, nu le mai ești de folos și te lasă pe marginea drumului. Mi s-a întâmplat, dar nu m-a afectat câtuși de puțin. Îi înțeleg, știu ce-i face să vibreze. N-are rost să te superi sau să

te înfurii că ai fost tratat urât sau crud de către o vedetă. Așa sunt ele. Fiecare are o problemă psihologică. Îți garantez că, dacă afli mai multe despre copilăria lor, vei descoperi ceva. Ce altceva te-ar face așa de disperat după aplauze și adulație? Așa de disperat încât să duci o viață mizerabilă care nici nu mai e a ta? Nicio persoană întreagă la minte nu ar vrea să fie vedetă vreodată. Nici pentru toți banii din lume."

„Freddie Mercury a făcut cel mai important lucru", susține dr. Hallstrom, „A murit tânăr. În loc să devină o vedetă grasă, umflată și arogantă, a murit în floarea vârstei și va rămâne mereu în memoria noastră așa cum era la acea vârstă. Nu-i deloc rău să te retragi așa."

Aceasta e povestea lui.

Basistul trupei Deep Purple (n. red.).

1

Live Aid

„Participând la concert facem un lucru bun, iar lumea se va uita, va asculta și, să sperăm, va și dona. Când mor oameni de foame, ar trebui să o vedem ca pe o problemă a tuturor. Uneori mă simt neputincios. Însă acum pot să fac ceva.“

Freddie Mercury

„Era scena perfectă pentru Freddie Mercury: lumea întreagă.“

Bob Geldof

Pe vremuri politicienii erau oratori de excepție. Însă, în acest secol, talentul lor lasă de dorit. Rockul, deși e un domeniu improbabil, este una dintre puținele profesii în care un individ sau o trupă poate să cucerească publicul și să controleze mii de oameni cu ajutorul vocii lor. Actorii nu o pot face. Vedetele de televiziune nici nu se pot apropia de un așa talent. Poate că superstarul rock este ultima personalitate marcantă a timpurilor noastre. Așa m-am simțit pe când stăteam în spatele scenei de pe stadionul Wembley în ziua concertului Live Aid alături de John Entwistle, basistul de la Who, și de Max, prietena lui. Ne uitam la Freddie cum cânta în căldura sufocantă pentru aproape 80 000 de oamenii și pentru cine știe câte milioane de telespectatori? În anii care au urmat s-au vehiculat o mulțime de cifre, între „400 de milioane în 50 de țări prin satelit“ și „1,9 miliarde în toată lumea“. Cu nonșalanță, inteligență, aroganță și sex-appeal a dat tot ce avea mai bun. Noi ne uitam cu gurile căscate. Strigătele asurzitoare ale mulțimii acopereau orice încercare de a-i vorbi. Lui Freddie nici nu-i păsa. Puterea brută cu care vrăjea publicul te copleșea de-a dreptul. În culise, cele mai cunoscute nume din industria rock se opreau să se uite la rivalul lor, care îi eclipsa pe toți. Freddie știa ce face. Preț de optsprezece minute, acest rege improbabil și „Regină“ deopotrivă a domnit peste toată lumea.

Norocul apare când nu te aștepți. Bob Geldof scria în jurnalul său pe când se afla într-un taxi: a fost noroc. Se întâmpla în noiembrie 1984. Din adâncul

minții sale, un „câmp de bătaie al ideilor aflate în conflict“ – așa cum a descris-o mai târziu, au ieșit la iveală câteva versuri care aveau să zguduie lumea în curând. S-a întâmplat la scurt timp după ce a văzut pe BBC News reportajul sinistru transmis de Michael Buerk despre foametea din Etiopia. Îngrozit de imaginile ce arătau o suferință de proporții colosale, Geldof s-a simțit zguduit și neajutorat, iar instinctul i-a spus că trebuie să se implice. Habar nu avea cum. Putea să facă ce știa mai bine: să stea și să scrie un hit, iar banii câștigați să-i doneze organizației nonprofit Oxfam. Dar The Boomtown Rats, formația lui irlandeză de punk, intrase în declin și nu mai avusese un hit în Top 10 din 1980. În 1979 se clasaseră pe primul loc cu *I Don't Like Mondays,* cel mai mare succes al lor, dar trecuse mult timp de atunci. Știa că fanii se vor îmbulzi să cumpere un single în scop caritabil dacă artistul este suficient de cunoscut – mai ales de Crăciun. Trebuia doar să găsească pe cineva dispus să înregistreze o piesă. Ce bine ar fi fost dacă ar fi putut să convingă o întreagă galaxie să se unească într-o melodie.

Bob a vorbit cu Midge Ure de la Ultravox, care avea să concerteze la *The Tube*, o emisiune rock/pop de pe Channel 4, prezentată de prietena lui Geldof de atunci (viitoarea soție), răposata Paula Yates. Midge a fost de acord să pună versurile lui Geldof pe muzică și să orchestreze câteva aranjamente. Bob s-a dus apoi la Sting, la solistul Duran Duran, Simon Le Bon, și la Gary și Martin Kemp de la Spandau Ballet. Lista galactică s-a întins pe măsură ce trecea timpul și i-a inclus printre alții pe Boy George, Frankie Goes To Hollywood, Paul Weller de la Style Council, George Michael și Andrew Ridgeley de la Wham! și Paul Young. Francis Rossi și Rick Parfitt de la Status Quo au participat de bunăvoie. Apoi Phil Collins și Bananarama. David Bowie și Paul McCartney, care aveau alte angajamente, au contribuit de la distanță, iar înregistrarea i-a fost trimisă lui Geldof ca să o pună mai târziu pe single. Sir Peter Blake, cunoscut în toată lumea pentru coperta albumului *Sgt Pepper's Lonely Hearts Club Band* aparținând formației The Beatles, a fost recrutat pentru a crea coperta discului. Așa a apărut Band Aid, un joc de cuvinte după renumita marcă de plasturi. Avea să fie un „plasture“ care să „ajute“ lumea.

Piesa *Do They Know It's Christmas?* a fost înregistrată gratuit la Sarm West Studios, care-i aparținea lui Trevor Horn, în Notting Hill, în vestul Londrei, pe 25 noiembrie 1984, și a fost lansată patru zile mai târziu.

Pe prima poziție atunci era senzaționalul cântăreț scoțian Jim Diamond cu balada sa minunată și eternă *I Should Have Known Better*. Deși trupa lui Jim, PhD, avusese un hit cu *I Won't Let You Down* în 1982, el nu avusese niciodată un hit solo. Industria muzicală a rămas astfel șocată când Jim cel cu inima mare a dat un interviu despre succesul său în topuri.

„Mă bucur să fiu pe prima poziție, dar săptămâna viitoare nu vreau ca oamenii să cumpere discul meu, ci pe cel al Band Aid", a declarat el.

„Nu mi-a venit să cred. Cum nu mai fusese pe prima poziție în clasament de cinci ani, știam cât îl costă să spună așa ceva. Își dădea piesa la o parte pentru ceilalți. A fost un gest altruist și sincer", a comentat Geldof.

Săptămâna următoare *Do They Know It's Christmas?* a urcat direct pe prima poziție în topurile din Marea Britanie, vânzând mai mult decât toate piesele din top la un loc și devenind cea mai bine vândută piesă în timp record din 1952, de când se înființase topul. Doar în prima săptămână s-au expediat un milion de copii. Discul a rămas pe prima poziție timp de cinci săptămâni, vânzând peste trei milioane și jumătate de copii. A devenit cel mai bine vândut single din toate timpurile din Marea Britanie, punând capăt domniei de nouă ani a măreței opere Queen, *Bohemian Rhapsody. Do They Know It's Christmas?* avea să fie depășită de single-ul în scopuri caritabile din 1997 al lui Elton John intitulat *Candle In the Wind/Something About the Way You Look Tonight*, reînregistrat ca un omagiu adus Prințesei de Wales.

„Queen au fost cu siguranță dezamăgiți când nu li s-a cerut să cânte *Do They Know It's Christmas?*", recunoaște Spike Edney, un muzician care a concertat cu Queen ca al cincilea membru, cântând la clape, vocal și la chitară ritmică și care își făcuse un nume colaborând cu The Boomtown Rats și alte trupe cunoscute.

„Eram în turneu cu Rats și Geldof și i-am pomenit de asta lui Bob. Atunci mi-a zis că spera să facă un spectacol și intenționa să-i roage pe cei de la Queen

să cânte. Îmi amintesc că mă gândeam: «Rahat! E dus cu pluta. N-o să se întâmple niciodată.»

Reacția industriei la ce reușise Geldof sugera altceva. Drept răspuns la ce se întâmplase în Regatul Unit, America venea tare din urmă cu superformația USA for Africa interpretând piesa *We Are the World*. Compusă de Michael Jackson și Lionel Richie, produsă de Quincy Jones și Michael Omartian, piesa i-a reunit în studioul de înregistrări pe unii dintre cei mai cunoscuți muzicieni din lume. Înregistrările au avut loc la studiourile A&M din Hollywood în ianuarie 1985, iar cântăreții au fost legendari: Diana Ross, Bruce Springsteen, Smokey Robinson, Cyndi Lauper, Billy Joel, Dionne Warwick, Willie Nelson și Huey Lewis printre alții. Peste patruzeci și cinci de artiști americani de top au luat parte la această piesă. Cincizeci au fost refuzați. Când cei aleși au ajuns la studio, au văzut un anunț care îi îndemna să „își lase mândria la ușă". I-a întâmpinat și glumețul Stevie Wonder, care le-a spus că, dacă piesa nu era la cel mai înalt standard de calitate sau nu înregistrau din prima, el și Ray Charles, celălalt cântăreț orb, aveau să-i ducă pe toți cu mașina acasă. Discul s-a vândut în peste douăzeci de milioane de copii și a devenit cel mai bine vândut cântec pop în timp record din toate timpurile.

După ce a ieșit pe piață provocatorul album *The Works* al formației Queen, Geldof s-a gândit să țintească mai sus cu campania de ajutoare și a anunțat că intenționa să pună pe picioare cel mai ambițios proiect rock-and-roll din toate timpurile. Pentru că au fost ignorați când s-a înregistrat piesa, cei de la Queen nici nu se gândeau că li se va cere să concerteze. Acum pare o ironie. În ciuda unei cariere de cincisprezece ani, a unui catalog strălucit de albume, piese și clipuri, a multor milioane de dolari din drepturi de autor și a celor mai multe premii din industria muzicală datorită talentului de a combina stilurile rock, pop, operă, rockabilly, disco, funk și folk, celebritatea celor de la Queen părea să intre pe o pantă descendentă. Trupa lipsise din țară o bună bucată de vreme, între august 1984 si mai 1985, ca să-și promoveze albumul *The Works*, timp în care a participat la festivalul Rock in Rio din ianuarie 1985, cântând în fața a 325 000 de fani. Dar turneul nu fusese scutit de probleme. Se zvonea că fiecare membru al formației avea să o ia pe drumul lui.

„Era clar că se îndepărtau unul de altul“, confirmă Spike Edney. „Vremurile se schimbaseră, iar genul muzical era cu totul altul – New Romantics, Spandau Ballet și Duran Duran erau în vogă. Nu există garanții când vine vorba de succes. Lucrurile nu mai mergeau bine pentru formație de ceva vreme, mai ales în America. Casa de discuri din SUA avea probleme. Încrederea lor era zdruncinată. Era posibil să se fi întors unul împotriva celuilalt. Cine n-ar fi făcut-o?“

„Oamenii se mai și ceartă“, admite Rick Wakeman, prietenul lor apropiat, un clăpar de geniu și fost membru al trupelor Strawbs și Yes.

„Membrii unei formații se ceartă. E de înțeles. În ce altă meserie ai tot timpul pe cineva lângă tine? Pe drum, împreună, mănâncați micul dejun împreună, vă duceți la muncă împreună, luați toate mesele împreună. Ești singur doar în pat și nici măcar atunci. Indiferent cât de prieteni sunteți, vine o zi când îți spui: «Dacă se mai scarpină o dată în cap, îl pocnesc.» Trebuie să știi când să-l lași pe celălalt să respire. Când compui muzica potrivită, nu mai contează dacă unul se pilește, altul se duce să ia droguri, altul se duce pe teren la antrenament sau altul o șterge la un meci de fotbal. Dacă ai cinci sau patru tipi laolaltă, toți foarte creativi, care fac lucruri minunate cu mințile, mâinile și vocile, sunt toate șansele să izbucnească un foc de artificii. Din punctul ăsta de vedere, cei de la Queen nu erau foarte diferiți de noi toți.“

După ce fuseseră în turneu pentru a-și promova albumul *Hot Space* din 1982, care era surprinzător și dansant, Freddie Mercury, Brian May, Roger Taylor și John Deacon se despărțiseră pentru a se concentra pe proiecte solo – Brian cu Eddie Van Halen pe Star Fleet Project și Freddie pe albumul lui. În august 1983 s-au reunit în Los Angeles pentru a colabora la *The Works,* al zecelea album de studio și primul CD. *Radio Ga Ga* a fost primul single. Pe *The Works* figurau și o piesă hard rock, *Hammer to Fall,* balada tristă *Is This the World We Created…?* și controversata piesă *I Want to Break Free*, însoțită de clipul scandalos cu toți membrii în travesti, bazat în mare pe o scenă casnică din serialul britanic *Coronation Street.* Deși piesa a avut un succes imens în Marea Britanie și în alte țări, jignise sensibilitățile conservatoare ale americanilor și supărase mulți fani.

Iar Queen încălcase recent boicotul cultural impus de Națiunile Unite, la fel cum o făcuseră și Rod Stewart, Rick Wakeman, Status Quo și alții, concertând în Africa de Sud, dominată la acea vreme de apartheid. Concertele Queen din octombrie 1984, din complexul de lux Sun City din Bophuthatswana al lui Sol Kerzner, au fost aspru criticate, ceea ce a dus la amendarea și trecerea formației pe lista neagră de către Uniunea Muzicienilor Britanici. Pentru Freddie, un cântăreț născut în Africa, totul era un circ ieftin. Situația s-a rezolvat în 1993 când segregarea rasială a luat sfârșit, cu un an înainte ca Nelson Mandela să fie ales președinte al Africii de Sud. În anii următori cei de la Queen aveau să-l susțină activ pe Mandela.

„I-am susținut când s-au dus în Africa de Sud", spune Rick Wakeman. „Și eu am cântat în toiul apartheidului cu o orchestră formată din zuluși, asiatici și albi. Am cântat acolo *Journey to the Centre of the Earth*, iar presa britanică m-a pus la stâlpul infamiei. Am încercat să-mi explic gestul, dar nu au vrut să asculte. Muzica nu e «neagră» sau «albă», este rodul unei orchestre, al unui cor. Nu am susținut apartheidul când am concertat acolo. George Benson a fost acolo, la fel și Diana Ross. Cum de cei de culoare pot cânta, și albii nu? Mi se pare rasist. Shirley Bassey s-a dus și a zis: «Ce dracu', sunt pe jumătate de culoare și pe jumătate galeză, cât de nasol poate fi?» Așa că, atunci când cei de la Queen s-au dus în Africa de Sud, le-am salutat gestul. Au reușit să atragă atenția asupra faptului că muzica nu are bariere sexuale, culturale sau rasiale. E pentru toată lumea."

„Tonomatul mondial" Live Aid urmă să se desfășoare în două locații uriașe pe 13 iulie 1985. Au fost rezervate stadioanele Wembley și John F. Kennedy din Philadelphia. Însă organizarea s-a dovedit un coșmar logistic.

„Când Bob a venit prima oară la mine în birou să discutăm despre eveniment, am crezut că glumește", își amintește organizatorul Harvey Goldsmith. „În 1985 nu erau faxuri, darămite calculatoare, telefoane mobile sau orice altceva. Lucram cu telex și linii fixe. Îmi amintesc cum stăteam la birou într-o după-amiază cu o hartă uriașă văzută din satelit și cu un șubler, încercând să-mi dau seama unde va fi satelitul în anumite momente. Când ne-am dus la BBC, Bob a lovit în masă și a zis: «Vreau șaptișpe ore de

transmisie» – era ceva nemaiauzit. Odată ce BBC a fost de acord, ne puteam folosi de acest avantaj ca să convingem toate posturile din lume să o facă. Nu se mai întâmplase niciodată așa ceva. Treaba era să pun totul cap la cap și să meargă ca uns."

Apoi a urmat sarcina grea de a convinge cele mai mari nume din muzica rock, dintre care unii contribuiseră la realizarea single-ului caritabil, să susțină un recital pentru a strânge bani pentru niște muribunzi. A fost un răspuns extraordinar de puternic dat de muzicieni guvernelor lumii care se dovediseră incapabile să acționeze.

După cum a spus Francis Rossi de la Status Quo: „Eram noi, idioții din rock-and-roll care își făceau datoria. Mă înfurie numai gândul. Cred că, dacă toți ar fi depus un efort comun, dacă am fi înțeles ce am fi putut realiza, am fi putut convinge companiile petroliere ca BP, Shell și altele să contribuie. Am fi strâns de douăzeci de ori mai mulți bani. Nu-mi spune că guvernul nu ar fi găsit o cale de a da o lege prin care să rezolve problema cu reclamele. S-ar fi putut implica marile companii, iar rezultatul ar fi fost fantastic. Pe atunci era un teritoriu neexplorat. Astăzi percepem diferit Live Aid. Însă am toată stima pentru Bob. A reușit ceva de care foarte puțini ar fi fost în stare."

Cum a reușit Geldof să-i convingă pe cei de la Queen?

„Bob m-a rugat să-i întreb dacă ar vrea să cânte, iar prilejul s-a ivit când Queen a mers în turneu în Noua Zeelandă", povestește Spike Edney. „Iar ei au răspuns: «De ce nu ne propune chiar el?» Le-am explicat că îi era frică de un refuz. Nu au părut convinși, dar au spus că ar lua în considerare propunerea. I-am zis lui Bob, care l-a abordat oficial pe Jim Beach [impresarul Queen]."

Geldof a explicat mai târziu cum i-a convins.

„Am dat de Jim tocmai într-o stațiune la malul mării și l-am întrebat: «Pentru numele lui Dumnezeu, ce e în *neregulă* cu ei?» La care Jim a replicat: «Știi, Freddie e foarte sensibil.» Așa că i-am spus: «Transmite-i poponarului ăluia bătrân că o să fie cel mai mare eveniment din toate timpurile – ceva uriaș.» Așa că în cele din urmă s-au răzgândit și au răspuns că vor cânta, iar eu mi-am zis: «Super!» Și când au concertat în cadrul Live Aid, Queen a fost cea mai bună trupă din acea zi. Era irelevant ce gusturi muzicale aveai. Când a

sosit momentul lor, au cântat excelent, au avut cel mai bun sunet și și-au folosit timpul la maximum. Au înțeles *exact* ideea – era un tonomat mondial, așa cum îl descrisesem. S-au dus pe scenă și au cântat hit după hit. A fost incredibil. Eram sus, în boxa de pe stadionul Wembley, și deodată am auzit un sunet. Mi-am zis: «Doamne, cine are sunetul ăsta asurzitor?»"

Geldof nu avea de unde să știe, ca de altfel nimeni pe atunci, că, înainte să urce Queen pe scenă, la 18:40, inginerul de sunet al formației, James „Trip" Khalaf, s-a dus să verifice „sonorizarea" și s-a jucat pe ascuns cu limitatoarele.

„Am fost mai *zgomotoși* decât oricine la Live Aid", a recunoscut Roger Taylor. „Trebuie să copleșești publicul pe un stadion."

„M-am dus afară", a povestit Geldof, „și am văzut că erau cei de la Queen. M-am uitat la marea de oameni care își ieșiseră din minți, iar trupa a fost fantastică. Cred că și ei au fost încântați pe urmă, mai ales Freddie. Era scena perfectă pentru el: lumea întreagă. Și putea să defileze pe scenă în timp ce cânta *We Are the Champions*! Era perfect!"

„Nu-l cunoșteam pe Bob deloc", a comentat John Deacon într-unul dintre rarele interviuri acordate. „Când a ieșit piesa *Do They Know It's Christmas?,* erau mulți cântăreți la început de drum. Pentru concert a vrut artiști consacrați. Inițial n-am știut ce să răspundem – douăzeci de minute fără repetiții de sunet! Când era clar că evenimentul va avea loc, tocmai terminaserăm turneul în Japonia, luam masa la hotel și discutam dacă să cântăm… și am hotărât că da. Am fost mândru în ziua aceea că fac parte din industria muzicală. Nu ai asemenea sentimente în fiecare zi! Dar a fost o zi fantastică, toți au uitat de competiție… și nouă ne-a ridicat moralul pentru că ne-a arătat câtă susținere aveam în Anglia și am văzut câte aveam de oferit ca trupă."

„Decizia referitoare la piese nu a fost un lucru extraordinar", recunoaște Spike Edney. Eram împreună și discutam ce să interpretăm și apoi ne-am hotărât să cântăm un potpuriu cu cele mai cunoscute piese. Nu-i mare brânză – dacă ai mai multe cântece și nu te poți decide, atunci e limpede că așa trebuie să procedezi. Totul a fost normal fără a pune la socoteală și sincronizarea, desigur. Fiecare membru al trupei e un perfecționist de coșmar… ceea ce e un lucru excelent. În ziua aia s-au dovedit a fi uimitori."

„Formația Queen a repetat din greu la Teatrul Shaw de pe Euston Road din Londra timp de o săptămână, pe când alții pur și simplu s-au dus pe scenă și au cântat“, își amintește Peter „Phoebe“ Freestone, asistentul personal al lui Freddie. „De asta au fost cei mai buni atunci. Îmi amintesc cât s-a mirat Freddie când a început să cânte *Radio Ga Ga* și a văzut mii de mâini în aer. Era uluit, nu mai văzuse așa ceva până atunci. Interpretaseră piesa doar noaptea.“

Însă Spike Edney își amintește altceva, insistând că Freddie era într-o dispoziție de „dă tot ce poți“ și că el și trupa au considerat concertul o oportunitate fenomenală. Din ce am văzut, tind să fiu de acord cu el. Era momentul suprem al trupei pentru care își construiseră cariera.

„În spatele scenei era un haos organizat“, își amintește Spike. „În culise toată lumea era teribil de fermecătoare și deschisă. Nimeni nu era răutăcios și nu încerca să-l depășească pe celălalt. Până la recitalul Queen atmosfera fusese cam ca la un picnic drăguț de vară. Ceea ce nu înseamnă că trupa s-a purtat perfid sau calculat, ei pur și simplu își făceau treaba ca de obicei și se așteptau ca și restul să facă la fel. Am fost șocat să aud alți artiști cântându-și ultimul single: acolo pe stadion nu era publicul tău! Queen nu a procedat așa. Au făcut ce le-a cerut Bob. «Cea mai tare prestație rock din toate timpurile», cum se spune acum. Ce înseamnă asta de fapt? O trupă aflată în cea mai bună formă care știa ce face și care i-a lăsat pe toți cu gura căscată.“

„Nimeni nu era pregătit… cu excepția celor de la Queen“, își amintește Pete Smith, coordonatorul global de evenimente al concertului și autor al *Live Aid.* „Am văzut recitalul pe monitoarele din culise. Cei de la BBC instalaseră ecrane în zona artiștilor. Cum Harvery comandase atâtea ceasuri de perete, toată lumea știa cu ajutorul televizoarelor care era stadiul concertului. Queen nu a ținut cont de reguli și le-a rescris în fix douăzeci de minute. Efectul a fost palpabil. Live Aid mergea acum cu motoarele turate la maximum.“

Deși erau desăvârșiți atât muzical, cât și din punct de vedere tehnic – nu exista o formație rock mai profesionistă la acea dată –, reputația formației Queen pe scena mondială era în declin. Popularitatea le scăzuse din cauza mai multor erori de judecată, a unor incidente și a schimbării generale a gusturilor muzicale. Formația Queen începea să simtă că zilele ei de glorie apuseseră.

Destrămare era posibilă. Discutaseră despre asta. Mulțumită Live Aid, totul avea să se schimbe.

Însă de ce au fost oamenii atât de uimiți de performanța lor electrizantă? Spike Edney a încercat să găsească o explicație.

„Asta reprezenta Queen!“ a spus râzând. „Erau cunoscuți pe tot globul că pun în scenă un spectacol extraordinar, că dau tot ce au mai bun în ei. Aveau multă experiență cu concertele pe stadioane, nu erau niște începători. Era habitatul lor natural și, cu cât publicul era mai numeros, cu atât mai bine. Puteau, practic, să cânte și în somn. Sincer, cei de la Queen au fost surprinși că i-au lăsat pe toți uluiți. Pentru ei era o altă zi obișnuită de muncă. Însă știi că ai reușit după ce părăsești scena. După Live Aid, Queen și-a dat seama că lumea lor se schimbase.“

Bernard Doherty fusese atunci creierul campaniei de publicitate pentru eveniment și se ocupase de toată presa.

„Știam că trebuie să ținem presa de partea noastră ca să fim mediatizați. Aveam doar opt acreditări și sute de jurnaliști care le solicitau. Trebuia să le dăm tuturor o șansă. Le-am zis: «Aveți patruzeci și cinci de minute înăuntru, obțineți ce puteți și ieșiți. Ne vedem la Hard Rock Café.» Era o «filială» în culise. În culise erau cabinele artiștilor orientate cu fața spre interior, Elton făcea un grătar pe undeva, pentru că nu-i plăcea ce avea de oferit cafeneaua, și totul parcă se petrecea într-un vagon de tren. David Bailey și-a instalat studioul foto într-un colț amărât de care nu era mândru. Condițiile tuturor lăsau de dorit. Totul se făcuse pe genunchi. Dar cumva s-au legat toate. Toți au intrat în atmosferă, mulți și-au lăsat aerele acasă și totul a mers ca uns.“

Pe atunci unul dintre clienții lui Doherty era David Bowie și trebuia să aibă grijă să nu-i lipsească nimic.

„E mereu stresant când trebuie să ai grijă de artistul tău și să faci două lucruri în același timp. Iar în cazul meu a trebuit să jonglez cu optsprezece chestii. David și Elton nu se prea simpatizau – era foarte limpede că se certaseră. David a susținut un concert OK. La fel și Elton. Singurul muzician pe care David s-a bucurat să-l vadă a fost Freddie. Erau încântați să fie acolo împreună. Stăteau de vorbă de parcă nu se văzuseră de ieri. Afecțiunea dintre ei era palpabilă.

David purta un costum albastru minunat, în care arăta elegant și înfloritor. Înainte ca David să urce pe scenă, Freddie i-a făcut cu ochiul și i-a zis: «Dragul meu, dacă nu te-aș cunoaște, te-aș mânca.» Nu e de mirare că David a urcat pe scenă zâmbind larg."

Freddie a fost toată ziua relaxat.

„Stătea printre oamenii care roiau în jur, cu aerul lui afectat, din care răzbătea modestia", a mărturisit Bernard. „Era conștient de puterea pe care o exercita asupra oamenilor, dar nu i se urcase la cap. Dacă ar fi stat în fața unei case pe plajă la Southend-on-Sea, i-ar fi lăsat pe toți cu gura căscată. Era o adevărată vedetă, avea acel ceva indescriptibil. Pe John Deacon nu l-am văzut, unde era? Și nu l-am văzut nici pe Brian May vorbind cu Roger Taylor atunci. Parcă erau un cuplu divorțat la aceeași petrecere."

Însă Francis Ross de la Status Quo e de altă părere.

„Nu sunt de acord cu teoria potrivit căreia cei de la Queen erau pe punctul de a se despărți. Păreau să se înțeleagă și îi știam destul de bine. Toate formațiile au ceva de împărțit, însă erau uniți în ceea ce privește angajamentul pentru cauza Live Aid."

Însă în culise umbla vorba că cei de la Queen erau pe punctul de a se despărți.

„Se vedea", insistă Bernard Doherty. „Nu însă și când au urcat pe scenă. Dacă erau certați, s-au dovedit suficient de inteligenți să lase totul deoparte și să-și vadă de treabă. Și au făcut un show pe cinste. Queen avea o magie de nedescris. Ce altceva ne mai amintim de la Live Aid? Sonorizarea defectuoasă din timpul concertului celor de la The Who. Bono care era foarte concentrat, pierzând din vedere imaginea de ansamblu, a dat toate planurile organizatorice peste cap – nimeni de la U2 nu avea să mai schimbe o vorbă cu el după incidentul ăsta."

În ciuda faptului că Live Aid se va dovedi concertul care a consolidat formația U2 ca trupă de stadion cu un viitor strălucit, aproape totul a mers prost. Nu numai că au pus la cale o versiune de paisprezece minute a piesei despre dependența de heroină *Bad* de pe albumul *The Unforgettable Fire* din 1984, însă Bono a riscat introducând bucăți din *Satellite of Love* a lui Lou Reed

și *Walk on the Wild Side,* precum și fragmente din *Ruby Tuesday* și *Sympathy for the Devil* de la Rolling Stones. Astfel au mai avut timp doar de o piesă, iar piesa *Pride (In the Name of Love)*, un megahit la nivel mondial, nu a mai fost interpretată. Apoi Bono a văzut o fată strivită de mulțime pe când publicul înainta spre scenă, vrăjit de charisma solistului. Deși le-a făcut semne disperate agenților de ordine de pe stadion s-o salveze, aceștia nu au înțeles. Așa că Bono s-a aruncat în mulțime de la zece metri înălțime ca să o ridice și a dansat cu ea. Bono a dovedit astfel cum poate crea o legătură cu publicul. Acel dans scurt care s-a terminat cu un sărut a devenit o imagine de neuitat a Live Aid, ceea ce a făcut ca toate albumele U2 să intre din nou în topurile din Marea Britanie.

„Însă atunci chiar au crezut că au dat-o în bară", povestește Doherty. „Simon Le Bon chiar a dat-o în bară cu cea mai falsă notă din toate timpurile. Apoi criticii au salivat la recitalul lui Bowie. Au urmat Phil Collins, care a cântat atât pe Wembley cât și pe JFK, mulțumită avionului Concorde – deși cred că mulți s-au gândit că mai bine nu se deranja, și Led Zeppelin, care se reunise în grabă și pentru care Collins cântase la tobe pe JFK. Cât despre Queen, aceștia au făcut exact ce le-a cerut Bob. M-am uitat din culise și am rămas cu gura căscată. Eram în spatele lui Freddie, privind peste umărul lui la pian, la câțiva metri de el. Mă uitam la public cu puțină teamă. Nu se știe niciodată: chiar și cele mai mari formații din lume pot să dea greș și nu pricepi de ce."

N-ar fi trebuit să ne facem griji. Queen a folosit fiecare influență în toate felurile. Au dat tot ce au avut mai bun. În acel moment mi-am amintit de alți soliști de geniu: Alex Harvey, marele rocker glam de la Sensational Alex Harvey Band, Ian Dury and the Blockheads, Mick Jagger, Ziggy Stardust and the Spiders. Freddie reușea mai bine decât oricând să emane acel aer de vedetă, știind de asemenea ce înseamnă punerea în scenă a unui spectacol care să te vrăjească. A reușit să evoce toată măiestria vodevilului. Parcă studiase și asimilase cele mai ascunse secrete ale tuturor artiștilor compleți dinaintea lui și adusese la viață ca prin magie o parte din ei în propria interpretare. Era o formulă câștigătoare. Freddie, în împăunarea lui, ne-a sedus pe toți."

Doherty recunoaște că nu era conștient că trupa Queen a scris istorie atunci.

„Nu în ziua aia, nu. Aveam căștile pe cap și o stație de emisie-recepție – nu erau telefoane mobile pe atunci. Îmi făceam griji în privința lui Dave Hogan și a lui Richard Young, care erau în arenă, plus Bob și Harvey. Aveam multe pe cap, totul se petrecea în același timp. Știam că trupa e bine primită, desigur. Publicul o luase razna. Cei din culise nu mai vorbeau ca să se uite la ei. A fost ciudat. Nu se întâmplă de obicei… Cine a cântat înainte sau după Queen? Nimeni nu-și prea amintește. Ce-mi amintesc eu? Că Freddie Mercury a fost cel mai bun interpret din ziua aceea. Poate din toate timpurile."

David Wigg, jurnalistul cu experiență care scria pe atunci pentru *Daily Express,* era de multă vreme prieten bun cu Freddie.

„Am fost singurul jurnalist căruia i s-a permis accesul în cabina lui Freddie când se pregătea pentru momentul Queen la cel mai mare spectacol din lume. Era foarte calm și nerăbdător să urce pe scenă să cânte."

„Cântăm piese cu care oamenii se identifică și vrem să fie un moment fericit", explicase Freddie.

Freddie și David au discutat despre motivele din spatele Live Aid și despre experiențele lui Freddie din copilărie.

„Mi-a zis că și-a dat seama că e mai norocos decât mulți alți copii atunci când a fost la un internat englez din India și a văzut prin ochii unui băiețel suferințele celor sărmani."

„Însă nu o fac dintr-un sentiment de vinovăție", insistase Freddie. „Nu mă simt vinovat că sunt bogat. Chiar dacă eu nu aș fi reușit, problema tot ar exista. Din nefericire, sărăcia va exista mereu. Ideea e ca toată lumea să conștientizeze că așa ceva încă se întâmplă. Participând la concert facem un lucru bun, iar lumea se va uita, va asculta și, să sperăm, va și dona. Când mor oameni de foame, ar trebui să o vedem ca pe o problemă a tuturor."

Freddie i-a mărturisit lui „Wiggie" că, atunci când a văzut un film de televiziune despre milioanele de persoane suferind de foame din Africa, a trebuit să stingă televizorul.

„Mă tulbură atât de mult că nu mă pot uita. Uneori mă simt neajutorat, dar acum pot să fac ceva. Bob a făcut un lucru minunat pentru că a aprins o

scânteie. Sunt sigur că toți am fi putut să o facem, dar a fost nevoie de cineva ca el care să fie forța motoare și să ne aducă pe toți împreună."

Pentru unul dintre participanții la concert, ziua a fost și mai copleșitoare pentru că era prima experiență rock. Jim Hutton, frizerul modest care i-a devenit iubit cu puțin înainte de Live Aid, a rămas alături de Freddie până la moartea acestuia. Atunci nu avea cum să știe că, șase ani mai târziu, o să-l conducă pe iubitul lui pe ultimul drum. Jim a mers la concert în limuzina grandioasă a lui Freddie, în calitate de partener. Nu mai asistase niciodată la un concert, darămite să-i vadă live pe cei de la Queen.

„Mă simțeam ca un pește pe uscat", râde Jim. „Eram năucit de toate vedetele acelea fascinante, recunosc sincer. Fiecare membru al trupei avea propria rulotă. Soțiile erau acolo, precum și copiii lui Roger și ai lui Brian. Freddie îi știa pe toți. M-a dus să-mi facă cunoștință cu David Bowie, pe care îl mai întâlnisem, îl tunsesem înainte. Apoi m-a prezentat lui Elton John ca «noul meu bărbat». Freddie nu a avut nevoie de timp pentru a se pregăti, a urcat pe scenă în hainele cu care ieșise din casă – un maiou alb și o pereche de blugi decolorați. Avea și o pereche de pantofi sport care îi plăceau, o curea și o brățară-talisman cu ținte. Când le-a venit rândul să cânte, a dat pe gât o votcă cu apă tonică și a zis: «Hai s-o facem!»

Am mers cu el până la scenă și l-am sărutat ca să-i poarte noroc. Nu că ar fi avut nevoie. Să-i auzi interpretând live piesele – un pic de *Bohemian Rhapsody* cu Freddie la pian, *Radio Ga Ga* cu publicul bătând frenetic din palme la unison, *Hammer to Fall*, apoi Freddie la chitară pentru *Crazy Little Thing Called Love*, *We Will Rock You* și *We Are the Champions*… pentru un tip simplu ca mine era copleșitor. Apoi mai târziu, când s-a întunecat, Freddie și Brian au urcat iar pe scenă, doar ei doi, și au cântat balada aia minunată *Is This the World We Created…?* O înregistraseră cu ceva vreme înainte de Live Aid, dar parcă o scriseseră special pentru această ocazie. Cuvintele erau perfecte, iar felul în care cânta Freddie era magic. M-a mișcat până la lacrimi, așa cum o făcea Freddie de obicei."

Jim, care a murit de cancer în ianuarie 2010, la nouăsprezece ani după moartea lui Freddie, își văzuse iubitul star rock la muncă.

„A dat tot ce avea mai bun pe scenă. M-a uimit. Apoi, când a coborât, părea bucuros că s-a terminat. «Slavă Cerului că s-a terminat», râdea. Altă votcă mare și s-a calmat. Am stat până la sfârșit să discute cu toți, însă Freddie nu voia să ia parte la petrecerea de la clubul Legends. Ne-am dus acasă la Garden Lodge ca un cuplu căsătorit de mulți ani și ne-am uitat la restul concertului american la televizor."

Însă a fost ciudat că părinții lui Freddie nu au venit la Live Aid. Deși participau la concertele Queen din Marea Britanie, au ales să urmărească spectacolul de acasă.

„Era un eveniment uriaș, cred că ar fi fost prea complicat", își amintește Jer, mama lui Freddie, sugerând că ea și cu Bomi, tatăl lui Freddie, ar fi fost copleșiți atât de mulțime, cât și de deplasarea la stadion și plecarea de acolo. „Ne-am uitat la televizor. Am fost foarte mândră. Soțul meu s-a întors spre mine și mi-a zis: «Fiul nostru a reușit.»"

Din punctul de vedere al profesioniștilor care au transmis și au înregistrat evenimentul, contribuția lui Freddie a fost senzațională. Mike Appleton, fost producător executiv la *The Old Grey Whistle Test* – seria remarcabilă de rock de la BBC –, își amintește că interpretarea lui Mercury a fost „fascinantă".

„În primul rând, nici nu ar fi trebuit să urce pe scenă. Doctorii îi spuseseră deja că e prea bolnav ca să cânte. Gâtul îi era într-o stare proastă de la o răceală sau așa ceva. Nu era chiar bine, însă Freddie a insistat. Iar el și Bono de la U2 au fost cei mai de succes soliști din ziua aia.

Era interesant să-l vezi pe Freddie pe monitoare – am stat toată ziua închis într-un car de reportaj supraîncălzit. Practic construiam un program live pe măsură ce se desfășura. La cinci am intrat în transmisiune directă de pe JFK – alternam douăzeci de minute de aici, douăzeci de minute de acolo, un interviu aici, o bucată live de acolo, câteva dintre momentele importante ale primelor ore… E foarte interesant și doar așa îmi place să lucrez. Freddie a urcat pur și simplu pe scenă, a acaparat-o cu calm și apoi a vrăjit publicul.

Queen nu mai fusese în centrul atenției de ceva vreme și nu mai făcuse senzație cu niciun album. Experiența de la Live Aid i-a pus din nou pe orbită și a avut același efect și asupra industriei muzicale în ansamblul ei. Vânzările au

crescut. Live Aid s-a dovedit benefic pentru întreaga industrie. Cum Freddie fusese vedeta declarată a zilei, era principalul ingredient. Fusese mai dominant decât îl văzusem vreodată. Poate că a fost ziua lui Bob din punct de vedere emoțional. Însă din punct de vedere muzical a fost a lui Freddie."

Mike a primit mai târziu Premiul BAFTA pentru Live Aid în calitate de producător al celei mai bune transmisiuni externe.

Dave Hogan, care a fotografiat evenimentul, e de aceeași părere cu Appleton.

„Doar șase dintre noi am fost aleși ca fotografi oficiali la Live Aid", spune „Hogie", vestitul fotograf de la *The Sun* (care știe cum e să fii subiectul unui titlu șocant – „Mutilat de Madonna" a fost momentul lui în stil Andy Warhol).

„Fotografiam pentru un album Live Aid, deci am avut libertate deplină", își amintește el.

„Era evident pentru toți că Freddie constituia principala atracție – dar nu până să urce pe scenă. Freddie nu era genul care să se agațe de lumina reflectoarelor când se afla pe stradă. Se purta civilizat și era retras, în comparație cu ceilalți. Nimeni nu și-a dat seama ce putere are până a început să cânte. Atunci am realizat. Îmi amintesc când a început să cânte *Radio Ga Ga*. Nu era întuneric și își făcea numărul de magie în lumina zilei. Marea de fani care băteau din palme și tropăiau îți dădea fiori pe șira spinării. Eram în paradis. Exact asta îți dorești. A fost extraordinar. Ziua a fost plină de momente minunate – Bono plonjând în mulțime, primul concert live al lui McCartney după asasinarea lui John Lennon. Dar mi s-a tăiat respirația când l-am văzut pe Freddie. A reușit să facă fiecare persoană să vibreze. La unison. Nimeni nu a mai făcut așa ceva înainte sau după aceea. Cred că era singurul care *putea."*

Așadar crema rockului a cântat și a dansat ca să salveze lumea. S-a repetat de zeci de ori că recitalul celor de la Queen a fost cel mai încântător, emoționant, memorabil, consistent, depășind eforturile celor mai mari rivali.

„De departe extraordinar", e de acord prezentatorul radio Paul Gambaccini. „Simțeai un fior în culise când capetele se ridicau spre monitoare ca niște câini care aud un fluierat. Cei din Queen captivau publicul și aveau să dobândească un statut pe care nu-l vor mai pierde niciodată."

Ceilalți membri Queen au fost primii care și-au lăudat solistul.

„Noi am cântat OK, dar Freddie a fost mai presus, a dus totul la alt nivel“, a declarat Brian cu modestia ce îl caracterizează. „A avut o conexiune nu numai cu fanii Queen, ci cu toată lumea.“

Așa cum mi-a spus pe larg într-un interviu emoționant acordat la birourile Queen din Pembridge Road: „Live Aid *a fost* Freddie. Era unic. Aproape vedeai muzica noastră cum curge prin el. Nu-l puteai ignora. Era original. Special. Nu cântam doar pentru fanii noștri, ci pentru fanii *tuturor.* Freddie chiar a dat tot ce avea mai bun.“

Dintre cele 704 reprezentații live susținute de Queen cu Freddie ca solist, cea de la Live Aid rămâne emblematică – a fost punctul lor culminant. Live Aid le-a oferit prilejul perfect de a arăta că, fără recuzită și artificii, lumini și sonorizare, ceață, fum și alte efecte speciale, fără magia naturală a înserării și cu mai puțin de douăzeci de minute la dispoziție, sunt suverani incontestabili, având tot ce le trebuie pentru a zgudui lumea. În consecință, vor accepta fără echivoc că formația Queen e mai mare decât fiecare membru în parte. Însă nu puteau să știe atunci că cel mai bun moment al lor aparținea deja trecutului. Exaltați și din nou dedicați cauzei comune, uitând pentru moment de carierele solo, aveau să descopere curând că viitorul lor strălucitor, a doua șansă cu Freddie, va fi din nefericire de scurtă durată.

2

Zanzibar

„Mă trezea servitorul. Ieșeam pe plajă cu un pahar de suc de portocale în mână.“

Freddie Mercury

„Era foarte secretos în legătură cu originile lui. Nu mi-a spus niciodată nici măcar numele lui adevărat. Avea pielea destul de închisă la culoare, o combinație între oriental și asiatic, așa că nu putea ascunde faptul că provenea dintr-un loc îndepărtat sau că măcar părinții lui erau exotici. Cu siguranță nu voia să accepte lucrul ăsta. Nu din motive sumbre ori pentru că ar fi fost rasist în vreun fel. Nu atunci când te gândești cum l-a adorat pe Jimi Hendrix.“

Tony Brainsby, primul PR al formației Queen

Poate că Freddie credea că fanii muzicii anilor ’70 nu erau pregătiți pentru un star rock cu rădăcini africane și indiene. Acum nu ar conta. Dimpotrivă, mulți l-ar considera un avantaj. Cu cât mai amestecată și mai obscură este astăzi moștenirea culturală și muzicală a unui artist, cu atât e mai atrăgătoare. Atunci, lucrurile stăteau diferite. Nu este greu de imaginat că și-a considerat existența de până atunci în deplină neconcordanță cu imaginea pe care a tânjit să și-o creeze. Prin definiție, un star rock era american și se trăgea din California (The Beach Boys), New York (Lou Reed), Florida (Jim Morrison), Mississippi (Elvis Presley) sau din Washington (Jimi Hendrix). Liverpool era de asemenea la modă datorită formației The Beatles, la fel și Londra mulțumită lui Mick Jagger și Keith Richards de la The Rolling Stones. Albii anglo-saxoni erau preferați, iar americanii de culoare, aproape la fel de buni. Se întâmpla frecvent ca muzicienii de atunci să nu spună pe șleau unde se născuseră, pentru că astfel le sporeau farmecul și aura de mister, genul de lucruri pentru care cei de la PR erau plătiți regește ca să le inventeze. Existau atât de multe informații care se băteau cap în cap în ceea ce privește locul nașterii și copilăria lui Freddie, încât mi-am dat seama că trebuie să aflu totul singură.

Am zburat spre Dar es Salaam via Nairobi și am închiriat o barcă către orașul Zanzibar dintr-un port plin cu ambarcațiuni indiene și bărci de pescuit care se

legănau, ancorate la țărm. Totul avea un aer exotic. Pentru una ca mine, născută într-un cătun uitat de lume, faptul că Freddie dăduse uitării Zanzibarul începea să devină greu de înțeles. Când mă gândesc că ar fi putut să se dea în spectacol cu povești despre Ali Baba și Sinbad, prinți arabi și farmec oriental, mi se pare irezistibil. De ce nu a făcut-o? Trebuie să existe un motiv. Un „trecut fermecat" ținea de esența lui Freddie.

Zanzibar, doar un punctuleț pe hartă, se află la sud de ecuator pe coasta de est a Africii. Dacă te uiți mai atent, sunt de fapt două punctulețe: insula principală, Unguja, și Pemba, cea mai îndepărtată, astăzi o destinație căutată de europenii proaspăt căsătoriți aflați în luna de miere. Împreună cu Tanganika, fosta colonie germană și apoi englezească, formează acum Republica Tanzania. Deși are o suprafață foarte mică, Zanzibar a fost devastată de corupție, nesiguranță și masacre mai mult decât orice alt stat. Succesiv invadată de-a lungul secolelor de către asirieni, sumerieni, egipteni, fenicieni, indieni, persani și arabi, precum și de malaysieni, chinezi, portughezi, olandezi și britanici, istoria ei parcă e desprinsă din *O mie și una de nopți*. Unii dintre ei, în speciali persanii din Shiraz, din sudul Iranului de azi, arabii din Oman și mai târziu britanicii, s-au stabilit și au domnit aici. Civilizația swahili de aici datează de la începutul islamului. Când cuișoarele au intrat pe piață în 1818, a luat naștere industria condimentelor din Zanzibar. Ghimbirul, nucșoara, vanilia, cuișoarele și cardamomul au început să fie exportate în toată lumea. Datorită misionarilor și exploratorilor aflați în trecere în drum spre Continentul Negru, poveștile cu haremuri, intrigi de palat și iubiri i-au conferit Zanzibarului un plus de savoare. Însă a dobândit și o faimă îngrozitoare din cauza comerțului cu fildeș și a traficului de ființe umane. Până la abolirea sclaviei în 1897, 50 000 de africani erau aduși anual de lângă lacurile centrale de pe continent în piața unde erau biciuiți cu sălbăticie și apoi vânduți.

Pe malul insulei Unjuga se află palatele maiestuoase ale sultanilor, un fort antic arăbesc cu tunuri ruginite, clădiri coloniale și case ale negustorilor, unele într-o perpetuă renovare, altele complet distruse. În spatele lor se află un labirint de bazaruri și străduțe înguste unde se înghesuie cocioabele oamenilor

simpli. Freddie a locuit în primii optsprezece ani de viață într-un apartament din Stone Town cu vedere la mare.

Jer, mama lui, era și ea aproape un copil când l-a născut la Spitalul Guvernului din Zanzibar într-o zi de joi, pe 5 septembrie 1946, care s-a nimerit a fi Anul Nou parsi. A fost o binecuvântare că primul născut al tinerei de 18 ani era băiat. Când Bomi, soțul ei, aflat la muncă, a primit vestea, s-a bucurat nespus. Numele familiei avea să dăinuie. Cel puțin așa au presupus, neputând să-și imagineze ce alegeri va face fiul lor mai târziu în viață. Cuplul s-a gândit ce nume să-i pună bebelușului. Fiind parsi – adepți ai religiei zoroastriene din Persia secolului al VI-lea î. Hr. –, alegerile erau limitate. Au căzut de acord asupra numelui Farrokh pe care Bomi l-a înregistrat potrivit actelor din arhivele guvernului.

„Îmi amintesc foarte clar când s-a născut Freddie“, mi-a zis Perviz Darunkhanawala, născută Bulsara, când am vizitat-o acasă în districtul Shangani. Perviz este nepoata lui Bomi Bulsara. Sorabji, tatăl ei, și Bomi, tatăl lui Freddie, erau doi dintre cei opt frați.

„Tatăl lui Freddie și al meu s-au născut și au crescut în Bulsar, un orășel la nord de Bombay, [azi Mumbai], în statul indian Gujarat“, mi-a explicat.

„Așa au căpătat numele de Bulsara. Toți frații au venit în Zanzibar ca să-și caute de muncă. Tata s-a angajat la compania Cable and Wireless, Bomi s-a angajat casier la Înalta Curte, lucrând pentru guvernul britanic. Când Bomi a venit în Zanzibar, nu era însurat. Abia mai târziu s-a întors în India și s-a însurat cu Jer, mama lui Freddie, în Bombay. Apoi a adus-o aici și s-a născut Freddie.

Era așa de mic, parcă era un animăluț de companie. Când era bebeluș, părinții îl aduceau la noi acasă, îl lăsau cu mama și ieșeau. Când a mai crescut, se juca prin casă. Era tare neastâmpărat. Eram mult mai mare și îmi plăcea să am grijă de el. Era așa mic și de drăguț. Tare mult l-am iubit! De câte ori venea, voiam să rămână. Dar, după ce petreceau o seară în oraș, părinții îl luau acasă.“

Perviz mi-a povestit că soții Bulsara aveau o viață socială destul de bogată în ciuda religiei și a culturii rigide. Cu un salariu cam cât al unui funcționar

modest în Anglia, Bomi putut să-și permită o casă confortabilă și servitori, printre aceștia fiind și Sabine, doica (ayah) lui Freddie. Familia avea tot ce îi trebuie și clima era prielnică. În 1952, când Freddie avea șase ani, s-a născut sora lui, Kashmira.

Bomi Bulsara lucra la birourile din zona nerezidențială Beit-el-Ajaibi, Casa Minunilor, construită pentru ceremonii de către sultanul Said Barghash la sfârșitul secolului al XIX-lea. Fusese cea mai înaltă clădire din Africa de Est și avea o grădină botanică plină de vegetație luxuriantă. A supraviețuit bombardamentelor flotei britanice în urma unei scurte răscoale și apoi a trecut printr-un proces îndelungat de reconstrucție ca să ajungă în cele din urmă muzeul principal din Zanzibar. Slujba lui Bomi presupunea călătorii prin colonie și în India, ceea ce probabil l-a influențat când a decis să-și trimită singurul fiu la o școală îndepărtată. Însă existau întrebări cu privire la cât de bun era sistemul de învățământ pe plan local. Deși părinții lui erau zoroastrieni, Farrokh s-a dus de la vârsta de cinci ani la Școala Misionară din Zanzibar unde profesoarele erau călugărițe anglicane. Era considerat mai deștept decât ceilalți, demonstrând că are talent pentru pictură, desen și modă.

„Devenea pe zi ce trece un băiețel politicos, serios și corect", își amintește Perviz.

„Avea o sclipire în ochi și era poznaș, ceea ce îl mai băga în belele din când în când. Însă mi-l amintesc cel mai bine ca fiind secretos și timid. Extrem de timid. Nu vorbea mult nici chiar atunci când venea cu părinții în vizită la noi. Așa era el. Când a mai crescut, nu ne-am mai văzut prea des, se juca pe stradă sau pe plajă cu ceilalți băieți."

„În copilărie a fost fericit și i-a plăcut muzica", își amintește Jer, mama lui. „Folk, operă, muzică clasică, toate îi plăceau. Cred că a vrut să fie interpret dintotdeauna."

Perviz a fost mirată să afle că nu reușisem să obțin din surse oficiale o copie după certificatul de naștere al verișorului ei. Nu am primit vești bune nici după ce am fost în audiență la directorul arhivelor.

„Așadar, ați venit aici pentru certificatul de naștere al lui Freddie Mercury?" m-a întrebat el zâmbind. „Nu e aici. *A fost* aici. O argentiniană a venit acum

mult timp să-l caute. I s-a făcut o copie și de atunci ia originalul de unde nu-i, deși a fost cerut de multe ori – cred că de fani. Problema e că în 1946-1947 încă nu se țineau evidențele cum trebuie. Doar bucățele de hârtie care acum sunt împrăștiate peste tot. Haideți să vedeți!“

În spatele tejghelei din biroul principal, directorul a scotocit prin fișete și s-a întors cu mai multe certificate de naștere. Vreo zece s-au împrăștiat pe jos și au rămas acolo.

„Există o persoană, doctorul Mehta, care e momentan în Oman, dar se întoarce săptămâna viitoare. Știu că are o copie a certificatului de naștere al lui Freddie.“

Însă, în ciuda eforturilor mele, nu am dat de doctorul Mehta niciodată.

Cercetările mele cu privire la familia lui Freddie nu au fost văzute cu ochi buni de toți cei implicați. Diana, fiica superbă a lui Perviz, nu a fost impresionată, tot insista că nu era deloc interesată de Freddie *Mercouri*. De ce?

„A plecat din Zanzibar când eram bebeluș“, a răspuns dând din umeri, roșie în obraji. „A renunțat la numele de familie. Nu a trăit ca noi. Nu a vrut să aibă de-a face cu noi. Nu s-a întors niciodată. Nu era mândru de Zanzibar. Era un străin. Era din altă viață.“

Nu a vrut să spună mai multe. Deci era ceva la mijloc.

Atitudinea Dianei semăna cu a celor pe care i-am întâlnit mai târziu. Deși câțiva locuitori din Zanzibar susțin că locuiesc în case deținute odată de familia Bulsara, niciunul nu a putut să-mi arate probe concrete și nimănui nu îi prea păsa. Cum mi-a explicat un vânzător indian: „Nu știu nimic și nimeni altcineva nu știe. Toți cei care spun că da merg pe presupuneri. Mai ales ghizii care îți arată obiectivele de pe insulă. Vor doar bani. Nu mai e nimeni aici care să știe ceva. Foarte mulți oameni au plecat, cu multă vreme în urmă. Dar, dacă afli vreodată, te întorci să-mi spui și mie, te rog? M-am săturat până peste cap să mă tot întrebe lumea: americani, sud-americani, englezi, nemți, japonezi. Localnicii nu înțeleg. Cine a fost el, la urma urmei?“

Cine a fost fiul cel mai cunoscut al Zanzibarului? Pentru pelerinii Queen, insula este destinația supremă. Operatorii turistici specializați au vacanțe scumpe pentru fani în locul de naștere al cântărețului, lucru de care profită

câteva restaurante cu panorame superbe și câteva magazine cu suvenire. Însă Freddie nu a avut niciodată statut de vedetă aici. Nu a fost făcut cetățean de onoare. Nu e consemnat în arhivele oficiale. Nu exista nicio mențiune la muzeul local când am fost eu; nicio fostă locuință transformată în altar personal; nicio statuie din bronz sau ceară, vreo efigie, vreo scrumieră produsă în serie, vreun magnet de frigider, nici măcar o ilustrată cu chipul lui – deși poți cumpăra ilustrate cu aproape orice altceva. Dacă ar căuta cineva un loc total opus Graceland-ului lui Elvis Presley din Memphis, atunci aici l-ar găsi.

Misterul certificatului de naștere a apărut din nou când am ajuns acasă. Din senin, Marcela Delorenzi, o argentiniană – *acea* argentiniană – m-a contactat. Era în drum spre Londra cu un cadou pentru mine. Jurnalista și crainica stabilită în Buenos Aires mi-a adus o copie a certificatului de naștere al lui Freddie. Nu i-l cerusem; nu vorbiserăm niciodată. Nu încercasem să dau de ea, nu mi-a cerut nimic în schimb. Dacă se simțea vinovată, nu mi-a mărturisit. Când l-a obținut, documentul original scris de mână era încă în sediul arhivelor, a insistat să-mi menționeze. Îl văzuse. Poate că în cele din urmă a fost dat cuiva în schimbul unei sume colosale și e pe undeva printr-o colecție privată.

În 2006, Asociația pentru Mobilizarea și Propagarea Islamică (UAMSHO), un grup musulman din Zanzibar, a protestat vehement împotriva aniversării pe insulă a 60 de ani de la nașterea lui Freddie. Sub pretextul că a încălcat legile islamului prin stilul de viață gay și exagerat, murind în 1991 de SIDA, grupul furios a cerut să se renunțe la planurile pentru o petrecere pe plajă cu turiști gay, iar miile de fani care se duceau să sărbătorească să fie trimiși înapoi de unde au venit.

Nu mă surprindea. Când Zanzibar a scos în afara legii relațiile homosexuale în 2004, comunitățile gay din toată lumea au protestat. Dar Abdallah Said Ali, președintele UAMSHO, a insistat că evenimentul „ar trimite un semnal greșit".

„Nu vrem ca generația tânără să înțeleagă că homosexualii sunt acceptați în Zanzibar", a declarat el. „Avem obligația religioasă de a apăra moralitatea în societate și trebuie oprit oricine încalcă morala islamului."

Lăsând la o parte morala islamului, trebuia luată în considerare și credința familiei lui Freddie. El și-a iubit și și-a respectat din toată inima părinții și sora. Știa prea bine că zoroastrienii sunt pentru suprimarea homosexualității – poate că acesta este motivul principal pentru care Freddie a încercat atât de multă vreme să-și reprime înclinația. În *Vendidad,* textul sacru zoroastrian este clar consemnat: „Bărbatul ce se culcă cu bărbat cum o face bărbatul cu femeia sau femeia cu bărbatul este un Daeva (demon): este un adept al lui Daeva, un iubit al lui Daeva."

Pentru parsi, homosexualitatea nu e doar un păcat, ci și o formă inimaginabilă de proslăvire a diavolului.

Să vedem imaginea de ansamblu. Relațiile homosexuale consensuale între adulți sunt ilegale în 70 din 195 de țări din lume. În 40 de țări doar relațiile între bărbați sunt în afara legii. Sexul între doi bărbați adulți a devenit legal în Anglia și Țara Galilor în 1967, dar abia în 1980 în Scoția și în 1982 în Irlanda de Nord. În anii '80 și '90, organizațiile care militau pentru drepturile persoanelor homosexuale au vrut ca vârsta consimțământului să fie aceeași atât pentru homosexuali, cât și pentru heterosexuali. Astăzi vârsta consimțământului în Anglia, Scoția, Țara Galilor și Irlanda de Nord este de 16 ani.

„Freddie nu a trăit ca noi", a zis Diana, verișoara lui. „Era din altă viață."

Adevărul gol-goluț e mai bun decât cel mai bine îmbrăcată minciună. Se pare că Freddie renunțase complet la patria africană pentru un motiv crucial.

Poate că simțea *hiraeth* în adâncul sufletului. Niciun cuvânt nu poate exprima sensul din galeza veche. Evocă melancolie, o tristețe adânc îngropată pentru ce s-a pierdut. Oare Freddie, ca mulți din noi, s-a gândit cu tristețe la inocența lui, tânjind după momente din trecut pe care nu le mai putea retrăi?

Uneori ne întoarcem. Facem din nou o călătorie. Ne consolăm ca adulți aducându-ne aminte în tăcere. Freddie nu a putut s-o facă niciodată. Mereu a trebuit să umple golul în altă parte. Unii cred că s-a împăcat cu trecutul în *Seven Seas of Rhye*, primul hit al trupei din 1974. Un imn hard-rock pe un album destul de progresiv, cu versuri ce descriu un tărâm fantastic creat de micul Freddie împreună cu Kashmira, sora lui. Oare misterul rădăcinilor

persane și călătoria epică a profetului Zarathustra le-au stimulat imaginația și le-au inspirat basmele ce au stat la baza piesei? Se pare că da, potrivit lui Phil Swern, producător la Radio 2, arhivist muzical și colecționar renumit de discuri.

„Am avut mereu impresia că piesa *Seven Seas of Rhye* este despre viața în Zanzibar, dacă luăm în considerare interviurile pe care le-a acordat de-a lungul anilor“, spune Phil. „Acolo evada – cel puțin în mintea lui. Mereu se putea refugia acolo când realitatea era copleșitoare.“

Într-un interviu la radio, Freddie a descris cântecul ca pe „un produs al imaginației mele“.

„Versurile și piesele sunt în mare parte fantezii. Le inventez. Nu aparțin realității, ci mai degrabă au un aer visător. Nu sunt genul de compozitor care se plimbă pe stradă și e inspirat de o viziune și nu sunt genul care vrea să se ducă într-un safari ca să vadă animale sălbatice și să se simtă inspirat, să urce pe munți sau chestii de genul ăsta. Nu, inspirația mă poate lovi doar dacă stau în cadă“, mărturisea el.

Oricum, Rhye a devenit un motiv recurent. Alte piese timpurii ale formației Queen, cum ar fi *Lilly of the Valley*, *The March of the Black Queen* și *My Fairy King,* vorbeau de un tărâm magic. Vraja s-a dovedit a fi de durată. În musicalul futuristic *We Will Rock You*, care a debutat în Londra în 2002, the *Seven Seas of Rhye* este un loc în care sunt duși Boemii rebeli după ce Khashoggi, comandantul poliției Globalsoft, le șterge memoria.

Pe când se sting ultimele acorduri ale *Seven Seas of Rhye*, se aude ecoul unui cântecel pentru copii fredonat de mai mulți oameni strânși la bar: „Ce-mi place să fiu la mare.“ Să fie o aluzie în plus la copilăria fără griji a lui Freddie la mare, printre palmieri și recife de corali?

Nu avem cum să știm. Însă știm că locuitorii Zanzibarului nu aveau cum să-l primească cu brațele deschise pe cel care încălcase codul moral al credinței familiei.

3

Panchgani

„Am fost… un copil precoce, iar părinții mei au crezut că, dacă mă dau la internat, o să-mi facă bine. Așa că, pe la șapte ani am fost dus la unul din India pentru ceva vreme. A fost un punct de cotitură în educația mea, care cred că a dat roade."

Freddie Mercury

„Părinții lui Freddie l-au trimis la o școală din India și m-a întristat plecarea lui. Dar aici în Zanzibar calitatea educației pentru băieți nu era atât de ridicată. În plus, cred că tot atunci părinții lui s-au mutat cu serviciul pe insula Pemba și cu siguranță standardele educaționale de acolo nu erau ridicate. Li s-a părut că soluția cea mai bună era să-l trimită la sora lui Bomi, care se numea tot Jer – mătușa mea din Bombay –, unde putea învăța cum trebuie."

Perviz Darunkhanawala, verișoara primară a lui Freddie

În noiembrie 1996 am fost invitată la o petrecere și o vizionare privată a Expoziției fotografice Freddie Mercury din cadrul Royal Albert Hall din Londra. Se comemorau cinci ani de la moartea lui. Toți cei de acolo erau direct legați de Freddie și Queen – de la Marje, femeia de serviciu a lui Freddie, și Ken Testi, primul manager al trupei, la Denis O'Regan, fotograf al formației Queen. Erau de față și părinții bătrâni și firavi ai lui Freddie. Când m-am prezentat, m-au salutat călduros. Bomi Bulsara, tatăl lui, m-a luat de mână.

„E minunat să văd toate fotografiile expuse și pe toți acești oameni veniți aici să cinstească memoria dragului nostru fiu. Suntem foarte mândri", mi-a mărturisit.

Expoziția a făcut înconjurul lumii, trecând prin numeroase orașe, ca de pildă Paris, Montreux și Mumbai. După vernisajul de la Londra, mai mulți jurnaliști s-au gândit să îl „demaște" pe The Great Pretender pentru că și-ar fi „ascuns originile indiene". Sub titluri ca „Bombay Rhapsody" și „Starul Indiei", Freddie era „dat în vileag" ca primul star pop asiatic al Marii Britanii. În ciuda faptului că nu prea era adevărat, povestea a ținut prima pagină a multor ziare de scandal. Originile persane ale lui Freddie au fost astfel contestate. Au urmat

discuții extinse, care au ofensat comunitatea persană parsi din Londra. Nu că celor de pe Fleet Street[2] le-ar fi păsat vreun pic.

„Simplul fapt că poporul nostru nu a trăit în Persia din secolul al IX-lea încoace nu ne face mai puțini persani", a declarat un purtător de cuvânt al comunității parsi din Londra. „Deși parsi sunt catalogați ca «indieni zoroastrieni», ne tragem din persanii zoroastrieni care au fugit în India în secolele al VII-lea și al VIII-lea pentru a scăpa de persecuția musulmanilor. Faptul că am emigrat în India *nu* ne face indieni. Dacă ești evreu, dar familia ta nu a trăit în Palestina în ultimele două mii de ani, ești mai puțin evreu? Există o diferență foarte mare între origine și naționalitate. Între obârșie și cetățenie. Poate că persanii parsi nu au o casă [vechiul lor teritoriu este Iranul de astăzi]. Însă ei rămân în inimile lor persani."

Cât despre Freddie, trebuia doar să te uiți la el. Trăsăturile lui persane clasice erau în antiteză cu ceea ce este considerat „indian". Fiecare poză, în pofida dinților în plus, spune adevărul.

Născuți înainte de declararea independenței în India colonială, Bomi și Jer, părinții lui Freddie, erau amândoi supuși britanici, iar naționalitatea lor era anglo-indiană, ceea ce s-a consemnat oficial, atât la momentul nașterii amândurora, cât și a fiului lor. Ca origine s-au declarat parsi, ceea ce e foarte important. Freddie s-a născut în Zanzibar, deci a fost considerat zanzibarean. E discutabil dacă era mai degrabă african decât asiatic. „Primul star pop englez din Asia" era o exagerare: un alt cârlig nou de care să agăți poze vechi. De ce nu s-a opus familia ștergerii trecutului și nesocotirii moștenirii lor sacre? Comportamentul lor a fost mereu bizar.

Soții Bulsara, tăcuți, muncitori și simpli, modești și mulțumiți cu ce aveau, făceau totul cu chibzuință, respectând ritualurile, regulile și restricțiile religiei și ale culturii. Amândoi erau scunzi și plăpânzi. Freddie semăna mai mult cu mama lui, moștenindu-i buzele pline, zâmbetul larg și dinții neobișnuiți. În public erau foarte reținuți, iar acasă erau mereu amabili și prietenoși, deși cam rezervați. Membrii familiei aveau un dezvoltat simț al tradiției și își știau locul în societate, însă Bomi nu a fost nici un model de comportament dominant, nici un prototip macho pentru fiul lui. Freddie, care se simțea în largul lui

printre femeile din familie, nu a dat semne că dorea să urmeze cariera în administrație a tatălui său. Deși mama lui spusese că voia ca fiul ei să studieze dreptul, pe Freddie nu-l atrăgea deloc ideea de a munci într-un birou.

Rezervați de felul lor și reci, soții Bulsara nu își prea demonstrau afecțiunea față de copii, cum avea să le dezvăluie Freddie iubiților săi Barbara Valentin și Jim Hutton. Când familia încă mai trăia în Zanzibar, copiii erau în grija doicii Sabine. Deși Freddie și Kashmira nu au fost bătuți niciodată, nu au fost nici alintați prea mult. Potrivit lui Jim, Freddie se gândea din când în când dacă lipsa afecțiunii din copilărie a dus la o „obsesie pentru sex în viața adultă… o dorință care se manifesta des prin partide de sex fără rost, pentru că în general nu putea primi una fără cealaltă. Sexul nu a fost niciodată un substitut pentru lucrul pe care și-l dorea cel mai mult, afecțiunea… dovada că era iubit. Era destul de copilăros. De pildă, dezmierda și mângâia pisicile tot timpul, asta își dorea și pentru el."

Pe 14 februarie 1955, potrivit arhivelor școlii, când avea opt ani, Freddie – pe atunci încă Farrokh – a fost înscris sub numele „Farookh Bomi Bulsara" (observați ortografia diferită de cea de pe certificatul de naștere) la școala St Peter's Church of England din Panchgani și repartizat la „clasa a treia". Avea să rămână acolo zece ani; avea să-și vadă părinții o dată pe an timp de o lună în fiecare vară. Nu e de mirare că relația dintre ei s-a răcit, ceea ce transpare din scrisorile pline de respect, dar lipsite de emoție pe care le-a trimis părinților. În ciuda stoicismului și a curajului care i-au fost insuflate, e greu să ne imaginăm că Freddie nu s-a simțit vulnerabil sau singur fiind atât de departe de casă, fără a avea nici măcar luxul unui telefon care să-i permită să discute cu părinții ori de câte ori i se făcea dor de ei, iar acest lucru se întâmpla des.

„Avea șase ani când m-am născut, așa că l-am avut doar un an lângă mine, însă am fost mereu conștientă că fratele meu mai mare și mândru mă protejează", își amintește sora lui, Kashmira, într-un interviu acordat *Mail on Sunday* în noiembrie 2000.

„Nu venea mereu acasă de sărbători, uneori stătea cu sora tatei în Bombay sau cu sora mamei – ea a fost cea care l-a pus să cânte la pian și să deseneze. Era

talentat în toate domeniile, ceea ce mă enerva la culme, desigur. Tata și mama i-au păstrat toate carnetele de note."

Pentru Freddie, care avea opt ani, călătoria de acasă până la noua școală a fost obositoare.

„El și tatăl său au luat vaporul, apoi trenul până la Poona [astăzi Pune]", își amintește Perviz, verișoara lui Freddie. „A fost o călătorie foarte lungă și istovitoare. Erau curse regulate cu vaporul din Zanzibar până în Bombay, deja cel mai aglomerat, industrializat și progresist oraș din India. Mergeam des acolo pentru că aveam rude. Freddie se ducea la Jer, mătușa mea și sora lui Bomi, în perioada vacanței. Era o femeie bună la suflet care avea grijă de copiii mici ai altui frate de-al tatei din India."

Aflată în vestul Indiei, la 300 de kilometri de Bombay-ul de atunci, Panchgani („Cinci dealuri"), o așezare tipică pentru India britanică, este renumită pentru bungalow-urile cu un aer ciudat, clădirile publice, reședințele celor de origine parsi și câmpuri pline de căpșuni. Orașul colonial liniștit a fost fondat în timpul perioadei coloniale ca sanatoriu și stațiune de odihnă. Nu e greu de intuit motivul. Când te uiți la câmpiile de pe coastă, la pădurea deasă și la râul Krishna, la apele aflate la mare altitudine și bogate în fier și la pământul bogat, vulcanic, de culoare roșie, e limpede de ce constituie o destinație iubită de turiști. Mulți fac patru-cinci ore cu mașina din Mumbai până aici pentru „escapade musonice". Aici se plimbă, călăresc și se destind departe de praful și căldura câmpiilor indiene. Unii își trimit și copiii aici la internatele în stil englez.

Școala St Peters există și azi. Fondată în 1904, continuă să susțină valorile și cultura tradițională indiană și să promoveze toleranța între religii ca zoroastrismul și catolicismul. Mottoul școlii este *Ut Prosim* („Să fiu de folos"). Blazonul, „un simbol al speranței și al renașterii", este o pasăre phoenix care se înalță din flăcări cu o ramură de măslin în cioc. Domnul Oswal D. Bason, dirigintele lui Freddie, a ajuns aici în 1947, anul în care India și-a declarat independența. A rămas ca director până în 1974, pe vremea când Queen gustau din primele roade ale succesului. Deși școala nu se fălește cu legăturile cu muzica rock-and-roll, este mai mereu dispusă să-și deschidă porțile pentru

curioși. Personalul de aici a ajutat la cercetări și la filmări pentru documentarele despre Freddie Mercury. Alături de Victory Rana, prietenul său – mai târziu locotenent-generalul Victory Rana din armata nepaleză –, și de Ravi Punjabi, filantrop și om de afaceri, Freddie se numără printre cei mai cunoscuți foști elevi ai școlii.

Când a ajuns în campusul întins pe 58 de acri, Freddie fusese îndoctrinat de părinți și era un zoroastrian sută la sută. La opt ani a trecut prin ceremonia Naojote („Navjote"). Ca și în cazul confirmării creștine, atât băieții, cât și fetele sunt acceptați, deși ritualul seamănă mai mult cu Bar Mitzvah, ceremonia evreiască. Ritualul presupune o baie purificatoare care simbolizează curățarea minții și a sufletului. Copilul poartă o cămașă albă simbolică și la brâu un cordon de lână, apoi în jurul unui foc se rostesc rugăciuni antice, considerate sacre și eterne. Focurile sunt piatra de temelie a religiei zoroastriene. În anumite temple ale focului se spune că flăcările au ars continuu mii de ani. *Zendavesta* sau scripturile sacre nu conțin porunci, ci doar „Cele trei lucruri bune" după care parsi își conduc viața. *Humata, Hukhta, Huvareshta*, „gânduri bune, vorbe bune, fapte bune".

Pe vremea lui Freddie, St Peters era considerată cea mai bună școală pentru băieți din Panchgani. Se oferea o educație exclusiv în limba engleză care ducea la examenele de nivel O și A pentru Universitatea Cambridge, iar rezultatele obținute de elevi erau excelente. Erau atrase familii din SUA, Canada și din Golf, precum și din toată India, iar anul școlar începea de la jumătatea lui iunie și se termina la jumătatea lui aprilie. Se ținea cont de clima Indiei, așa că vacanța mare de opt săptămâni era între aprilie și iunie plus încă două săptămâni de vacanță de Crăciun. Disciplina la St Peters era foarte strictă, iar condițiile severe. Deși exista apă caldă pentru baie miercurea și sâmbăta la prânz, în restul săptămânii exista doar apă rece. Îmbăierea era supravegheată de o doamnă care se ocupa și de dispensarul școlii, cu ajutorul unei asistente rezidente și al unui doctor de gardă. Școala avea propria biserică cu regula „faci ce fac toți": deși la școală erau copii de toate religiile, iar credința tuturor era respectată, slujba de duminică era obligatorie pentru toți. Niciun elev nu avea voie să iasă din campus neînsoțit de un membru al personalului. Datorită

acestor lucruri, St Peters era considerată o școală în care se cultiva grija, având o atmosferă familială, prietenoasă și amuzantă, care să pună în valoare atuurile copiilor, ajutându-i să-și atingă potențialul maxim. Orice sentimente ar fi nutrit atunci, Freddie a recunoscut mai târziu că i s-a părut un privilegiu să fie trimis acolo, fiind conștient de sacrificiile făcute de părinții lui.

Nu numai că le-a fost greu să găsească sumele necesare pentru taxele școlare – tatăl lui Freddie era un funcționar public cu un salariu modest și nu avea mulți bani –, însă a fost dureros pentru Bomi și Jer să se despartă de unicul fiul, iar pentru sora lui să fie separată de singurul frate.

Însă faptul că se simțea privilegiat nu a fost suficient pentru a atenua anxietatea separării de cei dragi. Fiind foarte atașat de mama lui și de Kashmira, faptul că a fost trimis la mii de kilometri, la o vârstă așa de fragedă, l-a făcut cu siguranță să sufere cumplit. E imposibil să nu ți-l închipui pe Freddie singur și înfricoșat, tânjind să fie strâns în brațe și să i se citească o poveste la culcare. Cei apropiați au spus mai târziu că Freddie nutrea resentimente puternice față de părinții lui fiindcă l-au „trimis departe", deși a fost un fiu adult respectuos și iubitor. A încercat din răsputeri să-și depășească sentimentul de respingere.

Cu siguranță că Jer și Bomi au considerat atunci că fac un lucru bun. Este limpede că școala care i-a oferit un început promițător în viață fiului lor le-a creat probleme financiare părinților. Însă probabil a fost o mare greșeală să trimită un băiețel timid ca Freddie atât de departe de casă. Unii copii par să se descurce mai bine decât alții când sunt despărțiți de familiile lor. La doar opt ani, pentru Freddie, un copil sensibil și mai mămos, potrivit propriilor spuse, a fost greu de suportat la început. Adormea plângând noaptea în patul său îngust, înconjurat de alți nouăsprezece băieți care tremurau. Lipsit de afecțiune și de atenție zilnică într-o etapă crucială a dezvoltării emoționale și la o vârstă foarte impresionabilă, perspectivele și așteptările lui Freddie s-au schimbat inevitabil.

Avea să caute consolare în compania băieților care gândeau la fel ca el. Pe lângă Victory Rana, s-a împrietenit și cu Derrick Branche, care ulterior s-a mutat în Australia ca să devină actor. În 1985, pe când Freddie îi lăsa pe toți cu

gura căscată la Live Aid, Branche avea un rol în filmul *My Beautiful Laundrette*, o comedie dramatică cu Daniel Day-Lewis în rolul principal care avea ca punct central relațiile între comunitatea albă și asiatică, abordând cu măiestrie teme ca homosexualitatea sau rasismul.

În cercul lui Freddie mai erau și Farang Irani, care mai târziu a devenit restaurator în Bombay, și Bruce Murray, care într-o vreme a lucrat ca hamal la gara Victoria din Londra. În următorii ani acești cinci băieți aveau să devină de nedespărțit, dormind aproape unul de altul în dormitor și punând împreună la cale nenumărate șotii. Expediat fie la mătușa Jer din partea tatălui, fie la mătușa Sheroo din partea mamei în timpul vacanțelor semestriale și intersemestriale, Freddie și-a văzut rareori părinții cât a stat la St Peters, chiar și în timpul vacanțelor de vară.

„Trebuia să faci ce ți se spunea, așa că era mai bine să profiți de asta", a povestit Freddie mulți ani mai târziu. „Am învățat să am grijă de mine și m-am maturizat rapid."

Așa a început modelarea personalității „adevăratului" Freddie, care avea să rămână sinceră și deschisă până la sfârșitul vieții.

Freddie a avut multe de învățat pentru că a trebuit să se descurce singur și să țină piept bătăușilor de la școală. Și-a dat seama și că trebuie să renunțe la nume. „Farrokh" era greu de pronunțat, căci se citea în stil persan: „Farr**och**" ca „loch" și nu „Far**ouk**" cum o făceau africanii. S-a simțit ușurat când profesorii și prietenii au preluat diminutivul unui nume englezesc respectabil. A devenit „Freddie". Din fericire, așa a și rămas. Părinții și familia nu au avut obiecții și îi spun Freddie și acum. Schimbarea numelui de familie avea să survină mult mai târziu, din alte motive.

Când Freddie avea cam zece ani, a început să aibă un aer distant, aproape condescendent, care nu-l va părăsi tot restul vieții. Deși uneori era arțăgos, nu era aspru sau răutăcios.

Pur și simplu nu era tipul care să joace într-o echipă. În ceea ce privește sportul, excela la probele individuale și de unu la unu ca șahul, sprintul, boxul și tenisul de masă. A devenit campionul școlii la tenis de masă înainte să împlinească 11 ani. Deși nu îi plăceau rugby-ul și fotbalul, se spune că i-ar fi

plăcut crichetul, deși a negat mai târziu. Ori poate, cine știe, i s-a părut că recunoașterea pasiunii pentru acest joc i-ar fi afectat imaginea hard-rock. În 1958, la aproape 12 ani, a câștigat premiul All-Rounder pentru juniori și în anul următor premiul întâi pentru rezultate academice excelente. A avut rolul principal în mai multe piese și a cântat un solo în producția *The Indian Love Call*, pusă în scenă de seniori. Materia preferată era desenul. În majoritatea timpului făcea schițe și picta, mai ales pentru Sheroo, mătușa lui, și pentru bunicii din Bombay. A început să se preocupe cu entuziasm și de muzică, în afara orelor de curs.

La sfârșitul anilor ’50 și începutul anilor ’60, Bombay se bucura de o cultură cosmopolită care îmbina influențele din Est cu cele din Vest, ceea ce a permis genurilor pop și rock din Occident să pătrundă în India. Deși lui Freddie îi plăcea muzica clasică pe care o studia, în special opera, iubea nespus muzica contemporană. S-a apucat de pian și a trecut examenele atât la partea teoretică, cât și la cea practică și s-a alăturat unui cor. Împreună cu prietenii apropiați a format și primul grup, The Hectics. Datorită stilului energic boogie-woogie de a cânta la pian, lui Freddie i s-a dus vestea în oraș. The Hectics a început să concerteze la școală și la serbarea anuală. Fetele de la școlile locale stăteau în față și urlau din toți plămânii, căci auziseră că așa trebuie să te comporți în fața unei formații. Idolii pop de atunci erau Elvis Presley, Cliff Richard, Fats Domino și Little Richard, care l-au inspirat și pe Freddie. A exersat îndelung ca să le imite stilul. Încă nu avea stofă de solist și a preferat să stea în spatele lui Bruce Murray, prietenul lui, care cânta la chitară și vocal.

„Era desigur și un cor al școlii care interpreta lucrări corale tradiționale și imnuri și care repeta frecvent ca să cânte la slujbele religioase de la școală“, își amintește Derrick Branche, fost prieten de la școală cu Freddie și membru al Hectics. „Corul avea douăzeci și cinci de membri și adesea veneau și fete de la o școală din oraș. Nu numai că lui Freddie îi plăcea tare mult corul, dar cred că o plăcea și pe una dintre fete, Gita Bharucha, în vârstă de 15 ani, dacă nu mă înșel!“

Deși s-a spus că Freddie făcea sex la St Peter’s de la 14 ani și că în general avea relații sexuale cu alți băieți și cu câțiva muncitori angajați ai școlii, nu se știu

prea multe despre prima prietenă a lui Freddie.

„N-am crezut niciodată că Bucky e gay“, mi-a zis Gita. „Deloc. N-am văzut nimic care să-mi dea de gândit. Poate știau profesorii lui și erau discreți. Noi, prietenii lui, habar nu aveam. Era un interpret extravagant și se simțea în elementul lui pe scenă. Întotdeauna în piese juca roluri de fete!“

Nu mi-a fost ușor să dau de Gita, care s-a măritat, și-a schimbat numele în Choski și s-a mutat la Frankfurt, unde a lucrat pentru o agenție de turism indiană. Când am dat de ea, a fost în primă fază reticentă să vorbească despre Freddie. Până la urmă a fost de acord și ne-am întâlnit în Londra.

„L-am cunoscut pe Freddie în 1955, când am început cursurile la școala Kimmins din Panchgani. Era condusă de protestanți misionari din Anglia. Am plecat de acolo în 1963. Timp de zece ani, cât Freddie a stat la «Panchi», am fost prieteni. Eram din Bombay, dar locuiam cu mama și bunicii în Panchi. Stăteam la școală doar ziua. Băieții de la St Peter's se duceau la grădinița Kimmins, apoi continuau de la Standard Three până la St Peter's. Câțiva am fost în aceeași clasă timp de mulți ani. Victory Rana și cu mine am fost împreună toată perioada școlară. Și Bucky – așa îi spuneam lui Freddie din cauza dinților. Și Derrick Branche.

Bucky și cu mine eram foarte apropiați, însă eram doar buni prieteni. Nu am avut o relație intimă. Ne țineam de mână, atâta tot. Închiriam biciclete cu trei rupii pe zi și dădeam ture. Ne duceam cu barca pe lacul Mahableshwar. Mama îmi permitea să dau o petrecere sau să invit niște prieteni la prânz și pe urmă ne plimbam sau ne jucam. Bucky venea adesea în timpul vacanțelor și petrecea timp acasă la noi. Era foarte politicos și manierat. Mama și bunicii îl îndrăgeau tare mult.“

Janet Smith, o profesoară din Panchgani care a locuit la St Peter's cât a rămas Freddie la școală, pentru că mama ei preda istoria artei, nu are niciun dubiu în privința homosexualității lui Freddie.

„Obișnuia să se adreseze cu «darling», lucru care mi se părea puțin ciudat. Știam că e homosexual când era acolo. Era evident neobișnuit pe atunci, dar tolerat la un băiat ca Freddie. În mod normal, ar fi fost îngrozitor. Dar cumva nu era în cazul lui Freddie. Era OK. Nu era o fază, ci făcea parte din el, ca

parte fundamentală din sufletul lui. Îmi părea rău că alții râdeau de el. Ciudat era că lui nu părea să-i pese."

În ciuda faptului că Gita Bharucha și Freddie fuseseră de nedespărțit, ea nu a mai știut nimic de el după ce a plecat din Panchgani: „Știu, e foarte trist, dar așa s-a întâmplat. Parcă a vrut să se separe complet de viața din India și să treacă la următoarea etapă."

Când a ajuns în clasa a zecea, notele lui Freddie au început să scadă. A picat examenul de sfârșit de an și a renunțat la școală înainte de clasa a unsprezecea. Freddie nu a dat niciodată examenul pentru nivelul O. E posibil să fi fost distras de faptul că se simțea confuz în privința sexualității și că era atras mai mult de artă și de muzică, așa că nu a mai arătat interes pentru studii și s-a concentrat pe aspirații mai captivante. Deși în alte biografii s-a scris că a plecat de la St Peter's cu calificative foarte bune la examenele O și cu note excepționale la limba engleză, istorie și artă, nu este adevărat. Devine foarte clar de ce unii agenți de PR au ascuns adevărul dacă luăm în considerare realizările membrilor formației Queen. Brian May a studiat fizică și matematică la Imperial College în Londra și a absolvit facultatea cu o diplomă în fizică. A început un doctorat în astrofizică, pe care avea să-l termine treizeci de ani mai târziu. John Deacon a obținut o diplomă în electronică de la Chelsea College, care acum face parte din King's College, iar Roger Taylor a prins un loc la London Hospital Medical College pentru a studia stomatologia, abandonând ulterior studiile pentru a se concentra pe muzică.

„Freddie nu voia să treacă drept un… netot față de ceilalți membri Queen care avuseseră rezultate foarte bune", a comentat Jim Jenkins, biograf oficial al Queen și coautor al cărții *As It Began.* „Poate că de aceea a zis că a absolvit nivelurile O, ceea ce nu se întâmplase. E de înțeles, date fiind circumstanțele."

Sheroo Khory, mătușa lui Freddie din partea mamei, mi-a vorbit despre iubitul ei nepot în casa ei din colonia Dadar din Bombay. Bombay a devenit Mumbai în 1995, când fostul nume a fost considerat o moștenire nedorită a perioadei coloniale britanice.

„Chiar și când Freddie era cu Jer, venea mereu la mine după micul dejun și petrecea zile întregi cu mine. Se pricepea să deseneze și l-am încurajat. Când

avea opt ani a făcut un desen excepțional cu doi cai prinși într-o furtună pe care l-a semnat «Farrokh». Era pe perete în casa mamei sale. Nu știu dacă îl mai are."

Însă, odată ce Freddie a ajuns în Anglia, „s-a terminat", după spusele ei: „Nu a mai vrut să se întoarcă niciodată în India. Spunea că e britanic, îi plăcea stilul de viață mai civilizat de acolo și mai ales sistemul juridic, în comparație cu corupția de aici din India. Însă a păstrat constant legătura cu mine. Chiar mi-a trimis bani pentru o operație la ochi de care aveam mare nevoie și a vrut să mă ducă într-un tur al Europei. Nu a uitat niciodată de bătrâna lui mătușă."

Sheroo mi-a dezvăluit că după mulți ani a început să corespondeze asiduu cu Mary Austin, fosta prietenă a nepotului ei, făcând schimb de fotografii cu Freddie pe când era mic și Freddie starul rock celebru. A deschis subiectul „dușmanilor" lui Freddie din Anglia, se temea pentru siguranța lui. O supărau discuțiile despre religie, mai ales zvonurile că Freddie se convertise la creștinism cu puțin înainte să moară.

„Toată familia a fost șocată la auzul veștilor", mi-a mărturisit. „A fost o lovitură puternică. Ne săturaserăm să auzim atâtea lucruri sfâșietoare despre Freddie, toate minciunile, mai ales cea referitoare la convertirea la creștinism. Dar sunt sigură că nu a făcut-o, cel puțin nu din câte știu eu – și cu siguranță aș fi știut."

În ciuda informațiilor contrare, Freddie s-a întors în Zanzibar în 1963 și și-a terminat ultimii doi ani de studiu la școala romano-catolică St Joseph's. Bonzo Fernandez, un fost polițist din Zanzibar care ulterior a lucrat ca taximetrist, îl știa bine pe Freddie când era la această școală.

„Îmi amintesc că era în relații foarte bune cu familia și avea o soră de treabă. Freddie era foarte bine-crescut. Erau cu toții oameni de treabă și manierați. Jucam împreună hochei și crichet. Era foarte priceput la crichet.

Știu că fusese la școală în India, dar nu a vorbit niciodată despre perioada aia. Uneori după cursuri, săream pe fereastră și ne duceam să înotăm în mare, lui Freddie îi plăcea enorm. Înotam și la clubul Starhe de pe strada Shangani care avea o plajă foarte curată. Mergeam cu bicicleta până la Fumba în sud, la Mungapwani în nord-vest, locul fostelor peșteri unde stătuseră sclavii, sau la

Chwka, în sud-estul îndepărtat al peninsulei. Uneori mergeam mai mulți. Înotam, mâncam ceva și ne suiam în cocotieri. Eram poznași, dar nu răi. Fără alcool, droguri sau țigări, cel puțin nu pe atunci.

Parcă îl văd pe băiatul slab și fericit, cu pantalonii scurți albaștri și cămașa albă. Era mereu elegant îmbrăcat, mai ales pentru crichet; hainele lui imaculate erau mai albe decât ale celorlalți.

După revoluție am plecat cu toții de pe insulă. Nu am știut nici unde s-a dus Freddie și nici ce s-a ales de el. Abia mai târziu am aflat că locuisem în Marea Britanie în aceeași perioadă. De abia după ce a murit am descoperit că fostul meu coleg de școală și prieten apropiat devenise un cântăreț de rock celebru în toată lumea."

Și experiența Gitei Choksi a fost similară.

„După mulți ani, când am aflat ce ajunsese, am cumpărat câteva discuri și mi-a plăcut la nebunie muzica lui. Însă nu l-am văzut niciodată în concert și am fost dezamăgită. Alt prieten bun de la școală s-a dus odată la un concert Queen și a încercat să meargă în culise să-l vadă pe Bucky. Însă, când a ajuns față în față cu el, Freddie s-a uitat prin sărmanul om și i-a zis: «Îmi pare rău, dar mă tem că nu știu cine ești.» Atunci am înțeles cu toții că nu mai voia deloc să aibă de-a face cu noi. Voia să lase tot trecutul în urmă."

Presa britanică este desemnată uneori prin expresia *Fleet Street*, întrucât pe această stradă din Londra și-au avut multă vreme sediul principalele ziare din Anglia (n. red.).

4

Londra

„Îmi place viața la oraș. Nu mă omor după aerul de țară și după balegă.“

Freddie Mercury

„Mulți oameni sunt atrași de Londra datorită anonimatului relativ. Poți să te pierzi într-o mulțime și să cunoști mulți oameni care gândesc ca tine. E o masă critică. Londra era fantastică pe atunci. Zanzibarul era prea rigid pentru o personalitate ca a lui Freddie, pentru cineva cu un spirit neliniștit.“

Cosmo Hallstorm, psihiatru consultant

În anii 1950 impulsurile naționaliste s-au întețit împotriva colonialismului britanic. Pierderea Indiei și a Pakistanului în 1947 de către Regatul Unit, independența Burmei și a Ceylonului în 1948 și revoluția socială din China din 1949 au avut un impact puternic asupra revoltelor cu iz naționalist din nordul, nord-estul și estul Africii. Zanzibarul nu a fost scutit. Sindicatele din comerț s-au transformat în partide politice pentru a aduce schimbări. Partidul Național din Zanzibar, fondat în 1956 de arabii minoritari și shirazi, a fost urmat de Partidul Afro-Shirazi, ai cărui lideri proveneau în mare parte din Africa continentală. Revoltele și grevele afectau multe industrii. Rezultatele alegerilor care au dat câștig de cauză proarabilor, precum și recoltele slabe de cuișoare și de nucă-de-cocos au împins masele la revolte. Deși independența a fost declarată în decembrie 1963, inechitatea reprezentării electorale a înfuriat majoritatea africană, iar furia lor s-a tradus printr-o lovitură de stat de extremă stângă. Revoluția violentă din Zanzibar din 1964 a dus la detronarea noului sultan Jamshid bin Abdulla, iar șeicul Abeid Amani Karume, președintele Partidului Afro-Shirazi, a devenit primul președinte al Zanzibarului. Mii de oameni au fost măcelăriți în timpul luptelor sângeroase de stradă. Familia Bulsara și mulți alții au fugit ca să-și salveze viețile. Familia lui Freddie, care a părăsit Zanzibarul doar cu câteva valize, s-a dus în Anglia, unde a fost găzduită de rude. Nu au mai privit înapoi.

„Relațiile familiale s-au răcit după aceea“, își amintește cu tristețe Perviz, verișoara lui Freddie. „Când am auzit mult mai târziu că Freddie devenise un muzician celebru, am fost foarte fericită că avem așa un geniu în familie. Eram tare mândri de el. Dar nu a mai comunicat cu niciunul dintre noi. Nu ne-a trimis nici măcar o casetă.“

După revoluție, Zanzibar a semnat un acord cu Tanganika în aprilie 1964 prin care rămânea stat semiautonom sub un nou nume – Tanzania. Zanzibarenii de azi sunt relaxați, calmi și toleranți – cu excepția dezgustului aproape total față de homosexualitate.

Soții Bulsara nu au fost pregătiți pentru șocul cultural când au ajuns în Feltham, și de acolo în Hounslow, o suburbie aflată la vreo douăzeci de kilometri sud-vest de Londra și la câțiva kilometri de Aeroportul Heathrow.

„Tata avea pașaport britanic, așa că era o alegere evidentă să venim în Anglia“, a explicat Kashmira.

„Freddie era așa de entuziasmat“, își amintește Jer. „«Mamă, în Anglia ar trebui să mergem»“, zicea. Dar a fost foarte greu.“

Suburbia ordonată, plictisitoare, cenușie și aproape de aeroport, ca să nu mai vorbim de clima rece, era într-o contradicție flagrantă cu viața din Zanzibar și din Bombay. În Londra s-au trezit fără statut, salariu, servitori sau casă. Deși cunoștea oameni din administrație și avea un dosar impecabil, tatăl lui Freddie nu a primit nicio slujbă de contabil. În cele din urmă, Bomi s-a angajat casier la firma de catering Forte, iar Jer, vânzătoare la o filială locală a Marks & Spencer. Chiar și după ce fiul ei a devenit celebru, a mai lucrat acolo o vreme.

„Mă uimea cât de mult ieșeam în evidență“, își amintește Kash, care avea cam 12 ani pe atunci.

„Freddie era foarte pretențios în privința înfățișării sale. Deși el arăta aranjat și pus la punct, cu părul dat pe spate, toți ceilalți aveau părul lung și un aspect neîngrijit. Mergeam în spatele lui pentru că nu voiam ca oamenii să creadă că sunt cu el. Dar și-a schimbat rapid stilul. Stătea ore întregi în fața oglinzii și își potrivea buclele.“

La 18 ani, Freddie era într-o dilemă. Deși dornic să-și ia zborul, era încă dependent financiar de părinții lui și astfel obligat să locuiască acasă. Să rămână

sub acoperișul lor când știa ce are metropola de oferit îi îngrădea stilul.

„Oamenilor din orașele mici le e greu să accepte orice sau pe oricine e diferit de ei“, remarcă James Saez, producător, compozitor, interpret la mai multe instrumente și fost inginer la Record Plant, Los Angeles. „În Virginia de Vest sunt multe persoane religioase, dar și arme. Cum Freddie a crescut în Zanzibar și India, știa foarte bine acest aspect. Dacă ai crescut în asemenea locuri și ești complet diferit în sufletul tău și simți că poate nu vei fi acceptat, *trebuie* să te duci într-un oraș mare. Ce noroc pe Freddie că a trebuit să se mute în Londra atunci.“

Deși mulți tineri de vârsta lui câștigau bani și aveau o viață independentă, părinții lui Freddie doreau ca el să își continue studiile. Însă nu o carieră în drept sau în contabilitate îl aștepta pe fiul lor. Freddie nu era „suficient de inteligent“ pentru a urma o universitate, potrivit propriilor spuse. Dorind să-și perfecționeze talentul artistic, a fost la Isleworth College în 1966 ca să studieze arta și să obțină o calificare de nivel A, iar toamna s-a mutat la Ealing College of Art pentru a face un curs de design grafic și ilustrație. Avea să absolve colegiul în vara lui 1969, la 23 de ani, cu o diplomă în artă grafică și design. Departe de „echivalentul unei diplome universitare“, nu se putea compara cu rezultatele excelente obținute de viitorii membri ai formației.

„M-am dus la școala de arte cu intenția de a-mi lua diploma, ceea ce am și reușit, și de a deveni ilustrator, sperând să-mi câștig existența ca liber-profesionist“, a explicat Freddie.

„Ieșea des și stătea toată noaptea“, își amintește Kashmira. „Mama se certa cu el mereu din cauza asta. Și mereu îl pisălogea să își ia o diplomă universitară, dar el era hotărât să facă doar ce vrea. S-au trântit multe uși pe atunci. Dar, când Freddie a dat lovitura, mama a fost foarte mândră de el. L-am cunoscut cu adevărat doar atunci. Mă ajuta la teme și eu îi pozam când făcea schițe.“

În timpul vacanțelor de la colegiu, Freddie câștiga bani de buzunar lucrând la departamentul de catering de la Aeroportul Heathrow și la depozitul industrial din Feltham. Nu lua în seamă împunsăturile colegilor care îl tachinau că are „mâini feminine și că se poartă extravagant și exagerat“ și le spunea că e un muzician care își aștepta norocul.

Londra, o Mecca a culturii tinerilor, era acum în plină epocă swing. Cu boomul pop pe cale să se stingă, piața single-urilor începea să scadă în favoarea albumelor. Managerii sălilor de bal, considerând că nopțile rock-and-roll „beat“ nu mai atrăgeau mulțimile, au început să treacă la sesiuni de dans simplu. The Beatles era în continuare cea mai populară formație din lume, concurând în topuri cu The Rolling Stones, The Animals, Manfred Mann și Georgie Fame. Tom Jones, un cântăreț musculos din Țara Galilor, era ultima descoperire pop. Sandie Shaw și Petula Clark erau cele mai celebre cântărețe din Marea Britanie, iar folkul din anul precedent era din ce în ce mai iubit. Joan Baez și Bob Dylan au introdus în piesele lor mesaje politice despre Vietnam. Donovan s-a împrietenit cu Dylan. Elvis Presley, Peter, Paul and Mary, The Byrds, The Righteous Brothers, Sonny și Cher și alți americani se țineau tare în topurile britanice. Televiziunea era la putere, iar una dintre emisiunile cele mai urmărite era *Ready, Steady, Go!* prezentată de Cathy McGowan.

Și interesul pentru modă era în creștere. Mary Quant și Angela Cash dominau scena designului, iar John Stephen a devenit „Regele de pe Carnaby Street“, pe atunci centrul modernității. Moda tinerilor a căpătat trăsături distincte. The Who au popularizat creațiile „Op Art“, purtând tricouri cu cercuri concentrice și steagul Marii Britanii. John Lennon a făcut la fel cu șepcile din tweed, iar Dave Clark de la The Dave Clark Five, mai târziu prieten apropiat al lui Freddie, a făcut din blugii albi un element obligatoriu. Freddie, zvelt, cu mers unduitor, prefera pantalonii strâmți cu talie joasă din catifea și material reiat. Gecile din piele și velur, cămășile din satin, mătase și cu motive florale și cizmele până la gleznă completau aspectul.

Freddie era neliniștit și rebel pentru că locuia la marginea acestui oraș fascinant. Își dorea mai mult decât orice să își permită să plece de acasă și curând a început să doarmă pe jos, prin casele prietenilor.

„Fred trăia ca un vagabond“, își amintește Brian May.

Voia totul, imediat și la îndemână: magazinele de modă, magazinele cu discuri și librăriile, sălile de concert, barurile și cluburile. Kensington Market și celebrul magazin universal Biba aveau să devină în curând cartierul lui general.

Colegiul de Artă Ealing se lăuda cu absolvenți vestiți, ca Pete Townshend de la The Who și Ronnie Wood de la The Faces, mai târziu membru al Rolling Stone. Jerry Hibbert, un fost student, își amintește că era un spațiu progresist și pragmatic, genul de colegiu care pregătea absolvenții pentru un loc de muncă. A ajuns acolo de la Oxford cu doi ani înaintea lui Freddie, în 1968, dar l-a cunoscut bine pentru că amândoi aveau interese muzicale comune.

„Colegiul Ealing trecea printr-o serie de schimbări pe atunci", își amintește Jerry. „Madison Avenue, centrul publicității din New York, era cel mai în vogă. Ne-a influențat stilul de viață până la modul în care ne îmbrăcam. Voiam să arătăm ca directorii de publicitate din New York. Ne-am tuns scurt și veneam la școală la costum și cravată pentru că hipioții erau peste tot și studenții la arte fac totul diferit. Totul era destul de stilizat. Aveam și un mers anume. Nu eram genul de studenți care se duc la Union Bar, joacă rugby și toarnă bere în ei. Restaurantul de la colegiu era centrul nostru social și locul de întâlnire. Freddie – pe atunci încă mai era Freddie Bulsara – socializa acolo cu noi. Avea clar un stil și era pasionat de haine. Era mereu foarte atent la felul în care se îmbrăca."

„La școala de arte te învață să fii mai conștient de modă. Trebuia să fii mereu cu un pas înainte", avea să remarce Freddie mai târziu.

Plictisit de cursuri, lipsit de disciplină și deloc silitor, Freddie și-a pierdut rapid interesul. Însă îi plăceau aspectele mai hedoniste ale vieții la colegiu. În timpul cursurilor își petrecea timpul desenându-și colegii de clasă și pe noul lui idol, Jimi Hendrix, a cărui influență avea să-i schimbe viața. Afro-americanul din Seattle, mai mare cu doar patru ani decât Freddie, fusese descoperit la New York de Chas Chandler, basistul formației The Animals. Chandler, care i-a convins pe The Beatles, pe Pete Townshend și pe Eric Clapton să vină la cluburile la modă ca să-l vadă cântând pe protejatul lui teribil de talentat, a reușit să strângă foarte mulți oameni pentru The Jimi Hendrix Experience, din care mai făceau parte bateristul Mitch Mitchell și basistul Noel Redding. Americanul și-a lăsat rivalii fără cuvinte. Făcând trucuri pe care le învățase de la mai mulți muzicieni anonimi, Hendrix cânta la chitara sa albă Fender Stratocaster ținând-o invers, punând-o după ceafă sau cu dinții, abordând o

mulțime de tehnici extraordinare. Deși mulți alți chitariști rock aveau să ducă instrumentul în alte direcții, puțini aveau să atingă măiestria lui Hendrix.

„Jimi Hendrix era un bărbat superb, un interpret fenomenal și un muzician dăruit", avea să mărturisească Freddie mai târziu. „Băteam țara în lung și lat să-l văd oriunde cânta pentru că avea toate ingredientele unui star rock-and-roll: stilul și prezența. Nu trebuia să forțeze nota. Doar apărea și oamenii intrau în transă. Era tot ce voiam să fiu."

Ambiția lui Freddie s-a concretizat. Deși era la fel de entuziasmat de muzicienii care îl încântaseră la școală – Cliff Richard, Elvis Presley, Little Richard și Fats Domino – a fost complet vrăjit de Hendrix și a vrut să se reinventeze având ca model imaginea rockerului american. La fel cum chitara lui Jimi sfida așteptările convenționale ale publicului, viitoarele cântece scrise, aranjate și cântate de Freddie trebuiau să aibă același efect. Prezența scenică a lui Hendrix și stilul extravagant îți tăiau respirația. Freddie știa că trebuia să facă la fel. Hendrix era complet original, avea o interpretare inovatoare și era atât de energic, că publicul se simțea extenuat. Freddie era hotărât să aibă același efect asupra fanilor săi într-o bună zi. Hendrix putea să ia orice piesă, chiar și una obișnuită, și să o facă să sune ca o compoziție unică. În 1986 aveam să îl văd pe Freddie făcând același lucru pe scenă la Budapesta, când, interpretând o baladă populară maghiară, a adus lacrimi în ochii miilor de fani. Versurile mâzgălite pe mână nu aveau niciun înțeles pentru el. Melodia nu suna deloc rock. Dar Freddie a interpretat-o din tot sufletul, complet implicat. Publicul a fost vrăjit.

În Kensington, în apartamentul minuscul pe ai cărui pereți mohorâți erau lipite postere cu idolul lui, Freddie se străduia să stăpânească la perfecție stilul lui Hendrix. Geci viu colorate cu imprimeu floral peste cămăși multicolore, pantaloni strâmți bej, botine Chelsea, eșarfe din șifon cu nod în dreptul mărului lui Adam și inele groase din argint. Potrivit colegului său Graham Rose, „ceea ce purta nu era diferit de ceea ce purtam toți pe atunci. Una peste alta Freddie era un tip tăcut, deși uneori râdea în hohote. Când se întâmpla, își ducea mâna dreaptă la gură ca să-și acopere dinții uriași. Mi-l amintesc ca pe

un tip minunat, foarte bun și atent. Nu avea nicio doză de răutate. Ne-am bucurat că a avut un succes atât de mare."

Jerry Hibbert e de acord că Freddie nu s-a remarcat la colegiu: „Era doar foarte pasionat de cântat. Stătea în bancă și cânta. Stătea în camera alăturată și era mai mare cu un an sau doi. Stătea în fața lui Tim Staffell și cântau la unison. Era foarte ciudat pentru că pe atunci ne dădeam în vânt după blues. John Mayall și Eric Clapton înainte de Cream. Ne obsedau influențele subtile. De pildă, nu mai voiam să îl vedem pe Eric Clapton cântând *Hideaway*, ci ne interesa mai mult versiunea lui Freddie King. Freddie Bulsara era clar interesat ca și noi. Părea puțin ridicol cum stătea în clasă și armoniza. Era foarte diferit de ce făceau ceilalți. Însă el și Tim nu păreau deloc deranjați. Stăteau acolo muncind și cântând împreună."

„Muzica a fost ceva secundar, apoi importanța ei a crescut", a comentat Freddie mai târziu.

„M-am plictisit după ce am terminat cursul de ilustrator. Mă săturasem până în *gât*. M-am gândit că nu cred că pot să fac o carieră din așa ceva pentru că mintea mea nu era croită pentru asta. Așa că mi-am zis să mă joc o vreme de-a muzica. Toți vor să fie vedete, m-am gândit că pot să încerc și eu, de ce nu?"

În ceea ce privește personalitatea lui Freddie, Jerry respinge ideea că a fost un „cerșetor de atenție": „ Nu, chiar nu era. Era cel mai de treabă tip. Nici nu știam că e gay. Nu mi-a dat deloc de gândit. Era tăcut, prietenos. Mereu politicos și drăguț. Genul de tip despre care mama ta ar spune că e «bine-crescut». Se prostea și cânta cu o linie pe post de microfon, însă doar ca să amuze lumea."

După ce amândoi au părăsit colegiul, Freddie și-a încălcat regula de a nu păstra legătura cu oamenii odată ce trecea la o altă etapă din viață. El și Jerry au rămas prieteni ceva vreme.

„Datorită muzicii", explică Jerry. „Cântam blues: la colegiu, la petreceri, în apartamentele altor oameni. Freddie mă însoțea. Se întâmpla înainte ca oamenii să pună discuri la petreceri. Dacă voiai muzică, aduceai o trupă."

Freddie i-a mărturisit lui Jerry că visa să aibă o carieră în muzică.

„După ce Freddie a părăsit colegiul, am fost într-o trupă vreo doi ani. A venit într-o zi și mi-a zis că vrea să pună bazele unei trupe. I-am zis: «Nu o face, rămâi la grafică. Nu faci bani din în muzică. Bazează-te pe ce știi.»“

Dar Freddie se hotărâse.

„L-am văzut pe urmă – am cumpărat un echipament sau i l-am vândut, nu-mi mai amintesc bine. A venit să cânte la colegiu cu o trupă numită Wreckage. Sincer, nu mi s-a părut mare brânză. După aia am pierdut legătura.“

Jerry s-a apucat de animație, alăturându-se echipei care a lucrat la *Yellow Submarine*, filmul de lungmetraj al celor de la The Beatles.

„Mi-am pierdut complet interesul pentru muzică“, recunoaște el. „Uram totul. Nu am cumpărat niciun disc, nu m-am dus să văd alte trupe. Patru ani mai târziu am auzit un DJ la radio vorbind despre o trupă pe nume Queen. *Seven Seas of Rhye* era primul lor hit. Nu suna rău. Dar nu am asociat numele de Freddie Mercury cu al colegului Freddie Bulsara de la Ealing College. Apoi dintr-odată a fost multă publicitate. Nu avea cum să-ți scape. Am trecut pe lângă un chioșc de ziare și i-am văzut poza pe prima pagină a revistei *Melody Maker*. O poză uriașă cu un titlu cu litere de-o șchioapă. M-am uitat la el și m-am gândit: «La naiba, ăsta e Freddie Bulsara!»“

Din pură întâmplare Jerry avea să colaboreze mai târziu la un proiect pentru Queen spre sfârșitul vieții lui Freddie, însă nu și-a mai revăzut niciodată colegul de la colegiu.

5

Queen

„M-am gândit să pun pe picioare formația Queen pe când studiam la colegiu. Lui Brian, care era și el la colegiu, i-a surâs ideea și ne-am unit forțele. Totul a început cu o trupă pe nume Smile. Ascultam multe piese și ne-am împrietenit. Mă duceam la concertele lor și ei veneau la ale mele."

Freddie Mercury

„La început, era tocilarul suprem. Un tocilar dințos care și-a împlinit visul. Rățușca cea urâtă care se transformă în lebădă. Orice trupă și-ar da basistul și bateristul pentru un cântăreț ca Freddie. Nimeni nu se putea compara cu el. Bowie a fost singurul care s-a apropiat de măreția lui."

David Stark, editor la Songlink International, pasionat de rock și baterist

Armoniile cântate în doi în clasă au devenit armonii în trei când Freddie și Tim Staffell, colegul lui de duet, au început să iasă cu Nigel Foster, alt student. Dat fiind că își petreceau mare parte din timpul liber perfecționând versiuni ale pieselor *Hey Joe, Purple Haze* și *The Wind Cries Mary,* care au ajuns toate în Top 10 în Marea Britanie, aceste sesiuni de improvizație muzicală pe care le țineau pentru amuzamentul propriu îi vor aduce în curând în atenția băieților care aveau să devină Queen.

Tim și Freddie erau de nedespărțit de ceva vreme. Tim și ceilalți colegi aveau doar cunoștințe vagi despre trecutul lui Freddie și despre împrejurările în care familia Bulsara a ajuns în Anglia. Din moment ce Freddie nu-și ducea niciodată prieteni acasă, colegii au rămas cu impresia că părinții lui erau distanți și reticenți să se integreze și să se adapteze. Chiar circulau zvonuri neîntemeiate cum că abia vorbeau engleză și că voiau cu orice preț să își păstreze nepătate cultura, religia și limba. De fapt, Freddie vorbea engleza de când era mic.

Tim deja cânta în mod obișnuit cu Smile, o trupă semiprofesionistă. Freddie a început să vină și el la repetiții. Chitaristul principal al trupei Smile era Brian May, un student uscățiv care învăța fizică, matematică și astronomie la prestigiosul Imperial College. Însă nu știa că el și Freddie fuseseră vecini în

Feltham, căci Brian crescuse într-o casă modestă ca a lui Freddie, la doar câteva străzi de casa familiei Bulsara de pe Gladstone Avenue. Brian, un copil silitor și singur la părinți, cânta la chitară de la șase ani. Când era încă pe băncile școlii, și-a făcut o chitară, Red Special, dintr-o poliță de șemineu din lemn de mahon, aruncată la gunoi, și câteva bucăți de stejar, ajutat de tatăl lui. Cânta la ea cu monede de argint de șase penny în loc de pana obișnuită. Mai târziu chitara avea să-l însoțească peste tot în lume.

Ca și Freddie, Brian făcuse parte din trupe de amatori alături de colegii de școală.

„Niciuna dintre trupe nu a ajuns nicăieri, pentru că nu aveam concerte adevărate și nu luam treaba în serios“, povestește Brian.

El și prietenii lui l-au văzut la un bal într-o seară pe Tim Staffell, un băiat de la școala lor, care cânta la o muzicuță în spatele sălii. L-au întrebat dacă vrea să se alăture trupei și astfel Tim a fost solistul formației 1984 pentru primul lor concert de la St Mary's Church Hall din Twickenham. Păreau să promită, așa că au fost angajați în mai 1967 să cânte în deschidere pentru Jimi Hendrix la concertul de la Imperial College. Câteva luni mai târziu, au câștigat un concurs la Top Rank Club din Croydon. O carieră profesionistă părea pe jumătate începută.

„1984 era o trupă de amatori formată la școală, deși poate că la sfârșit ne-am ales cu cincisprezece lire sau cam așa“, avea să-și amintească Brian mai târziu. „Nu am cântat piese originale, ci un amestec ciudat de coveruri, adică ce voiau oamenii să asculte pe atunci. Se întâmpla cam pe când au început și The Rolling Stones să cânte, iar mai târziu am interpretat piesele lor și ale grupului The Yardbirds… Nu mi-a convenit niciodată. Am părăsit trupa pentru că voiam să ne scriem propriile piese.“

Brian le-a explicat colegilor de trupă că studiile erau pe primul loc, așa că s-a retras și formația s-a destrămat. Brian și Tim Staffell, acum student și parte din anturajul lui Freddie de la Ealing College of Art, au păstrat legătura. Cum sufereau de sevraj muzical, au luat în curând în calcul să pună pe picioare altă trupă. Împreună cu Chris Smith, alt absolvent de la Ealing, care era un clăpar

bun, au decis să mai încerce o dată, așa că l-au pus pe Smith la clape, pe Staffell vocalist și basist, iar pe May la chitară solo. Le lipsea doar bateristul.

Cu părul blond-pai și ochii albaștri, pătrunzători, Roger Meddows Taylor era aproape prea frumos să fie bărbat. Născut în Norfolk, dar crescut în Truro, Taylor, care făcea ravagii printre femei, își făcuse deja un nume ca baterist în Cornwall cu o trupă numită Johnny Quale and The Reaction. Trupa a câștigat locul patru la concursul Rock and Rhythm și aveau mulți fani în Cornwall. Când Quale a părăsit trupa, Taylor a fost ales vocalist. Și-au scurtat numele în The Reaction și popularitatea le-a crescut, având un stil muzical bazat în principal pe soul până au descoperit The Jimi Hendrix Experience în 1967. Roger a plecat la Londra în toamna respectivă ca să înceapă cursurile Facultății de Stomatologie la London Hospital Medical School. În curând a devenit al patrulea coleg din apartamentul închiriat din Shepherd's Bush, unde locuia Les Brown, prietenul lui din Truro. Les era cu un an mai mare și studia la Imperial College, ca Brian May. Deja chitit să devină star rock, dar aflat departe de The Reaction, cu care se va reuni pentru câteva concerte ad-hoc în vacanța de vară din 1968, Roger trebuia să își găsească o altă trupă. În ciuda reputației sale de Don Juan, era timid, șarmant și îndrăgit de bărbați. În cele din urmă, cu Les Brown făcând cercetări pentru el, s-a ivit o șansă la începutul semestrului în toamnă. Într-o zi, căutând pe afișierul de la Imperial College ceva care să i se potrivească prietenului său, Les a găsit o carte poștală pe care scria că se caută un baterist pentru o trupă în stil Ginger Baker/Mitch Mitchell. Brian și Tim erau serioși: Baker avea mulți fani datorită Graham Bond Organisation, o „trupă" de muzicieni care înregistraseră cu cei de la The Who înainte să se alăture formația lui Eric Clapton, Cream. Mitchell a fost baterist la The Jimi Hendrix Experience.

Brian May era numele de contact din anunț. Roger l-a sunat imediat. Brian i-a spus pe scurt ce caută el și Tim și în curând cei doi s-au dus la apartamentul lui Roger pentru un *jam session* la chitară acustică și bongo, pentru că toate tobele lui Taylor erau încă acasă în Cornwall, unde se umpleau de praf. La scurtă vreme, cei trei au început să repete serios în camera clubului de jaz de la Imperial College. Nu numai că interpretau versiuni reușite ale pieselor altor

artiști, dar Brian și Tim compuneau acum propriile piese. Mai mult „metal“ decât balade, muzica de la început avea influențe clasice și o gamă variată de influențe. Parțial trubadur elisabetan, parțial monster rock, stilul celor de la Smile era caracterizat de tobe dramatice, chitare insistente, o parte vocală puternică și armonii inteligente, iar versurile făceau cinste orchestrației. Aveau un *sound* eclectic și bogat care îți tăia respirația. Era exact ce urma să se întâmple.

Aceasta este adevărata geneză a formației Queen.

„Îți pot pune casete cu Smile care au aceeași structură generală cu ce facem azi“, a declarat Brian într-un interviu în 1977.

Se crea deja o chimie Queen cu personalități foarte diferite care se completau perfect. Brian, tăcut și blând în afara scenei, era înalt și uscat. Se unduia ca un șarpe în pantaloni bufanți din catifea, iar buclele negre și rebele îi cădeau irezistibil în ochi când cânta. Tim era mai dur și ager, dar cu blugii lui rupți, nu tocmai conștient de regulile modei. La fel Chris, căruia îi plăceau distracțiile, singurul membru al trupei care studia în privat ca să obțină o diplomă în muzică. Roger cel blond, descris ca „baterist prin nume și natură“ și „sex pe două picioare“ era prea frumos pentru binele lui. Trupa se punea în mișcare datorită energiei, entuziasmului, atitudinii sale optimiste și umorului său inteligent. Au fost zile pline de speranță și fără griji.

„Eu și cu mama lui Brian May ne întrebam: «Oare vor reuși?»“ și-a amintit Jer, mama lui Freddie.

În octombrie 1968, Brian și-a luat cu rezultate excelente diploma de licență, prezentată de Majestatea Sa Regina Mamă la Royal Albert Hall. Își dorea să rămână la Imperial College în calitate de doctorand și profesor, în timp ce lucra la teza de doctorat despre praful cosmic, intenționând să devină astronom în viitor. Avea și un motiv ascuns: dacă rămânea la Imperial, îi era mai ușor să se ducă la concerte și repetiții. Tim Staffell și Chris Smith erau tot la Ealing. Între timp Roger renunțase la facultatea de medicină la jumătatea studiilor. La doar două zile după ceremonia de absolvire a lui Brian, băieții au cântat în deschidere la Pink Floyd în cadrul Imperial College, un eveniment considerat a fi primul concert Smile, deși e un fapt disputat. Apoi vor cânta în deschidere

pentru T. Rex, Yes și Family. În februarie 1969, cei de la Smile l-au rugat pe Chris Smith să părăsească trupa – lucru negat de Smith, care a susținut că el a decis să plece din cauza unor dispute de ordin muzical. Câteva nopți mai târziu, membrii rămași au participat la primul concert caritabil la Royal Albert Hall. O strângere de fonduri pentru National Council for the Unmarried Mother and Her Child prezentată de DJ John Peel. Deși figurau pe același afiș cu Joe Cocker și cu Free, Brian și Roger nu aveau de unde ști că, 35 de ani mai târziu, vor colabora cu Paul Rodgers, solistul de la Free (care avea să fie solist al Bad Company, The Firm and The Law), la două turnee mondiale de succes, la *The Cosmos Rocks* – primul album de studio Queen după aproape 15 ani –, la un album live și la două DVD-uri live.

La începutul lui 1969, Tim a venit pe nepusă masă la o repetiție Smile cu prietenul lui de la colegiul de artă, Freddie Bulsara. Atracția a fost instantanee și reciprocă. Freddie se simțea în elementul lui înconjurat de muzicieni realizați și experimentați. Mai mult decât oricând, era convins că așa voia să-și petreacă viața. Brian și Roger erau și ei vrăjiți irevocabil de imaginea lui Freddie, de umorul sec și de inteligența lui.

Cum și-a amintit mai târziu Les Brown, unul dintre amicii lui Roger: „Nu cred că am întâlnit vreodată pe cineva atât de extravagant. Era entuziasmat de orice. Odată m-a târât într-o cameră și m-a pus să ascult un disc soul care îi plăcea foarte mult. Nimeni nu mai recunoștea că îi place muzica soul pe atunci, ci doar rock. Cred că își arăta gusturile diverse."

În curând o prezență constantă la concertele Smile, Freddie a început să le spună sincer ce stil ar trebui să adopte, ce părere are despre interpretarea lor și chiar să le dea indicații referitoare la cum să stea jos, cum să stea în picioare, cum să meargă sau cum să vorbească.

„Oferea sugestii într-un fel care nu putea fi refuzat", își amintește Brian. „Pe atunci nu prea cântase și nu știa că poate. Am crezut că e doar un muzician rock teatral."

Când Freddie a absolvit Colegiul Ealing în vara lui 1969, nu avea o slujbă cu normă întreagă. Și nici nu intenționa să aibă. El și Roger Taylor (care renunțase la Meddows, al doilea prenume) se vor ocupa, pentru zece lire pe

săptămână, de un mic stand „Kasbah“ din cadrul Kensington Market, care se întindea pe trei etaje, aflat pe vechiul drum comercial cunoscut ca „Death Row“[3]. Majoritatea comercianților erau artiști excentrici fără un loc de muncă și scriitori. Printre clienți se numărau Michael Caine, Julie Christie și Norman Wisdom. Pentru început au vândut desenele lui Freddie – în mare parte schițe de modă și desene cu Jimi Hendrix – și creațiile studenților de la Ealing College. Au vândut chiar și lucrarea scrisă de Freddie despre Hendrix. Deși astăzi valorează fără îndoială câteva mii de lire, nu era mare lucru atunci. Trebuiau să facă mai mulți bani. Fiind cu toții împătimiți de modă, s-au decis să încerce să vândă haine și accesorii. S-au specializat în accesorii pentru dandy: orice, de la eșarfe exotice la mantii, geci și haine de blană, care erau mai degrabă niște zdrențe de prost-gust de la reduceri, pe care le vindeau la niște prețuri nerușinat de mari. Au început chiar să confecționeze haine din materiale vechi și resturi și au devenit experți la obținerea de chilipiruri. Cumpărau o cutie cu haine de blană roase de molii cu 50 de lire de la un comerciant de vechituri din Battersea pe care apoi le vindeau cu opt lire bucata.

„Roger și cu mine mergem efeminat și punem mâna pe tot felul de chilipiruri de peste tot și ni s-a dus vorba că suntem gay“, i-a scris Freddie la vremea respectivă unei prietene de la școală, Celine Daley.

Tim Staffell își va aminti mai târziu că lui Roger și lui Freddie le plăcea tare mult profilul de comerciant în stil Del Boy[4]: „Le plăcea să fie extravaganți. Freddie și-a dezvoltat stilul exagerat – i se părea o parte amuzantă a personalității lui. Nu s-a insinuat niciodată că ar fi gay. Nu era niciodată prea sexualizat.“

Freddie, care era acum acceptat în anturajul lor, începuse să călătorească în turneu cu Smile.

În aprilie 1969 trupa a cântat la Revolution Club din Londra, unde s-au întâlnit cu Lou Reizner, șeful diviziei europene a casei de discuri Mercury. Lou intermediase contractul american al lui David Bowie și avea mai târziu să devină faimos pentru că a produs primele două albume solo ale lui Rod Stewart. A mai produs și versiunea orchestrală a operei rock *Tommy* a celor de

la The Who și *Journey to the Centre of the Earth* a lui Rick Wakeman. Fiind și el un fost cântăreț născut la Chicago, le-a oferit celor de la Smile un contract pentru o piesă pentru Statele Unite, pe care l-au semnat pe loc. Nu s-a întâmplat mare lucru până în iunie, când casa de discuri le-a rezervat celor de la Smile studiourile Trident din Soho.

Era un început promițător. Studiourile Trident, aflate pe St Anne's Court nr. 17, pe o alee din Soho în inima West End, erau invenția lui Normal Sheffield, fost baterist al trupei The Hunters din anii 1960, și al fratelui său Barry. „Atitudinea degajată față de ingineria audio" a fraților Sheffield și echipamentele de înregistrare de cea mai înaltă calitate au atras mulți artiști de top. În alte studiouri, ca Abbey Road al EMI, inginerii încă își făceau treaba îmbrăcați în halate albe. O altă atracție a Studiourilor Trident era fără îndoială legendarul pian Bechstein la care Rick Wakerman a cântat cu afecțiune de multe ori, iar clapele încă mai aveau ecoul notelor piesei *Hey Jude* a lui Paul McCartney.

Oferind tehnologia cea mai avansată de atunci, primul hit al studioului a fost *My Name is Jack* al lui Manfred Mann în luna martie a anului precedent. Printre nenumăratele albume îndrăgite de la Trident se numără *Transformer* al lui Lou Reed, produs de David Bowie, care și-a înregistrat și el capodoperele aici, ca să nu mai pomenim de *The Rise and Fall of Ziggy Stardust*. Rick Wakeman era clăparul casei pe atunci, apare în înregistrările lui Bowie, cum ar fi *Changes* și *Life on Mars*. Trident există și în zilele noastre și a primit mulți artiști respectați, printre care James Taylor și Harry Nilsson. A dobândit un statut legendar când cei de la The Beatles au înregistrat *Hey Jude* în iulie 1968 – cu o durată de peste șapte minute și pe atunci cea mai lungă piesă ajunsă în fruntea clasamentelor britanice. Piese pentru *The White Album* și *Abbey Road* au fost înregistrate tot la Trident.

Deși înregistraseră mai multe piese acolo, nu se stabilise nicio dată de lansare pentru un single. Au avut un contract cu agenția de talente Rondo care i-a ținut ocupați în timpul verii. În august Mercury Records a lansat piesa *Earth/Step on Me* în Statele Unite unde, din cauza lipsei de promovare, s-a evaporat fără urmă. Casa de discuri nu voia să irosească o trupă cu potențial și,

conștientă că Brian și Tim scriseseră foarte multe piese, au discutat despre un posibil album sau EP. Trupa a fost trimisă la studiourile De Lane Lea de pe Engineers Way din Wembley – nu la filiala De Lane Lea de pe Kingsway nr. 129 cum s-a menționat în altă carte. La De Lane Lea, fondat în 1947 și cunoscut pentru albumele înregistrate în anii ’60 de The Beatles, The Stones, The Who, Pink Floyd, ELO și The Jimi Hendrix Experience, Smile a lucrat cu producătorul Fritz Freyer la două piese originale și un cover. Dar EP-ul nu a fost lansat, iar înregistrările au rămas la păstrare. Aveau să iasă la suprafață cincisprezece ani mai târziu, când cei de la Queen erau deja superstaruri. EP-ul a fost lansat în cele din urmă în Japonia, unde fanii nu se mai satură de ciudățenii.

Până la sfârșitul anului trupa era demoralizată și pe cale să renunțe. Tim Staffell așa a și făcut: a părăsit trupa, obosit de munca grea și de sărăcia vieții în turneu, pretextând că Smile nu era trupa potrivită pentru el.

„Începusem să am o părere preconceptă despre muzica pe care o făceam“, a explicat el mai târziu. „Apoi l-am auzit pe James Brown și mi-am zis: «Dumnezeule!»… Practic am schimbat complet registrul.“

Tim i s-a alăturat lui Colin Petersen, fost baterist la Bee Gees, și au creat formația Humpy Bong. După o piesă și o apariție televizată, trupa a fost uitată. Tim a avut în cele din urmă o carieră în domeniul efectelor speciale și s-a bucurat de o celebritate de scurtă durată în calitate de creator al trenurilor pentru desenul animat *Thomas the Tank Engine.*

Fără vocalist, casa de discuri a tras concluzia că Smile nu mai e o trupă. Lui Roger și lui Brian li s-au reziliat contractele. Deși dezamăgiți, nu erau pregătiți să o lase baltă. Au avut o altă sesiune de înregistrări când Smile l-a întânit pe DJ Terry Yeardon de la clubul Blackburn printr-o cunoștință care ar fi fost Christine Mullen, viitoarea primă soție a lui Brian May. Yeardon era inginer de mentenanță la studiourile Pye din Marble Arch din Londra, cunoscute pentru că o lansaseră pe Petula Clark și pentru munca la piesele pentru serialele *Crossroads* și *Neighbours* ale cuplului de compozitori Tony Hatch și Jackie Trent. Pye a mai produs și *Hey Joe* a lui Hendrix și *Wild Thing* de la Troggs în 1966 și îi primise în studio și pe The Kinks, Richard Harris și Trini Lopez.

Studiourile se lăudaseră și cu Jimmy Page și John Paul Jones înainte de a face echipă cu Robert Plant și John Bonham pentru a forma Led Zeppellin.

Viitorul producător Yeardon a aranjat o sesiune de înregistrări noaptea la Pye cu Smile. S-au înregistrat *Polar Bear* și *Step on Me*, care aveau să constituie materialul de audiții pe care Smile îl puteau duce la alte case de discuri. Nu că Yeardon se aștepta să vadă măcar un mic zâmbet de la Smile.

Brian, Roger și Tim împreună cu câțiva muzicieni dintr-o trupă din nord pe nume Ibex locuiau acum într-un apartament de două camere într-o casă numită „Carmel“ în Ferry Road, Barnes. Helen și Pat McConnell, două surori, îi văzuseră pe Smile cântând în barul local și ajunseseră să umble cu trupa. Acel apartament înghesuit și umed avea să fie considerat „boem“ mai târziu. De fapt locatarii trăiau într-o mizerie sinistră, mulți dintre ei dormind pe saltele slinoase pe podea. Și, ca totul să fie minunat, se mai pricopsiseră cu încă un coleg de apartament: Freddie Bulsara. Ce credea *el* că ar trebui să facă ei?

Culoarul Morții (n. tr.).

Personaj dintr-un sitcom produs de BBC, *Only Fools and Horses* (n. red.).

6

Solistul

„Le spuneam lui Brian și lui Roger: «De ce vă irosiți timpul făcând așa ceva? Ar trebui să cântați mai multe piese originale. Ar trebui să fiți mai exuberanți în interpretare. Dacă eram cântărețul vostru, așa procedam!»“

Freddie Mercury

„Cânți mai bine când exagerezi. Ești diferit de tipul care urcă pe scenă. Ideea e să ai grijă să nu fii tot interpretul și după ce părăsești scena. Bowie avea un talent excepțional. Practic era diferit în fiecare săptămână. Freddie a preluat ideea și a dus-o la un nivel superior. Aș pune pariu că niciuna dintre mișcările lui nu era regizată. Arta de a pune în scenă un spectacol, orice făcea era ceva instinctiv pentru el. E o formă de artă. Habar nu am ce-ar fi făcut dacă n-ar fi cântat.“

Rick Wakeman

Încă obsedat de Jimi Hendrix și inspirat de felul în care cânta Brian la chitară, Freddie obținuse o chitară la mâna a doua și l-a pus pe Tim să o acordeze și să o modifice pentru nevoile sale. Apoi a cumpărat niște manuale pentru începători și a început să învețe să cânte. Cu siguranță știa că nu va fi niciodată un chitarist de excepție. Însă nu acesta era obiectivul lui. Dornic dintr-odată să scrie și să compună piese originale, trebuia să știe să cânte cât de cât la chitară ca să își dea seama de acorduri. Compozițiile inițiale erau ca ale tuturor: brute, neîndemânatice, îngrozitor de personale. Avea să învețe curând să aibă o abordare mai abstractă, să meargă la baza emoțiilor și să își depășească propriile experiențe, abordând teme universale.

Băieților de la Ibex care locuiau pe Ferry Road li s-a alăturat restul grupului din Liverpool, venit în Londra să găsească o casă de discuri care să le ofere un contract. Chitaristul Mike Bersin, basistul John „Tupp“ Taylor și bateristul Mick „Miffer“ Smith erau impresariați în turnee de tânărul Ken Testi. Celor de la Ibex li se alătura uneori Geoff Higgins, care cânta la bas pentru ca Tupp să poată cânta la flaut. Ibex au cântat versiuni ale pieselor lui Rod Stewart, The Beatles și Yes și de obicei începeau concertul cu *Jailhouse Rock*, megahitul lui Elvis Presley din urmă cu 12 ani. Deși erau impresionanți, Freddie nu putea să

nu observe că le lipsea un vocalist decent. La fel ca și în cazul trupei Smile, venea la repetițiile și la concertele lor și uneori se ridica și cânta cu Mike Bersin.

„Cânta la fel ca la apogeul carierei", își amintește Ken Testi. „Era star înainte de a fi star, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Mergea țanțoș în jurul scenei ca un păun mândru."

Trupa se afla încă în Liverpool, unde Freddie a fost chiriașul pe termen scurt al familiei lui Geoff Higgins. Familia Higgins locuia deasupra unui bar, Dovetale Towers, de pe Penny Lane, o stradă imortalizată de The Beatles. Freddie dormea pe podea în dormitorul lui Geoff, dar nu s-a plâns niciodată, căci era hotărât să își onoreze părinții fiind musafirul perfect. Se spune că Ruth, mama lui Geoff, l-ar fi adorat.

„Mama l-a plăcut pentru că vorbea frumos și pentru că era din sud", i-a explicat Geoff lui Mark Hodkinson, autor al volumului *Queen: The Early Years*. „Freddie se purta foarte, foarte frumos cu ea."

Deși trupa a cântat mult în Marea Britanie în 1969, nu se întrezărea niciun contract cu o casă de discuri. În cele din urmă s-au gândit să o lase baltă. Miffer avea probleme în familie și îi trebuia un venit regulat. Richard Thompson, prieten cu trupa și baterist, l-a înlocuit. Au avut un singur concert dezastruos în această formulă. Totul a mers prost – luminile, sonorizarea, instrumentele. Chiar și microfonul a lăsat de dorit. Oricât era Freddie de solist, învârtea microfonul de parcă era o majoretă cu bastonul. Acesta venea și cu un stativ foarte greu. La un moment dat a înșfăcat stativul microfonului și a încercat să-l învârtă, numai că jumătatea de jos a căzut. Netulburat, Freddie a continuat să cânte cu jumătatea de sus. Și așa a luat naștere celebra mișcare.

Contradicția ciudată dintre Freddie interpretul și Fred Bulsara omul obișnuit a devenit prea evidentă pentru a fi ignorată. Chiar și pe o scenă improvizată și fără a fi numit oficial vocalistul trupei, Freddie degaja o încredere totală, fiecare gest și mișcare fiind extravagante și melodramatice. În afara scenei se făcea mic prin bucătării și dulapuri, prin garderoba barului și în club, unde se chinuia cu timiditate să intre în hainele mulate, lucrate manual și atât de strânse pe corp că, odată ce se îmbrăca, abia mai putea respira în ele, darămite să mai stea și

jos. Relativ scund, slab și neavând o frumusețe clasică, Freddie știa că ieșea în evidență datorită pielii închise la culoare. Uneori se jena de propriile sale trăsături. Își ascundea ochii întunecați în spatele unui breton lung, iar dinții proeminenți și-i acoperea cu mâna ori de câte ori zâmbea. Timiditatea inerentă avea să-l copleșească atunci când încerca să discute cu fanii după un concert. Nu prea avea multe de spus. Ba mai rău, deși avea o pronunție englezească foarte bună, vorbea în șoaptă și ezitant. Vorbea și un pic sâsâit, probabil din cauza dinților de care era dureros de conștient. Doar când se simțea relaxat printre prieteni i se întrezăreau umorul și personalitatea „reală“ și râdea nestingherit. În restul timpului, când nu era pe scenă, încerca să se piardă în decor. Încă nu avea obiceiul de a bea enorm sau de a se droga până nu mai știa de el – nu-și permitea, așa că bea vin de Porto cu lămâie ca fetele. Freddie nu fusese niciodată în stare să pară încrezător printre străini. Indiferent cât se simțea de fericit și de în largul lui la propriile petreceri, era ca un pește pe uscat la orice alt eveniment.

Freddie se săturase să se tot fâțâie prin Liverpool, să nu-i ajungă niciodată banii, să doarmă pe podelele altora, prin vreun orășel prin care concerta trupa. A părăsit Ibex după ce a împlinit 23 de ani, s-a întors definitiv la Londra împreună cu Mike Bersin și a început să citească anunțurile.

Cum avea să spună Ken Testi mai târziu: „Cred că Ibex a umplut un gol pentru Freddie. Voia să cânte într-o trupă, iar Ibex a beneficiat enorm de pe urma lui. Era o căsătorie de conveniență pentru ambele tabere. Eram cu toții foarte naivi… pentru Freddie era ca prima mașină la mâna a doua pe care o cumperi când strângi și tu niște bănuți. Până la urmă, vrei una mai bună.“

Nimeni nu l-a învinovățit pe Freddie pentru destrămarea trupei. Îl adorau oricum, influențați de ambiția, dorința și pofta lui nestăvilită de viață. Ken Testi a vorbit în numele tuturor când a afirmat: „Primeai o educație când îl cunoșteai pe Freddie. Era foarte devotat în toate. Avea o anumită tenacitate, o hotărâre, o dorință de a excela în orice.“

Bersin și Taylor s-au întors în Liverpool. Thompson s-a făcut nevăzut pe scena muzicală londoneză. Restul au continuat să se înghesuie în apartamentul

aglomerat din West London. Freddie fără trupă, iar Roger și Brian, fără un solist. De ce nu au pus imediat mâna pe el?

„Cei de la Smile credeau că Freddie e o glumă“, a recunoscut mai târziu Chris Dummett, prietenul lor. „Făceau mișto de el, îl luau puțin peste picior… cred că era și ceva afecțiune pe acolo.“

Adeseori soluția de sub nasul nostru e ultima pe care o luăm în seamă.

Ca și cum nu avea suficiente motive pentru care să-și facă griji, Freddie începuse să aibă probleme cu orientarea sexuală. Deși avusese prietene, în special o tânără de la curs pe care o chema Rosemary Pearson, unii și-l amintesc că manifesta un interes deosebit de a se vedea cu bărbați gay, dar nu avea încrede să treacă la fapte.

Așa cum a spus unul din colegii lui de la colegiul de artă: „Credea că-i plac femeile, i-a luat ceva vreme să-și dea seama că e gay… Nu cred că putea să se confrunte cu sentimentele din sufletul lui. Era evident interesat de homosexualitate, dar îi era și teamă în același timp. Cred că era sensibil și se temea să se accepte ca gay.“

Un alt prieten își amintește că Freddie se ducea des pe la mai mulți homosexuali care stăteau prin Barnes. Nu le spunea nimic colegilor săi de apartament, căci nu putea să le explice prietenilor ceea ce nu pricepea nici el. Mereu atent cu impresia pe care o făcea, Freddie se retrăgea din când în când în carapacea lui, devenind solitar. Pe atunci a început să își arate o față mai puțin plăcută. Putea fi egoist, cu toane și uneori posac, copleșit parcă de o luptă interioară.

Cu toții avem partea noastră întunecată. Freddie era un om fundamental bun, generos și atent cu cei din jur. Nu-i plăcea să se folosească de alții pentru a obține ce vrea, așa că se mulțumea să se lase folosit, fără să aștepte nimic în schimb. Poate că cea mai neplăcută trăsătură a lui era vanitatea. Stătea multă vreme să-și aranjeze părul și hainele și era completat obsedat de înfățișare. Spunea tot timpul că va fi o „legendă“, ceea ce cam îi scotea pe toți din pepeni.

Preocuparea lui de a păstra aparențele era contraproductivă: deși trăia de pe o zi pe alta, ca mulți din grupul lui, Freddie refuza să ia transportul în comun, preferând să-și dea ultimii bani pe taxiuri care să-l ducă acasă în loc să-și ia de

mâncare. Prietenii lui începeau să fie disperați. Ce se va alege de Freddie, se întrebau ei, dacă nu reușea în industria muzicală? Știau că, în ciuda calificării de grafician, n-ar fi în stare să aibă o slujbă cu program fix.

Nu era de mirare că se simțea nesigur, lipsit de stabilitate și de o direcție în fiecare aspect al vieții lui. Freddie știa că nu e ca majoritatea oamenilor. Știa și că are facturi de plătit. Deși încă avea o cameră în locuința părinților din Feltham, unde se putea întoarce oricând voia, ezita să se dea bătut și să se întoarcă acasă spăsit. Era conștient că familia nu-i putea înțelege stilul de viață și nu se ducea niciodată acasă însoțit de prieteni pe care să-i prezinte părinților sau surorii lui.

„Îți faci griji ca părinte, dar trebuie să-ți lași copilul să-și trăiască viața așa cum vrea“, a zis mama lui, Jer.

Freddie se ducea acasă la cină o dată pe săptămână, iar mama lui îi pregătea mâncarea preferată, dhansak, o specialitate indiană delicioasă, complicată, populară în rândurile comunității parsi, cu influențe din gastronomia persană și gujarati. Ingredientele includ legume, linte, usturoi, ghimbir, mirodenii, carne – de obicei de oaie – și dovleac. E posibil, dat fiind cât de strâmtorat era Freddie pe atunci, ca aceasta să fi fost singura lui masă consistentă din toată săptămâna.

În primele zile friguroase ale lui 1970 s-a dus pe la agențiile din Londra cu portofoliul său cu schițe. Austin Knight din Chancery Lane, Holborn, a fost de acord să îl reprezinte și să îi caute proiecte pentru partea de grafică. Dar pe Freddie l-a părăsit răbdarea, căci nu suporta să stea degeaba așteptând să sune telefonul. A devenit liber-profesionist și a început să dea anunțuri. Dar își petrecea așa de mult timp cu Smile la repetiții și concerte încât nu se putea concentra, în sinea lui nici nu-și dorea să găsească ceva stabil. Rămânea o singură posibilitate: să-și facă propria trupă. Freddie i-a luat pe Richard Thompson, bateristul ocazional de la Ibex, pe Mike Bersin și Tupp Taylor și a reinventat formația Ibex, numind-o Wreckage. Primul concert live a fost la Colegiul de Artă Ealing și la el au asistat uimiți Brian May, Roger Taylor, colegii lor de apartament și un grup gălăgios de încurajare din Kensington. Brian și Roger, cărora nu le picase încă fisa, au spus că Freddie „avea ceva“ ca

solist și au rămas cu gura căscată. Trupa era dezamăgitoare din punct de vedere muzical, însă Freddie era ca un magnet. Concertul a fost un succes, iar Wreckage urma să cânte la Imperial College, apoi să aibă mai multe concerte la cluburi de rugby.

Freddie era tot frustrat. Știa că are ce trebuie, dar simțea că ceva e în neregulă. Nu știa dacă se așteptase la un contract pentru trei albume cu o casă de discuri importantă sau dacă nu se simțea în elementul lui cu genul muzical și ambițiile Wreckage. În curând a părăsit trupa, s-a decis să aștepte să le pice fisa lui Brian și lui Roger și a dat o probă pentru o trupă numită Sour Milk Sea.

Sour Milk Sea e un cântec scris de George Harrison în timpul sesiunilor de înregistrări pentru așa-numitul *White Album* al The Beatles. Înregistrat de Jackie Lomax, artist Apple, și scos ca single în 1968, a fost una din puținele piese ce nu poartă semnătura Beatles în care să cânte cel puțin trei din ei. Cu George Harrison și Eric Clapton la chitară, Paul McCartney la bas, Ringo Star la tobe și Nicky Hopkins la pian, piesa i-a impresionat așa mult pe Chris Dummet (care mai târziu și-a schimbat numele de familie în Chesney) și pe Jeremy Gallop, doi prieteni de la St Edward's, Oxford, încât și-au schimbat numele trupei, Tomato City, în Sour Milk Sea. Ceilalți membri erau bateristul Robert Tyrrell, care cântase la Charterhouse School cu Mike Rutherford și Anthony Phillips la The Anon, o trupă formată înainte de Genesis. Debutul celor de la Sour Milk Sea a avut loc la Guildford City Hall, unde au cântat în deschidere pentru Deep Purple, Taste, Blodwyn Pig și Junior's Eyes, aflate la început de drum, și au rămas celebri fiindcă l-au acompaniat pe David Bowie în 1969. Chitaristul Mick Wayne, membru fondator Junior's Eyes, i se va alătura lui Rick Wakeman ca muzician invitat să interpreteze *Space Oddity,* piesa legendară a lui Bowie. Sour Milk Sea a devenit trupă profesionistă în iunie 1969, conștientă că îi lipsea acel *je ne sais quoi* care și-a făcut apariția sub forma lui Freddie Bulsara, venit pe nepusă masă la o criptă a bisericii din Dorking pentru a da o probă ca vocalist și solist. Cu părul negru care i se revărsa pe umeri și cu haine din catifea ca un dandy, emana un aer nonșalant și

stilat. Era cu câțiva ani mai mare decât băieții din Sour Milk Sea și se vedea. S-a prezentat ca „Fred Bull".

„Era extrem de charismatic și de aia l-am ales", își amintea Jeremy „Rubber" Gallop, care a devenit ulterior profesor de chitară și a murit de cancer la pancreas în ianuarie 2006, „deși aveam de unde alege atunci. De obicei la audiții veneau patru sau cinci tipi varză, dar mai aveam doi candidați puternici: un negru cu o voce dumnezeiască, dar care nu arăta ca Fred, și Bridget St John, o cântăreață de folk, mai târziu cunoscută ca «versiunea feminină a lui John Martyn»."

Freddie s-a alăturat trupei și a intrat în pâine. *Sour Milk Sea* a avut parte curând de un concert important în sala de bal a Hotelului Randolph din Oxford unde veneau debutante cu rochii la modă.

„Stilul nostru muzical nu era grozav", a recunoscut Gallop. Freddie a reușit să înțeleagă că oameni îi mâncau din palmă datorită spiritului său agresiv și aspectului fizic plăcut. Era foarte teatral, exuberant și destul de vanitos. Mi-l amintesc când a venit odată la mine acasă. Se tot uita în oglindă atingându-și părul lung. Mi-a zis: «Arăt bine azi, nu, Rubber?» Aveam doar 18 ani pe atunci și nu mi s-a părut deloc amuzant."

Celălalt concert important al Sour Sea Milk cu Freddie ca solist vocal a fost unul caritabil pentru fundația Shelter de la Highfield Parish Hall din Headington, Oxford, în martie 1970. Trupa a dat un interviu în *Oxford Mail*, care a publicat și versurile piesei *Lover* a lui Freddie, cu primul vers nemuritor „You never had it so good/the yoghurt-pushers are here"[5]. Însă, după acest început promițător, Chesney și Gallop, prieteni încă de pe băncile școlii, s-au certat.

„Freddie a vrut să ne schimbe foarte repede", a explicat Gallop. „Pe scenă devenea altcineva. Altfel era destul de calm. O să mi-l amintesc mereu ciudat de tăcut și manierat. Mama îl plăcea. Deși mi-e rușine să recunosc, eu am pus trupa pe butuci."

Jeremy Gallop era unchiul lui Jonathan Morrish. Jonathan, fost director la CBS Records și la Sony, specialistul în relații publice și confidentul lui Michael

Jackson timp de 28 de ani, își amintește concertul de la Oxford la care a asistat când era adolescent.

„Pe atunci Freddie era Martin Peters pentru mine“, mi-a spus Jonathan, referindu-se la legenda fotbalului englez de la Cupa Mondială din 1966, pe care managerul sir Alf Ramsey l-a descris ca fiind „cu zece ani înaintea timpului său“. Peters avea un talent atât de complex încât putea fi pus în orice poziție la West Ham United, inclusiv portar.

„Freddie era un *showman* extravagant într-o vreme când trupele veneau pe scenă îmbrăcate cu ce purtaseră toată ziua. Freddie înțelegea lumea spectacolului și era evident pentru toți chiar și atunci. Celor care n-au fost acolo le vine greu să înțeleagă cum era muzica rock. Cântai pentru că voiai să fii muzician. Erai muzician. Trăiai viața aia. Freddie știa intuitiv regula de aur a lumii spectacolului: pui în scenă un spectacol. Exact ce a făcut Epstein cu The Beatles. La Star Club din Hamburg finanțatorii nemți le strigau băieților *Mach Schau*[6]. Cu alte cuvinte, nu era vorba doar despre interpretare, ci și despre jachete fără revere, frizuri, zâmbete timide. The Beatles și-au petrecut opt ani luptând împotriva acestei tendințe, parcă încercând să demonstreze că muzica era singurul lucru care conta. Freddie știa altceva încă de când era un solist în formare.“

Jonathan a avut o relație apropiată cu Michael Jackson până la sfârșitul vieții. El susține că motivele prieteniei dintre Freddie și Michael erau evidente pentru cei care îi cunoșteau pe amândoi.

„Niciunul nu era doar muzician sau cântăreț. Ceea ce a făcut Freddie cu *Bohemian Rhapsody*, Michael a recreat cu *Thriller*. Ideea e că artiștii mari înțeleg. Știu instinctiv cum să acționeze în mai multe medii. Geniul lui Freddie a fost că a înțeles nu doar piesele pe care le-a scris, cuvintele, melodia și cum suna totul, ci și cum să-ți prezinți creația într-o manieră contemporană pe care publicul s-o perceapă și să o asimileze. Cum să înregistrezi, cum să te prezinți pe scenă, cum să te arăți în clipul video, cum să te îmbraci. Ți-l și imaginezi pe platou: «Fraților! Machiaj, haine, acțiune!» Cine dracu’ se machia? Bărbații nu. Dacă în anii 1970 te dădeai cu cremă hidratantă, te făceau homosexual – cuvântul zilei. Acum, după atâția ani, industria cosmeticelor bărbătești

valorează miliarde. După cum am spus, era cu mult înaintea vremurilor sale. Chiar și în 1970 Freddie spunea: «NU, fraților, *așa* e lumea spectacolului!»“

De când există formația Queen, s-a strecurat o greșeală referitoarele la numele alternative pe care trupa le-a luat în considerare.

„Brian și Roger citiseră în copilărie aceeași trilogie a lui C.S. Lewis – *Departe de planeta tăcută* – de unde le venise ideea de Grand Dance[7],“ au explicat Jacky Gunn și Jim Jenkins în *As It Began* (1992), „biografia oficială“ a formației Queen. Această informație a fost repetată în atâtea cărți despre Queen și Freddie Mercury încât a devenit o „realitate“, apărând chiar și pe site-ul oficial Queen, unde Rhys Thomas, expert Queen, discută într-un număr din „A Review“ (7 martie 2011) despre The Grand Dance, The Rich Kids[8] (mai târziu preluat de Glen Matlock de la Sex Pistol ca nume pentru noua lui trupă) și Build Your Own Boat[9] ca alte nume avute în vedere de Queen. Într-un interviu acordat revistei Q în martie 2011, Brian a zis: „Aveam o listă de nume propuse, iar Freddie s-a gândit la Queen. Unul din celelalte era Grand Dance, care nu cred că ar fi fost prea nimerit…“

De fapt referința e greșită. *Departe de planeta tăcută* este primul roman din trilogia SF a lui Lewis denumită și „Trilogia spațială“, „Trilogia cosmică“ sau „Trilogia răscumpărării“. Celelalte două volume din serie, inspirată din *A Voyage to Arcturus* (1920) de David Lindsay, sunt *Perelandra* și *That Hideous Strength*. În al *doilea* roman, Lewis prezintă o nouă Grădină Eden pe planeta Venus, un alt Adam și o altă Eva și un nou șarpe care să-i ispitească. Autorul ne arată ce s-ar fi întâmplat dacă Eva ar fi rezistat tentației și ar fi evitat Căderea în păcat. În *Perelandra* găsim referința Queen: o descriere a experienței mistice de a te uita direct în „MĂREȚUL Dans“ – nu „Marele“[10] – al continuumului multidimensional al conștiinței spațiu-timp care este universul timpului: „Așadar Mărețul Dans. Uită-te la o mișcare și te va purta prin toate tiparele și ți se va părea mișcarea principală. Dar aparența va fi acolo… nu pare a fi un plan pentru că totul e un plan, nu pare a fi un centru pentru că totul e centru. Slăvit fie El!“

Denumirile dintr-un cuvânt merg mai bine, a zis Freddie. Sunt mult mai ușor de ținut minte. Au un impact mai puternic. Sugestia scandaloasă a lui

Freddie a fost „Queen“. Ceilalți s-au împotrivit pufnind în râs sau ridiculizând numele din cauza conotațiilor homosexuale. „Gay“ nu era un cuvânt prea folosit pe atunci, probabil a apărut ca un o sfidare față de „homo“, predecesorul său insultător. Deși Freddie nu declarase public că e gay – și nici nu o va face vreodată –, se obișnuise să i se spună că „gay bătrân“[11]. Îi plăcea. Îl încânta caracterul androgin și îi plăcea aerul regal. Ba mai mult, numele avea să-i ofere pretextul de a fi și mai extravagant pe scenă. Brian și Roger au revenit la sentimente mai bune, dându-și seama de latura amuzantă. Ideea era că niciun bărbat nu putea fi mai macho, mai hetero sau mai iubit de femei decât ei doi. În accepțiunea lor, să ți se zică „Queen“ era ironic și funcționa.

Acum, că stabiliseră identitatea trupei, Freddie a vrut să își schimbe numele. A renunțat la Bulsara în favoarea lui Mercury, mesagerul roman al zeilor. Ca și Hermes, corespondentul din mitologia greacă, Mercur era reprezentat cu sandale înaripate și cu un toiag pe care se încolăceau șerpi. Este și numele metalului lichid cunoscut în cultura chineză și hindusă, găsit și în mormintele antice egiptene. De asemenea, Mercur este și planeta cea mai apropiată de Soare și nu are steliți naturali.

În decursul anilor au apărut multe teorii care explică de ce Freddie a ales acest nume. „Freddie mi-a zis în 1975 că se referă la mesagerul zeilor. Îmi amintesc de parcă mi-a spus-o ieri. Oamenii au afirmat că s-a inspirat după Mike Mercury din seria animată *Fireball XL5*, dar vă pot spune că nu are nicio legătură el“, susține Jim Jenkins, scriitor și fan Queen.

Brian May își amintește: „Freddie scrisese *My Fairy King* și există acolo un vers: «Oh Mother Mercury what have you done to me?»[12] [De fapt, versul e: «Mother mercury mercury/look what they’ve done to me/I cannot run, I cannot hide.»][13] Și după aia a zis: «O să devin Mercury pentru că mama din cântecul ăsta e mama mea.» Și noi i-am zis: «Te-ai țicnit?»“

„Schimbarea numelui a fost o parte din procesul de transformare al celui care fusese odată. Tânărul Bulsara era tot acolo, dar pentru public avea să fie acest zeu“, adaugă May.

Deși s-a presupus că Freddie și-a schimbat numele printr-un act unilateral în 1970, nu există nicio dovadă. Deși l-au oferit pe cel al lui Elton John, în cazul

lui Freddie nu există nicio intrare în registrele publice, acum Arhivele Naționale din Kew, din vestul Londrei. Cum mi-a explicat un funcționar de acolo: „Doar zece la sută din schimbările de nume sunt înregistrate prin Curtea Supremă și astfel apar în registrele noastre. Acum sunt vreo cinci la sută. Nu e o cerință obligatorie, poți să-ți zici cum vrei. E posibil ca domnul Mercury să-și fi schimbat numele prin intermediul avocatului său. Când se face documentația, jumătate păstrează el și jumătate avocatul."

Freddie a dovedit mai târziu că era fascinat de mitologie și de astrologie, creând logoul Queen acum legendar. Figura centrală este un phoenix cu aripile întinse, simbolul nemuririi pe care și l-a amintit bucuros Freddie de pe blazonul *alma mater,* St. Peter's din Panchgani. În logo apar și semnele zodiacale ale tuturor membrilor formației, doi lei pentru Leii Taylor și Deacon, un crab pentru Racul May și două zâne pentru Fecioara Mercury, litera „Q" stilizată și o coroană elaborată.

Fără alte angajamente, trupa era gata pentru primul concert Queen: o strângere de fonduri pentru Crucea Roșie la Primăria din Truro, Cornwall, cel mai sudic punct din Marea Britanie. La organizarea spectacolului, care a avut loc pe 27 iunie 1970, a contribuit și Win Hitchens, mama lui Roger, iar pe afiș figura Mike Grose la bas (a rezistat doar trei concerte). Prima piesă era *Stone Cold Crazy*, bazată pe o melodie plină de energie a Wreckage. Dar nu a făcut senzație în sala pe jumătate goală. Cei prezenți își amintesc că trupa nu era încă „solidă" și nici Freddie suficient de coordonat.

„Freddie nu era cel care a devenit mai târziu", a comentat Win, mama lui Roger. „Încă nu avea mișcările complet puse la punct."

Dar Kashmira, sora lui, își amintește: „Freddie avea ambiții serioase pentru trupă. Era foarte hotărât să dea lovitură."

A urmat un concert la Imperial College pe 18 iulie, unde au cântat aproape în întregime coveruri – de la James Brown și Little Richard până la Buddy Holly și Shirley Bassey – și doar două compoziții originale: *Stone Cold Crazy*, compusă de toată trupa, și *Liar*.

„Cântam mai mult heavy rock-and-roll în stil Queen ca să le dăm fanilor ceva de care să se agațe – să se îmbarce, să îi fermecăm și apoi să se dea jos", a

comentat Brian.

Mike Grose a fost înlocuit de basistul Barry Mitchell, care a cântat cu Queen la 11 concerte, din vară până la Crăciun, în colegii londoneze, în celebrul Cavern Club din Liverpool și în câteva biserici. Cei din Queen încă nu găsiseră ce căutau.

Roger se înscrisese la North London Polytechnic ca să studieze biologia și urma să primească o bursă pentru a-și completa venitul scăzut. Așadar, Freddie era singurul membru Queen care nu se dusese la facultate. Nu că îl deranja pe vreunul. Queen a început să se înscrie în circuitul concertelor live cu o vigoare reînnoită. În septembrie Brian a pus la cale un concert la Imperial College și a invitat mai mulți agenți de top din Londra. Deși au venit câțiva, niciunul nu a fost suficient de impresionat încât să le ofere un turneu. Dornici de faimă și succes, au înghițit destul de greu această înfrângere.

Viața lui Freddie a fost marcată de o tragedie (și mulți i-au împărtășit tristețea) când Jimi Hendrix, idolul lui, a murit pe 18 septembrie 1970. Muzicianul rock absolut care interpretase imnul Americii la Festivalul Woodstock cu un an în urmă, care își deschisese propriul studio de înregistrări de ultimă generație, Electric Lady, în Greenwich Village, New York, și care cântase cu o lună în urmă pentru cel mai mare public de atunci – 600 000 de oameni la festivalul de pe Isle of Wight – a fost găsit mort într-o baltă de vin roșu vomat, într-un apartament de hotel din Notting Hill al prietenei lui, Monika Dannemann. Deși s-a zvonit ani buni că Hendrix a fost omorât, cea mai probabilă cauză a morții a fost o supradoză de Vesparax, un sedativ, luat cu alcool în exces. Ulterior Dannemann s-a sinucis.

Freddie era de neconsolat. Prea distrus pentru a munci, el și Roger au închis standul în semn de respect. Mai târziu în acea zi, pe când repetau la Imperial College, aproape de locul unde Hendrix a murit, Brian, Roger și Freddie i-au adus un omagiu cântând mai multe din piesele lui, printre care *Voodoo Child, Purple Haze, Foxy Lady* și alte melodii devenite nemuritoare.

Însă basistul perfect tot întârzia să-și facă apariția. De-abia în februarie 1971 l-au întâlnit pe John Deacon din întâmplare la o discotecă din Londra. Deacon, născut în Leicester, care tot făcuse parte din trupe de la vârsta de 14

ani, studia electronica la Chelsea College. Fiind mai taciturn, compensa printr-un simț excelent al ritmului și o minte neobosită. Se pricepea de minune la amplificatoare și la alte echipamente muzicale își căuta o trupă din care să facă parte.

Ba chiar mai mult, spune Roger: „Credeam că e extraordinar. Eram atât de obișnuiți unul cu altul și atât de exuberanți, încât ne-am gândit că, el fiind tăcut, se va potrivi în grupul nostru fără a tulbura apele. Era și un basist extraordinar și faptul că se pricepea la componentele electronice ne-a făcut să ne decidem în favoarea lui."

Componența trupei a rămas neschimbată din februarie 1971 până la ultimul concert Queen de pe 9 august 1986.

Au urmat șase luni de repetiții intense când Brian, John și Freddie au început să-l învețe pe John repertoriul lor. Pe atunci John era încă student, iar Brian lucra la disertație. Pentru ei Queen era încă o activitate de timp liber. Doar Roger și Freddie se puteau dedica total trupei Queen și se implicaseră trup și suflet pentru o carieră completă în rock-and-roll. Pe 11 iulie 1971 Queen a început o serie de 11 concerte în Cornwall, culminând pe 21 august cu Festivalul de muzică contemporană de la Tregye, desfășurat în aer liber. Au mai urmat concerte de-a lungul primului an academic, inclusiv unul la Imperial College pe 6 octombrie, o apariție la Epsom Swimming Baths pe 9 decembrie și un spectacol de Anul Nou la clubul de rugby al Twickenham din Londra.

Între timp Roger își pierduse total interesul pentru standul din piață. Noutatea dispăruse și începuse să i se pară „nedemn", ceea ce era și mai rău. A renunțat la „Kasbah", lăsându-l pe Freddie să facă echipă cu un alt proprietar de stand, Alan Mair. Freddie a rămas la fel de entuziasmat de atmosfera din Kensington. Nu pentru că se învârtea cu ușurință în orice cerc. Ci pentru că se îndrăgostise.

N-ai avut parte niciodată de ceva așa de bun/cei care vând iaurt sunt aici (n. tr.).

Make show (faceți spectacol)! (n. red.).

Marele dans (n. tr.).

Copiii bogați (n. tr.).

Construiește-ți propria barcă (n. tr.).

În original „Great Dance" și „Grand Dance" (n. tr.).

În original, „old queen“. „Queen“ înseamnă atât regină, cât și homosexual (n. tr.).
O, mamă Mercur, ce mi-ai făcut? (n. tr.).
Mamă mercur mercur/uite ce mi-au făcut/nu pot fugi, nu pot să mă ascund (n. tr.).

7

Mary

„Toți iubiții m-au întrebat de ce nu pot să o înlocuiască pe Mary, dar mi-e imposibil să le explic de ce. Pentru mine, a fost soția mea. Pentru mine a fost o căsnicie. Credem unul în celălalt și e suficient. N-aș putea să mă îndrăgostesc de un bărbat în același fel în care m-am îndrăgostit de Mary."

Freddie Mercury

„Procesul de autoconștientizare ar fi fost important pentru el… Freddie provenea dintr-o cultură în care nu trebuie să iubești bărbați. Așa că încerci să te conformezi, deși sufletul tău este chinuit. Nu e neobișnuit. Elton a făcut-o de două ori. Pe drumul autodescoperirii unui bărbat gay care provine dintr-un mediu reprimat există adesea un interludiu: o prietenă. Uneori este vorba de o nevoie și uneori de efortul de face ceea ce se așteaptă de la tine."

Paul Gambaccini

Cu părul ei de culoarea caisei, ochii verzi și gene de căprioară, Mary Austin era întruchiparea unui poster cu Hulanicki Biba. Când creatoarea de modă Barbara Hulanicki a pus bazele magazinului universal din Kensington de unde a pornit o mișcare în modă, ar fi putut să o aleagă pe Mary ca muză. Micuță și cu osatură fină, treceai peste faptul că nu era înaltă sau încrezătoare întrucât avea un stil inimitabil al anilor '70.

Mick Rock, născut la Londra și absolvent al Facultății de Limbi Străine de la Cambridge și al Școlii de Film, a devenit fotograf profesionist când Syd Barrett (fostul solist de la Pink Floyd) l-a rugat să îl pozeze pentru coperta albumului său solo, *The Madcap Laughs*. Rock – numele lui adevărat – a intrat în lumea drogurilor în anii '70 și s-a împrietenit cu David Bowie, devenind fotograful lui oficial. I se atribuie atât imortalizarea în fotografii a scenei muzicale – expoziția *The Man Who Shot the Seventies* –, cât și aportul la crearea ei. A făcut primele fotografii pentru Freddie și Queen, iar ulterior a produs adevărate lucrări de artă pentru albumele *Queen II* și *Sheer Heart Attack.* Rock a locuit în New York din 1977, după ce a intrat în lumea underground creată de The Ramones, Talking Heads și David Bowie.

„Freddie locuia deja cu Mary când l-am întâlnit, așa că i-am cunoscut și i-am îndrăgit pe amândoi“, mi-a spus Rock. „Mă duceam mereu la apartamentul lor micuț să stăm de vorbă la ora ceaiului. Freddie se dădea în vânt după ceai. La apogeul stilului glam rock, Mary era o domnișoară drăguță care ar fi putut să aibă pe oricine alături și să facă orice și-ar fi dorit. Dar ea nu se considera specială. Nu voia să iasă în evidență în niciun fel. Era modestă, drăguță și fermecătoare. Îți venea să o iei în brațe.“

Palidă, timidă și uitându-se printre șuvițele ei strălucitoare, semăna cu tiza ei, Mary Hopkin – descoperită de Paul McCartney, care avusese un hit cu *Those Were the Days*. Cele două Mary aveau un aer cast, perfect, diafan care aducea un plus modei boeme de atunci. Ceea ce avea să se numească mai târziu „lookul Stevie Nicks“, după cântăreața de la Fleetwood Mac, era deja cunoscut pe Kensington High Street: rochii vaporoase, paltoane lungi, cizme din piele întoarsă cu platformă, eșarfe din șifon, coliere din catifea la baza gâtului, buze purpurii și ochi machiați cu negru.

„Avusese o viață grea“, își amintește reputatul jurnalist David Wigg. „Părinții ei, care erau surdomuți și comunicau prin limbajul semnelor și citind de pe buze, erau săraci. Tatăl ei tăia tapetul pentru specialiști în domeniul tapetului și mama ei era femeie de serviciu la o firmă mică. Dar nu l-ar fi deranjat pe Freddie. Nu-i păsa de filfizoni. Cumva prefera oamenii aflați sub el ca nivel social. Mereu m-am gândit că nu era sigur pe el. Îi plăcea să se înconjoare de oameni cu simț artistic sau care nu avuseseră nimic. Cu simț artistic sau amuzanți, asta era cheia: îi plăcea la nebunie să râdă. Mary era timidă, dar îl făcea să se hlizească.“

Mary avea 19 ani și era o secretară la început de drum când a obținut primul loc de muncă la Biba, unde lucra ca „PR“, „secretară“, „vânzătoare“, „manager“ și „administratoare“. Oricare ar fi fost atribuția sau atribuțiile ei la celebrul magazin de modă, domeniul de retail pare a fi o carieră ciudată pentru o tânără timidă căreia i se părea greu să poarte o conversație, întrucât crescuse într-o casă în general tăcută. Magazinul încărcat de parfumuri și decorat cu ferigi era o peșteră a lui Aladin aglomerată și zgomotoasă, plină de haine, pantofi, truse de machiaj, bijuterii, genți și vânzătoare superbe. Mulți cântăreți și actori

veneau aici să socializeze cu împătimiții de modă care „doar căutau“ un Jagger sau un McCartney.

În ciuda timidității, Mary s-a trezit prinsă în iureșul industriei rock. Brian May a observat-o primul la un concert al formației de la Imperial College din 1970 și cei doi au început să discute.

În multe feluri era exact genul lui de fată. Brian cel înalt, brunet și atrăgător nu a pierdut timpul și i-a propus să iasă împreună. S-au plăcut, dar la întâlnirile lor nu apărea scânteia. Brian și-a dat curând seama că vor fi doar prieteni. Însă Freddie a văzut altceva, așa că tot l-a bătut la cap pe Brian și a avut parte de fata visurilor lui.

Atracția dintre ei a fost imediată, reciprocă și avea să dureze o viață întreagă. Ca atare e ciudat că Mary l-a evitat în următoarele șase luni, ieșind cu alți bărbați, deși cu niciunul nu avea o relație serioasă. Mulți ani mai târziu a dezvăluit că și-a închipuit că Freddie o plăcea pe prietena ei și nu pe ea. Într-o noapte, după unul dintre concertele formației, l-a lăsat la bar cu prietena ei, a zis că se duce la toaletă și a dispărut în noapte. Freddie era uluit, dar nu și descurajat. Când a împlinit 24 de ani, pe 5 septembrie 1970, Freddie a invitat-o să iasă împreună, însă Mary i-a răspuns că era ocupată în noaptea aceea, deși nu era.

„Încercam să fiu rece“, i-a mărturisit ea lui David Wigg. „Nu pentru că aveam un motiv întemeiat. Dar Freddie nu s-a lăsat. Am ieșit a doua zi. Voiam să mergem să-i vedem pe Mott the Hoople la Marquee Club în Soho. Freddie nu avea mulți bani pe atunci, așa că am făcut lucruri normale ca alți tineri. Nu au fost cine scumpe, acestea au venit mai târziu, când a dat lovitura.“

Cei doi au devenit de nedespărțit, au început și o relație intimă. Legătura lor avea să aibă prioritate față de orice altă aventură viitoare a lui Freddie cu un bărbat sau cu o femeie.

Freddie și Mary aveau multe în comun. Amândoi se simțiseră înstrăinați de părinți și doriseră să își afirme independența. Fiecare avea o personalitate de tipul „vârful aisbergului“ și nu dezvăluia multe despre sine. Amândoi puteau părea superficiali, neserioși, frivoli cu tendințe materialiste și adepți ai stilului „trăiește clipa“, mai ales în tinerețe. Dar asta se întâmpla pentru că doreau să

ofere o anumită imagine pentru a-și ascunde timiditatea înnăscută. Amândoi erau foarte sensibili, rezervați și mai profunzi decât păreau la prima vedere. Faptul că fiecare se recunoștea în celălalt a devenit temelia unei legături fascinante și durabile. Când s-au maturizat, aspectele cele mai contrastante și contradictorii ale personalității lor i-au unit. Mary părea un suflet sensibil care nu putea omorî o muscă, însă imaginea ei fragilă ascundea o putere și o seninătate interioară pe care Freddie le admira profund, poate pentru că se temea că acel „Great Pretender" din sufletul lui nu se putea mândri cu acele calități. Deși Mary știa că familia lui Freddie locuia în Feltham, a trecut ceva timp până când el și-a dus prietena acasă și le-a prezentat-o părinților. Nu e greu de înțeles de ce: Mary era nora perfectă pentru familia Bulsara. Exista riscul ca ei să pună presiune pe fiul lor să o ia de soție și să le dăruiască nepoții după care tânjeau. Freddie nu era încă pregătit pentru căsătorie. Pe atunci familia lui nu avea idee că nici nu va fi vreodată.

De-a lungul anilor, Mary a devenit punctul de reper al lui Freddie. Se va baza pe ea, pe forța ei. De câte ori Freddie simțea că stilul lui de viață sex/droguri/rock-and-roll îl copleșește și nu făcea față presiunilor din studioul de înregistrări și din turnee, se ducea la Mary. Puternică și de încredere, iertătoare, îngăduitoare, era figura maternă de care se va agăța mereu.

„Mary Austin *era* mama lui Freddie într-un fel", e de părere Bernard Doherty, specialist în PR din industria muzicală. „Era mereu acolo pentru el în fiecare zi, punându-și propria viață pe planul secund pentru a-l ajuta. Oriunde se ducea el, era și ea. Rareori îl părăsea. Nu-i de mirare că el îi era devotat. Cu siguranța Mary umplea un gol lăsat de ceea ce ar fi trebuit să reprezinte părinții lui când era mic. Însă ei l-au pus pe un vapor și l-au trimis la o școală aflată la mii de kilometri depărtare, o călătorie lungă și obositoare. Avea opt ani. Vă puteți imagina? În cele mai adânci cotloane ale minții nu avea cum să se împace cu așa ceva. Apoi a venit Mary. «Mother Mary comes to me»[14], a cântat McCartney în *Let It Be* în 1970, fix anul în care Mary și Freddie s-au cunoscut. Ar fi putut fi melodia lor tematică, dată fiind asocierea cu figura maternă a binecuvântatei Fecioare Maria. Mary era Mary din acest cântec. Era pură. Nici măcar Freddie nu s-a mai culcat cu ea în cele din urmă…"

Oare pentru că atunci Freddie alesese să fie gay, ceea ce a transformat-o pe Mary într-o nouă fecioară?

„Mitul s-a păstrat“, spune Bernard. „Pentru el, ea era perfectă și toată numai a lui. Mary exista doar pentru Freddie.“

„Mary era clar o figură maternă“, este de acord psihiatrul consultant dr. Cosmo Hallstrom. „Mai precis, figura maternă *idealizată* care reprezenta exact ce considera el că trebuie să fie o femeie. Freddie avea un apetit sexual crescut și nu îi prea păsa cu cine făcea sex. Putea să facă sex cu ea și să o iubească, dar și să plece și să aibă o serie de partide clandestine de sex în altă parte. Relațiile acelea erau superficiale și de scurtă durată. La ea se întorcea mereu. Și ea îl aștepta mereu, se păstra pentru el.

Îl îngrijea, îl proteja, avea de-a face cu partea bună a lui Freddie. Era sprijinul și puterea lui. Relația lor îi permitea lui să plece și să aibă tot felul de flirturi. Astfel ea a devenit soția suferindă, dar și figura maternă care îi tolera tot felul de prostii. Dar avea un rol fundamental: tristețea și rușinea provocate de modul în care se comporta când nu era cu ea reprezentau cheia creativității. Cineva fericit nu simte nevoia să facă ceva, să creeze ceva. Oamenii fericiți sunt mulțumiți cu ei înșiși, cu felul în care stau lucrurile. Freddie era veșnic neliniștit pentru că ținea la Mary, însă neliniștea s-a dovedit și o sursă de inspirație pentru muzică.“

Unii au descris sentimentele lui Mary pentru Freddie ca „Mother Love“[15]. Nu e de mirare că va deveni titlul unei piese melancolice, cântate de Freddie și de Brian, de pe albumul *Made in Haven*, care a ieșit pe piață la patru ani după moartea lui Mercury în 1991.

„Sunt un om al extremelor“, s-a descris Freddie la un moment dat. „Am o parte blândă și o parte dură și nu foarte mult la mijloc. Uneori pot fi foarte vulnerabil, un adevărat copil, dar atunci sunt călcat în picioare. Dar alteori sunt dur și, când sunt puternic, nimic nu mă poate atinge.“

Mary mai știa că Freddie suferea din copilărie de mania persecuției, dar nu recunoștea mereu lucrul ăsta. Adică se îngrijora că oamenii îl batjocoreau pe la spate și că era ridicol. Avea să rămână unul dintre cei mai feroce demoni interiori ai lui până la moarte.

Totuși, teama lui nu era complet irațională. Peter „Ratty“ Hince, un tehnician al formației Queen care este astăzi fotograf, mărturisea: „Ca să fiu sincer, toată lumea credea că Freddie era cam prostuț. Deși era glam, Freddie cam exagera. Toate costumele alea vaporoase... Nu cred că el era cel mai puternic atunci. Cu toții erau un grup închegat.“

Poate că frustrarea pricinuită de acest complex îi provoca uneori crize de furie. Freddie avea episoade inexplicabile de mânie, atunci era aspru și crud, aruncând insulte grele și comentarii gratuite și răutăcioase. Deși s-a spus că Mary îl apăra mai întâi pe Freddie și apoi pe ea însăși de presă și de oportuniști și că era neîncrezătoare și suspicioasă, oare îi putea proteja pe amândoi de Freddie însuși?

Legătura lor era o uniune a inimii, a minții și a sufletului, dar trupul nu putea fi scos din ecuație. Relația sexuală a lui Freddie cu Mary a durat șase ani. E aproape o viață de om pentru cineva de douăzeci și ceva de ani, fapt ce demonstra un real devotament. Locuiau împreună într-o cameră îngustă și sărăcăcioasă care costa zece lire pe săptămână pe Victoria Road, aproape de Kensington High Street, cartierul londonez în care Freddie se va întoarce mereu. Astăzi strada este oficial cea mai scumpă din Anglia și Țara Galilor, un apartament aici costând în medie 6,4 milioane de lire.

Doi ani mai târziu, cuplul se mută într-un apartament mai mare, dar plin de igrasie de pe Holland Road, care costa nouă lire în plus pe săptămână.

„Am crescut împreună. Mi-a plăcut Freddie și am început o relație“, își amintea Mary. „Mi-a luat cam trei ani să mă îndrăgostesc cu adevărat. Nu m-am mai simțit așa cu nimeni înainte sau după aceea… L-am iubit foarte mult și foarte profund pe Freddie.“

„Mă simțeam în siguranță cu el“, i-a mărturisit ea mai târziu lui David Wigg. „Cu cât îl cunoșteam mai bine, cu atât îl iubeam mai mult. Avea multe calități, ceea ce cred că e rar în ziua de azi… Știam că putem avea încredere unul în altul… și că nu ne vom răni intenționat.

Odată de Crăciun mi-a cumpărat un inel și l-a pus în cea mai mare cutie posibilă. Am deschis-o și înăuntru era altă cutie și tot așa până când am dat de o cutie foarte mică. Când am deschis-o, era un inel superb egiptean în formă

de scarabeu. Se spune că aduce noroc. A fost foarte drăguț și se codea să mi-l dea."

„Orice se întâmpla", afirmă Mick Rock, „Freddie ducea această viață senină și liniștită cu Mary și totul era familiar și fermecător. Oricând mă duceam pe acolo, Freddie era mereu în halat și în papuci. Stăteam și vorbeam ore întregi."

Mary a refuzat în repetare rânduri să discute aspectele obișnuite ale vieții lor de cuplu. Însă în interviurile acordate ocazional au apărut și câteva detalii mai intime. De pildă, în anii petrecuți împreună, oricând Freddie simțea dorința de a scrie piese în toiul nopții, își trăgea pianul lângă pat și se punea pe compus. O femeie obișnuită nu ar fi putut să suporte prea multe.

Dacă avea îndoieli legate de sexualitatea lui Freddie, Mary a încercat să nu le ia în serios.

„I-am zis odată: «Cu siguranță te-ai gândit că Freddie ar putea fi gay»", povestește David Wigg. „«Dar, oriunde mergeam, fetele o luau razna. Când cobora de pe scenă, se țineau scai după el», a replicat ea. După un concert, când a fost înconjurat de femei, ea s-a îndepărtat, gândindu-se: «Freddie nu mai are nevoie de mine.» El a văzut-o că pleacă și a alergat să o prindă din urmă. «Unde te duci?» «N-ai nevoie de mine. Le ai pe ele», i-a reproșat Mary. «Am nevoie de tine», i-a zis Freddie. «Vreau să faci parte din viața mea.»"

„Mai târziu a început să vină destul de târziu seara acasă și mi-am zis: «Asta e»", i-a mărturisit ea lui David.

„Mary mi-a spus că la început a crezut că o înșală cu altă femeie. A zis: «Am crezut că nu mă mai vrea. Mereu avea o scuză pregătită: „Am înregistrat, dragă" sau „Ne-a luat valul, îmi pare rău că am ajuns atât de târziu"». Nimic altceva nu părea să fie în neregulă între ei, a adăugat ea, cu excepția faptului că se întorcea acasă atât de târziu noaptea. În cele din urmă, într-o seară i-a zis: «Mary, trebuie să-ți spun ceva.» Ea încă era convinsă că exista o altă femeie la mijloc și se pregătea. Dar, spre marea ei ușurare, el pur și simplu i-a zis: «Cred că sunt bisexual.» «Nu, Freddie, nu cred că ești bisexual. Cred că ești gay», a replicat ea.

Freddie a fost oarecum îngrozit, mi-a povestit ea. Dar venind din partea ei, a acceptat aproape imediat. I-a spus: «Vreau să faci mereu parte din viața mea.»

După ce s-a mutat în Garden Lodge în Kensington, i-a cumpărat un mic apartament de unde ea putea să-i vadă casa imensă de la fereastra din baie."

Apoi Mary a devenit, într-un fel, figura matriarhală a „familiei" lui Freddie, compusă în mare parte din anturajul gay de angajați care îi erau și prieteni.

„Freddie avea o relație deschisă și sinceră cu Mary, lucru care nu s-ar fi putut întâmpla cu mama lui naturală, din cauza religiei familiei, a culturii și așa mai departe", afirmă Wigg.

Mick Rock își amintește că pe Freddie îl scoteau din minți problemele propriei sexualități:

„Dar toate astea înainte să spună că e gay. Era clar gay, dar nu exclusiv, și acest lucru îl măcina. Era sfâșiat. Parcă trebuia să știe sigur că e una sau alta, dar era prins la mijloc, într-un fel de *no man's land*. Iubea femeile. Se bucura enorm de compania lor. Mai târziu a făcut mai mult sex cu bărbați… poate că a fost mai promiscuu cu bărbații, dar îi plăcea foarte mult să fie și cu femei. Desigur că Mary a fost iubirea vieții lui… cea mai apropiată legătură emoțională pe care a avut-o. Cea mai mare ironie a vieții lui Freddie este că, deși era gay, cea mai însemnată relație era cu o femeie. Poate că avea de-a face cu femeia în cauză și nu cu preferința sexuală. Era o iubire adevărată între el și Mary. Latura sexuală nu era la fel de importantă ca relația lor emoțională și spirituală."

Freddie a început în curând să aibă iubiți, deși nu i-a dus niciodată în apartamentul pe care îl împărțea cu Mary. La început a fost discret și a menținut de fațadă relația heterosexuală. Sperând că e doar o „fază", Mary a tolerat situația și s-a făcut că nu vede. Însă, pe măsură ce trecea timpul, era evident că el prefera bărbații. În cele din urmă nu a mai putut ascunde adevărul și i-a mărturisit.

„Mi-am dat seama că era deranjat de ceva", i-a explicat Mary lui David Wigg. „Așa că m-am simțit ușurată să aud adevărul. Mi-a plăcut că a fost sincer cu mine. Nu cred că și-a închipuit că îl voi susține, dar nu-i puteam nega lui Freddie dreptul de a duce o viață adevărată."

Este clar ce gen de femeie era dacă a trecut peste propria durere pricinuită de visurile năruite și a lăsat relația să se transforme într-o prietenie profundă și

platonică. De atunci era „fata de vineri“[16] a lui Freddie și își petrecea o parte din zi alături de el. S-a descris ea însăși ca „omul lui bun la toate“. Freddie o numea „Old Faithful“[17].

Mary era acum liberă să-și găsească alt partener. Însă avea să treacă multă vreme până să se întâmple asta.

Nu se putea desprinde el; se spune că i-ar fi sugerat chiar să aibă un copil împreună – la care el i-ar fi răspuns că mai degrabă „ar vrea o pisică“. Mary avea să nască ulterior doi băieți: Richard, căruia Freddie îi va fi naș, și Jamie, născut după moartea lui Freddie. Dar multe dintre relațiile ei cu bărbații păreau sortite eșecului: poate pentru că influența lui Freddie era prea mare și îi rămăsese definitiv în suflet. Nici chiar Piers Cameron, tatăl băieților, decorator de interior, nu a fost o prezență constantă în viața ei.

„S-a simțit mereu eclipsat de Freddie“, a explicat Mary.

Iar Freddie va avea alte aventuri cu femei, în ciuda șirului nesfârșit de iubiți. Pentru că alesese să rămână în viața lui Freddie, Mary a trebuit să accepte acest aspect. Majoritatea celor care i-au cunoscut cred că nicio altă femeie nu a înlocuit-o pe Mary în inima lui Freddie. Faptul că i-a lăsat casa și mare parte din avere o dovedește.

„Mary e aproape o sfântă“, explică Mick Rock. „E fabuloasă: minunată, foarte loială, fără pretenții, discretă, bună la suflet. Unul din cei mai buni oameni pe care i-am cunoscut vreodată. După succesul trupei Queen și după ce m-am mutat în Manhattan, mă întâlneam adesea cu Freddie în New York. Ieșeam și vorbeam. Mulți ani mai târziu, când eram în Londra, am băut un ceai cu Mary și ea mi-a zis ceva foarte ciudat. Atunci n-am înțeles, dar acum cred că e limpede. Mi-a zis: «Mai întâi tata, apoi Freddie, iar acum fiii mei. Se pare că m-am născut să am grijă de bărbați.» Credea, se pare, că asta e menirea ei. O viață ciudată dacă stai să te gândești. Dar are sens.“

Rock a fost ușurat că Freddie o trata decent.

„Freddie era unic și oricine ar fi avut probleme cu el. În plus, îi păsa mai mult de muncă decât de orice altceva. Colac peste pupăză, avea și episoadele alea maniacale. Cred că a fost un coșmar să lucrezi sau să trăiești cu el. Era conștient de asta, nu era prost. Mary a trebuit să suporte mai mult decât ar fi

îndurat oricine, dar n-a încetat niciodată să-l iubească. Până în ziua de azi. Poți spune că și-a dat viața pentru el, iar ceea ce a primit e nimic față de ce a dăruit, crede-mă."

Cum avea Mary să explice mai târziu: „Mi-a lărgit orizontul ducându-mă la balet, operă, expoziții. Am învățat atâtea de la el și mi-a oferit atât de multe la nivel personal. Nu îl puteam părăsi niciodată."

Însă nimic nu ușura traiul alături de el. Nu numai că făcea o tragedie din orice, însă lucrurile trebuiau să fie întocmai cum voia el. Chiar și vazele cu flori de prin casă trebuiau aranjate într-un fel sau le arunca dezgustat.

„Totul avea de-a face cu stilul lui", a explicat Mary. Voia ca lucrurile să se facă așa cum spunea el și putea fi un om foarte dificil. Ne certam mult, dar îi plăcea scandalul."

La mulți ani după moartea lui, Mary a acceptat moștenirea lăsată de Freddie și și-a găsit din nou fericirea în casa lui maiestuoasă construită în stil georgian, alături de Nick, omul de afaceri londonez cu care s-a căsătorit în secret în Long Island în 1998, avându-i ca martori doar pe fiii ei.

„Cred că Nick a fost curajos", i-a mărturisit lui David Wigg. „Am un mare bagaj emoțional… Pe măsură ce timpul trece… pot aprecia ce am avut, ce am acum și pot să-mi continui viața."

Mick Rock, prieten cu ea, adaugă:

„Unii oameni au criticat-o pentru că a rămas alături de el și toți i-au pus la îndoială motivele. Dar vă pot spune că nu a stat pentru afurisiții ăia de banii. Pun pariu pe viața mea."

Oamenii puteau spune ce vor. Cei care contau știau versiunile „lui" și ale „ei" (iar într-o poveste erau cel puțin trei fațete). Timp de 21 de ani, Mary a păstrat discreția. Iar în ceea ce-l privește pe Freddie, loialitatea ei vorbește de la sine. De ce nu a acceptat adevărul, de ce nu a părăsit orașul și nu a început o viață nouă? Oare cea mai mare frică a ei era că fără el nu însemna nimic?

„Faptul că a rămas într-o situație din care multe femei ar fi ieșit ca să găsească un mediu heterosexual… este o dovadă de perseverență și, trebuie spus, de disimulare", a remarcat David Evans, prieten bun cu Freddie și confidentul lui.

„Sincer, cred că nu s-a simțit niciodată în largul ei în acel grup gay de care s-a înconjurat Freddie“, a declarat el în *More of the Real Life*, cartea sa de memorii apărută în 1995.

„Îi simțeam stânjeneala și încercam pe cât posibil să-mi temperez comportamentul pentru a o face pe ea să se simtă mai bine cu feminitatea ei heterosexuală. Mary nu a fost niciodată „unul dintre băieți“ ca multe femei din viața lui Freddie. Nu părea să aibă încrederea în sine și exuberanța minunată a Barbarei Valentin… a Anitei Dobson sau a Dianei Moseley… toate femei talentate și puternice care nu s-au simțit deloc amenințate de comportamentul excesiv al lui Freddie. De fapt, se simțeau validate de el.

Mary a fost mereu departe atât fizic, cât și psihic de Viața Adevărată [cum era numită casa lui Freddie de către cei din interior].“

Deși Freddie și prietenii lui au fost sincer încântați când ea a început o relație cu Piers Cameron și a născut primul dintre cei doi copii, nimeni nu s-a mirat că relația nu a durat.

„Nu se poate nega că ea a rămas o parte din Viața Adevărată“, afirmă Evans. Sperase ca Mary să renunțe „la ceea ce am considerat întotdeauna a fi un atașament nesănătos care nu putea decât să agraveze o suferință din care mi se pare că ea nu și-a revenit niciodată“.

Mama Maria vine la mine (n. tr.).

Iubire maternă (n. tr.).

În original, *Girl Friday*. Femeie loială și de încredere, care se ocupă de o mulțime de sarcini (n. red.).

Bătrâna de încredere (n. tr.).

8

Trident

„E foarte greu să te încrezi în alții, mai ales în genul nostru de oameni. Suntem foarte irascibili, meticuloși și capricioși. Ne-am consumat mult cu Trident, așa că am devenit foarte atenți și selectivi cu genul de oameni cu care am lucrat ulterior și care au devenit o parte integrantă din Queen."

Freddie Mercury

„Sesiunile de înregistrări ale trupei Queen au beneficiat de o tehnologie avansată. Chiar la început, la primul album, au fost lăsați în ritmul lor la studiourile Trident. Așa că aveau privilegiul de a beneficia de un studio de nota 10 chiar la începutul carierei. Au putut să folosească cele mai noi echipamente disponibile, adică 16 piste de înregistrare pe atunci. Adesea o trupă își desăvârșește stilul în studio, unde poate beneficia de tehnicile de chitară existente deja în muzica rock. Astfel, datorită acelui studio, Brian May putea duce totul la un alt nivel, ceea ce era foarte important pentru ei."

Steve Levine, producător legendar și proprietar al Hubris Records

Anul 1971 era pe sfârșite și Queen bătea pasul pe loc, deși aveau suficiente concerte care să nu se suprapună cu programul de studii al lui Brian și al lui John și depuseseră cu toții efort să semneze un contract cu o casă de discuri. Cum a remarcat Brian:

„Dacă trebuia să renunțăm la carierele pentru care ne pregătiserăm atât de mult, voiam să creăm un produs excelent. Cu toții aveam multe de pierdut și nu ne-a fost ușor. Ca să fiu sincer, cred că niciunul dintre noi nu și-a dat seama că ne va lua trei ani să ajungem undeva. Nu a fost cu siguranță un basm cu zâne."

„La un moment dat, la doi sau trei ani după ce am început, eram pe punctul de a ne destrăma. Simțeam că nu merge, erau prea mulți rechini în industrie și eram cu toții copleșiți. Dar ceva ne-a spus să continuăm și am învățat din experiențele noastre bune și rele", a zis Freddie.

Cu altă ocazie își va contrazice declarațiile anterioare: „Darling, nu a existat niciodată vreun dubiu, niciodată. Știam că vom reuși. Le-o spuneam tuturor

celor care ne întrebau.“

Și Roger are o viziune optimistă asupra acelei perioade.

„În primii doi ani nu s-a întâmplat nimic“, a confirmat el. „Învățam cu toții, dar progresul făcut de trupă era zero. Însă aveam idei mari și cred că am simțit cu toții că vom răzbate.“

Queen avea mult de lucru. Încrezători în talentul lor muzical și convinși că erau o trupă armonioasă, au continuat să insiste la fiecare casă de discuri din Londra. Cântau live oricând aveau ocazia, acceptând toate concertele organizate de colegii pe care puteau să le prindă. La unele venea multă lume, la altele mai puțină. Tony Stratton-Smith, director al casei de discuri Charisma, s-a arătat interesat de Queen la început și le-a făcut o ofertă substanțială de 20 000 de lire. Se putea și mai rău decât să semneze cu acest Brummie[18] împătimit după fotbal, un excentric pe placul lui Freddie. Strat, un fost jurnalist homosexual care bea excesiv și deținea cai de curse, reușise să evite moartea în accidentul aviatic din 1958 de la Munchen în care și-au pierdut viața 23 de oameni, inclusiv opt „Busby Babes“ de la Manchester United; se hotărâse în ultima clipă să țină locul unui coleg la Cupa Mondială pentru a comenta un meci de calificare. Spre sfârșitul anilor ’60 a devenit impresar rock și proprietar al unei case de discuri, desfășurându-și activitatea într-un birou mic de pe Dean Street din Soho. A semnat cu Genesis în 1970 și a finanțat albumele Monty Python, precum și pe cele ale lui Peter Gabriel, Lindisfarne, Van der Graaf Generator, Malcolm McClaren și Julian Lennon. Iubit de artiști, Strat era „omul care făcea visurile să se îndeplinească“.

Queen nu aveau să fie curtați de marele Strat, deși erau făcuți unul pentru altul. Queen au bănuit că vor fi mereu pe locul doi după Genesis, potrivit zvonurilor. Gândindu-se că, dacă valorau douăzeci de mii pentru Strat, atunci ar valora mai mult în altă parte, s-au folosit de oferta și entuziasmul Charisma pentru a atrage alte case de discuri.

„Când am făcut un demo, ne-am dat seama că există rechini“, își amintea Freddie în 1974. „Am primit oferte uimitoare de la oameni care spuneau: «O să vă facem următorii T. Rex.» Dar am fost foarte, foarte atenți să nu intrăm

imediat în horă. Practic ne-am dus la toate casele de discuri până să ne hotărâm asupra uneia în cele din urmă. Nu voiam să fim trataţi ca o trupă oarecare."

„În principiu, suntem foarte încăpăţânaţi, în sensul că suntem hotărâţi în ceea ce facem. Dacă cineva ne spune că e o mizerie, atunci simţim că persoana se înşală, nu că noi am făcut o mizerie", a recunoscut Brian mai târziu.

„Voiam să fim în vârf", avea să explice Freddie mai târziu. „Nu voiam să ne mulţumim cu mai puţin."

Cu alte cuvinte, cei de la Queen nu credeau că sunt buni, *ştiau* că sunt.

Deşi s-a spus că trupa s-a întâlnit întâmplător cu John Anthony, pe atunci cel mai tânăr şi inteligent producător muzical, cel mai probabil nu a fost tocmai un accident, ci mai degrabă o confruntare intenţionată în stilul caracteristic al lui Freddie. Cunoscut prin Kensington şi Chelsea pentru influenţele în muzică şi modă, Freddie se îmbrăca excentric şi se ducea la „Ken High" şi pe King's Road sâmbătă după-amiază după ce reuşea să-şi convingă un prieten să stea la taraba de la piaţă. Se plimba pe acolo, simţindu-se în elementul lui şi trăncănind în faţa oricui voia să asculte despre idolii lui – pe atunci Liza Minnelli, The Who, Led Zeppelin şi Ziggy al lui David Bowie. Îşi justifica orele întregi petrecute ca să arate din ce în ce mai excentric spunând „nu ştii niciodată cu cine te întâlneşti". Freddie voia să fie observat de cineva în mod special.

Perseverenţa lui a dat roade. John Anthony şi Freddie au dat nas în nas până la urmă în timpul unei plimbări într-un weekend. În scurt timp, Freddie a reuşit să primească o invitaţie de a veni cu trupa în apartamentul lui Anthony pentru a discuta despre cariera lor.

Era ceva extraordinar, dată fiind reputaţia lui Anthony. Fost DJ la cluburi ca The Speakeasy, The Roundhouse şi UFO, Anthony a devenit producător după ce a înregistrat demouri pentru Yes în 1968. Ca asociat al lui Strat, lucrase cu Genesis, Van der Graaf Generator şi Lindisfarne. Mantra lui când făcea un disc era: „Există o singură cale corectă să faci un album şi patru sute de căi greşite."

Datorită întâlnirii, Anthony l-a convins pe Barry Sheffield, coproprietar alături de Norman, fratele lui, al Studiourilor Trident, să-l însoţească la un concert Queen la „Forest Hill Hospital" – care acum nu mai există – pe 24

martie 1972. Până atunci, frații Sheffield ascultaseră demoul de cinci piese al celor de la Queen, dar nu îi văzuseră niciodată în concert. Barry voia să se convingă cu ochii lui cum sunt ca trupă live înainte să accepte semnarea unui contract. A fost atât de impresionat de interpretarea celor de Queen că a vrut să semneze cu ei pe loc – mai ales după interpretarea voit exagerată a piesei nemuritoare *Hey Big Spender* a lui Shirley Bassey.

„Trident era cel mai bun studio din lume, de aceea era rezervat douăzeci și patru de ore pe zi“, afirmă John Anthony.

Frații Sheffield lansaseră recent o filială a companiei, numită Trident Audio Productions, cu un plan extraordinar de a semna contracte cu trupe, de a le duce în studiourile de ultimă generație ale Trident, apoi de a negocia contracte de presă și distribuție cu casele de discuri importante pentru înregistrările propriu-zise. Deși conștienți că săracii nu pot alege, cei de la Queen nu își doreau un astfel de contract. Frații Sheffield erau oameni de afaceri inteligenți și vicleni care făcuseră vâlvă la vremea lor. Având o minte centrată pe afaceri, au tot jonglat cu sume mari în fața celor de la Queen până ce acestora au început să le sticlească ochii. Însă nu au văzut în prevederile scrise cu litere mici că acest contract potențial nu era exclusiv, ci venea la pachet cu Eugene Wallace, textier și compozitor irlandez, și cu trupa Headstone. La fel de alarmante erau și discuțiile fraților Sheffield referitoare la controlul exercitat. Ceea ce ofereau – un contract de management și înregistrări prin care Trident va manageria, va produce, va înregistra și va scoate pe piață piesele Queen, dar va negocia și un contract cu o casă de discuri în numele lor – nu reprezenta o practică frecventă. Membrii Queen vedeau doar conflicte de interese. În ciuda insistențelor lor de a face subcontracte pentru fiecare aspect al înțelegerii, au rămas profund tulburați la gândul că Trident le va controla fiecare aspect al carierei.

Nu s-au grăbit să semneze contractul, tergiversând aproape opt luni, până în noiembrie 1972, timp în care nu au avut niciun concert.

„Le-am spus să nu iasă în evidență“, a explicat John Anthony. „Voiam să se concentreze pe un *sound* unitar și apoi se puteau întoarce să aibă concerte mai mari.“

Întrucât nimeni nu-și amintește cu adevărat care au fost motivele pentru care au tergiversat semnarea contractului, acestea rămân neclare. Cum nu au existat procese îndelungate pe rol, poate că trupa revenise din nou la vechile stratageme și se folosea de oferta Trident pentru a obține altele mai bune. Dacă așteptau un contract mai avantajos de la frații Sheffield, au fost dezamăgiți. Queen a semnat un contract foarte dezavantajos. De abia peste ceva vreme aveau să afle cât de nefavorabil era.

Cât despre Trident și frații Sheffield, reputația lor era solidă. Aveau cel mai bun studio din Londra folosit des de artiști de primă mână și nu erau cunoscuți pentru contracte necinstite. Investind timp și bani în Queen, se așteptau și aveau dreptul să-și primească partea. Doar Brian avea să recunoască aportul lor la succesul viitor al formației Queen. Restul trupei nu mai voia să știe de ei.

După ruperea relațiilor cu Trident, Freddie a spus: „În ceea ce privește formația Queen, fostul management a încetat. Nu mai există nicio formă de colaborare cu noi… ne simțim atât de ușurați!“

Pentru toți ceilalți, contractul părea prea bun ca să fie adevărat: cele mai grozave studiouri de înregistrări din lume ofereau trupei acces constant la studiouri și la alte facilități. Queen își putea înregistra primul album sub aripa producătorilor John Anthony și Roy Thomas Baker, prietenul său, care urma să facă muncă de teren și să îl promoveze la casele de discuri. Însă lucrurile nu stăteau așa de bine pe cât păreau: trupa se simțea deja umilită că nicio casă de discuri nu era interesată și acum trebuia să sufere suprema umilință de a avea acces la un studio de înregistrări doar în perioadele de „repaus“, când nu era cerut de clienți ca Bowie sau Elton John.

„Ne sunau și ne spuneau că David Bowie terminase cu câteva ore mai devreme, așa că aveam timp de la 3 la 7 dimineața când veneau femeile de serviciu“, a recunoscut Brian. „Așa s-a procedat. Au fost câteva zile pline, dar în principal doar câteva ore când și când.“

Acest aranjament nu prea stimula creativitatea. Ce ironie că o înregistrare notabilă din perioada Trident, azi obiect de colecție, a fost creat din întâmplare! Stând prin studio și așteptând să intre, membrii Queen au fost

invitați de producătorul Robin Cable să înregistreze o versiune a piesei *I Can Hear Music*, compusă de Phil Spector și Ellie Greenwich – cu care The Beach Boys obținuseră un loc în Top 10 în 1969 – și o versiune a *Goin' Back,* compusă de cuplul de compozitori Gerry Goffin și Carole King, înregistrată prima oară de The Byrds. Freddie a fost vocalistul, iar Brian și Roger au cântat la instrumente și au făcut armoniile. Fiecare membru Queen a primit o sumă modică. Niciunul dintre ei nu și-ar fi putut imagina cât de celebre și de valoroase vor deveni aceste înregistrări. Queen nu semnase nimic și nu își exprimase acordul în nicio privință, însă, în lipsa altor opțiuni și fiind naivi, au renunțat la drepturile asupra produsului finit. Înregistrarea a fost lansată de EMI în anul următor sub numele inventat de Larry Lurex ca omagiu și parodie a lui Gary Glitter[19]. Însă gluma nu a avut efectul scontat. Majoritatea DJ-ilor importanți s-au simțit jigniți de această glumiță, fiind foarte protectori atunci față de The Leader (cu mult înainte de căderea spectaculoasă în dizgrație a lui Glitter). Din cauza faptului că melodia a fost difuzată foarte puțin la radio, discul s-a vândut doar în câteva exemplare și a ajuns în final în coșurile cu reduceri. Mulți ani mai târziu, avea să fie relansat și să devină discul dorit de mulți, care își schimbă proprietarul în schimbul unei mici averi. Trezindu-se la realitate când vine vorba de competiția acerbă din industrie, Queen avea să obțină în cele din urmă drepturile asupra înregistrării.

Queen a strâns din dinți și a început să înregistreze cu întreruperi primul lor album în acea vară, însă fără John Anthony. Fiind ocupat să înregistreze ziua cu Al Stewart și neputând să reziste stresului cotidian la nesfârșit, Anthony a leșinat într-o noapte în studio. După ce doctorul l-a externat cu diagnosticul de EBV, o boală gravă care cauzează oboseală cronică, Anthony a dispărut într-o vacanță prelungită în Grecia și i-a lăsat pe cei de la Queen în mâinile capabile ale lui Roy Thomas Baker.

Thoms Baker, fost inginer de sunet la Decca, se alăturase echipei de la Trident în 1969, unde deja contribuise la lansarea unor hituri ca *All Right Now* al celor de la Free și *Get It On* al trupei T. Rex. Relația cu Queen a fost complicată, iar albumul „finalizat“ nu avea o formă. Când s-a întors din

Grecia, în lipsa lui Thomas Baker, Anthony s-a dus la Trident să-l asculte și a spus că tot ce aude e „schizofrenic“.

„Așa că eu cu Freddie și Brian am intervenit și am remixat mare parte din el… Voiam să transmită curajul și energia unui concert live Queen“, povestește Anthony.

Remixurile și reglajele fine i-au epuizat pe toți – unul dintre inginerii implicați în proiect a spus despre Freddie: „Era destul de enervant să lucrezi cu un superstar înnăscut.“ Pe urmă, Thomas Baker și John Anthony au început să meargă pe la casele de discuri. Însă nimeni nu părea interesant. Era șocant. O critică frecventă era că *sound*-ul trupei Queen semăna cu al unor trupe ca Yes și Led Zeppellin, în ciuda faptului că cei care lucraseră la album erau de acord că *sound*-ul Queen era unic. Trupa încă nu avea o casă de discuri care să le imprime muzica pe vinil și să le lanseze albumul pe piață. Însă lucrurile au mers mai bine cu difuzarea pieselor și au semnat un contract cu B Feldman & Co. Între timp frații Sheffield l-au adus pe Jack Nelson, un director energic din industria muzicală care își perfecționase strategia, pentru a-i ajuta pe cei de la Queen să semneze un contract și să aibă un impresar. Entuziasmat de ce a auzit, dar nedumerit în privința dezinteresului exprimat de casele de discuri și de impresari, Nelson va fi el însuși impresarul Queen.

„Mi-a luat peste un an să le găsesc un contract celor de la Queen, toți i-au refuzat. Chiar toți. Nu dau nume… dar se știu ei cine sunt“, afirmă Nelson.

Nelson a fost impresionat de talentul celor de la Queen. Cum avea să-și amintească mai târziu: „Queen mă făcea să mă gândesc la The Beatles. Fiecare tip era opusul celorlalți precum cele patru puncte cardinale. Freddie… compunea la clape și avea o educație muzicală clasică. Un tip foarte complex. Incredibil de talentat. Brian era chitarist rock-and-roll și a adus această influență. Incredibil de talentat; se gândea la multe, era concentrat. Avea o diplomă în astronomia în infraroșu. John era basistul. El era cel realist, ca toți basiștii, îi aducea pe toți cu picioarele pe pământ. Avea o diplomă cu onoruri în electronică. Roger, bateristul, avea două diplome. Cred că era cea mai inteligentă formație din industrie. Și personalități cu totul diferite – intram într-un aeroport și unul se oprea, altul o lua la dreapta, altul la stânga și altul

drept înainte. Însă împreună aveau o forță creativă extraordinară. Când ajungeau la un numitor comun, când vocile se armonizau, rezultatul era uimitor."

Cu toții erau egali. Niciunul nu va fi șeful haitei. Fiind prea inteligenți pentru a-i domina pe ceilalți, Freddie și Roger au rămas complici, dacă ne referim la prietenia dintre ei, deși Roger avea să remarce mai târziu că avea mai multe în comun cu Brian, când trupa s-a pus pe picioare.

„Nu ne-am înțeles tot timpul, dar ne-am dat seama că avem nevoie unul de celălalt", a declarat Roger pentru revista *Q* în martie 2011. „Brian e prietenul meu de multă vreme, dar eram foarte apropiat de Fred. Cred că noi eram cei dezmățați."

Brian lua totul mult prea în serios, suferea, era introvertit, încăpățânat și voia mereu să aibă situația sub control.

„Aveam o interacțiune complexă pe mai multe planuri", a declarat pentru *Q*. „Și de aceea a mers totul ca pe roate. Eram foarte apropiat de Roger în anumite privințe pentru că mai fuseserăm într-o trupă înainte. Eram și încă suntem ca frații. Aveam aceleași aspirații și percepeam la fel muzica, însă eram și diferiți în multe privințe. Ca orice frați, ne iubeam și ne uram în egală măsură… într-un fel, eram foarte apropiat de Freddie, mai ales pe partea de compoziție muzicală. Unele dintre cele mai interesante experiențe erau când îl făceam pe Freddie să cânte și cumva îl convingeam să o ia în mai multe direcții."

În legătură cu ce se certa cu Roger?

„Orice îți vine în mine. Odată ce intram în detalii legate de muzică, ne ciondăneam. Ne certam zile întregi pe o anumită notă."

John comenta puțin, dar contribuia mult, mai ales în ceea ce privește supravegherea situației financiare a trupei. Însă au trecut mulți ani până când s-au stins animozitățile legate de paternitatea unei anumite compoziții. Cel care avea numele trecut pe single (inclusiv cel care compunea piesa de pe fața B) primea drepturi de autor. Animozitățile au dispărut doar atunci când cei patru muzicieni au fost de acord să pună toate cântecele pe numele formației, ca toată lumea să câștige aceeași sumă după fiecare lansare. Își doreau să se fi gândit la asta mai demult. Mai târziu Freddie a spus că a fost una dintre

deciziile cele mai înțelepte luate de trupă. Nu numai că e metoda cea mai corectă, dar rezolvă conflictele înainte să apară. Multe trupe și prietenii au fost distruse de certuri legate de cine și cât ia – după cum a aflat Tony Hadley, un bun prieten de-al lui Freddie. În 1999, el și ceilalți componenți ai trupei Spandau Ballet, John Keeble și Steve Norman, au decis să-l dea în judecată pe Gary Kemp, compozitorul principal, pentru a obține partea lor din drepturile de autor din trecut. Au pierdut procesul și membrii formației nu și-au mai vorbit zece ani. În cele din urmă, au lăsat deoparte neînțelegerile pentru a se reuni și a merge într-un turneu de revenire în 2009.

Fiecare membru Queen a adus influențe diferite și complementare. Fiecare era un muzician talentat. Deși Freddie și Brian erau considerați compozitorii „principali", având stiluri care uneori se cam băteau cap în cap, Roger și John vor scrie unele dintre celebrele piese ale trupei. Este singura trupă rock în care toți cei patru membri au compus hituri Queen (Freddie a compus *Bohemian Rhapsody, Killer Queen, Somebody to Love* și *We Are the Champions;* Brian – *Tie Your Mother Down, We Will Rock You, Hammer to Fall* și *Who Wants to Live Forever*; Roger – *Radio Ga Ga, One Vision, It's a Kind of Magic* și *These Are the Days of Our Lives*, iar John a contribuit cu *You're My Best Friend, I Want to Break Free* și *Another One Bites the Dust).*

„Majoritatea trupelor au un solist și ceilalți membri", afirma Bernard Doherty. „Nu sunt multe trupe în care patru tipi urcă pe scenă și zici «uau, uau, uau și uau»."

„Freddie și Brian se completau reciproc", explică Paul Gambacciani. „Nu se suprapuneau, așa că nu exista vreun motiv de invidie în trupă, ci doar admirație. Și se eliberau de orice responsabilitate de a face tot ce făcea celălalt. Brian May nu era *showman.* Nu ca Freddie. Îi convenea că Freddie umplea acel gol. Brian putea doar să fie acolo, să-și facă treaba și să-l lase pe Freddie să se ocupe de restul. În același timp, Brian nu stătea acolo gândindu-se: «Sunt un zeu la chitară.» Se concentra asupra a ceea ce avea de făcut și era incredibil să vezi așa ceva. Pe Brian nu l-a deranjat nici popularitatea pieselor compuse de Freddie, Roger și John. Comparativ cu un grup ca Bread, în care David Gates a avut toate hiturile, iar ceilalți nu au scris piese cu succes la public

(neînțelegerile dintre Gates și James Griffin au dus la destrămarea formației în 1973). Dar în cazul Queen, Brian părea doar recunoscător că piesele lui Freddie aveau succes. Albumele erau echilibrate, ceea ce le făcea geniale chiar și numai din această perspectivă."

În noiembrie 1972, ulterior semnării contractului cu Trident, Queen a susținut un concert pentru industria muzicală la The Pheasantry, un local trendy de pe King's Road din Chelsea, de unde lui Bob Geldof îi va veni mai târziu ideea genială pentru campania Live Aide și care, în momentul în care scriu, este o filială a Pizza Express. Toți cei implicați au apelat la ajutorul cuiva, au împrumutat și au șterpelit agende cu numere de telefon, au sunat și au implorat pe oricine din industria muzicală la care se puteau gândi. În ciuda eforturilor depuse, la concert nu s-a prezentat multă lume și seara a fost un fiasco. Echipamentele nu și-au făcut treaba, trupa era obosită. Nu a venit nimeni de la vreo casă de discuri.

La cinci zile după Crăciun, Queen a concertat la celebrul club Marquee din Soho de pe Wardour Stret, unde, când s-a lansat pe Oxford Street, au concertat prima oară cei de la The Rolling Stones în iulie 1962 (aveau să mai cânte de patru ori acolo) și alți giganți: The Yardbirds, The Who, Jimi Hendrix. A fost mai bine decât noaptea dezastruoasă de la The Pheasantry, însă nimic care să ducă la un contract cu o casă de discuri. Jac Holzman, director la Elektra Records în SUA reprezenta o rază de speranță. Primise de la Jack Nelson o înregistrare completă cu albumul celor de la Queen.

„I-am ascultat întâi la boxe, apoi la căști", și-a amintit mai târziu Holzman. „Era atât de frumos înregistrat și interpretat. Totul era acolo, ca un diamant perfect șlefuit pe birou. Am fost uimit. *Keep Yourself Alive, Liar, The Night Comes Down*, toate cântece minunate cu o producție splendidă care era ca o înghețată perfectă turnată peste o bază puternică de rock-and-roll. Îi voiam pe cei de la Queen."

După negocieri interminabile, Jack Nelson a aranjat ca Jac Holzman să participe la concertul de la The Marquee.

„Am zburat la Londra", își amintește Holzman. „I-am ascultat la concertul organizat de Jack și am fost teribil de dezamăgit. Nu am văzut nimic pe scenă

care să se compare cu forța auzită pe casetă. Dar muzica era acolo. Le-am trimis o scrisoare lungă de patru sau cinci pagini în care mi-am prezentat părerea și sugestiile."

E adevărat că interpretarea voit exagerată a lui Freddie era încă haotică și nu pe gustul tuturor. Holzman, american, s-ar fi așteptat la o interpretare mai macho și mai recognoscibilă ca rock-and-roll. Nu s-ar fi așteptat la pantofi de balet, eșarfe cu pene și costume mulate. Tot acel spectacol arogant inspirat de balet era la prima vedere în contradicție cu sunetul trupei de pe casetă. Pur și simplu nu ilustra *sound*-ul trupei așa cum își imagina Jac Holzman.

Însă, la scurtă vreme, Holzman s-a răzgândit. Până la urmă, începuse să înțeleagă ceea ce văzuse. Da, era diferit și ieșit din comun, dar începea să-i placă. A fost de acord să-i aducă pe Queen la Elektra în America. În ciuda faptului că aveau să împartă aceeași casă de discuri americană respectată cu formația The Doors, trupa nu a putut semna cu nicio casă în Marea Britanie. Contractul lor nesatisfăcător cu Trident avea să continue.

Persoană din Birmingham, ușor de recunoscut după accent (n. tr.).

Gary Glitter este numele de scenă al lui Paul Francis Gadd, cântăreț și compozitor englez de glam rock. Pe 27 februarie 2015, un tribunal din Londra l-a condamnat la 16 ani de închisoare cu executare pentru pedofilie, din cauza unei serii de abuzuri săvârșite asupra copiilor în anii '70 (n. tr.).

9

Emi

„Keep Yourself Alive a fost un mod foarte nimerit de a le spune oamenilor ce reprezenta Queen pe atunci."

Freddie Mercury

„Doar doi artiști îmi vin în minte despre care știai, când îi vedeai prima dată, că sunt vedete. Unul era Phil Lynott, celălalt era Freddie."

Tony Brainsby, PR al formației Queen

În ciuda multor frustrări care au dus la crearea acestuia, albumul de debut cu același nume al formației Queen, terminat în ianuarie 1973, era o capodoperă. În februarie au înregistrat un concert pentru emisiunea radio cu vederi progresiste a lui John Peel. A fost o lovitură în sine, din moment ce pe atunci Radio 1 nu înregistra niciodată o trupă necunoscută pentru a fi difuzată pe post. Au mai avut noroc și când B. Feldman & Co., compania care lansa cântecele Queen, a fost achiziționată de EMI Music Publishing și astfel trupa s-a trezit deodată sub contract cu ei, ceea ce i-a adus mai aproape de marele vis.

„EMI era cea mai importantă casă de discuri din anii '70", își amintește fostul director de promovare Allan James, care a lucrat pentru casa de discuri în acea perioadă înainte de a deveni unul din cei mai cunoscuți promotori de discuri. „Jamesie", cunoscut printre artiști ca „Bărbatul în negru", s-a ocupat de carierele lui Elton John, Alice Cooper, Rick Wakeman, Kim Wilde, Eurythmics și mulți alții.

„Warner și CBS erau americane", subliniază Jamesie. „Pye, Decca și celelalte case din Anglia nu se bucurau de mare succes. EMI Manchester Square *era* industria muzicală. Era și filtrul britanic pentru casele de discuri americane alternative de pe atunci, ca Motown sau Capitol. EMI semnase cu The Beatles, avea toate hiturile pop și deținea toți artiștii importanți de la Vera Lynn la Cliff Richard. Era cea mai mare casă de discuri din lume la vremea respectivă, iar Queen visa să semneze și cu ei un contract.

Președintele, sir Joseph Lockwood, singurul «sir» din industrie pe atunci, era o personalitate excentrică și bombastică, iar Freddie îl idolatriza. Nu era nimeni mai nimerit decât sir Joe. După cum s-a văzut, el și Freddie erau ca două picături de apă, având multe în comun. De pildă, ambii erau megalomani: întotdeauna când sir pășea țanțos spre recepția EMI cu anturajul său, exista un lift care să-i ducă direct în apartamentul său.

Apoi mai erau și soții East. Ken East era directorul general al EMI în anii '70. Un australian solid, tupeist și gălăgios care fusese șofer de camion înainte să intre în industria muzicii. Dolly, soția lui, lucrase în relații publice. Și încă lucra în multe privințe. Era o tipă durdulie în genul irezistibil al cântăreței Mama Cass. Ken adora artiștii și a fost primul care a coborât din turnul lui de fildeș pentru a se plimba printre ei. EMI era plin de regine, așa că Ken și Dolly au acceptat deschis această lume.

Mergeam cu toții la cină cu Cliff Richard și ne dădeam în stambă prin cluburile din Soho. Era perioada *Watership Down*[20], o fantezie totală. Nu-i de mirare că Freddie aspira la așa ceva. Era al naibii de minunat! Cât despre EMI, de ce să *nu* și-i dorească pe Queen? Trupa era chintesența EMI. De ce? Pentru că erau atât de diferiți, inteligenți și cu o abordare atât de creativă! Se adaptau spiritului vremii, ascultau ce vor fanii și duceau totul la un alt nivel. Știau ce fac și la fel și EMI."

Principalul responsabil al departamentului de artiști și repertorii de la EMI de atunci și cel care va decide semnarea contractului cu formația Queen era Joop Visser, pe care Steve Harley, solistul de la Cockney Rebel și-l amintește ca pe un „olandez minunat și simpatic".

„Joop era tipul care a găsit cele mai de succes trupe ale perioadei cu care a și semnat contractate", mi-a spus Steve.

Una dintre ele a fost Queen. A doua, Pilot – trupa formată din Billy Loyal de la fosta formație Bay City Rollers (care a murit din cauza unor complicații legate de SIDA în 1989) și Dave Paton. A treia am fost noi, apropo. Joop a semnat un contract cu Cockney Rebel pentru trei albume, fără opțiuni. Niciun extras pe single cu opțiuni. Fără prostii. În zilele noastre e ceva nemaiauzit. Joop mi-a clădit o carieră și mi-a schimbat viața.

Aveam 22 de ani și eram plin de mine. Slavă Domnului că am avut de-a face cu Joop, căci altcineva mi-ar fi tras un șut în fund de nu mă vedeam. Joop era genul de om pe care îl respectai și la care te duceai să-ți dea un sfat.

Eram independent, jucător înrăit, puțin neliniștit, foarte arogant. Dar nu-l puteai jigni pe Joop. L-am îndrăgit tare mult. Poate că am făcut greșeli pe care cei de la Queen au fost deștepți să nu le comită. Freddie și cu mine aveam în comun înclinația spre teatralitate. Nu «glam rock», nici trupa mea, nici a lui Freddie nu puteau fi catalogate astfel. Ideea e că formația Queen cu Freddie Mercury ca solist ar fi fost teatrală în orice epocă. Nu era nevoie de eticheta de «glam rock» pentru a valida trupa sau a o caracteriza."

Steve crede că fotograful Mick Rock a inspirat înclinația teatrală a unor artiști precum Freddie, Bowie și Steve însuși.

„Și apoi a mers cu ea până în pânzele albe. Mick era catalizatorul. Reunea oamenii. Îmi amintesc cum i-a adus pe Mick Ronson (chitaristul de la Spiders from Mars a lui Bowie), pe Mott the Hoople, pe Van Morrison și pe mulți alții la mine în apartament, pe Edgware Road, spunând că trebuie să ne întâlnim și că ne vom înțelege de minune. Ceea ce s-a și întâmplat, desigur. Musos îl adora pe Mick. Îl voiai acolo în fața scenei ca să ia cadre largi. A fost muzicianul rock fără carieră.

Mick m-a fotografiat peste tot și a făcut toate chestiile alea minunate cu Queen. Ne-a înțeles pe mine și pe Freddie și ne-a încurajat procesul creativ. Trupe precum Queen și Cockney Rebel știau că trebuie să zguduie puțin industria. În adâncul sufletului meu sunt cântăreț de folk, însă pe atunci negam. La naiba cu Woodstock! Pe atunci să te machiezi și să mergi ca o femeie era la ordinea zilei. Știu că și Freddie simțea la fel, pentru că am discutat la cină la Legends în mai multe rânduri. Știu sigur că au ținut la Joop la fel ca mine. Mai ales Freddie."

Nu a fost dragoste la prima vedere. Visser căuta o trupă care să umple golul lăsat de Ian Gillan, care părăsise Deep Purple după turneul mondial istovitor „Machine Head". Dar olandezul nu a fost impresionat la început de Queen. Și el fusese la concertul de la Marquee Club pe 20 decembrie 1972, dar a fost dezamăgit. I-a văzut la o repetiție și nu s-a dat în vânt după ei. A mărturisit în

particular că personalitățile membrilor formației „îl lăsau rece“. Avea mult de muncă.

După un alt concert la Marquee pe 9 aprilie 1973 și după trei luni de negocieri complicate cu Trident, în timpul cărora casa de discuri a creat dificultăți, refuzând să cedeze, Visser i-a adus pe Queen la EMI. A meritat agonia și așteptarea. Queen vor rămâne la EMI pentru tot restul carierei… aproape. (Treizeci și opt de ani mai târziu, la sfârșitul lui 2010, cu o zi înainte ca Brian și Roger să înceapă o serie de concerte aniversare care să celebreze 40 de ani de la înființarea trupei, cei doi au decis să abandoneze EMI, o corabie pe cale de scufundare, pentru a semna cu Universal Musical Record. Înregistrările lor au apărut din 2011 la casa de discuri Island Records.)

Piesa oficială de debut a formației Queen, *Keep Yourself Alive* – melodia care deschidea albumul de debut și era scrisă de Brian –, a fost lansată pe 6 iulie 1973. Dar nu au avut succes. Campania succesivă de promovare a fost catalogată drept o „exagerare“, ceea ce se întâmplă enervant de frecvent în industria muzicală de azi, dar pe atunci era văzut ca un gest oportunist și de prost-gust. Freddie nu putea fi mai frustrat de atât pentru că era încredințat că trupa lor face treabă bună. Respinsă de cinci ori din lista de *heavy rotation* de la Radio 1 și fără posturile de radio comerciale cu licență pe care să se bazeze (au devenit operaționale mai târziu în acel an), piesa nu a intrat în topuri. A fost prima și ultima oară în cariera celor de la Queen când s-a întâmplat una ca asta. Singurul DJ care a difuzat-o pe post a fost Alan „Fluff“ Freeman, pe care John Peel l-a descris drept „cel mai important disc-jockey din toate timpurile“, a cărui expresie legendară era „not 'arf“[21] și care a pus piesa în cadrul emisiunii lui de duminică după-amiază, Rock Show, unde se ascultau cântece cu *sound heavy* și modern.

Fermă pe poziție, EMI a intrat în acțiune. Cea mai bună expunere pentru trupe pe atunci era o apariție în cadrul emisiunii-cult de rock de pe BBC *The Old Grey Whistle Test*, prezentată de DJ Bob Harris. Numele emisiunii provine de la o expresie de demult folosită de Tin Pan Alley (o comunitate de compozitori și editori muzicali): când soseau primele discuri, directorii le dădeau să fie ascultate de „Old Grey“, adică portarii în costume cenușii.

Cântecele care făceau o impresie destul de puternică încât bătrânii fluierau linia melodică după ce ascultaseră doar o dată erau considerate „Old Grey Whistle Test". Spre deosebire de *Top of the Pops* de pe BBC, în emisiunea săptămânală cu hituri din clasament, la *OGWT* era difuzată doar muzică de pe albume. Emisiunea de succes se difuza de 16 ani, comparativ cu emisiunile de azi care rar rezistă două sezoane.

O versiune „white label" a albumului Queen – un LP alb într-o copertă subțire – a fost trimisă departamentului de producție de la *OGTW*. Însă promotorul a uitat să scrie numele trupei și case de discuri pe etichetă. Nimeni nu știa cine trimisese discul sau cine era artistul.

„Pe atunci multe albume puternice veneau din State", își amintește Mike Appleton, producător *OGWT*. „Așa că multe trupe nu puteau veni în studio să cânte live. Ca să rezolv problema, am început să aleg piese de pe album și să-l pun pe talentatul Phil Jenkinson să potrivească piesele cu imagini care să ilustreze bucata muzicală. În ziua de azi mulți spun că așa s-a inventat videoclipul. Și, privind în urmă, îmi dau seama că nu a ajutat industria muzicală. Practic nu s-a mai pus accent și nu s-au mai investit bani în interpretarea live. S-au închis sălile unde se țineau concerte rock și în cele din urmă toate programele de rock au început să arate la fel."

Însă crearea unor imagini care să însoțească piesele a fost o experiență minunată.

„Fanii au început să se uite la *Whistle Test* doar pentru ele", a mărturisit și Appleton. „Printre artiștii cu apariții frecvente se numărau Little Feat, ZZ Top, JJ Cale, Springsteen la început, Lynyrd Skynyrd – aș fi putut să difuzez «Freebird» în fiecare săptămână și tot aș fi fost copleșit de solicitări. Era cea mai populară piesă la vremea respectivă. Aveam o gamă largă – desene animate, filme abstracte, bucăți experimentale… Totul funcționa incredibil de bine. Într-o zi am luat acest White Label de pe birou și am văzut că nu era scris nimic pe el. Aș fi putut să-l trec cu vederea sau să arunc discul la coș, dar l-am ascultat, fără să-mi dau seama că era prima înregistrare a albumului de debut Queen."

Appleton a fost așa de impresionat de ce a auzit că a decis să prezinte piesa *Keep Yourself Alive* în emisiunea din săptămâna respectivă.

„Am sunat încercând să aflu un nume și o sursă. Nimeni nu știa. În cele din urmă i l-am dat lui Phil și i-am zis: «Hai să-l punem. O să spunem în emisiunea că nu știm ce sau cine naiba cântă, dar, dacă știe cineva, să ne sune.» Phil a scos niște imagini cu desene alb-negru cu un tren argintiu cu chipul lui F.D. Roosevelt pe partea din față, rulând cu viteză prin America. Înregistrarea fusese folosită într-o campanie electorală din anii 1930. A doua zi, ne-au sunat de la EMI să ne spună că trupa era Queen și am plănuit să le spunem telespectatorilor în emisiunea din săptămâna următoare. Dar publicul ne-a luat-o înainte. Am primit o avalanșă de întrebări de la fani entuziasmați, ceea ce era de-a dreptul neobișnuit."

Albumul a fost lansat pe 13 iulie 1973 – ca o coincidență, cu 12 ani înainte de interpretarea triumfătoare de pe stadionul Wembley pentru Live Aid. Presa muzicală nu a fost impresionată. Mulți au desconsiderat albumul, în cel mai bun caz. Unii chiar l-au detestat – în special criticul Nick Kent de la *New Musical Express*, care a spus că e „o găleată cu urină", ceea ce a dus la o animozitate îndelungată între Queen și respectatul săptămânal de rock. Dar măcar publicul începea să asculte. Albumul a rămas în topuri 17 săptămâni, ajungând pe poziția 24, iar trupa a câștigat un disc de aur.

După încă o sesiune de înregistrări la Radio 1 – deși erau încă ignorați de DJ-ii snobi – Trident le-a rezervat celor de la Queen studiourile Shepperton pentru a scrie piese noi și a le repeta pe cele existente. La Shepperton, Queen a făcut primul film de promovare, întrucât Trident se extinsese recent și pe piața de producție video cu altă filială, Trillion. Clipul, menit să promoveze piesele *Keep Yourself Alive* și *Liar,* urma să fie regizat de viitorul nume mare din industria filmului Mike Mansfield.

„Clipul, pe atunci în faza de concepție, avea să devină un instrument esențial de promovare în industria muzicală, toate casele de discuri vor cheltui apoi mii de lire pe regizori de primă mână, locații fascinante și efecte speciale trăsnet pentru ca artiștii să urce în clasamente", spune Scott Millaney, care a produs unele dintre cele mai reprezentative clipuri pop din istorie, inclusiv *Video*

Killed the Radio Star pentru The Buggles – primul video difuzat pe MTV în 1981 – *Ashes to Ashes* pentru David Bowie și *I Want to Break Free* pentru Queen. MGMM, compania lui, va crea zece clipuri video cu Queen care vor intra în istorie.

„Industria de promovare video, cu toate trucurile și tehnicile disponibile, va deveni perimată la un moment dat", recunoaște Scott. „Industria muzicală își va aminti de componenta umană și întregul ciclu se va relua. Dar în anii '70 era un mediu interesant și nou care avea să ridice cota multor artiști, iar unii nu au fost niciodată la fel de buni pe cât lăsa de înțeles campania din spatele lor."

Potrivit lui Scott, clipul video de promovare se bazează pe trei elemente esențiale: muzica și versurile piesei, interpretarea „live" și imaginea distinctivă a artistului. Când combinația este potrivită, o singură difuzare a clipului poate fi mai eficientă în promovarea unui disc și a unui artist decât nenumărate difuzări ale piesei la radio. În consecință, mulți artiști evitau complet concertele live, dându-și seama că o înregistrare video poate crea iluzia perfecțiunii, iar o interpretare live nu se va putea ridica niciodată la un asemenea nivel.

„Partea proastă este că filmările sunt solicitante și obositoare", insistă Scott. „Filmările încep dimineața devreme și uneori nu se termină până la căderea serii. Un program așa de încărcat îi afectează pe artiști. E limpede că o companie ca a noastră a făcut din producția de videoclipuri o industrie separată și o formă de artă. Am analizat procesul până când le-am spus caselor de discuri: «Trebuie să plătiți o avere ca să aveți parte de cei mai buni.» Pe atunci aveam cei mai buni parteneri de creație. Am stabilit standardele și am fost operaționali cu doi ani înainte de MTV, care a intrat pe piață și a schimbat regulile jocului."

Prima experiență a celor de la Queen cu acest mediu nu a fost extraordinară. Membrii trupei nu se simțeau în largul lor în studioul de înregistrări și erau la cuțite cu Mansfield, care îi călca pe nervi, întrucât le respingea sugestiile artistice „de amatori" în favoarea ideilor lui „mai experimentate". Freddie în special simțea că Mansfield nu înțelegea scopul muzicii Queen, că eforturile lui erau de modă veche, previzibile, și că omul era „plin de el". Rezultatul a fost

considerat imposibil de folosit și a fost abandonat. Când a venit vorba de *Liar*, Queen a refuzat să mai colaboreze cu Mansfield. Căzând de acord că singura metodă de a obține ce își doreau era să se implice ei, și-au unit forțele cu tehnicianul Bruce Gowers de la studiourile Brewer Street din Londra pentru a crea ceva „în acord deplin cu ideile de prezentare a trupei. Acest videoclip a fost primul folosit pentru a promova Queen, deși pe atunci erau puține canale TV, așa că nu prea a fost văzut până acum", după cum au scris mai târziu în cartea ce însoțește colecția pe DVD *Queen Greatest Video Hits 1*. Piesa *Liar,* scrisă de Freddie pentru același album, nu a fost niciodată scoasă ca single în Marea Britanie, ci doar în America de Nord, unde a fost prost editată. Versiunea clipului promo pentru piesă, care apare pe DVD, nu a fost lansată niciodată.

Acum trupa era conștientă că, doar având control complet asupra muncii lor, erau suficient de echilibrați pentru a risca din punct de vedere creativ. Acesta va fi tiparul după care se va desfășura întreaga carieră a celor de la Queen.

„N-aș spune că erau chiar obsedați să dețină controlul", mi-a mărturisit în 1996 Tony Brainsby, primul PR al formației Queen, cu patru ani înainte să moară. „Dar au știut mereu exact ce vor și li se părea extrem de greu să facă compromisuri sau să se descurce altfel. Aveau o idee foarte clară despre ceea ce doreau, așa că nu prea aveai sorți de izbândă dacă încercai să-i convingi să facă altceva."

Brainsby a fost adus la Trident pentru o sumă colosală ca să creeze imaginea publică a trupei Queen. El însuși o vedetă, făcuse valuri în industria muzicii și se plimba prin Londra la volanul unui Rolls-Royce. Scheletic, deșirat și cu ochelari, de obicei îmbrăcat cu o geacă neagră cu guler tunică, cu pantaloni strâmți și ghete Chelsea, era exact genul de specialist în relații publice cu care Freddie se putea înțelege. Pe lângă faptul că avea acea imagine excentrică de după veselii ani '60, Brainsby se bucura de reputație și în materie de rock. În adolescență împărțise un apartament în Soho cu Eric Clapton și cu Brian Jones de la The Rolling Stones. Datorită rubricii din revista *Boyfriend* se ducea des la repetiții pentru emisiunea TV pop *Ready Steady Go!*, care l-a inspirat să-și lanseze propria companie de relații publice. Când i-a întâlnit pe cei de la Queen, Brainsby era cel mai căutat specialist în relații publice din Londra. Își

conducea imperiul din casa lui impunătoare și zgomotoasă de pe Edith Grove, aflată între Fulham Road și Kings Road, plină până la refuz cu tipe rock, plante moarte și ecrane de televizor. Aceia dintre noi care mai trăiesc își amintesc cum ne duceam la petrecerile date de Brainsby și reapăream abia după câteva zile.

Brainsby era prieten apropiat cu Mick Rock, care îi fusese fotograf la nuntă, iar pe lista clienților săi figurau cei mai mari artiști de atunci, de la Cat Stevens și Thin Lizzy la Mott the Hoople și The Strawbs.

„Abordarea Queen a venit de la Jack Nelson, managerul american de la Trident", își amintea Brainsby.

„Nu obișnuiam să mă ocup de artiști relativ necunoscuți. Dar cei de la Queen erau diferiți. Îmi amintesc când m-am dus să îi văd la Imperial College. Nu exista nicio scenă, doar un ring de dans. Freddie stătea în tot felul de poziții cu pelerina lui albă și mai știu eu ce. Concertul de atunci era departe de ce aveau să facă. Dar Freddie avea cu siguranță personalitate și știa cum să se prezinte. Deja avea un spectacol pregătit."

Pe Brainsby l-a impresionat și că Freddie nu încerca să acapareze succesul.

„Mi s-a părut de apreciat că nu au încercat niciodată să se numească «Freddie Mercury și Queen». A existat mereu o imagine de grup. Freddie nu a încercat niciodată să se prezinte drept lider. Din câte îmi dădeam seama, membrii trupei se înțelegeau bine. Erau foarte inteligenți, ceea ce era ciudat pentru niște muzicieni rock. Te puteai simți nelalocul tău în prezența lor."

La începutul colaborării, Brainsby a recunoscut că exista tendința de a-l folosi pe Freddie în interviuri mai mult decât pe Brian, Roger sau John.

„Apoi m-am asigurat că vor acorda un număr egal de interviuri. Mai târziu, aveam să-l păstrăm pe Freddie pentru cele importante. Pe Brian, care mereu povestea cum își făcuse chitara dintr-o placă veche de șemineu, l-am băgat în reviste muzicale mai serioase. Roger, care era atrăgător, dădea bine în revistele pentru fete *Jackie* și *19*. Era *atât de* frumos! Trupa nu avea pretenții referitoare la revistele în care apăreau, ceea ce era bine, considerând că multor jurnaliști nu le păsa de ei. Deși trebuie să spun că făceau nazuri la fotografii. Trebuiau să o aprobe personal pe fiecare înainte să pot da ceva publicității. Freddie era cel mai sensibil. În special în legătură cu dinții. Era mereu perfecționist. O

Fecioară tipică. Crease și un logo ca un blazon pentru trupă în care erau toate semnele lor zodiacale."

Totul anunța trupa fictivă de heavy metal a lui Rob Reiner, care va fi subiectul unui documentar parodic, *This Is Spinal Tap*.

Oricât de cool și de relaxat era Brainsby, a fost sedus de la bun început de Freddie.

„Avea multe excentricități mărunte care îți rămâneau în minte. Își dădea cu ojă neagră doar pe unghiile de la o mână. Sau doar pe degetul mic. Spunea «darling» sau «dragii mei» la fiecare propoziție, iar tonul său exagerat era foarte amuzant și adorabil. Era minunat să-l ai în preajmă. Nu te plictiseai niciodată. Toate fetele erau încântate când venea la birou.

Pe atunci trăia cu Mary. Inițial, viața lui sexuală era un mister pentru noi toți; nu prea înțelegeam. Iar el nu vorbea niciodată despre asta."

Totuși Brainsby nu a socializat și nici nu s-a apropiat atât de mult de un membru al formației.

„Nu mi-a plăcut să mă apropii prea mult de clienți. Cea mai mare greșeală în materie de PR e să-i confunzi cu cei mai buni prieteni, pentru că apoi nu te mai iau în serios. Artiștii pot să-ți facă necazuri dacă te apropii prea mult de ei. Le-am lăsat pe fetele din birou să se apropie. De aia erau acolo."

Genul rock-and-roll, în viziunea lui Brainsby și a noastră, „este o treabă imprevizibilă, instabilă, emoțională și plină de ego. Ca și vedetele. Dacă lucrezi așa de mult ca mine nu mai ești surprins că aproape fiecare artist rock este un paranoic excentric. Așa ajung să fie".

Din fericire, Freddie era un excentric *plăcut.*

„L-am admirat cu adevărat", a mărturisit Brainsby. „Avea puteri creatoare nemaiîntâlnite care nu erau doar închipuite, chiar existau. Știa că are potențial, indiferent ce vârstă avea atunci… cred că 27. Erau destul de în vârstă pentru o trupă la debut. Dar a avut dintotdeauna talent. Cât de frustrant trebuie să fi fost, știind că avea ce trebuie, să încerce cu disperare să dea lovitura și să nu ajungă nicăieri preț de atâta vreme."

Freddie lăsa impresia că știuse de ce e în stare încă din copilărie.

„Avea nevoie cu disperare de o supapă pentru creativitatea lui. Cred că succesul a fost o ușurare. Erau momente când se lupta cu îndârjire ca să obțină ce vrea, ceea ce nu scoate mereu la iveală o trăsătură plăcută de personalitate. O să rămâi cu sechele dacă trebuie să te zbați, să strigi, să pocnești și să zbieri ca să lași o impresie și să-i faci pe oameni să înțeleagă. În acest punct se afla Freddie când am ajuns la el.“

Cel mai căutat specialist în relații publice din Londra nu era singurul care avea mult de muncă.

Watership Down, roman al autorului englez Richard Adams, publicat în 1972, urmărește aventurile unui mic grup de iepuri ce încearcă să își găsească o nouă locuință după ce vechiul lor sălaș a fost distrus de oameni (n. tr.).

Not even half, expresie ironică folosită cu sensul de „foarte“, „absolut“ (n. red.).

10

Tipii

„Cred că sună foarte rece și calculat felul în care ne-am abordat cariera, dar egourile noastre nu puteau accepta decât ce e mai bun. Mereu am crezut că suntem o formație de top. Sună foarte arogant, dar așa e.“

Freddie Mercury

„Ceea ce a deosebit Queen de alte trupe rock e că și-au compus singuri cântecele de succes. Poți să fii cel mai mare muzician din lume, dar este incredibil de greu să scrii o bijuterie de trei minute și jumătate pe care să o fredoneze lumea. Dacă reușești și să ai și talent, atunci chiar ai dat lovitura. În asta constă secretul succesului lor.“

James Nisbet, chitarist de la înregistrări

În august 1973, Queen s-a întors la Trident Studios să înregistreze al doilea album.

Tony Brainsby depusese un efort considerabil pentru a face trupa cunoscută, așa că formației i-a fost acordată o perioadă pentru a înregistra în studio chiar și în timpul zilei.

Pe 13 septembrie s-au dus la Golders Green Hippodrome ca să înregistreze pentru BBC Radio.

Jeff Griffin, producător la BBC, își amintește:

„La hipodromul Golders Green am înregistrat prima sesiune live *In Concert.* Gazda emsiunii era Alan Black (DJ-ul scoțian laconic, desenator și animator al filmului *Yellow Submarine* al formației The Beatles, care a creat seriile *In Concert*). Nu au stat nicio oră. Peter Skellern mă ajuta. Acum recunosc că mi se pare cel puțin o combinație bizară. Queen au fost buni. Freddie a părut puțin emoționat. Nu era de mirare, nu concertaseră live de prea multe ori, așa cred. Spectacolul a fost OK și a generat mult interes.“

În acea lună, Elektra, casa lor americană de discuri, a lansat primul album Queen în Statele Unite. După problemele prin care trecuse trupa în Marea Britanie, nu se așteptau la mare lucru. Au fost plăcut surprinși când DJ-ii din

America au spus că sunt „o nouă trupă britanică talentată“ și au început să dea pe post piesele de pe album. Numărul mare de solicitări a dus discul în topul Billboard, unde a ajuns pe respectabila poziție 83, ceea ce nu e puțin pentru o trupă necunoscută. Realizarea nu a rămas într-un con de umbră. Brainsby îi prezentase pe cei de la Queen unei alte formații extraordinare de pe lista sa, nestăviliții Mott the Hoople. Solistul de la Mott era Ian Hunter, un tip sardonic, cu păr creț. În ciuda unui număr de fani fideli, vânzările de albume au fost sub așteptări. Se destrămaseră în 1972 și s-au reunit doar la dorința lui Bowie, care i-a adus sub aripa impresarului său. Mott a semnat un contract nou cu CBS Records (mai târziu Sony), iar Bowie a scris și a produs hitul lor *All the Young Dudes.* Mott s-a mai bucurat de piese în Top 20 în 1973, printre acestea numărându-se *All the Way From Memphis* și *Roll Away the Stone*, care au dus la organizarea unui turneu important în Marea Britanie. Cuprinzând 20 de locații de primă mână, turneul a început pe 12 noiembrie la Primăria din Leeds și s-a încheiat la Hammersmith Odeon din Londra înainte de Crăciun. Mulțumită prezentării făcute de Brainsby, ca să nu mai menționăm faptul că devenise acceptabil ca o trupă să își „cumpere“ accesul în turneul altei trupe, formația din deschidere era Queen.

Pe 1 noiembrie, la Kursaal, Southend-on-Sea, primul parc tematic de dinainte de Coney Island din New York, Freddie, Brian și Roger i-au acompaniat vocal pe Mott când au cântat *All the Young Dudes.*

Maverick Radio Caroline, un post fără licență care opera de la bordul unei nave ancorate în ape internaționale de lângă coasta Angliei, a fost fondat în 1964. Având un stil propriu, intenționa să conteste monopolul caselor de discuri și să se ia la trântă cu BBC în ceea ce privește difuzarea muzicii în Marea Britanie. A lansat carierele multor DJ cunoscuți ca Tony Blackburn, Mike Read, Dave Lee Travis, Johnnie Walker și Emperor Rosko. Zilele de glorie ale postului de radio Caroline au fost scurtate de Legea Marine, &C., Broadcasting din 1967, care i-a scos în afara legii pe „pirați“ în luna august a acelui an și i-a trezit pe cei de la BBC din letargie ca să creeze Radio 1, un nou „post pentru adolescenți“, lansat în luna următoare de Tony Blackburn,

preferatul celor de la Caroline. Caroline avea să se întoarcă. Între timp, pe când Radio 1 se străduia să se ridice, Radio Luxembourg a intrat în joc.

David „Kid“ Jensen s-a alăturat postului Luxembourg în 1968, la doar 18 ani. Emisiunea de noapte a DJ-ului canadian, *Kid Jensen's Dimensions,* care se difuza între miezul nopții și trei dimineața, a devenit una dintre cele mai cunoscute și a atras un număr mare de fani, printre care și viitorul prim-ministru Tony Blair.

Jensen i-a întâlnit prima oară pe cei de la Queen în octombrie 1973, în timpul unui turneu de promovare prin Europa organizat de EMI. Pe lângă Franța, Germania, Olanda și Belgia, trupa s-a oprit și în Ducatul de Luxemburg pentru a cânta într-un show live pus la cale de „The Kid“.

„Din 1968 până în 1973, Radio Luxembourg, cu un profil important, era «singurul loc din Europa» unde puteai asculta muzică pop și rock“, explică Jensen.

„Pe atunci, Radio 1 se închidea seara devreme, apoi intra Radio 2 în emisie când mulți ascultători schimbau canalele ca să ne asculte pe noi. Ne concentram pe un *sound* progresiv, cum se numea atunci. Postul era mișto și toți artiștii de atunci voiau să fie asociați cu el. După moartea sa, am cunoscut-o pe prietena lui Jimi Hendrix într-o noapte la o petrecere și mi-a zis că lui Jimi îi plăcea tare mult emisiunea mea. «Ne întorceam de la petreceri și te ascultam».

Queen m-a impresionat foarte mult de la început. *Keep Yourself Alive* era prima piesă pe care am ascultat-o de pe albumul lor de debut. Mereu mi-a plăcut muzica bazată pe chitară, dar aici era altceva. Avea o energie debordantă. Aveau de toate: pe John, basistul tăcut și de încredere, pe Brian, chitaristul genial, pe Roger, bateristul incredibil, care se bucura din plin de viața de star rock, și pe Freddie Mercury, marele show-man: poate cel mai mare dintre toți. În ciuda înregistrărilor excelente și a tehnicilor inovatoare, rămăseseră în urmă. Știam că nu reușiseră să fie difuzați pe Radio 1. Când am auzit că vin într-un turneu promoțional, am organizat un mic concert pentru ei într-un club, Blow Up, în centrul orașului, cu o capacitate de două sute de locuri.

Din fericire, proprietarii clubului m-au crezut pe cuvânt când le-am spus că trupele pe care le-am ales erau potrivite, așa că am avut spațiu de manevră. Publicul era format din tineri de vreo 18-20 de ani. În noaptea aia a fost un amestec de trupe: Queen urma să cânte alături de alte formații incredibil de bune, printre care Status Quo, Wishbone Ash, The Grateful Dead și Canned Heat. Radio Luxembourg plănuise să înregistreze concertul pentru difuzări viitoare. Dar echipamentul nu a funcționat și din păcate nu există nicio înregistrare. Queen au fost gălăgioși și siguri pe ei. Cu mult peste ceilalți, chiar și atunci la început.

Îmi amintesc că ne-am întors după spectacol în camera de hotel a lui Freddie cu Eric «Monster» Hall, promotorul lor. Am stat până foarte târziu discutând vrute și nevrute. Freddie era foarte vorbăreț și prietenos, o gazdă perfectă. Nimic nu era un deranj prea mare pentru el.

Îmi plăceau ca oameni, adaugă Jensen. Am scris un articol despre ei în *Record Mirror.* Au contrariat anumiți critici care nu i-au îndrăgit imediat, lucru pe care l-am apreciat. Nu reprezentau doar sex, droguri și rock-and-roll, deși le-au făcut pe toate. Aveau și un aer intelectual. Credeam că ar fi avut succes la aproape orice ar fi ales să facă. Le rămân îndatorat celor de la Queen, care m-au ajutat atât pe mine, cât și emisiunea. Îi difuzam noaptea târziu la Radio Luxembourg și mi-au adus o popularitate enormă."

Cum începeau să devină din ce în ce mai cunoscuți, concertele din deschidere pentru Moot the Hoople au avut un succes enorm la fani. În cele din urmă, Freddie a obținut ce și-a dorit mereu: public garantat, adulație, mulțimi care să strige că vor mai mult. Cronicile excelente din presa muzicală erau încă rare, criticii susținând că cei de la Queen erau puțin mai mult decât „hainele noi ale împăratului".

„Dă-i dracu', darling, dacă nu pricep", i-a aruncat Freddie unui Tony Brainsby uluit.

Tony, care era mereu vizat de furia și de frustrarea lui Freddie când se scria o cronică nefavorabilă, nu a putut să nu observe ce efect dramatic avea adulația fanilor asupra lui.

„În ciuda articolelor negative din presă, încrederea lui Freddie creștea. Dar îmi dădeam seama că nu-i plăcea să dea interviuri. Cu timpul, am început să renunțăm la interviuri, cu excepția momentelor când aveam de lansat un album sau un turneu. Caracterul intangibil pe care Freddie îl cultiva cu bună știință i-a sporit cu siguranță aerul de mister, ceea ce lui îi plăcea."

„Cred că într-o anumită măsură suntem o țintă bună pentru că am devenit cunoscuți mai repede decât alte trupe", a spus Freddie atunci, rescriind istoria și uitând în mod convenabil ce călătorie lungă, grea și frustrantă a fost până aproape de vârf. Autoamăgirea era poate de iertat după atâta agonie.

„În ultima lună s-a vorbit de noi mai mult decât despre orice altă trupă", a adăugat el, „așa că e inevitabil. Cred că ar fi greșit dacă toți am primi cronici favorabile. Dar să primești cronici incorecte și necinstite mă enervează, fiindcă e clar că oamenii nu și-au făcut temele."

Denis O'Regan, fotograful rock câștigător al multor premii, care și-a început cariera în domeniu pozându-l pe Bowie la Hammersmith Odeon cu un aparat împrumutat de la unchiul lui, avea cândva să facă un turneu în jurul lumii cu Queen, în calitate de fotograf oficial. Privindu-i cântând în deschidere pentru Mott în același loc în 1973, se putea doar minuna de „aerul pretențios și încrezător" al solistului vocal.

„Freddie începea deja să schițeze anumite mișcări și să stea în anumite poziții, când cânta în deschidere", își amintește Denis.

„A vorbit puțin cu publicul între numere, prezentându-le. Brian May era fantastic. Nu mai auzisem niciodată de Queen, dar pe atunci te uitai și la trupa din deschidere, și la formația principală. M-am întors spre amicul meu George Bodnar (care a devenit și el un nume important în fotografia rock) și i-am zis: «Cine se crede prostul ăsta?» Am aflat după un an și ceva, odată ce toată lumea s-a obișnuit cu ideea de Queen. Am început să le gust muzica după ce i-am ascultat la emisiunea lui John Peel. De atunci sunt mare fan Queen."

„Pentru mine", a remarcat Joop Visser mai târziu, „Queen a reușit cu adevărat să fie o trupă doar după ce a mers în turneu cu Moot the Hoople și vreau să vă zic că era o trupă solidă. La sfârșitul turneului i-au speriat pe cei de la Mott the Hopple pentru că le cam luau fața."

Între timp, cronicile din presă s-au îmbunătățit: „atmosferă electrizantă“, „trupă senzațională“. Queen a dat lovitura cântând în deschidere pentru 10cc în Liverpool.

Când i s-a cerut să vorbească despre turneul care a început cu Mott și a devenit Queen, Freddie a zis: „Am avut o șansă extraordinară să cântăm cu Mott. Dar știam al naibii de bine când am terminat turneul că vom fi cap de afiș cel puțin în Marea Britanie.“

EMI, care nu mai putea face față valului nestăvilit de scrisori de la fani și solicitărilor de fotografii, a încercat să le paseze responsabilitatea celor de la Trident. Trident nu a putut sau nu a vrut să facă față. Exista o singură soluție de a rezolva problema. Spre sfârșitul lui 1973, Queen și-a lansat fan-clubul oficial, condus de două prietene bune de-ale lui Roger din Cornwall, Sue și Pat Johnstone. Deși cei care s-au ocupat de club s-au schimbat odată cu trecerea anilor, trupa a rămas profund implicată. Clubul nu numai că există și azi, dar încă organizează și găzduiește o convenție Queen anuală la care participă mulți fani.

Cum albumul se vindea bine, EMI a intensificat campania internațională. În ianuarie 1974 a fost organizată o călătorie în Australia în scop de promovare. Însă nenorocirea a lovit în urma unei vaccinări de rutină, când Brian s-a pricopsit cu o cangrenă atât de severă la braț, încât se temea că îi va fi amputat. Însă starea i s-a îmbunătățit destul de repede, astfel încât călătoria să se desfășoare conform programului. Apoi a venit rândul lui Freddie. În timpul zborului spre Sydney, l-a apucat teama de zbor și agitația l-a adus aproape în pragul panicii. Anxietatea i-a fost exacerbată de o infecție dureroasă la ureche care a dus la pierderea temporară a auzului. Lui Freddie îi va fi teamă de zbor toată viața. Călătoria părea blestemată. Nici Freddie, nici Brian nu se simțeau în formă maximă pentru a concerta, așa că spectacolele au fost slăbuțe.

Măcar la Londra lucrurile stăteau mai bine. Conform sondajului făcut de NME printre cititori, Queen s-a clasat pe locul doi în topul trupelor noi – fără a avea un hit de succes în palmares. În Statele Unite, Elektra a scos pe piață al doilea extras pe single, însă a dispărut fără urmă din clasamente. Nelăsându-se descurajați, cei de la EMI au mai programat o lansare de single și, când s-a

eliberat un loc în ultimul moment pentru emisiunea *Top of the Pops* pe 21 februarie 1974 – pentru că nu era gata promovarea pentru *Rebel Rebel*, noul single al lui David Bowie –, cei de la Queen au fost duși repede la studiourile BBC pentru a face playback pe piesa *Seven Seas of Rhye*, înainte ca single-ul să fie măcar lansat.

„Mi-l amintesc pe Freddie cum fugea pe Oxford Street să vadă prestația formației la un televizor dintr-o vitrină pentru că nu avea unul acasă", a mărturisit Brainsby.

Piesa a fost lansată în grabă în acea săptămână și lucrurile mergeau spre bine. *Queen II*, al doilea album al trupei, era acum gata de lansare și plănuiau primul turneu în Anglia în care erau cap de afiș. Avea să înceapă în Blackpool pe 1 martie și să se termine o lună mai târziu la Rainbow Theatre, în nordul Londrei. Clădirea, aflată la intersecția Isledon Road cu Seven Sisters Road, a fost construită pentru a servi drept cinematograf în anii 1930, iar azi este folosită ca biserică penticostală. Însă atunci era o sală importantă de concerte: Jimi Hendrix și-a dat foc chitarei aici în 1967, Beach Boys și-au înregistrat albumul *Live in London* și tot aici s-au auzit bisurile lui Stevie Wonder, The Who, Pink Floyd, Van Morrison, The Ramones și David Bowie.

Repetițiile pentru turneu au început cu adevărat la studiourile Ealing. Potrivit lui Brainsby, a fost ideea lui Freddie să o coopteze pe tânăra creatoare de modă Zandra Rhodes ca să le creeze costumele pentru turneu, căci văzuse ținute făcute de ea pentru Marc Bolan. Ceilalți au fost imediat de acord. Însă nu și cei de la EMI, căci onorariul de 5 000 de lire era exorbitant, deși până și ei au fost de acord că tunicile din mătase ce arătau ca niște aripi de liliac concepute de Zandra erau în „stil Queen". Doar acum s-a simțit Freddie suficient de încrezător ca să se despartă de taraba din Kensington Garden.

Seven Seas of Rhye a intrat direct pe poziția 45, la patru zile după concertul de la Blackpool. Trei zile mai târziu a fost lansat și *Queen II*, care a atins poziția 35, iar cronicile au fost atât pozitive, cât și negative. Turneul a fost marcat de un număr de incidente, inclusiv violențe în nordul graniței, după ce a izbucnit un scandal între studenții Universității Stirling, iar doi fani au fost înjunghiați. Deși trupa a reușit să se baricadeze în bucătărie, doi din cei care îi însoțeau în

turneu au fost răniți și spitalizați. Concertul de a doua zi din Birmingham a fost anulat, dar răul fusese deja făcut. Cei de la Queen s-au trezit din nou ținta titlurilor negative ce țineau pagina revistelor muzicale. Publicitatea negativă a continuat după concertul de la Isle of Man de la sfârșitul lui martie. Însă concertul a fost sărbătorit cu pompă atât de trupă, cât și de anturaj, ridicând ștacheta pentru petrecerile de după concertele Queen din anii următori. În altă zi a turneului, în timp ce aștepta ca trupa să intre pe scenă, publicul a cântat God Save the Queen. Serenada avea să devină ceva obișnuit la concertele Queen de aici înainte.

Cum *Queen II* era acum pe locul 7 în topul albumelor, un număr tot mai mare de fani cumpăra primul album, care a început și el să intre în topuri pe locul 47 concomitent cu lansarea făcută de Elektra în Japonia, unde a fost primit cu entuziasm. Nici Trident, nici EMI, nici trupa nu aveau idee cât de celebră va fi Queen în Japonia.

Însă succesul avea un preț. Mereu e așa. Pe măsură ce lui Freddie îi sărea țandăra de la orice incident sau inconvenient, Brian, de altfel foarte tolerant, a început să-și piardă răbdarea. Certurile lor răutăcioase, obositoare pentru toți, se terminau când Freddie pleca nervos, în timp ce ceilalți rămâneau, dând nedumeriți din umeri. După ei, era o pierdere de timp când aveau atâta treabă. După mulți ani, la aniversarea a 40 de ani de la înființarea Queen, Brian și Roger și-au amintit într-un interviu pentru revista britanică Q că Freddie era împăciuitorul:

„Cred că e o alăturare ciudată cu imaginea lui Freddie de primadonă. De fapt, era un diplomat excelent și, dacă existau certuri între noi, Freddie reușea să le rezolve."

Ce frumos e totul când te uiți în urmă! Potrivit lui Freddie, membrii trupei „se certau mereu în legătură cu orice – chiar și cu aerul pe care îl respirau".

Cei de la Queen, acum și mai încrezători odată cu succesul turneului lor de debut, au fost bucuroși, dar nu impresionați să primească o invitație de la Mott the Hoople de a concerta în Statele Unite. Primul show avea să se desfășoare în Denver, Colorado, apoi urmau câteva nopți în New York. În ciuda fricii sale de zbor, Freddie a fost primul la bordul avionului pe 12 aprilie. Aveau să afle la

aterizare că Elektra profitase de sosirea iminentă a trupei și lansase *Queen II* înainte de data stabilită. Nici că puteau fi mai entuziasmați de perspectiva primului turneu american, căci munciseră mulți ani pentru asta. Acum trupa atrăgea atenția altor artiști excentrici din Statele Unite.

„Credeam că noi suntem neobișnuiți, dar mulți oameni care veneau la concerte ne surprindeau chiar și pe noi – o mulțime de artiști travestiți, The New York Dolls, Andy Warhol – oameni creativi într-o manieră care părea să arunce la gunoi tot ce fusese înainte“, a declarat Brian.

Însă lucrurile nu aveau să decurgă lin. Dezastrul a lovit din nou când Brian a leșinat în New York întrucât nu-și revenise complet după infecția contractată în Australia. Trupei i s-a spus să-și ia adio de la concertul din Boston. Când Brian a făcut hepatită, era clar că trebuiau să renunțe la restul turneului. L-au copleșit dezamăgirea și sentimentul de vină că lasă baltă trupa.

Înapoi acasă, în ciuda faptului că Brian era încă bolnav, Queen s-au mutat în studiourile Welsh Rockfield de lângă Monmouth in the Wye Valley ca să înceapă repetițiile pentru al treilea album. Rockfield erau primele studiouri rezidențiale de înregistrări din anii 1960, iar în ultimii 40 de ani mulți artiști le-au trecut pragul: Mott the Hoople, Black Sabbath, Motorhead, Simple Minds, Aztec Camera, The Manic Street Preachers, The Darkness (care aproape a fost o trupă-tribut Queen) și Nigel Kennedy. Queen va îndrăgi acest studio. Pe 15 iulie 1974 au început să înregistreze la Trident, colaborând din nou cu Roy Thomas Baker. Baker, căruia i se spunea acum „a cincea regină“, fusese inginer de sunet la Decca la începutul anilor ’60 și lucrase cu The Rolling Stones, T. Rex, Frank Zappa și Eric Clapton. Se afla și în spatele înregistrărilor celor de la Nazareth, Dusty Springfield și Lindisfarne printre alții, devenind unul din cei mai respectați producători de atunci. Înregistrările, care se împărțeau între câteva studiouri londoneze, în afară de Trident, și anume Air, Sarm și Wessex, s-au întrerupt curând, când Brian a fost din nou internat, de data asta cu ulcer duodenal. Un alt turneu american programat pentru septembrie trebuia anulat. Brian a căzut într-o depresie profundă, temându-se că cei de la Queen își vor căuta alt chitarist. Nu trebuia să-și facă

griji. Restul trupei a continuat lucrul, înregistrând ce puteau și lăsând loc chitarei lui Brian care urma să fie adăugată mai târziu.

Răsplata a venit sub forma unui disc de argint din partea industriei muzicale pentru vânzări de peste 100 000 de copii ale albumului *Queen II*. În stilul lui caracteristic, Brainsby a pregătit o surpriză ingenioasă pentru ceremonia de decernare de la Royal Café din Londra: atrăgătoarea actriță Jeannette Charles. Domnișoara Charles își câștiga existența imitând-o pe Majestatea Sa și devenise o vedetă TV. A fost o alegere inspirată, întrucât cei de la Queen puneau la cale o versiune rock inofensivă a imnului național al Angliei cu care intenționau să termine viitoarele concerte live.

Killer Queen, al treilea single al trupei, extras de pe al treilea album, *Sheer Heart Attack*, a fost lansat în octombrie 1974.

„*Killer Queen* este despre o prostituată de lux", a explicat Freddie atunci. „Încercam să spun că și oamenii stilați pot fi curve", a adăugat, de parcă făcea aluzie la el însuși. „Despre asta e cântecul, deși aș prefera ca publicul să-l interpreteze cum vrea – să presupună ce vrea. Oamenii sunt obișnuiți cu energia hard-rock a formației, însă, când auzi piesa, te aștepți să o cânte Noël Coward. E unul din numerele alea cu joben și portjartier negru", a adăugat, aducând un omagiu filmului său preferat, *Cabaret*, în care joacă Liza Minnelli. „Nu că ar fi purtat vreodată Noël Coward așa ceva!"

„A fost un moment de cotitură", a remarcat Brian mai târziu. „A fost piesa care ne definea stilul muzical și un mare hit și aveam nevoie cu disperare de ceva care să se bucure de succes. Știi, eram faliți, ca orice altă trupă de rock-and-roll care depune mari eforturi. Toți locuiam în garsoniere din Londra, ca și restul."

Killer Queen a ajuns pe locul doi în topuri, însă nu a atins prima poziție din cauza lui David Essex, cântărețul atrăgător cu ochi albaștri, al cărui hit se numea ironic *Gonna Make You a Star*. Într-o turnură ciudată a evenimentelor, următorul turneu Queen în Anglia avea să fie promovat de Mel Bush, un impresar rock de primă mărime, care făcuse o vedetă din nimeni altul decât… David Essex. Turneul promitea să fie mai ambițios și mai elaborat decât orice încercase Queen să facă până atunci. Presa muzicală era acum constrânsă să

admită că această trupă unică nu putea fi ignorată. Nu numai că *Sheer Heart Attack* a primit cronici elogioase, dar toate cele trei albume Queen de până atunci erau simultan în topurile din Anglia.

Coperta albumului, o altă creație a lui Mick Rock, a fost ceva diferit de *Queen II.*

„Vrem să arătăm ca și cum am fi naufragiat pe o insulă pustie", l-a instruit Freddie pe Rock, care nu i-a ieșit din cuvânt.

Mânjiți pe față și pe corp cu vaselină, apoi udați cu apă, Rock i-a pus să stea întinși în cerc și i-a pozat de sus. Muzica de pe album era la fel de surprinzătoare, impresionându-i atât pe critici, cât și pe fani.

„În 1974 tata a cumpărat Sheer Heart Attack", își amintește Kim Wilde, senzația pop a anilor '80, fiica lui Marty Wilde, cântărețul de rock-and-roll al anilor '50. Kim avea să domine scena muzicală în anii 80, iar single-ul ei, *Kids in America*, avea să intre direct pe locul doi.

„Aveam 14 ani, eram mare fan pop și începusem să-mi cumpăr singură discuri. Îmi plăceau la nebunie Slade, Sweet, Mud, Elton John și Marc Bolan. Și The Bay City Rollers – ei bine, *aveam* 14 ani!

Sheer Heart Attack încă e unul dintre cele mai interesante albume pe care le-am ascultat vreodată. Mai târziu a fost primul album pe care l-am descărcat de pe iTunes când lumea «a trecut în virtual». Îmi plăcea vocea lui Freddie care urca, armoniile și umorul. Îmi plăcea și cum cânta Brian la chitară cu energie și pasiune și îmi picase cu tronc Roger Taylor. John Deacon părea cel care ținea toată trupa la un loc. Ce formație!"

La sfârșitul lui octombrie, au pornit într-un alt turneu în Anglia, care s-a terminat cu un singur concert în Londra la Rainbow Theatre, care a trebuit extins pe 19 și 20 noiembrie după ce biletele s-au vândut în câteva zile. Ambele concerte au fost filmate și înregistrate pentru posteritate și lansări viitoare. La petrecerea de la sfârșitul turneului de debut al trupei Queen, ținută la Swiss Cottage Holiday Inn, respectabilă prin raportare la viitoarele standarde, impresarul Mel Bush le-a oferit o plachetă drept recunoaștere pentru faptul că vânduseră toate biletele în fiecare oraș al turneului. Primele lor concerte europene în Scandinavia, Belgia, Germania și Spania au fost programate

pentru sfârșitul lui noiembrie. Vânzările albumelor pe continent erau excelente, iar majoritatea concertelor erau *sold-out*. În Barcelona, un oraș de care Freddie s-a îndrăgostit imediat și în care se va întoarce de mai multe ori, cele 6 000 de bilete s-au vândut în 24 de ore.

În decembrie, membrii Queen au decis că relația lor cu Trident era de neconceput. Deși salariile lor crescuseră de la 20 de lire pe săptămână la 60 de lire odată cu succesul *Sheer Heart Attack*, tot nu era suficient ca să te descurci. Ba mai rău, în ciuda drepturilor de autor prevăzute în contract, Trident a refuzat să le dea un avans. John Deacon a vrut să cumpere o casă modestă pentru el și pentru Veronica Tetzlaff, prietena lui însărcinată, dar Trident a refuzat să-i împrumute avansul de 4 000 de lire. Freddie voia un pian nou, iar Roger, o mașină. Toate solicitările de bani au fost ferm respinse. Relațiile deveniseră atât de tensionate, încât a fost necesară angajarea unui avocat specializat în industria muzicală pentru a face lumină în situația dezastruoasă respectiv. Astfel a început relația celor de la Queen cu Henry James „Jim“ Beach, partener senior la firma de avocatură Harbottle and Lewis. În 1978 avea să devină managerul lor, poziție pe care o ocupă și astăzi. Avea să-i ia nouă luni să negocieze ieșirea celor de la Queen din numeroasele angajamente semnate cu Trident, care evident voiau să țină acum cu dinții de trupă. Cum atât piesa *Killer Queen*, cât și albumul *Sheer Heart Attack* intraseră în Top 10 din America, membrii Queen erau pregătiți pentru primul lor turneu important în SUA.

Pe 18 ianuarie 1975 John s-a însurat cu Veronica, cu care va avea șase copii. Pe 5 februarie trupa a pornit în marea aventură americană. Din nou, în ciuda susținerii entuziaste a casei de discuri americane Elektra, au avut probleme, criticii comparându-i nefavorabil cu Led Zeppellin. Freddie a avut primele probleme cu vocea, având – sau nu, potrivit unor diagnostice care se băteau cap în cap – noduli benigni pe coardele vocale. A sfidat recomandările medicilor de a lua o pauză vocală de trei luni – strigător la cer! – intrând țanțoș pe scenă noaptea următoare în Washington. Dat fiind că o dată îi era bine, altă dată nu, Queen nu a avut de ales decât să anuleze multe concerte programate în SUA. Devenea evident că Freddie dădea prea mult pe scenă. Interpretarea îi

suprasolicita trupul și coardele vocale. Era vital să ia o pauză de la turneu și de la înregistrări ca să se refacă. Avea să treacă o vreme înainte ca Freddie și trupa să accepte asta.

Totuși, au avut și noroc. Pe când se aflau în turneu în Statele Unite, Queen a fost de acord să se vadă cu temutul Don Arden, originar din Brixton, care fusese odinioară cântăreț în cluburile de noapte din perioada vodevilului și comediant sub numele de Harry Levy, în ideea de a-l face manager, dacă puteau ieși de sub contractul sufocant cu Trident. Cu siguranță erau disperați. Impresar muzical și agent, el a fost creierul din spatele carierelor celor de la Small Faces, ELO și Black Sabbath, fiind supranumit „Nașul englez“ din cauza modului agresiv și ilegal de a încheia contracte. Arden era cunoscut pentru faptul că recurgea la violență când negocierile nu urmau cursul dorit de el. Potrivit legendelor, îi ținea pe artiști atârnați la ferestrele etajelor superioare ca să îi facă să semneze. A devenit socrul lui Ozzy Osbourne când Sharon, fiica lui, s-a căsătorit cu solistul de la Black Sabbath. Oare cei de la Queen ar fi rezistat atât de mult în branșă dacă ar fi fost sub controlul acestui Al Capone al rockului?

11

Rhapsody

„*Bohemian Rhapsody* a fost ceva ce îmi doream să fac de multă vreme. Nu mă gândisem la asta când lucram la albumele anterioare, dar am simțit că, odată cu al patrulea album, o s-o fac.“

Freddie Mercury

„*Bohemian Rhapsody* a fost revoluționară în mai multe privințe și, ca orice piesă longevivă în istorie, nu s-a demodat niciodată. Ca *I'm Not in Love*, cântată de trupa 10cc: o altă piesă care a doborât toate recordurile de producție și care e încă proaspătă. *Good Vibrations* de la Beach Boys: poți să o asculți acum și sună la fel de bine ca prima dată când ai auzit-o. *Be My Baby* a lui Phil Spector: vrei să dansezi când auzi primele acorduri … Un disc excelent este cel care rezistă trecerii timpului. Fiecare disc bun trebuie să înceapă cu un cântec bun. Dar nu poți separa cântecul de procesul de producție. Într-un fel, acea producție imensă îți răsună în cap, chiar dacă auzim doar cântecul.“

Steve Levine, producător muzical

Cei de la Queen nu erau pregătiți pentru isteria care îi aștepta în Tokio în aprilie 1975. Peste 3 000 de fani ieșiți din minți s-au înghesuit la terminalul Sosiri al Aeroportului Internațional Haneda, mulți dintre ei având pancarte făcute acasă și discuri Queen. Cum *Sheer Heart Attack* și *Killer Queen* erau pe prima poziție, iar fiecare concert în Japonia era *sold-out*, primirea entuziastă nu ar fi trebuit să-i surprindă. Poate că Freddie nu a fost mirat, căci s-a ridicat maiestuos la înălțimea ocaziei, făcându-le cu mâna și zâmbind. Un reporter a glumit că se simțea ca acasă pentru că nu trebuia să-și ascundă dinții proeminenți – mulți fani japonezi păreau să aibă și ei. Nu numai că s-a înseninat la vederea legiunii de fani, dar însuși locul l-a cucerit. Ce loc mai bun decât un tărâm cu rădăcini antice și îndepărtat care să-ți trezească simțul latent al exotismului – mai ales în cazul cuiva înstrăinat de patria sa? Orice îl fascina, de la istoria, tradițiile și cultura Japoniei până la stilul de viață plin de tehnologii avansate. Avea să devină curând un colecționar împătimit de porțelanuri, picturi japoneze și de alte opere de artă.

Japonia și Freddie aveau multe în comun. Ca și el, Japonia era o sumă de contradicții: o curiozitate veche cu o personalitate complexă, cu multiple fațete. Pentru el, numele celor o mie de insule răsunau ca o vrajă: Hokkaido, Honshu, Kyushu, Shikoku. Se simțea atras de japonezii blânzi și stoici, care trecuseră prin secole de opresiune feudală pentru a se ridica senini după dezastrul din Al Doilea Război Mondial. Freddie se plimba grăbit peste tot și se bucura. A mâncat sushi și a băut sake, s-a târguit pentru păpuși, chimonouri de mătase și cutii lăcuite. A frecventat vestitele băi și *kage-me-jaya* (așa-zise „ceainării", popularizate de soldații americani) și a petrecut timp în compania gheișelor. S-a împrietenit cu Akihiro Miwa, un travestit superb care a produs și a regizat propriul spectacol de cabaret în Ginza (asemănător cu Place Pigalle din Paris sau cu Soho din Londra). După prima vizită a lui Freddie, Miwa (la 75 de ani încă avea părul blond intens și lung până la umeri) a început să cânte piese Queen ca omagiu adus noului său prieten.

„Japonia a fost singurul loc în care Freddie a fost un turist obișnuit", avea să-și amintească Peter Freestone, asistentul său personal. „Îl pasionau lucrurile japoneze, orice alt loc de pe glob era doar un pat pe timp de noapte."

Primul și ultimul concert Queen din turneu, la Nippon Budokan Hall din Tokio, au fost de neuitat. Nici măcar cordoanele de securitate formate din luptători Sumo nu au fost suficiente să facă față valului de 10 000 de adolescente isterice. La un moment dat în timpul concertului de deschidere, Freddie a fost nevoit să se oprească ca să-și implore fanii să respire adânc și să se calmeze pentru siguranța lor. Povestea se va repeta în toate orașele în care au cântat.

La întoarcerea în Anglia îi așteptau atât vești bune, cât și vești proaste. Acum erau răsfățații presei britanice exasperant de schimbătoare, cu un Premiu Ivor Novello și un Leu de Aur belgian pentru *Killer Queen*, însă trupa încă traversa o perioadă dificilă cu Trident. Frații Sheffield considerau că investiseră peste 200 000 de lire în noua trupă. Doar *Sheer Heart Attack* îi costase 30 000 de lire – o nimica toată când comparăm cu costurile de înregistrare din zilele noastre, însă o sumă exorbitantă pe atunci. Acum, când aveau hituri, membrii trupei se așteptau să facă bani, însă, spre uimirea lor, au aflat că încă datorau o

mică avere celor de la Trident. Lumea credea că au dat lovitura, dar ei tot faliți erau, ceea ce li se părea insuportabil. Singura lor opțiune era să-și suflece mânecile și să scrie mai multe piese pentru un alt album. Tot acest proces a produs tensiuni, au început să se ciondănească din cauza frustrărilor, alimentând zvonurile potrivit cărora hotărâseră să se despartă. Queen a avut nevoie de asemenea bârfe pentru a-și reveni și a cădea la pace. Erau cu toții în aceeași situație. S-a ajuns la o înțelegere cu Trident: trupei avea să-i fie reziliat contractul în schimbul unei plăți compensatorii de 100 000 de lire și a 1% din drepturile de autor pentru următoarele șase albume. Nu că ar avut banii necesari să-și încheie socotelile. Însă acum puteau semna noile contracte cu EMI Records UK și Elektra USA. Aveau să se descurce cu un mic ajutor din partea prietenilor.

În august 1975 cei de la Queen repetau piese într-o casă închiriată din Herefordshire pentru cel de-al patrulea album, *A Night at the Opera*. Titlul era dintr-o comedie de Frații Marx care avusese un succes răsunător în 1935, iar celor de la Queen le plăcea enorm. Apoi s-au întors la Rockfield, care va avea un statut legendar, fiind studioul folosit pentru înregistrarea piesei *Bohemian Rhapsody*. Când Freddie a propus-o, „părea să aibă totul deja planificat în minte“, își amintește Brian.

Cântecul, un efort de dimensiuni epice care cuprindea o introducere *a cappella*, o secvență instrumentală compusă din pian, chitară, chitară bas și tobe, un interludiu parodic de operă și o încheiere rock puternică, a părut imposibil la început.

„Nu prea înțelegeam cum avea să lege toate bucățile alea disparate“, a povestit Brian.

Cântecul a adus la lumină o sumedenie de personaje clasice obscure: Scaramouche, un clovn din *commedia dell'arte*, astronomul Galilei, Figaro, personajul principal din *Bărbierul din Sevilla* și *Nunta lui Figaro* de Beaumarchais, care au stat la baza operelor compuse de Paisiello, Rossini și Mozart, apoi Belzebut, identificat în Noul Testament drept Satana, Prințul Demonilor, dar în arabă drept „Stăpânul muștelor“ sau „Stăpânul casei cerești“. De asemenea, cuvântul *bismillah,* preluat dintr-o propoziție din Coran.

„Bismi-llahi r-rahmani r-rahiim“ înseamnă în arabă „în numele lui Dumnezeu cel blând și milos“.

În Budapesta, într-o cameră de hotel în 1986, i-am prezentat lui Freddie teoria mea legată de aceste personaje din *Bohemian Rhapsody*. Scaramouche era cu siguranță Freddie însuși, nu-i așa? Întoarcerea la tema clovnului trist (Paiața din It's a Hard Life) ne oferă un indiciu. Galileo Galilei, astronomul din secolul al XVI-lea, matematician, fizician și părinte al științei moderne, era clar Brian cel școlit. Belzebut era cu siguranță Roger, cel mai petrecăreț din trupă, cu „un diavol pus deoparte“ pentru prietenul său. Exageram cu o referință ironică la adresa lui John, „cel timid“, pe care îl vedeam în chip de Figaro – nu cel din operă, ci motanul cu frac din *Pinocchio*, filmul de animație făcut de Disney în 1940. Freddie adora pisicile. Poate că nu asta era interpretarea corectă, dar, după cum a spus Freddie, toate teoriile sunt posibile. Nu spusese niciodată la ce se referă „Bo Rap“, afirmând față de Kenny Everett, un DJ prieten cu el, că era doar o rimă fără sens. Așa că de ce să-mi fi spus mie? Nici nu mă așteptam să o facă. S-a uitat fix la mine câteva clipe înainte de a-mi răspunde cu un zâmbet demn de Mona Lisa.

Procesul de înregistrare nesfârșit și-a pus amprenta asupra tuturor celor implicați – plus suprapunerea și acoperirea la nesfârșit a vocilor pe bandă.

„Oamenii cred că e o legendă, dar poți să ții banda în lumină și să vezi prin ea... Ori de câte ori Freddie mai adăuga un «Galileo», pierdeam ceva“, a povestit Brian.

La studiourile Sarm East and Scorpio din Londra a început procesul de dublare, care nu s-a petrecut fără incidente, așa cum își amintește Robert Lee, prieten și fost artist.

„Tocmai începusem să înregistrez ca parte a Levinsky/Sinclair [un duet cooptat de casa Charisma a lui Tony Stratton-Smith, cunoscut datorită emisiunii The Kenny Everett Show]“, spune Lee, care acum editează site-ul oficial al formației The Who.

„Freddie era prieten cu un coleg de apartament de-al meu și ne duceam să cumpărăm antichități în Portobello vinerea dimineață. Îmi amintesc că mereu avea gusturi impecabile: încă mai am două reproduceri chinezești pe care a

insistat să le cumpăr când mă uitam după un cadou pentru mama... le-am luat înapoi după ce ea a murit.

John Sinclair – acum este rabin și locuiește în Ierusalim – deținea studiourile Sarm din capătul Brick Lane. Jill, sora lui, era acolo, draga de ea! (Apoi a suferit un accident tragic).

Trupa Queen erau acolo și mixa *Bohemian Rhapsody*. Roy Thomas Baker era la cârmă. Freddie și compania, la pupitru. Era un megamix de douăzeci și patru de piste, care includea benzi de comandă [care conțineau submixuri de pe banda principală pentru a înregistra dublajele], premixuri și repetiții pentru mix. Trebuiau dispuse atent multe regulatoare de intensitate sonoră, ceea ce era problematic. Au petrecut ore întregi ca să le iasă și nu prea reușeau. Apoi, ca prin minune, au nimerit-o. Totul mergea strună, mai aveau puțin până la sfârșit. Toată lumea era plină de adrenalină, dar foarte fericită. Și apoi, dintr-odată, luminile s-au stins... și a intrat Jill, ducând cu mândrie în brațe un tort uriaș plin cu lumânări și cântând «La mulți ani, Freddie, mulți ani trăiască!», și au trebuit să o ia de la capăt...“

„Is this the real life... is this just Battersea“[22], cântă Allan James zâmbind. *Bohemian Rhapsody* a fost parodiată din prima zi: cea mai sinceră formă de admirație. Queen a schimbat totul cu o piesă de șase minute.

„Înregistrarea era o operă de artă completă, cu mult peste ce ofereau ale trupe pe atunci“, afirmă Frank Allen, basistul de la Searchers. Felul în care au suprapus bucățile muzicale în vremea când erau doar aparate analoage de douăzeci și patru de piste, ceea ce era mult pe atunci, dar foarte modest și limitat în zilele noastre, a fost impresionant și a culminat, desigur, cu *Bohemian Rhapsody*, turul lor de forță. Chiar și acum este incredibil cum le-a ieșit. Fiecare armonie însemna o alterare a calității sunetului, iar diferența dintre genialitate și dezastru era alarmant de mică. Însă le-a ieșit ceva sclipitor.“

Nu era evident pe atunci cât de multe aveau în comun Freddie Mercury și Elton John. Însă niciunul dintre ei nu avea habar în 1975 că Elton va fi printre ultimii care îl va ține de mână pe Freddie când zăcea pe moarte 16 ani mai târziu.

Se întâlniseră fugitiv spre sfârșitul anilor 1960, când Freddie îl văzuse pe pianistul puțin cunoscut pe atunci la vestitul club Crawdaddy din Richmond, Surrey. Clubul era cunoscut în întreaga lume pentru că mulți cântăreți americani de blues concertau acolo și pentru că îi susținuse pe cei de la The Rolling Stones. Înființat de către producătorul de film Giorgio Gomelsky la sfârșitul lui 1962, se afla inițial la Station Hotel, vizavi de gara din Richmond. Mai târziu s-a mutat lângă terenul de atletism pentru a primi mai mulți fani. Crawdaddy găzduise concertele timpurii ale lui Eric Clapton cu The Yardbirds, Led Zeppelin și Rod Stewart și era exact genul de locație la care aspira Freddie. Avea ceva la care să viseze când începuse să pozeze gol pentru cursul seral de pictură de la colegiul lui, pentru zece lire pe săptămână.

Pentru cei care-i cunoșteau foarte bine, între Elton și Freddie erau asemănări ciudate. Amândoi fuseseră apropiați de mamele lor în copilărie. Amândoi fuseseră copii retrași și sensibili care luaseră lecții de pian de la o vârstă fragedă. Amândoi își schimbaseră numele – Elton din Reginald Kenneth Dwight în Elton Hercules John; ca și Freddie, alesese numele unui zeu roman. Drumul lui Elton către celebritate fusese și el lung, întortocheat și presărat cu obstacole. Fiecare avea o problemă cu înfățișarea și își crease un stil excentric – în cazul lui Elton ochelari ciudați, cizme cu platformă, costume cu pene și franjuri – ca să-și mascheze așa-zisa urâțenie. Fiecare era cel puțin confuz în ceea ce privește sexualitatea.

James Saez, muzician, producător și inginer în Los Angeles, care a lucrat cu Madonna, Led Zeppellin, Radiohead și Red Hot Chili Peppers, crede că sexualitatea era cheia talentului atât în cazul lui Elton, cât și al lui Freddie.

„Exista oare o luptă mai mare decât să fii gay în anii ’70 și să te expui fără a te expune de fapt?“ se întreabă James. „E foarte plauzibil că Elton și-a creat un alt personaj, plin de costume și teatralitate, ca să-și abordeze problemele și să se deschidă totuși în fața publicului. Cred că și «Farrokh» avea aceeași problemă. Ceea ce-mi rupea inima era că, pe cât de puternic și charismatic arăta Freddie, pe atât părea de fragil cu aerul lui aproape inocent.“

Elton și Freddie avuseseră prietene și ceea ce păreau a fi relații convenționale în ochii lumii. Se pare că Renate Blauel, ingineră de sunet, a rămas cu inima

frântă după ce mariajul ei cu Elton din 1984 a eșuat. Elton este gay declarat din 1988 și a încheiat un parteneriat civil cu regizorul David Furnish în 2005. Au un fiu, Zachary Jackson Levon-Furnish John, născut de o mamă-surogat de Crăciun în 2010.

„Elton e un tip pe cinste, nu?“ a comentat Freddie. „Îl iubesc la nebunie și cred că e minunat. Pentru mine e ca una dintre ultimele actrițe de la Hollywood care mai are o urmă de valoare. A fost un deschizător de drumuri în rock-and-roll. A fost minunat când l-am întâlnit prima oară, e genul de om cu care te înțelegi imediat. Mi-a spus că i-a plăcut *Killer Queen* și oricine îmi spune așa ceva e pe lista albă. Pe lista neagră sunt deja prea mulți!“

Însă o dimensiune mai tragică avea să-i unească în curând. Așa cum a zis un psihanalist despre Elton în cadrul „Tantrums & Tiaras“, documentarul TV produs de David Furnish, „s-a născut dependent. Este obsesiv-compulsiv. Dacă nu era alcoolul, erau drogurile. Dacă nu era mâncarea, erau relațiile. Și dacă nu erau relațiile, erau cumpărăturile. Și știi ceva, cred că le are pe toate cinci.“ Un verdict cu care Elton a fost de acord. Dat fiind curajul de a permite difuzarea acestor mărturisiri, cântărețul a primit un sprijin enorm din partea publicului. A fost o imagine în oglindă a ceea ce a devenit Freddie la mijlocul anilor ’80, când celebritatea și excesele și-au lăsat amprenta asupra lui.

În 1975, cel mai însemnat lucru pe care cei doi îl aveau în comun era un scoțian arțăgos pe nume John Reid.

Impresarul de 26 de ani, născut în Paisley, un mogul avid de putere care controla o afacere de 40 de milioane de lire, ajunsese în vârf după un drum lung. Lucrase ca vânzător într-un magazin de îmbrăcăminte pentru bărbați, iar prima lui slujbă în industria muzicală a fost de promotor de discuri. Reid, care avea ambiții sociale, avansase, cultivase prietenii cu oameni importanți și a fost iubitul cu care Elton a locuit cinci ani, devenindu-i manager la doar 21 de ani. Reid era alt bărbat care avea ezitări în privința propriei sexualități. În 1976 a schimbat tabăra pentru scurtă vreme și s-a logodit cu adolescenta Sarah Forbes, o publicistă de la Rocket Records, unde lucra și el. Sarah este fiica regizorului de film Bryan Forbes și a actriței Nanette Newman. Aceasta a supraviețuit despărțirii de Reid și s-a căsătorit cu actorul John Standing (sau sir John

Ronald Leon Standing, al patrulea baronet din Bletchley Park). Relația de afaceri dintre Reid și Elton a supraviețuit 28 de ani, dar s-a sfârșit urât. În 2000, Elton a intentat un proces în care cerea daune de mai multe milioane de lire, acuzându-l pe Reid că nu a gestionat corect relația lor de afaceri.

Tot în 1975 Elton s-a asociat cu un al doilea scoțian care își făcea un nume în industria muzicală: Rod Stewart. Amândoi lucraseră cu Long John Baldry și fuseseră de acord să coproducă un album menit să reînvie cariera în declin a lui Baldry. În timpul înregistrărilor pentru respectivul LP au început să se strige folosind nume de femei, ceea ce era un vechi obicei în lumea teatrului. Elton era Sharon Cavendish, un nume pe care avea să-l folosească des în turneu. Rod era Phyllis după actrița Phyllis Diller. Baldry a devenit Ada, iar John Reid era Beryl, ca un omagiu adus actriței britanice Beryl Reid. Când Freddie a aflat, a vrut neapărat să ia și el parte și a devenit Melina după Melina Mercouri, actrița grecoaică. Datorită numărului mare de discuri înrămate pe care le-a primit de-a lungul zecilor de ani, Cliff Richard era Silvia Disc. Din rațiuni similare, Neil Sedaka era Golda Disc. Freddie avea ulterior să angajeze un întreg anturaj cunoscut după numele feminine: asistentul personal era Phoebe (Peter Freestone), fostul lui iubit ajuns bucătar era Liza (Joe Fanelli), iar managerul personal Paul Prenter era Trixie. Nu au scăpat nici prietenii sau membrii trupei: Brian era Maggie ca în piesa celebră a lui Rod, *Maggie May*, Roger era Liz, de la Elizabeth Taylor, David Nutter, frate al faimosului croitor Tommy Nutter, era Dawn, iar Tony King, asistentul lui Mick Jagger și bun prieten cu Freddie, era Joy. Și invers: Mary Austin era Steve, după Steve Austin, personaj din serialul *The Six Million Dollar Man*. Oare a deranjat-o?

„Nimeni nu avea voie să fie deranjat!“ a râs Phoebe. „Știai că cineva era acceptat dacă primea «un nume». E ciudat, dar John Deacon nu a avut niciodată unul. Poate pentru că era așa de timid.“

Cum Elton își impusese să se retragă o perioadă, după o muncă istovitoare de șase ani, John Reid, care conducea acum casa de discuri a lui Elton, Rocket Records, și era și managerul vedetei, dorea să-și extindă imperiul. Evident că a fost încântat să aibă șansa de a-i manageria pe cei de la Queen. Deși trupa avea în vizor și alți potențiali manageri – Peter Grant care se ocupa de Led

Zeppelin, Peter Rudge, managerul de turneu al celor de la The Who, și Harvey Lisberg al celor de la 10cc –, Reid a primit slujba printr-un proces de eliminare. Nu era o situație ideală, deși prima mișcare impresionantă a lui Reid a fost să strângă cele 100 000 de lire pentru ca trupa să-i plătească pe cei de la Trident. Pur și simplu s-a dus la EMI și a cerut un avans în baza viitoarele drepturi de autor.

Elton i-a spus managerului lor comun că va fi un eșec total. EMI și industria muzicală în general s-au arătat sceptice. Posturile de radio s-au întrebat ce naiba să facă cu o piesă de șase minute. Chiar și basistul John Deacon își mărturisea temerile, deși numai în particular, că lansarea piesei *Bohemian Rhapsody*, avea să fie cea mai mare greșeală din cariera Queen. Pentru un cântec care va intra în analele istoriei muzicale ca un clasic al genului rock, a avut parte de un început problematic. Chiar și cei care i-au recunoscut măiestria imediat au fost reticenți să o declare în public, atât de diferită era *Bohemian Rhapsody* de orice altă convenție acceptată a rockului.

Cine știe ce i-a stimulat imaginația lui Freddie și l-a inspirat să creeze acest cântec? Piesa a atins înălțimi nemaivăzute, avea un aer decadent, plin de agonii personale puțin mascate. Este un amestec imposibil de baroc și baladă, de music-hall și monster rock. Elementele inegale sunt ținute laolaltă printr-o suită de acorduri stridente de chitară, secvențe de pian clasic, aranjamente orchestrale și corale poliedrice, multe dublate, și redublate din nou și din nou încât poate fi insuportabil de ascultat dacă nu ai dispoziția necesară. Sunt puțini fani rock pe planetă care nu știu piesa pe de rost.

„Chiar dacă era cea mai uluitoare bucată muzicală, revoluționară și incredibilă, acum mă plictisește la culme“, recunoaște Phil Swern, producător la Radio 2 și colecționar de discuri.

„Este difuzată cu o regularitate alarmantă de posturile radio și este cântată de enorm de multe ori. Însă nimeni nu poate nega că este o piesă extraordinar de inteligentă. Are aproape șase minute și a încălcat aproape fiecare regulă. Ce piesă se apropie de ea? Evident The Beatles: *A Day in the Life* (ultima piesă de pe albumul din 1967, *Sgt Pepper's Lonely Hearts Club Band*, 5 minute și 3 secunde*). Stairway to Heaven* de la Led Zeppelin are 8 minute și 2 secunde și e

cea mai cerută piesă la posturile de radio din SUA, deși nu a fost niciodată lansată pe single acolo. La fel și *McArthur Park* (7 minute și 21 de secunde) de Jimmy Webb și înregistrată de Richard Harris."

„Îndepărtează-te suficient de ea și perspectiva schimbă totul", subliniază Paul Gambaccini.

„Azi e greu să te entuziasmezi când apare o piesă rock de trei minute și jumătate sau un album pop când au fost create deja capodopere lungi ca *Bohemian Rhapsody, McArthur Park, Hey Jude, Light My Fire și American Pie*. Nimeni nu mai aspiră la o asemenea realizare muzicală. Acum putem să ne uităm în urmă la aceste piese ca la niște reușite artistice de cel mai înalt nivel. Don McLean nu a scris *American Pie* ca single, pentru că nu și-a imaginat că e posibil să fie single. Avea opt minute și jumătate. Casa de discuri a împărțit-o în două. Don era un artist pur care nu ar fi conceput *American Pie* ca pe o piesă de succes. Era evident o capodoperă, dar a înregistrat-o ca pe o piesă lungă de album. La fel și *Bohemian Rhapsody*, ultima piesă de pe albumul *A Night at the Opera* al formației Queen din 1975."

„Da, Freddie a scris cântecul", adaugă Paul, "dar Brian a creat acea bucată incredibilă la chitară în mijlocul piesei, Roger, notele înalte și evident că și John a avut aportul său. E fantastic că fiecare a contribuit, la fel cum vor face mai târziu cu toate compozițiile, ceea ce sunt sigur că i-a ajutat să continue ca trupă. A fost nevoie de geniul lui Kenny Everett ca să audă și să-și imagineze *Bohemian Rhapsody* ca un single clasic."

Everett, cunoscut și ca „Ev", prieten apropiat al lui Freddie, era un fost prezentator al Radio Luxembourg născut la Merseyside, care și-a făcut un nume ca DJ la Radio 1 și ca prezentator și comic al propriilor emisiuni – *Kenny Everett Video și Kenny Everett Television*. A fost diagnosticat cu HIV în 1989 și a murit 1995, la 50 de ani, din cauza unor complicații asociate cu SIDA. În 1966 Ev s-a însurat cu fosta vedetă pop „Lady Lee" Middleton, fosta iubită a cântărețului Billy Fury, care avea să devină mediumul și vindecătoara spirituală Lee Everett Alkin. Cuplul s-a separat în 1979 când Everett a recunoscut că e gay. Se crede că a fost infectat de Nikolai Grișanovici, iubitul său rus promiscuu, celebru în cercurile de gay („boul ăla de Nikolai fără nicio grijă pe

lume“) pentru că a răspândit virusul HIV în Londra la începutul anilor ’80 mai mult decât oricine. Se presupune că Grișanovici, fost soldat în Armata Roșie, care a murit și el din cauza bolii în 1990, a fost cel care l-a infectat pe Freddie – deși unii oameni cu care am vorbit cred că a fost Ronnie Fisher, fost agent PR la CBS/Sony.

„Nu cred că se potrivesc datele în cazul teoriei «Nikolai l-a infectat pe Freddie»“, e de părere Paul Gambaccini.

„Nu cred că l-am întâlnit pe Nikolai înainte de anul când guvernul a făcut primele reclame pentru campania anti-SIDA [1987] – pentru că îmi amintesc că l-am văzut cu Freddie când reclamele aproape ieșiseră pe piață. Lui Freddie îi apăruseră deja primele simptome de un an sau doi. Dacă ținem cont că în medie trec zece ani între momentul infectării și debutul simptomelor, e un timp prea scurt. În plus, știam că Freddie fusese ceea ce părinții noștri ar fi calificat drept «ușuratic» de la sfârșitul anilor ’70, fapt ce se potrivește perfect cu media de zece ani. Nu e imposibil să fi fost Nikolai, dar e destul de improbabil.

„Nu știu unde s-au întâlnit Freddie și Nikolai“, adaugă Paul, „dar nu aș fi fost surprins dacă s-ar fi cunoscut la Coleherne în Earl’s Court. Era unul dintre barurile preferate ale lui Freddie (celălalt era London Apprentice în Shoreditch) și se remarca prin faptul că se găsea la câteva minute de mers pe jos de casa lui Freddie. Este barul în care se presupune că SIDA a fost introdusă în Londra de către un vizitator american. Întregul său anturaj a fost măcinat de boală.“

Cum „Ev“ și Freddie se învârteau în aceleași cercuri muzicale și gay, era inevitabil să se întâlnească la un moment dat.

„Nu am crezut niciodată că Freddie și Kenny au fost împreună“, spune Paul. „Dacă ar fi fost, cred că toți din cercul nostru ar fi știut. Energia lor sexuală era prea similară, motiv pentru care nu mi-a trecut niciodată prin minte că ar fi împreună. Desigur, asta nu exclude o aventură de o noapte între două persoane curioase, dar pur și simplu nu rezonez cu ideea. Ca să fiu foarte sincer, doar se prosteau împreună.“

Everett a jucat un rol crucial în lansarea ca single a piesei *Bohemian Rhapsody* și a fost primul care a dat-o pe post. I-a fost trimis un demo cu instrucțiuni

clare să nu o difuzeze, ci doar să îi spună lui Freddie ce părere are. Lui Everett i-a plăcut enorm piesa și a difuzat-o de paisprezece ori într-un weekend, susținând în fața șefului său că „i-a alunecat degetul“ de fiecare dată pe butonul play. Deși aroganța lui a adus piesa cea mai populară din toate timpurile în atenția metropolei, nu e foarte clar dacă a făcut-o un hit național.

„În 1975 aveam propria emisiune zilnică la Radio 1“, spune „Diddy“ David Hamilton despre programul lui popular care atrăgea 16 milioane de ascultători zilnic.

„Ordinea era următoarea: Noel Edmonds cu *Breakfast Show,* Tony Blackburn în a doua parte a dimineții, Johnnie Walker la prânz, eu după prânz. Cu toții aveam rubrica Discul Săptămânii. Evident că ar fi fost foarte ușor să aleg Abba sau Bee Gees, căci piesele lor deveneau automat hituri. Dar uneori gândești neconvențional. Atunci, în octombrie, a venit la mine cunoscutul promoter Eric Hall.

Locuiam într-un apartament de pe Hallam Street, în spatele BBC Broadcasting House, și adeseori primeam discuri acasă.

Eric a venit în ziua aia cu *Bohemian Rhapsody* zicând «Uriaș! Uriaș! Ar putea fi un hit uriaș!» Când am ascultat piesa, îmi amintesc că mi se părea total diferită de orice disc pop pe care îl mai auzisem. Era inovatoare. Avea un registru de operă; se înălța, cobora și îți intra sub piele. Nu puteai să nu fredonezi anumite bucăți. În birou a primit și cronici pozitive, și negative. Tony Blackburn a spus că nu înțelege. Nimănui nu-i părea să-i placă prea mult. Prin comparație cu *sound*-ul disco de atunci – *That's the Way I Like It* de la K.C. and the Sunshine Band și altele – era unică. Queen era o formație diferită. The Rolling Stones era formația rock tradițională. Trupa asta putea să facă rock, însă practic nu erau rockeri. Există o diferență.

I-am spus lui Paul Williams, producătorul meu, că voiam piesa în cadrul segmentului «Succesul lui Hamilton». A fost de acord. Desigur că discul a ajuns pe prima poziție pentru nouă săptămâni, iar în ianuarie 1976 vânduse deja peste un milion de copii aici, în toată lumea mai multe milioane și este limpede cel mai renumit cântec pop din toate timpurile. Vreau să cred că am jucat și eu un rol în toată afacerea. Am fost mereu mândru de alegerile făcute,

nu m-au dezamăgit. De-a lungul anilor s-a vorbit mult cum că Kenny Everett a furat o copie a single-ului înainte de lansare, l-a pus în buclă la Capital Radio și apoi a susținut că a prezentat piesa lumii. A susținut-o enorm și și-a arogat meritele când a ajuns hit. Însă pe atunci Capital era un post de radio exclusiv în *Londra*. Nimeni altcineva din Anglia nu-l asculta. Postului Radio 1 nu i-a fost recunoscut niciodată meritul de a fi adus piesa în atenția națiunii!"

Cântecul va fi pe prima poziție din nou timp de cinci săptămâni în 1991, când a fost relansat după moartea lui Freddie. E pe locul al treilea în clasamentul celor mai bine vândute single-uri din Anglia din toate timpurile și a atins poziții fruntașe în topurile din toată lumea. În Statele Unite, discul a ajuns pe poziția a noua în 1976, apoi s-a întors în top în 1992 datorită popularității uriașe a filmului *Wayne's World*, care a adus un omagiu celebru piesei *Bohemian Rhapsody.*

Tommy Vance, unul dintre cele mai mari nume din lumea radioului rock, cu emisiuni la Capital din Londra, Radio 1, Virgin Radio și VH-1 Rock TV pentru MTV, a descris *Bohemian Rhapsody* ca pe „echivalentul rock al asasinării lui JFK".

„Cu toții ne aminteam ce făceam când am auzit-o prima oară", mi-a spus. „Eu pe atunci făceam emisiunea de rock din weekend de la Capital. Am auzit-o și m-am gândit că e o piesă ca la azilul de nebuni. Era atât de mirific de obscură încât trebuia să dea lovitura. Din punct de vedere tehnic, cântecul e un haos. Nu urmează nicio formulă convențională sau comercială. Este doar un șir de vise, frânturi din trecut, frânturi din viitor, adaosuri și idei complet dezlânate. Își schimbă secvența, culoarea, tonul, ritmul fără un motiv aparent – exact cum face opera. Dar intenția a fost remarcabilă. Era optimismul cel mai înalt. Avea o calitate imposibil de definit, o magie remarcabilă. E strălucită. Și încă are un statut legendar și azi. Ce alte piese se mai bucură de un așa statut privilegiat? Niciuna. Dar încearcă să diseci versurile *Bohemian Rhapsody* și ai să vezi că nu au niciun sens."

Sir Tim Rice, textier, câștigător al premiului Oscar, creator al unora din cele mai mari spectacole muzicale din istorie, printre care se numără *Joseph and the Amazing Technicolour Dreamcoat*, *Jesus Christ, Superstar* și *Evita* și compozitor

alături de Freddie al unor piese de pe albumul *Barcelona* al lui Freddie și Montserrat Caballé, este de cu totul altă părere.

„Mie mi se pare că e cântecul prin care Freddie declară că e gay", mi-a spus el. „Chiar am vorbit cu Roger. Am ascultat discul la început și mi se pare că are un mesaj foarte limpede articulat. Freddie spune: «Sunt gay. Recunosc că sunt gay.»

Da, își recunoștea homosexualitatea față de el inițial… apoi și față de restul lumii, pentru că a fost un hit uriaș peste tot. «Mama, I just killed a man…»[23] L-a omorât pe vechiul Freddie, cel din trecut. «Put a gun against his head, pulled my trigger, now he's dead»[24] – *el* a murit, persoana «heterosexuală» care a fost cândva. «Mama, life had just begun, but now I've gone and thrown it all away…»[25] E doar teoria mea, dar se potrivește. A împușcat și a distrus omul care încerca să fie și acum ăsta e el, încercând să trăiască cu noul Freddie. E foarte obscur, desigur. Dar gândiți-vă la bucata din mijloc: «I see a little silhouette of a man…»[26]. E el, încă bântuit de ce a făcut și cine e. Eu consider că se potrivește. De câte ori ascult piesa la radio, mă gândesc la el cum încearcă să se descotorosească de un Freddie și să-l accepte pe cel nou – chiar și la atâția ani după moarte. Oare a reușit? Cred că era pe *drumul* cel bun spre reușită. Freddie era un textier desăvârșit, iar *Bohemian Rhapsody* este fără umbră de îndoială una din cele mai însemnate piese ale secolului XX."

Atunci să fie un ecou al compozitorului piesei? Freddie a evitat cu îndârjire orice explicație.

„Înseamnă una, înseamnă alta, asta vor să știe toți", a oftat Freddie. „Dă-i dracu', darling! Nu-ți spun mai mult decât ar face-o orice poet dacă ai îndrăzni să-i ceri să-și analizeze opera: dacă o vezi, dragă, atunci e acolo."

În ceea ce-l privește pe Brian, este esențial ca semnificația piesei să rămână obscură: „Nu cred că vom ști vreodată, iar eu chiar dacă aș ști, oricum nu v-aș spune. Cu siguranță nu le dezvălui oamenilor despre ce sunt cântecele mele. Mi se pare că le distruge într-un fel, pentru că ceea ce face un cântec special este felul în care îl raportezi la experiențele din viața ta. Cred că Freddie ținea piept unor probleme din viața personală, pe care poate s-a decis să le pună în

piesă. Cu siguranță voia să se recreeze. Dar nu cred că era cel mai potrivit lucru la momentul acela, așa că a făcut-o mai târziu."

Cred că Brian voia să spună că Freddie rezista inevitabilului: trebuia să pună capăt relației cu Mary pentru a începe o viață nouă de bărbat homosexual. Dar gândul de a o face îl îngrozea, așa că tot amâna – pentru că era înspăimântat și de efectul asupra părinților săi. Dacă declara că e gay, viața i-ar fi fost mai ușoară pe termen lung, cum a fost în cazul lui Kenny Everett, care nu și-a îndepărtat nici fanii, nici soția cu sinceritatea lui. Cum mi-a mărturisit Lee Everett: „Era ce era. Nu l-am iubit mai puțin. Am rămas devotați unul altuia până la sfârșit."

„Dacă Freddie ar fi declarat în fața lumii că e gay, ar fi făcut-o ca nimeni altul", insistă Simon Napier-Bell.

„N-ar fi fost ca George Michael, care doar forțat de împrejurări a recunoscut că e gay – și nu a fost oricum un star rock, ci unul pop de înaltă clasă. Dacă Freddie ar fi recunoscut că e gay, le-ar fi pus homofobilor o oglindă în fața lor ipocrită și ar fi făcut un pas mai mic decât ar fi crezut, căci pentru prietenii lui el era deja gay și excentric.

Când a afirmat că era diferit în viața privată de artistul de pe scenă, voia să spună că era obligat să se retragă în carapace de teamă că familia lui parsi s-ar fi îngrozit dacă declara că e gay. Dacă ar fi făcut-o de la început, moartea sa lungă și agonizantă ar fi fost ceva pentru care comunitatea gay i-ar fi putut mulțumi. Ar fi folosit-o în avantajul lor, ar fi transformat-o într-un spectacol minunat și tragic și l-ar fi transformat într-o nouă Judy Garland. Poate chiar i-ar fi plăcut!"

Poate că *Bohemian Rhapsody* e alegoria unui Freddie eliberat, care și-a ucis vechea identitate și se bucură de noua „piele", odinioară ascunsă, dar dezvăluită într-un final, potrivit lui Frank Allen, basistul de la The Searchers:

„Dar ar putea fi ceva cu totul diferit. Nu știu mai mult, nu l-am întrebat niciodată. Când Don McLean a fost întrebat de înțelesul piesei *American Pie*, a zis: «Înseamnă că nu mai trebuie să lucrez niciodată.» Poate că de fapt *Bohemian Rhapsody* conține un adevăr la fel de inocent și direct. Nu sunt suficient de inteligent pentru a judeca. Mă mulțumesc să mă bucur de o piesă superb construită a muzicii pop. Pusă cap la cap cu măiestrie, e o suită în trei

acte compusă din influențe diferite care se apropie de marii clasici. În sensul muzicii pop, funcționa ca un lucru unic până atunci.“

Cum a subliniat și Tommy Vance, valoarea piesei *Bohemian Rhapsody* nu consta nici în versurile inovatoare, nici în linia melodică care te năucea. Nu a devenit un hit datorită speculațiilor referitoare la sens sau difuzării nemaiîntâlnite până atunci. Ci datorită televiziunii.

Este oare aievea... sau doar Battersea (n. tr.).

Mamă, tocmai am omorât un om (n. tr.).

I-am pus un pistol la tâmplă, am apăsat pe trăgaci și acum e mort (n. tr.).

Mamă, viața tocmai a început, dar am irosit-o... (n. tr.).

Văd mica siluetă a unui om (n. tr.).

12

Celebritatea

„*Bohemian Rhapsody* a fost unul dintre primele videoclipuri care a primit atenția pe care o au acum videoclipurile și a costat cam cinci mii de lire. Am decis să punem *Rhapsody* pe peliculă și oamenii să-l vadă. Nu știam cum va fi perceput și primit. Pentru noi era o altă formă de teatru. Dar lucrurile au luat-o razna. Ne-am dat seama că un videoclip poate ajunge la mulți oameni în multe țări fără ca tu să fii acolo în carne și oase și astfel puteai să lansezi un album și un videoclip în același timp. Ritmul s-a întețit, ceea ce a crescut enorm vânzarea de discuri."

Freddie Mercury

„Orice mare artist își are propriul moment în istorie, dar trebuie să fie pregătit. Trebuie să știe că poate surveni oricând și să fie gata pentru mingea aia, să o prindă și să nu o scape. Dacă reușește, obține un cântec care impresionează pe orice bărbat, femeie sau copil. Geniul, magia este să creezi ceva asemănător și apoi să-i dai un sens și să-i entuziasmezi pe toți. N-are rost să ai o sclipire de geniu și să ții totul pentru tine."

Jonathan Morrish

„A fost primul hit generat de vizual", spune Allan James, fostul promotor de discuri. „Înainte, clipurile The Beatles și ale altora erau doar niște filmulețe amuzante, care rulau odată cu piesa. Nimeni nu știa cum să-i ia pe cei de la Queen. De aceea a fost nevoie de videoclip ca să descifreze enigma. Iar acum nu mai aveai cum să-i consideri doar o trupă de rock excentrică și neconvențională. Întreaga industrie a fost bulversată."

„Succesul în topuri al piesei *Bohemian Rhapsody* i-a forțat pe cei de la *Top of the Pops* să-i dea o șansă", își amintește Tommy Vance, DJ. Pentru că trebuiau să o difuzeze, așa se întâmpla dacă un disc intra în Top 30. Cu cât o difuzau, cu atât urca în topuri. Incredibil e că acest clip, regizat de Bruce Gowers și produs de Lexi Godfrey pentru Jon Roseman Productions, a fost filmat pentru doar cinci mii de lire."

Clipul i-a lansat cariera lui Gowers, care a regizat ulterior emisiunea *American Idol*. Gowers a devenit un foarte căutat producător-regizor de muzică și comedie, ajungând să lucreze pentru Michael Jackson, The Rolling Stones,

Paul McCartney, Britney Spears, Robin Williams, Billy Crystal și Eddie Murphy.

„Gowers făcea un video cu prestația live a trupei la Elstree și a înregistrat clipul pentru *Bohemian Rhapsody* în aceeași zi în doar patru ore“, își amintește Vance. „Era ceva de-a dreptul creativ. A folosit prisme pentru a crea anumite efecte vizuale, cu mult înaintea efectelor electronice și a computerelor. Era o mulțime de concepte fascinante, iar ideile lui Bruce veneau una după alta. Dar conceptul fundamental era bazat pe coperta unui fost album pe care Bruce a trebuit să o aducă la viață.“

E vorba de coperta albumului *Queen II* (1974) pe care apare o poză de grup alb-negru. Fiecărui membru al trupei i se vede doar capul, cu excepția lui Freddie, care e în mijloc cu mâinile pe piept dispuse ca niște aripi. Ideea imaginii îi aparținuse fotografului Mick Rock.

„Instrucțiunile pentru coperta albumului au fost succinte“, povestește Rock. „Trebuia să fie o imagine cu o tematică alb-negru. Membrii trupei aveau să apară în ea. Mai departe era problema mea. Trebuia să concep și să fotografiez. Din întâmplare m-am împrietenit cu John Kobal, un colecționar avid de portrete de la începutul Hollywoodului.“

Kobal, istoric canadian de film și autor născut în Austria, decedat între timp, fusese o autoritate în Epoca de Aur a Hollywoodului.

„În schimbul unei sesiuni foto cu el, John mi-a dat câteva copii din colecția lui“, explică Rock.

„Printre ele era una cu Marlene Dietrich din filmul *Shanghai Express*, pe care nu o mai văzusem niciodată. Avea brațele încrucișate, era îmbrăcată în negru pe un fundal negru și era superb luminată. Avea capul dat pe spate și mâinile păreau să îi plutească. Am văzut imediat legătura. Era unul dintre lucrurile viscerale și intuitive, foarte puternic, limpede, fascinant, misterios, cu un aer clasic. Aveam să transpun imaginea într-un monstru cu patru capete. Trebuiau să accepte. Așa că m-am dus la Freddie și el a fost de acord. A înțeles. I-a plăcut imediat și i-a convins și pe ceilalți. «Eu o să fiu Marlene»“ a râs. «Ce gând minunat!»

Orice îndoială din partea restului trupei a fost respinsă de Freddie.

„Îi plăcea la nebunie să-l citeze pe Oscar Wilde“, râde Rock. „«Adeseori ce e considerat azi pretențios, mâine e o capodoperă. Important e să fie luat în considerare.»“

Coperta a fost sursă de inspirație pentru clipul piesei *Bohemian Rhapsody* făcut de Bowers, despre care trupa și-a dat seama că era o prestație crucială, dar și un mijloc de promovare, căci ar fi imposibil să cânte integral piesa live. Gowers a luat o imagine creată anterior, apoi a îmbogățit-o, a dezvoltat-o și a dus-o cât de departe a îndrăznit.

„A devenit primul disc împins în față de calitatea unui clip“, susține Vance. „Azi Queen e considerată prima trupă care a făcut un clip suprarealist de promovare, dar nu e chiar așa. Cred că înaintea lor au fost cei de la Devo.“

Devo a fost o trupă americană de post-punk formată în 1973, pionieră în domeniul muzicii video.

„Dar Queen a fost prima trupă care a creat un video «conceptual»“, afirmă Vance. „Clipul a surprins perfect metaforele muzicale. Și trebuie să spun că asta i se datorează lui Freddie. Cântecul era cântec. Interpretarea vizuală a transformat piesa. Ori de câte ori cântecul avea un ecou, imaginile reverberau în mintea ascultătorului. Cele două au devenit de nedespărțit. Nu poți asculta muzica fără să vezi imaginile cu ochii minții. S-ar putea spune că *Bohemian Rhapsody* a fost primul single care să fie «văzut» peste tot. Pentru că era primul clip care să promoveze astfel o piesă.“

Mike Appleton își amintește entuziasmul generat la studioul *OGWT* când clipul a ajuns: „Un concept minunat. Eram complet vrăjit. A trebuit doar să-l văd pe ecran. Îmi amintesc cum am rămas fără replică datorită lui Freddie, aveam sentimentul că nu mai existase niciodată cineva ca el. Și nici nu a mai existat de atunci. S-a maturizat odată cu *Bohemian Rhapsody.* Brusc părea singurul adult într-o industrie dominată de o mulțime de copii teribil de irascibili și răsfățați. Cei de la Queen știau exact ce făceau și au fost niște domni. Nu-mi amintesc ca o trupă să fi lucrat așa din greu.

Prima reacție a lui Tony Brainsby la single a fost: „Bizar.“

„Toți erau de aceeași părere. Mi-a plăcut fără să știu de ce. Dar a reprezentat un punct de cotitură pentru mine. Îi scosesem din anonimat și îi purtasem spre

unul dintre cele mai mari hituri din toate timpuri. M-am simțit ca un tată care tocmai născuse."

Extazul lui Brainsby a fost de scurtă durată. Noile angajamente manageriale ale membrilor trupei Queen cu John Reid invalidau poziția lui Brainsby.

„Din cauza lui John Reid, mi-a fost greu să mai lucrez cu Queen", a afirmat el. „Reid a preferat să-și folosească propriii oameni pentru PR. Am primit un refuz clar."

Brainsby avea să revină. Însă acum, dacă nu chiar pentru totdeauna, Queen era cu tipul care l-a făcut pe Rocket Man[27] să zboare.

A Night at the Opera a fost lansat pe 21 noiembrie 1975 în cadrul unei petreceri cu fast. Paul Gambaccini își amintește: „Era felul lui John Reid de a spune: «Uite, Queen sunt acum la fel de celebri ca Elton.» Reid era foarte conștient de potențialul Queen, dar nu știa cât de norocos fusese. Dacă exista cel mai potrivit moment pentru a semna cu Queen, atunci acesta a fost lansarea celui de-al patrulea album."

Pe lângă relația profesională pe care o va avea cu trupa, Gambaccini a legat prietenii care, în cazul lui Freddie cel puțin, aveau să dureze toată viața.

„Mereu au fost genul de muzicieni rock care înțelegeau rostul acestui joc nebunesc. Știau că e o afacere. Nu se așteptau să fie toți buni prieteni. Știau că trebuie să se înțeleagă și să se respecte. Această atitudine relaxată și echilibrată i-a ajutat să treacă peste niște dificultăți care în cazul altor trupe ar fi dus la destrămare.

Cu Freddie am avut o prietenie strânsă. Era genul de tip care, atunci când te întâlneai cu el, mergea mereu la miezul problemei. Era extrem de direct și cinstit. Nu era genul care doar să flecărească. Cred că datorită faptului că s-a nimerit să fiu, ca și el, una dintre persoanele gay din lumea rockului."

Oare Freddie îl invidia pe Gambaccini că își declarase homosexualitatea, pentru că și el tânjea să facă la fel?

„Poate că da. Mi-a zis la un moment dat: «Într-o zi o să dăm un interviu și o să spunem tot.» Nu s-a întâmplat niciodată. Dar pot să afirm că m-a făcut să mă simt ca un turist", spune Paul, referindu-se la promiscuitatea lui Freddie, mult mai mare decât a lui. „Parcă el era homosexualul adevărat. Însă, în timp

ce eu mi-am declarat deschis orientarea, el o ținea ascunsă – însă era gay cu G mare. Eu doar mă prefăceam în comparație cu el."

La cinci zile după lansarea albumului, *Bohemian Rhapsody* a fost prima piesă care a intrat pe locul întâi. Trupa a sărbătorit în stil propriu cu un turneu scurt înainte de Crăciun în 24 de locații, având o prestație electrizantă de Ajun la Hammersmith Odeon, transmisă atât de *OGWT,* cât și de Radio 1.

Trei zile mai târziu, albumul a ajuns pe prima poziție, atingând nivelul de vânzări pentru disc de platină: peste 250 000 de copii, număr ce se va dubla în câteva săptămâni. Va rămâne în topurile americane timp de 56 de săptămâni. Anul Nou a adus și mai multe premii, inclusiv alt „Ivor" pentru *Bohemian Rhapsody.* În mod ciudat, zgârcitul de Reid a cumpărat spațiu publicitar în revista *Sounds* ca să-și felicite „băieții" pentru succes.

Un al doilea turneu american trebuia pus la cale, de data aceasta ca staruri rock de anvergură. Avea să fie cel mai solicitant de până acum, Queen urmând să cânte în aproape fiecare stat, sub îndrumarea noului manager de turneu, Gerry Stickells. Era foarte cunoscut și lucrase cu multe vedete. Stickells se ocupase de echipamentul muzical și fusese manager de turneu pentru The Jimi Hendrix Experience și, chipurile, fusese cu Hendrix în noaptea când murise – deși tragedia e învăluită în mister și nu se obișnuia să se vorbească despre asta. Stickells a rămas alături de Queen până la ultimul lor turneu.

Trupa și-a perfecționat arta petrecerilor de după concert în timpul acestui turneu colosal în SUA. Petrecerile postevenimente au dobândit un statut legendar pe atunci, fiind considerate cele mai reușite din industrie. Oriunde cânta trupa, demnitarii locali, celebritățile și petrecăreții erau invitați să participe la acele dezmățuri celebre. Rick Sky, jurnalist, al cărui omagiu adus lui Freddie, *The Show Must Go On,* a fost publicat la scurtă vreme după moartea cântărețului, își amintește „o petrecere liniștită și discretă" dată în cinstea succesului unui concert susținut la celebra Madison Square Garden din New York.

„Fusesem invitat la New York pentru un interviu exclusiv cu Freddie și m-am trezit în culise", povestește Sky.

„Erau douăsprezece chelnerițe la bustul gol, cu sticle mari de șampanie care îți umpleau mereu paharul. Nimeni nu avea voie să stea cu paharul gol. Freddie purta o vestă albă și ținea în mână un pahar de plastic cu șampanie și o țigară. Părea destins și relaxat. Mi-a spus că secretul fericirii era să trăiești viața la maximum.

«Excesul este o parte din firea mea», mi-a zis. «Pentru mine, plictiseala e o boală. Am nevoie de pericol și de senzații tari. N-am fost făcut să stau între patru pereți și să mă uit la televizor. Sunt o persoană cu o energie sexuală foarte puternică. Obișnuiam să spun că aș ieși cu oricine, dar am devenit mai selectiv. Îmi place la nebunie să mă înconjor de oameni ciudați și interesanți pentru că mă fac să simt că trăiesc. Heterosexualii mă plictisesc la culme. Îmi plac ciudații. Prin natura mea sunt neliniștit și stresat, așa că nu aș fi un bun familist. În sinea mea sunt emotiv, trec ușor de la o extremă la alta și e distructiv atât în ceea ce mă privește pe mine, cât și pe ceilalți.»

«Trăiesc viața la maximum», mi-a zis mai târziu ca o provocare. «Apetitul meu sexual e uriaș. Mă culc cu bărbați, femei, pisici – orice. Mă culc cu oricine! Patul meu e așa de mare, încât pot dormi cu ușurință șase persoane. Prefer sexul fără nicio implicare.»“

Faima și bogăția îi permiteau acum lui Freddie să-și facă toate poftele.

„Chiar se deda tuturor plăcerilor“, afirmă Sky. „Dar cu siguranță i-a fost compromisă dorința de a avea o relație monogamă, ceea ce ne dorim cu toții. După cum a zis chiar el: «Când sunt într-o relație, nu sunt lipsit de entuziasm. Nu cred în jumătăți de măsură sau compromisuri. Dau tot ce am, pentru că așa sunt eu.»“

America și în special New York le luaseră mințile celor de la Queen, mai ales lui Freddie. Se îndrăgostise de orașul uriaș și intens și, desigur, de lumea gay ascunsă privirilor. Ziua se ducea în magazinele, hotelurile și saloanele luxoase din zonele selecte, iar noaptea dădea târcoale pe străzile cu piatră cubică ale vechiului Meat Packing District, astăzi o zonă renovată, unde se găseau cele mai cunoscute cluburi și baruri gay. Deși multe se vor închide la jumătatea anilor ’80, în urma epidemiei de SIDA, pe atunci erau ca un magnet pentru gay și lesbiene din Statele Unite. Revoltele de la Stonewall din iunie 1969, care

au marcat emanciparea persoanelor gay, au început la cel mai cunoscut bar ilegal gay din New York. Mizerabilul bar Stonewall Inn de pe Christopher Street, în apropiere de Seventh Avenue, în inima Greenwich Village, a devenit cunoscut mai târziu ca leagăn al puterii persoanelor gay. Noua deschidere a legalizat o industrie lucrativă pentru comunitatea gay. Palatele sexului, cinematografele porno, băile publice, barurile sado-maso și cu „cameră în spate“, cu nume ca The Mineshaft[28] și The Anvil[29], au apărut precum ciupercile după ploaie, promovând raporturile sexuale anonime. Pe atunci, bolile cu transmitere sexuală nu erau considerate o amenințare serioasă.

Într-o noapte, în barul The Anvil, potrivit lui Mick Rock, care îl însoțea atunci, Freddie a pus ochii pe unul dintre tipii de la Village People. Trupa de la sfârșitul anilor ’70 care a cântat YMCA și care parodia stereotipurile culturale americane – cowboy-ul, polițistul, muncitorul în construcții, motociclistul, amerindianul, soldatul – era pe atunci foarte cunoscută pe scena disco. Rock a spus că Freddie a fost „absolut vrăjit“ când l-a văzut pe Glenn Hughes, „motociclistul“, dansând pe bar.

Cum a remarcat Rock, „Freddie nu a mai fost niciodată la fel“.

Se presupune că experiența de la The Anvil a fost sursa de inspirație pentru vestimentația de „piele“ și de „gay clone“ pe care Freddie le va adopta. Deși faza „pielii“ a fost de scurtă durată, imaginea de „clonă“, atât de îndepărtată de cea boemă a anilor ’70, care se distinge prin părul tuns foarte scurt, mustața zburlită, un trunchi musculos și blugi strâmți, avea să reziste. Acest look își avea originile în San Francisco și i se mai spunea și stilul „Castro clone“, după districtul Castro, un cartier irlandez dărăpănat din San Francisco, unde se strângeau hipioții din Haight-Ashbury. Datorită unui val de refugiați homosexuali, a devenit Gay Main Street. La început, stilul era o deghizare, pentru că heterosexualilor nu li se părea o costumație gay. Însă de la acel aspect a pornit un întreg cod al comportamentului homosexual. Un bărbat gay își putea indica preferința sexuală după culoarea batistei din buzunarul de la spate.

„Codul batistei“ sau „codul bandanei“ a fost folosit la scară largă de către homosexuali spre sfârșitul anilor ’70. Batistele se purtau în buzunarul de la spate al pantalonilor sau trecute prin găicile de curea: în stânga corpului pentru

„activ“ și în dreapta dacă erai „pasiv“. Deși nu există o hartă universală a culorilor, unele dintre cele mai bine cunoscute sunt galben pentru „sporturile de apă“, maro pentru „scato“, negru pentru „sado-maso“, violet pentru „piercinguri“, roșu pentru... mai bine nu vă zic, albastru-deschis pentru „oral“, gri pentru „legare“, iar portocaliu pentru „merge orice“.

Unul dintre aspectele cele mai fascinante ale New Yorkului pentru Freddie, cel proaspăt celebru în întreaga lume spre sfârșitul anilor ’70, era că homosexualitatea reprezenta un triumf politic. Homosexualii erau declarați, uniți, stăpâni pe stilul lor de viață și pe destinul lor. Lucrurile puteau doar să se amelioreze. Așa au crezut. Limitele experiențelor sexuale puteau fi împinse la maximum, ceea ce ar fi fost imposibil în orice alt oraș din lume pe atunci, poate cu excepția Münchenului.

„Freddie se purta destul de bine în Londra, spre deosebire de cum era în New York sau mai târziu în München“, spune Paul Gambaccini.

„Aceste două orașe erau capitalele aventurilor anonime de o noapte – lucru care pe mine nu m-a interesat deloc. Cu siguranță că lui Freddie i-au plăcut. E o lume la fel de bogată și de importantă ca muzica pop. Mereu mi-a lăsat impresia că depășea măsura în New York, însă lumea gay de acolo era mai rebelă decât oriunde.“

Într-o discuție cu John Blake, jurnalist specializat în muzica pop devenit scriitor, Freddie a mărturisit că „a curvăsărit“ în New York.

„E un oraș al păcatelor“, a murmurat Freddie. „Dar trebuie să te retragi la timp. Dacă stai o zi în plus, te-a prins în gheare. E hipnotizant. Încă ești sub influența aia la opt sau nouă în fiecare dimineață, așa că mi se fac injecții în gât ca să pot cânta. E un loc autentic. Îmi place la nebunie.“

Deși a recunoscut vag cât de promiscuu era, Freddie a ținut sub tăcere pasiunea pentru cocaină. Pe lângă faptul că drogul era ilegal în majoritatea țărilor, cu siguranță în Anglia și în Statele Unite, Freddie nu păruse niciodată genul de drogat și nici nu voia să fie.

Ar fi detestat să fie considerat dependent. Nu că ar fi devenit: când a hotărât să nu mai ia, a renunțat la obicei peste noapte. Însă pentru moment trăia clișeul sex, droguri și rock-and-roll. Freddie se dădea în vânt după efectul

intens pe care alcoolul și cocaina îl aveau asupra personalității și a libidoului său. Cocaina îi creștea încrederea în sine. Îi dădea tupeul de a fi Freddie Mercury.

Freddie s-a putut metamorfoza în hedonistul desăvârșit din New York care „cumpără și și-o trage“ pentru că își permite. Când s-a plictisit și de hotelurile sale preferate – Waldorf Astoria Towers, Berkshire Palace și Helmsley Palace – și-a cumpărat un apartament luxos ultra-păzit cu o panoramă superbă a clădirii Chrysler (punctul de reper preferat al lui Freddie din Manhattan), dar și a Turnurilor Gemene și a Empire State Building. Aflat la etajul 43 al clădirii Sovereign numărul 425 pe East 58th Street, între First Avenue și Sutton Place, la mică distanță de Central Parl, de magazinul Bloomingdale's și de Carnegie Hall, apartamentul avea un balcon de unde se vedeau șapte poduri, inclusiv cel de pe 59th Street, celebru datorită lui Simon și Garfunkel care au cântat despre el în piesa cunoscută și ca *Feelin' Groovy.*

„Era persoana rafinată cu un aer clasic căreia îi plăcea să o ardă în cartiere sărace“, a remarcat Rick Sky. „Fantezia lui supremă era să ducă la operă o escortă masculină. Rudof Nureiev era foarte asemănător cu Freddie în sensul că avea capacitatea rară de a iubi deopotrivă cultura înaltă și pe cea a vulgului.“

Deși lui Freddie îi plăceau balerinii și s-a zvonit că avusese o aventură toridă cu Nureiev – rusul a scris despre „relația“ lui cu Freddie și vizitele la casa lui din Kensington în corespondența personală publicată în 1995 –, Peter Freestone, asistentul personal al lui Freddie, neagă vehement. Nureiev nu a venit niciodată la Garden Lodge, a insistat Freestone. Presupusa relație romantică nu a existat.

Puțini au înțeles apetitul lui Freddie pentru promiscuitate și decadență. Ceilalți din trupă doar dădeau din umeri și îl lăsau să facă ce vrea. Lumea făcuse progrese în ceea ce privește acceptarea sexualității. Cine erau ei să-l judece? Ce făcea în viața privată era doar treaba lui Freddie. Orientarea sexuală era doar o părticică din întreg. Doar presa se entuziasma oricând apărea o sămânță de scandal. Mai târziu era evident că Freddie se număra printre puținele superstaruri rock suficient de inteligente ca să înțeleagă că oamenii obișnuiți îl adorau pentru că îndrăznea. Îl iubeau pentru că încerca și gusta

excesiv din pericolele vieții într-un fel în care nu ei ar fi visat niciodată s-o facă. Pe lângă faptul că distra mulțimile de admiratori cu muzica excepțională și prestația de neuitat, le oferea și senzații tari indirect.

„Ne-am dus la un concert Queen, i-am luat un interviu lui Freddie, am văzut ce excese făcea și am mâncat puțin din firimituri“, a remarcat Rick Sky. „Eram la fel de privilegiați ca ei într-o anumită măsură. Cei de la Queen nu au fost niciodată egoiști. Erau mereu îngrijorați că ceilalți se distrau mai puțin decât ei. Erau incredibil de sufletiști, dar și generoși, ceea ce a definit Queen drept cea mai bună dintre toate trupele rock cu care mi-am petrecut timpul.“

E vorba de Elton John. Rocket Man e titlul unuia dintre cele mai cunoscute cântece ale sale (n. red.).

Puț de mină (n. tr.).

Nicovală (n. tr.).

13

Campionii

„Albumul *A Day at the Races*... se termină cu o chestie japoneză, o piesă a lui Brian care se numește *Teo Torriatte*, care înseamnă să rămânem împreună. E o piesă emoționantă, una dintre cele mai bune ale lui. Brian cântă splendid la armoniu și la chitară. E un cântec minunat, care încheie albumul."

Freddie Mercury

Muzica celor de la Queen avea o putere și o energie care îți tăiau răsuflarea. Tehnologia a progresat acum, iar oamenii au devenit foarte leneși. Îți trebuie sânge, transpirație și curaj. Totul ținea de Freddie care interpreta piesele alea cu fiecare părticică din el. Acum vezi un artist cu optsprezece dansatori în spate, nu știi dacă e o înregistrare sau dacă face play-back ori ce naiba e. În cazul lui Freddie, primeai totul și era adevărat."

Leee John, Imagination

În februarie 1976, cu toate albumele în Top 20 în Anglia, Queen erau pregătiți să concerteze în Japonia și Australia, unde discurile și prestațiile lor live erau la mare căutare. Când au revenit în Anglia, s-au întors în studio ca să înceapă lucrul la al cincilea album care urma să fie produs chiar de ei, întrucât se despărțiseră amiabil de Roy Thomas Baker. Următorul album se va numi *A Day at the Races* – un alt film al Fraților Marx. În martie a fost lansat filmul lor, *Live at the Rainbow*. În mai Brian a luat o mică pauză ca să se însoare cu prietena lui, Chrissy Mullen. Pe 18 iunie a fost lansat primul single Queen compus de John Deacon: *You're My Best Friend*, un cântec melodios scris pentru Veronica, soția lui (cu care e încă însurat – singurul membru Queen care a rezistat cu partenera de la început), îl scotea în evidență pe Deacon cântând la un pian electric Wurlitzer, precum și la chitară bas. Deși era foarte diferit de alte single-uri Queen dinainte, a intrat rapid în Top 10. Clipul care însoțea piesa a fost filmat într-o sală de bal uriașă în căldura degajată de o mie de lumânări.

În timpul Festivalului scoțian de muzică populară din acea vară, care a fost parțial sponsorizat de John Reid, Queen a avut două concerte la Edinburgh Playhouse. A urmat apoi un concert în aer liber în Cardiff. Pe 18 septembrie,

când se împlineau șase ani de la moartea lui Jimi Hendrix, cei de la Queen au făcut un gest emoționant, așa cum le stătea în fire, și au pus în scenă un concert gratuit uriaș în Hyde Park din Londra ca să le mulțumească fanilor pentru sprijinul lor. Aproape 200 000 de persoane au venit pentru a se bucura de spectacol. Unul dintre organizatori a fost Richard Branson, pe atunci directorul important de la Virgin Records. Când Branson le-a prezentat-o celor din trupă pe Dominique Beyrand, asistenta lui personală, i-a dăruit, fără să știe, lui Roger Taylor o nouă iubită. Cuplul s-a stabilit la scurtă vreme în Fulham și într-un conac luxos în Surrey, înconjurat de mai mulți acri de pădure, având propriul studio de înregistrări.

Vremea minunată a ținut cu trupa în ziua concertului, care amintea de concertele susținute în parc spre sfârșitul anilor '60 de către Jethro Tull, Pink Floyd și The Stones. Artistul din deschidere era Kiki Dee, și ea reprezentată de John Reid, care trebuia să cânte noul single de succes aflat în topuri, un duet cu Elton John. În ciuda numeroaselor piese de succes lansate, *Don't Go Breaking My Heart* era primul single al lui Elton John care a ajuns pe locul întâi. Dar el nu a reușit să ajungă, iar Kiki a trebuit să cânte lângă un decupaj gigantic.

„Bine ați venit la micul nostru picnic pe Serpentine", a zis Freddie, într-un costum alb, mulat și strălucitor.

„Tie Your Mother Down e unul dintre cele mai bune cântece ale lui Brian", a remarcat el mai târziu. „Îmi amintesc că l-am cântat în Hyde Park înainte să-l înregistrăm. Am reușit să perfecționez cântecul în fața publicului înainte să înregistrez vocea în studio. Fiind o piesă foarte gălăgioasă, m-a ajutat foarte mult."

Denis O'Regan, fotograf la început de drum, s-a strecurat în culise și s-a băgat sub scenă în timpul prestației celor de la Queen. Era chitit să se împrietenească cu angajații de la Rocket Records ca să se apropie de Queen și să-i poată fotografia oficial. Paul Prenter, unul dintre prietenii și acoliții lui John Reid, l-a plăcut pe Denis și de atunci l-a lăsat să intre în timpul spectacolelor.

„Prima dată m-a lăsat la Paris“, își amintește Denis. „Eram în culise și am văzut că în spate construiseră o altă scenă mică. M-am gândit imediat că trupa va susține o reprezentație improvizată. Erau multe scaune dispuse în față. Apoi a venit o fată și a început să se dezbrace. Apoi încă una și încă una, până când erau douăsprezece femei pe scenă. Au început să se sărute toate în fața noastră. Doar pentru amuzamentul celor care munceau și pândeau din culise. Era un pic cam sordid pentru acele vremuri, însă a devenit tematica petrecerilor Queen. Mereu aveau să se dea în vânt după sâni, funduri și partide decadente de sex. Nimic mizerabil, o făceau doar ca să se amuze. Preocuparea pentru chestii sexy era înadins cultivată și părea să arate o altă față a celor de la Queen. Îmi imaginez că astfel ar fi fost înăbușite în fașă orice zvonuri potrivit cărora Freddie ar fi gay.“

Deși ar fi negat atunci, Freddie și Roger erau cu siguranță creierele din spatele acestor petreceri dezlănțuite.

„Îmi plac cluburile de striptease, stripteusele și petrecerile nebune cu femei dezbrăcate“, a afirmat Roger degajat, vrând parcă să adauge: de ce nu ar trebui?

Pe Dennis l-a surprins că membrii trupei zăboveau împreună după propriile spectacole, cum puține trupe făceau.

„Ceea ce îmi displăcea, pentru că voiam să ies și să mă simt bine după muncă. Dar mereu luau cina împreună după spectacol. Membrii altor trupe nu făceau așa, o ștergeau imediat. Limuzinele îi așteptau la ușa artiștilor când terminau, pregătite să demareze în trombă spre aeroport sau înapoi la hotel. Mult mai târziu, îmi amintesc că simțeam că exista un adevărat sentiment de camaraderie între ei. Cred că se simțeau cu adevărat bine unul în compania celuilalt. Mai târziu au apărut zvonuri cum că nu se înțelegeau și că mergeau cu limuzine separate și așa mai departe. Dar așa fac toți când sunt celebri și își pot permite. Freddie, într-un autobuz de turneu? Cred că glumiți.“

Pe deasupra, Roger a menționat în revista Q în 2011 scenariul cu „limuzinele“ separate: „Era cel mai ușor. Limuzinele sunt cele mai stupide mașini. E loc doar pentru doi pasageri și de obicei e prietena, soția sau, mă rog, însoțitoarea sau asistenta ta. Ne puteam permite patru, știi? Nu avea legătură cu faptul că nu voiam să vorbim unul cu altul.“

Pe 10 decembrie a fost lansat albumul, iar comenzile în avans erau de 500 000 de bucăți. Pentru a-l promova cu mare pompă, EMI Records a închiriat un cort în parcul Kempton și a sponsorizat o cursă specială cu obstacole numită *Day at the Races*. Mâncarea scumpă, băutura fină, muzica live asigurată de formațiile Tremeloes și Marmalade și o telegramă de la însuși Groucho Marx au făcut din acea zi încă una memorabilă. Albumul a fost oarecum o dezamăgire, dat fiind ce se întâmplase înainte. Însă primul single, *Somebody to Love,* scris de Freddie, care din nou își punea sufletul pe tavă, a intrat direct pe poziția a patra în topurile din Anglia și pe locul întâi la Radio Luxembourg.

„Pe piesa aia o luam puțin razna", a mărturisit Freddie. „Voiam să scriu ceva în stilul Arethei Franklin. Am fost inspirat de abordarea gospel pe care a avut-o în primele albume. Deși pare aceeași abordare la armonii, în studio e diferită, pentru că e o gamă diferită."

În 1976, de Crăciun, trupa se bucura de un album pe prima poziție, fiind invitată de nenumărate ori să apară la televizor sau la radio. BBC a difuzat din nou concertul *Whistle Test* de la Hammersmith Odeon din anul anterior. Cadoul pe care și l-a făcut Freddie a fost unul neobișnuit: în cele din urmă și-a făcut curaj să fie sincer atât cu el însuși, cât și cu Mary Austin, iubirea vieții lui, și a pus capăt relației lor romantice îndelungate.

„Eram mai apropiați decât oricine, deși, după șapte ani de relație, nu mai locuiam împreună", a recunoscut Freddie. „Povestea noastră de iubire a sfârșit în lacrimi, însă a dus la o legătură puternică și nimeni nu ne-o poate lua. E ceva unic."

Cu siguranță că i-a fost greu. Deși ajunseseră să-i placă aventurile de o noapte fără implicare emoțională, îi plăceau și confortul și siguranța pe care le aducea o relație stabilă. Era extenuat de cât de mult jonglase cu aceste dorințe care se băteau cap în cap. După ce s-a mutat din cuibul comod pe care îl împărțeau, Freddie s-a stabilit într-un apartament de pe Stafford Terrace nr. 12, în Kensington, Londra, iar lui Mary i-a cumpărat un apartament numai al ei. Avea să-i rămână asistentă și „coordonatoare" , fiind aproape zilnic lângă el până la decesul lui survenit 15 ani mai târziu.

Anul 1977 a adus provocări neașteptate și anume stilul punk rock. Punkiștii erau urâți și furioși, erau contra trupelor decadente precum Queen, care reprezentau tot ce credeau Sex Pistols și cei din tagma lor că era în neregulă cu industria muzicală. Era o dispută pe care nu o putea câștiga nicio tabără. Un singur lucru rămânea de făcut: alt An Nou, alt turneu de trei luni în America de Nord, de data asta cu Phil Lynott de la Thin Lizzy în deschidere. Concertele care au urmat în America au avut la fel de mult succes ca toate cele de dinainte, cu excepția câtorva spectacole anulate pe Coasta de Vest din cauza problemelor lui Freddie cu gâtul.

„Am încă nodulii", a declarat. „Sunt niște excrescențe urâte în gâtlej. Din când în când îmi afectează capacitatea vocală. Însă acum sunt învingător. Am lăsat-o mai moale cu vinul roșu, iar turneul se va desfășura în funcție de starea mea de sănătate."

În timpul acestui turneu Freddie a început o relație cu Joe Fanelli, un bucătar de 27 de ani. După ce aventura lor a luat sfârșit, Joe tot venea și pleca pentru că lucra în mai multe restaurante, printre care vestitul September's de pe Fulham Road din Londra, înainte de a deveni membru cu normă întreagă al anturajului lui Freddie de la Garden Lodge. Ca și Freddie, și Fanelli va muri de SIDA.

Turneul european a început în Stockholm și a continuat în Anglia, debutând în mai la hipodromul din Bristol. La spectacolele din iunie de la Earl's Court din Londra, suma strânsă din a doua seară a fost donată fondului pentru jubileul reginei Elizabeta a II-a, iar trupa și-a prezentat echipamentul de lumini „Crown", o construcție uriașă care se înălța din scena învăluită în fum și gheață uscată. Imediat ce turneul s-a încheiat, au mers din nou în studio ca să înregistreze piese pentru noul album. Acum Freddie, Brian, Roger și John aveau și proiecte solo, ci apărând pe albumele și în piesele altor artiști.

Deși celebritatea și bogăția începuseră să apese pe umerii lor, tot muzica îi motiva în fiecare zi. În studio existau o tensiune sănătoasă, un spirit competitiv și un individualism care îi împingeau înainte, iar prestația lor se îmbunătățea după o ceartă.

„Cu toate că îi trebuia stabilitate emoțională ca să poată înregistra, se pare că Freddie avea nevoie de conflict și de confruntare ca un catalizator vital al interpretării“, avea să declare mai târziu Peter Freestone, viitorul lui asistent personal.

Cu siguranță era consecința perfecționismului său.

„În mintea lui, Freddie știa exact ce vrea și era pregătit să facă o criză de isterie ca să se asigure că totul mergea după placul lui... Freddie știa cât de importante sunt istericalele. Ca să aibă efectul scontat, trebuiau să aibă loc în fața trupei sau a partenerilor de afaceri... Era sigur că ceilalți oameni implicați știau că el e indispensabil.“

Următoarea lor piesă de succes, *We Are the Champions*, avea să fie unul dintre imnurile lor cele mai îndrăgite și care vor dăinui vreme îndelungată. Deși presa britanică a scris cronici proaste, fiind prinsă la acea vreme în vâltoarea punk rock, piesa a atins poziția a doua în Anglia și în topul Billboard, iar Queen a atins pentru întâia oară prima poziție în SUA, în topul publicației *Record World*. Lansată pe single în SUA împreună cu *We Will Rock You,* „Champions“ a fost „împrumutată“ de echipele New York Yankees și Philadelphia 76ers, iar imnul „Rock You“ a fost adoptat de mulți suporteri de fotbal american. Răzbunarea era dulce. Cântecul rămâne la fel de popular în nenumărate regiuni și după 35 de ani și este difuzat regulat la competiții sportive importante din întreaga lume.

Din iulie până în septembrie formația a înregistrat al șaselea album, *News of the World*, la Basing Street Studios din Notting Hill, fondat de Chris Blackwell, cunoscut de la Island Records (studiourile au devenit apoi Sarm West, faimoase în toată lumea pentru că acolo s-a înregistrat *Do They Know It's Christmas?* a Band Aid), și la Wessex, care acum nu mai există, în Highbury New Park, unde Johnny Rotten a vomitat odată în pian. În chip ciudat, când Queen erau acolo, Sex Pistols înregistrau *Never Mind the Bollocks* într-un studio alăturat. Odată, Sid Vicious a intrat pe ușă și l-a insultat pe Freddie în legătură cu „misiunea“ de a aduce baletul maselor, referindu-se la un interviu acordat de Freddie lui Tony Stewart de la *NME* cu titlul „Is This Man a Prat?“[30]. Freddie i-a răspuns în stilul său inconfundabil: „O, domnule Feroce, dragă, ne străduim și noi!“

În octombrie Queen a primit premiul Britannia de la industria fonografică engleză pentru *Bohemian Rhapsody*, votată cea mai bună piesă englezească înregistrată din ultimii 25 de ani. Tot în acea lună Queen a promovat și *News of the World,* un album exuberant nu pe gustul oricărui fan (sau critic), pe coperta căruia era un robot uriaș creat de Frank Kelly Freas.

Devenise evident că John Reid nu avea timp să-i impresarieze așa cum trebuie. Queen, care acum se asemănau cu Elton ca statut și celebritate, căutau cu disperare un manager care să se concentreze exclusiv pe nevoile lor. Avocatul Jim Beach a fost din nou convocat, de data asta ca să negocieze încheierea contractului cu John Reid Enterprises – o procedură nedureroasă, dar costisitoare. Cum contractul a fost rupt înainte să expire, Reid s-a ales cu o sumă frumușică, plus 15% din drepturile de autor pe viață asupra albumelor anterioare ale trupei Queen. Pete Brown, care se ocupase de problemele de zi cu zi ale trupei, a rămas alături de ei și a devenit managerul lor personal. Paul Prenter, alt amic al lui Reid, s-a alăturat și el echipei. Beach se va ocupa de aici înainte cu normă întreagă de toate contractele și problemele juridice, iar Gerry Stickells va fi managerul de turneu al formației. A fost creată firma Queen Productions Ltd, urmată de Queen Music Ltd și Queen Films Ltd. În cele din urmă, dețineau drepturile asupra operelor lor și asupra lor ca artiști.

Pentru ei a reprezentat un moment crucial în mai multe privințe. Deși problemele administrative erau rezolvate, din punct de vedere creativ, cei de la Queen erau la o răscruce. Știau că trebuie să găsească noi provocări dacă voiau să-și mențină inspirația și entuziasmul. Și-au cumpărat primul avion privat, așa că în acel an s-au încumetat să susțină două turnee ambițioase în Statele Unite. În cadrul primului, care a început în Portland, Oregon, pe 11 noiembrie, Freddie a cântat *Love of My Life* pentru prima oară, îndemnând și publicul să participe, ceea ce avea să devină o tradiție la fiecare show live al formației. În decembrie erau înapoi în New York, unde Freddie a participat la piesa de teatru „The Act“, pusă în scenă de Liza Minnelli. După ce a declarat că Minnelli și Hendrix sunt artiștii lui preferați care îl inspirau de atâta vreme, admirația dintre Liza și Freddie a devenit reciprocă în cele din urmă. După

mulți ani, vedeta filmului *Cabaret* va fi prima care va accepta să cânte la concertul omagial Freddie Mercury, în 1992.

La Madison Square Garden, Freddie i-a lăsat pe toți cu gura căscată când a reapărut pentru bis purtând șapca și jacheta celor de la New York Yankees. Yankees tocmai câștigase campionatul de baseball, iar fanii au fost încântați că jocul lor a fost recunoscut astfel. Freddie avea să se mai folosească astfel de gesturi personale, de-a lungul turneelor Queen: o propoziție într-o altă limbă, un cântec popular, o mantie cu steagul Angliei alături de steagul țării în care cântau... Uneori Freddie se gândea ore întregi ce gest să facă. Era felul lui de a-și arăta recunoștința, iar fanii l-au iubit pentru asta.

La petrecerea MIDEM a industriei muzicale din ianuarie 1978 de la Cannes și datorită faptului că *We Will Rock You* era numărul unu în topurile franțuzești de peste douăsprezece săptămâni, Queen a primit un premiu radio pentru trupa rock cu cel mai mare potențial. Chiar și Franța – „vous appelez cela de la musique rock!“ – se trezise și îi accepta pe cei de la Queen. Însă și interesul celor de la fisc crescuse. 1978 avea să fie anul în care vor face călătorii dese ca evazioniști fiscali, petrecându-și mare parte din timp în străinătate, ca să evite să fie penalizați pentru câștiguri prea mari. Queen a avut un alt turneu în Europa și încă cinci concerte în Anglia în mai, după care au început să lucreze la următorul album la Mountain Studios în Montreux. Aleseseră locația pentru că era cea mai bună din punct de vedere tehnic din Europa la acea vreme, iar cei de la Queen lucrau mereu cu cei mai buni. Faptul că era într-un colț de rai care îți tăia respirația reprezenta un avantaj. Superbul lac Geneva și Alpii maiestuoși cu crestele înzăpezite i-au fascinat. Brian și Freddie au rămas la început în Anglia: Brian pentru nașterea primului copil, Jimmy, iar Freddie pentru a lucra la un album pentru nou înființata Goose Productions, care va fi înregistrat de Peter Straker, prietenul lui apropiat.

Straker, un actor născut în Jamaica, l-a cunoscut pe Freddie în 1975 în restaurantul londonez Provan's. Straker era cu David Evans, managerul lui, iar Freddie lua cina cu John Reid. Și ca să vezi, Evans lucra și pentru Reid.

„Îmi amintesc blana uzată și unghiile vopsite în negru, saboții albi și părul“, i-a povestit Straker lui Evans, prietenul lor comun. „Era și aplecat, puțin

cocoșat. Însă am rămas cu impresia că e tare timid. Se uita în pământ, cum a făcut mereu de-a lungul vieții în prezența unor oameni necunoscuți."

După ce au tot dat nas în nas prin oraș, Straker l-a invitat pe Freddie la petrecerea de ziua lui în micul lui apartament de pe Hurlingham Road în noiembrie 1975. Tematica era „Îmbracă-te ca personajul tău preferat". Freddie, care pe atunci avea o relație pe ascuns cu David Minns, un angajat din echipa tehnică a unui teatru, i-a spus gazdei că, dacă vine (a venit), nu se va îmbrăca diferit pentru că el însuși era personaj său preferat.

„Freddie a ajuns acolo destul de devreme împreună cu David Minns cu o sticlă de șampanie Moet et Chandon, desigur! Cred că în acea noapte, fiind amețit, l-am rugat pentru prima oară să-mi producă un album."

Cei doi au stabilit să se întâlnească la prânz.

„Se pare că după aceea am devenit amici. Mi-e greu să-mi amintesc date și evenimente, căci viețile noastre de atunci s-au suprapus în mod complicat. Cu alte cuvinte, ne-am înțeles de minune din prima."

Freddie și Straker, a cărui mamă fusese cântăreață de operă, au început curând să meargă serile la balet și la operă, dar băteau împreună și puburile și cluburile sordide. S-au apucat să joace și tenis împreună la elegantul Club Hurlingham din Londra. Straker, care avea maniere alese, o voce minunată și o amplitudine vocală izbitoare, ceea ce ar fi trebuit să îi aducă mai mult succes decât a avut parte, l-a rugat pe Freddie să-i producă albumul de rock post-glam și vodevil. Nu numai că Freddie a fost de acord, dar a investit generoasa sumă de 20 000 de lire din banii săi în albumul numit *This One's On Me*. De pe album au ieșit două piese: *Jackie* și *Ragtime Piano Joe*. Prietenii comuni își amintesc de ei ca de „două școlărițe puse pe șotii" sau ca „frați", niciodată iubiți, iar conflictul fratern era temelia relației lor.

„Straker l-a ajutat pe Freddie să mai reducă din tensiune", afirmă Peter Freestone. „Era mereu gata să râdă."

„Marea prietenie dintre Freddie și Peter se întemeia pe dragostea pentru operă și pentru clasici", își amintește Leee John, prietenul amândurora, solistul trioului Imagination din anii '80 care aborda un stil soul și dance. „Rădăcinile mele sunt în soul, R&B și jazz și depuneam mult efort să înțeleg blues-ul și

muzica africană. Dar Freddie mi-a zis să îmi fac timp să învăț operă pentru că-mi va folosi în carieră. Știam doar *Șeherezada,* de Rimski-Korsakov, bazată pe *O mie și una de nopți*. «Darling, e un început bun», mi-a zis. Așa că, într-o vară, la sfatul lui Freddie, m-am dus în fiecare săptămână la o altă operă. La orice, de la *Don Giovanni* la *Inelul nibelungilor*. Am adormit! M-am emoționat, am râs, am învățat atât de mult. Eu mă dădeam în vânt după Motown, dar fiți atenți! Mare parte din muzica clasică are origini africane, iar Freddie știa. Asta are un ritm unic. Mi-a vorbit îndelung și despre tehnica vocală. Totul capătă sens când te gândești la asta peste ani. Însă am avut mereu impresia că Freddie și Straker se învățau unul pe altul. Ca prieteni, fiecare găsise pe cineva pe potriva lui."

Brian și Freddie li s-au alăturat lui Roger și lui John în Montreux, unde se muncea în ritm alert. În acea vară, EMI Records a primit „Queen's Award to Industry for Export Achievement", una din cele mai râvnite distincții pentru producători. Pentru a marca evenimentul, EMI a scos o ediție aniversară a *Bohemian Rhapsody*: 200 de copii în ediție limitată, numerotate, imprimate pe vinil albastru de 17,5 cm. Se dorise ca ediția să fie prezentată în purpuriu și auriu pentru a reflecta culorile inițiale ale trupei de pe albumul *Queen I*. Dar, potrivit lui Paul Watts, directorul general al diviziei internaționale de la EMI, lucrurile nu au mers conform planului.

„Ne-am decis la o copertă maro cu auriu și un single pe vinil purpuriu", își amintește Watts. „Dar când discul a venit de la fabrică, nu era deloc purpuriu, ci albastru!... Vinilul albastru era o greșeală. Dar, cum aveam doar 200 de exemplare (tirajul minim era de 1 000 sau 1 500), am decis că nu era cazul să-l schimbăm."

Premiul a fost înmânat directorilor și echipei de management ale EMI în iulie 1978, în apartamentul Cotswold al Hotelului Selfridge din Londra. Nu au participat nici Queen, nici Majestatea Sa. Trupa, aflată în exil, în mod ironic din pricina taxelor, tocmai dădea în Montreux una din petrecerile ei exuberante pentru Roger, care împlinea 29 de ani.

Primele patru viniluri albastre în ediție limitată și înrămate au fost trimise membrilor trupei în Elveția. Câțiva directori EMI le-au primit pe următoarele.

Copiile pentru presă au venit la pachet cu cele două invitații la prânzul festiv. Celelalte au fost date cadou unor invitați la prânz, iar alții au primit două pahare de șampanie gravate în cinstea aniversării sau o eșarfă de mătase cu sigla EMI. Doar puțini norocoși au plecat cu toate cele trei obiecte.

Acest disc rămâne una dintre piesele de colecție Queen și unul dintre cele mai râvnite obiecte din patrimoniul rock din lume.

Înregistrările au continuat la studioul SuperBear din Nisa – tot din motive legate de taxe, căci mașinăria Queen trebuia să se descurce acum. Nu puteau risca să înregistreze un întreg album într-o singură țară, de teamă să nu acumuleze taxe în alt teritoriu.

Freddie și-a aniversat cei 32 de ani în splendida localitate Saint-Paul-de-Vence din sudul Franței, unde Bill Wyman de la Rolling Stone avea o casă. Petrecerea dezlănțuită a culminat cu Freddie și Straker cântând beți la pian fragmente din arii de Gilbert și Sullivan. Două zile mai târziu, trupa ridica un pahar în amintirea bateristului Keith Moon de la The Who, care luase o supradoză de clometiazol în apartamentul lui Harry Nilsson din Curzon Place, Mayfair – același apartament în care Cass Elliot, vedetă a trupei The Mamas and the Papas, suferise un atac de cord și murise cu patru ani în urmă.

Următorul single Queen a fost *Fat-Bottomed Girls,* lansat pe single cu dublă față A împreună cu *Bicycle Race*, piesă inspirată din Turul Franței, care a trecut prin Nisa când membrii trupei înregistrau acolo. Pentru a promova piesa, au închiriat stadionul Wimbledon din Londra și au plătit șaizeci și cinci de fete goale care să ia parte la o întrecere de ciclism. A urmat o înregistrare amuzantă. Bicicletele erau împrumutate de la Halfords, care a insistat ca formația să plătească înlocuirea celor 65 de șei de piele folosite. Piesa a atins poziția 11 în topuri, dar nu fără controverse: fundul gol câștigător de pe copertă a fost considerat jignitor. Pe copiile ulterioare au fost desenați chiloți negri cu talie joasă.

În octombrie erau din nou în turneu în Statele Unite. În noaptea de Halloween, în New Orleans, Queen a organizat ceva ce nu se poate descrie decât ca o orgie cu care să anunțe lansarea următorului album, *Jazz*. Pe lista cu cei 400 de invitați figurau jurnaliști din toată America de Nord, America de

Sud, Anglia și Japonia. Sala de dans a unui hotel a fost transformată într-o mlaștină umedă, împânzită de vegetație luxuriantă, ticsită cu pitici și travestiți, înghițitori de flăcări și luptătoare în noroi, stripteuse și șerpi, formații, dansatori voodoo, dansatori zulu, târfe, fani și oameni care executau numere grotești inimaginabile și posibil ilegale, în fața petrecăreților. Un fotomodel a sosit la petrecere pe o tavă cu ficat crud. Alții se zvârcoleau în cuști suspendate de tavan. Nebunia a ținut prima pagină a ziarelor din jurul lumii și a confirmat faptul că formația Queen dădea cele mai destrăbălate petreceri din lumea rockului.

Între timp, Tony Brainsby s-a întors. Fostul PR se ocupa din nou de publicitate pentru Queen și era în elementul lui. Brainsby nu a irosit timpul și a adunat laolaltă o gașcă de scribi însetați de sânge, pe care i-a însoțit din Londra în Louisiana în acea noapte.

„Sălbatic", a caracterizat el totul. „Ne-am dus de la aeroport la petrecere și de la petrecere la aeroport fără să fi dormit. Am mai văzut petreceri la vremea mea, dar niciodată așa ceva. Când a venit vremea să plece, unor jurnaliști le ieșiseră deja ochii din orbite. Freddie dădea autograf pe fesa unei stripteuse și asta a fost una din cele mai cuminți chestii la care am fost martor. Mi-a luat cam o lună să depășesc momentul."

Însă în presa americană au început să apară reacțiile negative. A fost dezaprobată includerea unui poster cu o cursă nud de ciclism în interiorul albumului. Posterul a fost aspru criticat și interzis în anumite state, fiind considerat „pornografic". De atunci, odată cu copiile albumului venea și un formular care le permitea fanilor să trimită înapoi imaginea ofensatoare. Cei de la Queen s-au gândit că e amuzant și au fost chiar șocați de numeroasele critici primite. Însă nu s-au lăsat descurajați și au adus câteva fete pe bicicletă, claxonând pe scena Madison Square Garden în timpul piesei *Bicycle Race.*

În Anglia, albumul *Jazz* a intrat pe poziția a doua și a rămas în topuri douăzeci și șapte de săptămâni. Acum trebuiau să rupă din nou gura târgului. Cu ce găselniță puteau veni pentru următorul album? Și pentru următorul? Și după aia? Se pare că trupa uitase cum să se relaxeze.

Oare ăsta este un bou? (n. tr.).

14

München

„Îmi place în München. Am stat acolo așa de mult că, după o vreme, oamenii nici nu și-au mai dat seamă că sunt prin preajmă. Am mulți prieteni acolo și ei știu cine sunt, dar mă tratează ca pe o ființă umană și m-au acceptat așa. Și pentru mine e un bun mod de a mă relaxa. Nu vreau să fiu nevoit să mă izolez și să mă ascund. Nu asta vreau. M-aș înfuria, aș lua-o razna... chiar mai repede."

Freddie Mercury

„Emana sexualitate și nu-i era rușine, ceea ce în sine era ca o gură de aer proaspăt. Puțini erau așa pe atunci."

Carolyn Cowan, machieuza lui Freddie

Roger, Brian și John se așezaseră la casele lor și acum se străduiau să fie familiști și tați – cel puțin când nu erau pe drumuri. În New Orleans, Brian reușise să se îndrăgostească de o tipă pe nume Peaches. John, care în general nu uita de jurămintele făcute, începuse să tragă la măsea. Roger era mereu sufletul oricărei petreceri, rareori fiind singur între miezul nopții și micul dejun. Însă Freddie îi eclipsa pe toți, lăsând deoparte, ca niciodată, orice urmă de prudență. Pe când turneul lor străbătea Europa ca un uragan pentru un număr uriaș de 28 de concerte la începutul lui 1979, incluzând două prestații în premieră în fosta Iugoslavie, solistul lor se deda tuturor plăcerilor, de parcă venea sfârșitul lumii. Al doisprezecelea single Queen, *Don't Stop Me Now,* a apărut în ianuarie, având parte de cronici entuziaste din partea presei de specialitate. Apoi s-au întors la Montreux ca să muncească la ce înregistraseră în timpul turneului pentru albumul dublu *Live Killers*. Simțindu-se mereu ca acasă pe malul lacului Geneva și încântați să lucreze la Mountain Studios, trupa a profitat imediat de ocazie când contabilii lor le-au sugerat să cumpere studioul, ceea ce le-ar fi ușurat problema spinoasă cu taxele. David Richards, inginer la Mountain, care avea să devină producător al formației Queen, s-a alăturat echipei. Producătorul Dino De Laurentiis (*Barbarella, Death Wish, King Kong, Hannibal, Dragonul roșu*) le-a propus să compună și să înregistreze

o coloană sonoră pentru filmul SF *Flash Gordon*, bazat pe personajul omonim din benzile desenate, iar cei de la Queen erau încântați că au reușit să își îndeplinească un vis comun.

Apoi s-au întors în Japonia pentru mai multe concerte urmate de haos și venerare din partea fanilor, iar vara lui 1979 au petrecut-o la Musicland Studios din München, care acum nu mai există și care erau cunoscute ca locul unde producătorul Giorgio Moroder a compus piese disco de succes. Queen înregistra tot în străinătate din cauza problemelor cu taxele și avea să lucreze cu un producător nou, celebrul maestru german Reinhold Mack, care pusese bazele Musicland împreună cu Moroder. Marc Bolan, Deep Purple și The Rolling Stones înregistraseră acolo. Pentru Mack, cei de la Queen nu erau niște muzicieni cu care putea lucra ușor.

„Aveau regulile lor rigide, ca pensionarii", își amintește Mack. „Sloganul lor era «așa facem noi lucrurile»... Avantajul meu era că luam decizii rapide, spre deosebire de trupă. Încercam mereu lucruri noi pe când ceilalți despicau firul în patru."

Relația lui Mack cu Queen a fost „destul de relaxată" în opinia lui.

„Trupa venise dintr-un turneu în Japonia și avea ceva timp la dispoziție înainte să se întoarcă în Anglia... Erau locul și momentul potrivite. Proiectul nu a demarat ca un album, deși ulterior avea să devină *The Game*. Era o colecție de sesiuni de una sau două săptămâni. Prima piesă la care am muncit a fost *Crazy Little Thing Called Love*. Freddie a luat o chitară acustică și a zis: «Repede! Să o facem înainte să vină Brian.» Peste șase ore, piesa era gata. Soloul de chitară a fost înregistrat mai târziu. Brian încă mă urăște că l-am obligat să folosească o chitară Telecaster. A fost lansat ca un single înainte de album și a ajuns pe prima poziție, ceea ce a sporit încrederea tuturor, iar relația lor profesională s-a ameliorat considerabil."

În ceea ce privește partea de compoziție, Mack își amintește că a fost un proces anevoios.

„Erau două tabere: Freddie și Brian. Cu Fred era ușor. Gândeam la fel și îi lua între cincisprezece și douăzeci de minute să scoată ceva absolut sclipitor. Lui

Brian îi venea o idee grozavă, însă se pierdea în detalii nesemnificative după primul val creator."

Mottoul Münchenului când Queen a poposit acolo încă era *Weltstadt mit Herz* – „un oraș cosmopolit cu suflet". (Din 2006 este *München mag Dich* – „München te place" –, dar asta e altă poveste.) Sejurul lor va avea un efect profund și distructiv asupra celor patru membri ai trupei, mai ales asupra lui Freddie, care a devenit rapid dependent de plăceri mai îndoielnice. Oricine altcineva care ar fi stat mai mult într-un centru cultural european important s-ar fi interesat de istoria bogată și de arhitectura variată, bucurându-se de multele atracții turistice. Orașul înflorise cultural din secolul al XVIII-lea și fusese un loc plin de culoare în timpul perioadei interbelice Weimar. Mozart, Wagner, Mahler și Strauss, scriitorul Thomas Mann și pictorul expresionist Kandinsky fuseseră cu toții atrași de acest oraș captivant, dar ploios.

Însă principala atracție din München pentru Freddie era lumea gay efervescentă, concentrată într-o mică zonă centrală, cunoscută ca „Triunghiul Bermudelor". Enclava devenise un refugiu pentru homosexualii din orice țară europeană, la fel cum Village în New York și districtul Castro din San Francisco atrăseseră refugiați gay din toată America. În München atmosfera era relaxată și lipsită de griji. Freddie se simțea liber să experimenteze fără să-i calce pragul tot felul de jurnaliști imbecili și avizi care să scrie mereu despre el prin tabloide. Toată trupa era încântată că în München cluburile disco erau în mare vogă. Barurile gay erau peste tot și erau ticsite cu trupuri șapte zile pe săptămână. Viața de noapte putea fi o experiență sordidă, trăită într-un ritm infernal în cluburi întunecate și zgomotoase ca Grădinile Ochsen, Sugar Shack, New York și Frisco. Puțini luau în seamă comportamentul homosexual scandalos de la The Triangle, pentru că oamenii se distrau pe cinste – bărbați și femei, heterosexuali și gay. Cum avea să-și amintească Mack mai târziu: „Lui Freddie îi plăcea la nebunie să fie înconjurat de oameni diferiți. Nu-i plăcea doar lumea gay. Era o persoană rezervată și nu se comporta niciodată reprobabil în afara unui context. Nu făcea paradă de homosexualitate. Nu făcea niciodată scandal și mereu se comporta ireproșabil când era înconjurat de oameni diferiți. Atitudinea lui era de genul «toate la locul lor»."

Cum a explicat Brian mai târziu în *As It Began*, biografia oficială Queen: „München a avut un efect uriaș asupra vieților noastre. Pentru că am petrecut așa mult timp acolo, a devenit aproape ca o altă casă și un loc în care am trăit vieți diferite. Era ceva diferit de viața în turneu, când aveam un contact intens cu un oraș câteva zile și apoi plecam. În München am experimentat aceleași lucruri ca localnicii. Ne-am trezit că mergem în aceleași cluburi noapte de noapte. The Sugar Shack ne-a fascinat în mod special pe toți. Era o discotecă rock cu o sonorizare excelentă și faptul că unele discuri ale noastre nu sunau foarte bine acolo ne-a schimbat complet perspectiva asupra mixajelor și a muzicii noastre. Privind în urmă, e probabil adevărat că nu am fost foarte eficienți în München. Din cauza vieții sociale începeam munca târziu, ne simțeam obosiți și, mai ales asupra mea și poate a lui Freddie, distragerile emoționale au exercitat o forță distructivă."

În ciuda promiscuității fățișe a lui Freddie în capitala Bavariei, Mack era de părere că atracția sa pentru stilul de viață gay începea să pălească.

„Freddie mi-a zis de mai multe ori: «Poate că zilele astea renunț la toată treaba asta gay.» La 24 sau 25 de ani se hotărâse că era gay, dar până atunci fusese considerat heterosexual. Cu el nimic nu era imposibil. Chiar sunt de părere că putea să nu mai fie gay pentru că iubea femeile. Am văzut cum se comporta în prezența lor, nu era genul de bărbat gay care nu le voia în viața sa. Era fix opusul."

Freddie a început să treacă des pe acasă pe la Mack și s-a apropiat de Ingrid, soția lui. Cei doi l-au ales naș pentru unul dintre copiii lor. Mack a afirmat că Freddie nu era imun la confortul vieții de familie și chiar a insinuat că Freddie spusese printre rânduri că voia să-și schimbe radical stilul de viață. Ar fi vrut să se însoare și să aibă copii, în ciuda faptului că nu era nimeni atunci în viața lui.

„Pentru Freddie cel mai important era să aibă o familie și o viață normală", a insistat Mack. „Odată eram vai de capul meu, trebuia să plătesc o groază de taxe din urmă. Eram foarte deprimat și am vorbit cu Freddie. Mi-a zis: «La dracu', sunt doar bani! De ce să-ți faci griji? Ai reușit, ai tot ce ai nevoie – o familie minunată și copii. Ai tot ce eu nu pot avea niciodată.» Mi-am dat

seama că, atunci când era acasă la noi, observa tot, dar ținea în el. Se uita la cum e viața de familie și cum ar fi putut fi fericit."

Dar anul următor, în New York, Freddie avea să-i spună lui Rick Sky: „Sunt foarte agitat din fire și anxios, așa că nu aș fi un bun familist. Sunt foarte emotiv și trec ușor dintr-o extremă în alta. Și deseori e distructiv atât pentru mine, cât și pentru ceilalți."

Kashmira, sora lui, e de acord că Freddie n-ar fi fost un tată bun: „Nu, chiar deloc. Știa să te răsfețe, însă nu să fie strict."

Mack a mai aflat în timpul petrecut în München că Freddie fusese teribil de singur când era copil.

„Într-o zi am auzit o discuție între Freddie și Felix, al doilea fiu al meu. Freddie îi spunea: «N-am avut nimic din toate astea. Când eram mic, am petrecut multă vreme departe de părinți pentru că eram la o școală cu internat. Uneori îi vedeam foarte rar.» A vorbit destul de mult cu copiii mei despre copilăria lui. Freddie adora copiii. Imediat ce puteau să meargă, să vorbească și să răspundă, se înțelegea de minune cu ei."

Cât despre muzica făcută de Queen în München, Brian a fost primul care a recunoscut că Freddie a inițiat schimbarea direcției.

„Am abordat-o dintr-un unghi diferit, în ideea că mai bine tăiam fără milă până ajungeam la un album coerent decât să ne lăsăm imaginația să ne ducă în zone diferite. Imboldul a venit în mare de la Freddie, care a zis că avea impresia că ne diversificaserăm așa de mult că lumea nu mai știa ce reprezentăm. Dacă albumul are o temă, atunci să primeze ritmul și economia de mijloace – nu două note, dacă una e suficientă – ceea ce a fost greu pentru noi, fiindcă tindem să exagerăm când muncim... Intram pe un teren nou întrucât ne-am dus pentru prima oară într-un studio de înregistrări fără un termen-limită, având doar intenția de a imprima niște piese pe măsură ce ieșeau... Asta avea să ne pună într-o situație total diferită", a explicat Brian. „E o cale de a ieși din rutina de a compune un album, din rutina unui turneu în Anglia, în America etc. Am zis că ne prinde bine o schimbare și vedem ce iese. După o vreme îți inventezi tu distracția."

Mack a continuat să laude tehnica din studio a lui Freddie, creativitatea sa spontană, angajamentul, entuziasmul, viteza și dexteritatea cu care lucra. Doar atenția limitată a lui Freddie îl încetinea, la fel ca și în viața personală. Dacă ceva părea prea greu și întortocheat, Freddie își pierdea brusc interesul. Cum își amintește Mack, nu se putea concentra pe un lucru mai mult de 90 de minute.

„Când asculți *Killer Queen*, îți dai seama că s-a așezat la pian și i-a ieșit. Sfârșitul e un pic nefinisat. Cred că era ceva tipic pentru Freddie. Îi plăcea să se ocupe de ceva nou și diferit. M-am înțeles excepțional cu el. Mi-a plăcut că era un geniu. Chiar era în ceea ce privește percepția muzicii și faptul că vedea punctul focal al cântecului."

Împreună au adăugat o nouă dimensiune *sound*-ului Queen, care se potrivea cu vremurile de atunci și a inspirat trupa să atingă noi culmi creative.

După ce a cântat la festivaluri nemțești în aer liber în august, Freddie s-a întors la Londra ca să participe la repetițiile în vederea unui spectacol ce urma să fie susțină de Baletul Regal în folosul Societății Westminster pentru Copiii cu Deficiențe Mintale. Freddie fusese convins să participe de către un prieten apropiat, Wayne Eagling, pe atunci director la Baletul Regal. *Bohemian Rhapsody* și *Crazy Little Thing Called Love* au fost coregrafiate, iar Freddie a contribuit cu vocea. În seara reprezentației, la London Coliseum, a dansat așa de bine, că a primit aplauze la scenă deschisă.

„Știam despre balet doar ce văzusem la televizor", i-a mărturisit Freddie lui John Blake, care pe atunci scria știri din lumea muzicii pop pentru *London Evening News.* „Dar mereu îmi plăcea ce vedeam. Apoi m-am împrietenit cu sir Joseph Lockwood de la EMI, și el președinte al comitetului de guvernatori al Baletului Regal și am început să-i întâlnesc pe toți acești oameni implicați în balet. Am devenit din ce în ce mai fascinat de ei. În cele din urmă l-am văzut pe Mihail Barîșnikov dansând și am fost fermecat. Mai mult decât Nureiev, mai mult decât oricine. Chiar putea să zboare. Când l-am văzut pe scenă, eram atât de mișcat că mă simțeam ca un fan isteric."

Referindu-se la propria interpretare cu Baletul regal, a zis:

„M-au pus să exersez la bară, să întind picioarele... să fac într-o săptămână ce făceau ei în ani. A fost sinistru. După două zile eram în agonie. Dragă, mă

dureau părți ale corpului pe care nu știam că le am. Apoi, când a venit seara galei, m-au uimit momentele din culise. Când aveam intrările, trebuia să-mi croiesc drum printre Merle Parke și Anthony Dowell și să le spun: «Mă scuzați, acum intru eu!» A fost scandalos."

Freddie a dansat în timp ce cânta *Bohemian Rhapsody.*

„Da, dragă, am făcut un salt. Un salt minunat care i-a lăsat pe toți mască și apoi toți m-au prins și eu am continuat să cânt!"

Întrebat dacă ar fi vrut să se facă dansator profesionist, Freddie a răspuns: „Da, dar sunt mulțumit cu ce fac acum. Nu poți să spui deodată la 32 de ani că vrei să te faci balerin."

Dansul a dus la zvonuri că ar fi un „mascul feroce", la care Freddie a râs în hohote.

„O, Doamne, dragă! Să creadă ce vor. Vezi tu, dacă aș zice că da sau că nu, ar fi plictisitor. Nimeni nu m-ar mai întreba. Prefer să-i las să mă întrebe. O, totul e atât de plictisitor! Dragă, viața privată e la latitudinea individului. De exemplu, dacă mă gândesc la cineva ca Elton, ce pot să spun? E mai axat pe presă, nu? Eu nu mă dau în vânt."

Freddie a glumit mai târziu despre reprezentația sa de la Baletul Regal cu David Wigg, prietenul său jurnalist: „E minunat să cânți cu capul în jos. Tremuram de emoții în culise. E mult mai greu când ieși din zona de confort, dar îmi plac mereu provocările. Aș vrea să-i văd pe Mick Jagger sau pe Rod Stewart încercând una ca asta."

În stilul său strengăresc a mai adăugat că amintirea lui cea mai vie din toată seara e că l-a ciupit de fund celebra balerină Merle Park, născută în Rhodesia: „Femeia aia e scandaloasă!"

Incursiunea lui Freddie în lumea poantelor și a plieurilor avea să-i aducă un prieten pe viață.

15

Phoebe

„Sunt o persoană schimbătoare, așa că nu e ușor să fii într-o relație cu mine. Dragilor, sunt cea mai drăguță persoană pe care ai putea s-o întâlnești, dar e greu de trăit cu mine. Nu cred că ar putea să mă suporte cineva și cred că uneori depun prea mult efort. Într-un fel sunt lacom, vreau ca totul să fie cum hotărăsc eu, dar nu așa suntem toți? Să știți că sunt o persoană foarte iubitoare și dau foarte mult. Cer mult, dar și ofer mult în schimb."

Freddie Mercury

„Am fost bucătarul principal al lui Freddie și omul bun la toate, chelnerul, majordomul, secretara, omul de serviciu... și sfătuitor. Am călătorit în toată lumea cu el, am fost cu el când totul era roz, dar l-am ajutat să treacă și peste perioadele întunecate din viață. Am fost garda lui de corp la nevoie și, spre sfârșit, i-am fost și infirmier."

Peter *Phoebe* Freestone

În culise la Royal Opera House, în timpul pregătirilor pentru debutul său în balet, Freddie l-a cunoscut pe Peter Freestone, garderobier și costumier. La prima vedere era indispensabil: rebotezat rapid „Phoebe", Peter va deveni asistentul personal al lui Freddie. A rămas prietenul său devotat până la moartea lui Freddie.

„Freddie a venit la Operă ca să probeze costumele pe care avea să le poarte la Gala Baletului Regal de la Coliseum", mi-a povestit Peter. Peter are o fire prietenoasă, un caracter ieșit din comun, nimic nu e un deranj prea mare pentru el, așa că nu e greu să ne dăm seama de ce Freddie l-a plăcut imediat.

„Freddie era extrem de drăguț și de politicos în prima zi când l-am întâlnit", își amintește Peter. „Mai târziu urma să aflu că era mereu manierat dacă nu îl supărau oamenii, caz în care se dezlănțuia. Era copleșit de Operă. Nu se afla într-o zonă pe care s-o cunoască bine. Era un bastion al establishmentului, iar Freddie era total opusul. Gala a fost strălucitoare. A fost minunat felul în care Freddie a fost purtat pe scenă de dansatori.

A cântat *Crazy Little Thing Called Love* și *Bohemian Rhapsody*. A intrat pe scenă îmbrăcat în piele pentru prima piesă, apoi s-a dus în spatele dansatorilor

și a reapărut îmbrăcat în întregime în paiete. A fost prima oară când am văzut cum e Freddie ca artist. Până atunci auzisem vag de Queen și îi văzusem o dată pe Freddie și pe Mary bând ceai în Rainbow Room la Biba în 1973. Avea părul lung și o haină din blană de vulpe. Era el negreșit."

„Îmi amintesc că simpla lui prezență era un spectacol", a adăugat Peter mai târziu.

La petrecerea de la Legends de după eveniment, Peter a dat nas în nas cu Freddie și cu Paul Prenter, managerul lui, și a stat la discuții cu ei.

„Trei săptămâni mai târziu, Paul l-a sunat pe șeful meu și l-a întrebat dacă știe pe cineva interesat de un contract pe șase săptămâni ca să se ocupe de garderoba Queen pentru turneu. După ce văzusem reprezentația pe scenă, voiam să iau parte la entuziasmul ăla. *Frumoasa din pădurea adormită* și *Lacul lebedelor* le văzusem de o mie de ori... Acum voiam să văd mai mult din acea persoană fascinantă. Să văd mai mult rock. Nu aveam cum să știu în ce mă băgam. Mă gândeam doar că nu putea fi mai solicitant să mă ocup de garderobă pentru patru persoane decât ce făcusem la Baletul Regal."

Peter, care își dăduse demisia din postul permanent „cu potențial" ca să accepte contractul pe termen scurt cu Queen, s-a trezit fără slujbă. A fost constrâns să accepte un loc de muncă temporar de operator telefonic la British Telecom „până când Queen pleca din nou în turneu și eram invitat din nou. Apoi primeam un avans când formația nu era în turneu. Când erau acasă, mai făceam câte una alta pe la birou. După turneul american, Paul și Freddie au decis să mă ocup doar de Freddie. Urma să mă îngrijesc de garderoba tuturor pentru turneu, însă în rest singura mea grijă era el".

Cei doi și-au dat seama în curând că amândoi fuseseră la școli cu internat în India, la mii de kilometri de casă și despărțiți de părinți. S-a creat o legătură, iar Freddie a început să lase garda jos. Unul dintre primele lucruri care l-au frapat pe Freestone a fost cât de mult ura Freddie confruntările.

„Nu a fost niciodată grosolan", susține Peter. „Dacă izbucnea o ceartă, părea că se retrage și îi lasă pe alții să se implice, în timp ce el stătea deoparte și observa. Mai arunca o vorbă. E adevărat că s-a ciondănit foarte mult cu Mary, însă pentru că avea așteptări foarte mari de la oameni și, dacă ei nu se ridicau la

nivelul cerut, se supăra. Așa că îți învățai lecția. Dacă se întâmpla ceva o dată, îți spunea și te asigurai că n-o să mai faci chestia aia. Dar Mary a perseverat. Odată ce-i intra ceva în cap, pur și simplu făcea cum credea ea că e mai bine. Însă, dacă nu corespundea planurilor lui Freddie, ieșea un scandal monstru."

Peter știa instinctiv cum să nu iasă în evidență și să-și țină părerile pentru el. Simțea și când era cazul să depășească anumite limite profesionale cu Freddie și când nu. Lumea nebunească a trupei Queen era un tărâm străin, iar Peter pășea cu atenție. De câteva ori s-a simțit copleșit de privilegiul și excesele pe care trupa le lua de bune.

„Cu fiecare nou turneu, trebuiau să aibă mai multe lumini, sunet mai puternic, o scenă mai elaborată", explică Peter. „Tot ce făceau trebuia să fie nemaivăzut, nemaiîntâlnit. Era cel mai tare spectacol. Și doar datorită acestui lucru era captivant. Cu câțiva ani în urmă l-am văzut pe Michael Jackson în concert pe Wembley două zile la rând. Totul era la fel a doua zi ca în prima. Queen erau complet diferiți. Nu știai ce vei primi exact. Cu siguranță aveau și cele mai scumpe ședințe în studioul de înregistrări, unde li se cerea o avere pe oră. Nimeni n-ar face asta acum."

Atât de armonioasă era relația lor, atât de discret și ușor era să ai un asistent în jur, încât Peter a primit rapid responsabilități legate de toate nevoile personale ale lui Freddie.

„Îi făceam și bagajele", mărturisește Peter. „Mă asiguram că o mașină îl lua de oriunde. Mă asiguram că are bani, carduri, pașapoarte, bilete – de fapt banii, cardurile și biletele erau la mine. Eu eram cel care îl urca în avion. De multe ori mă simțeam de parcă aveam grijă de un copil. Eram mereu cu el, lângă el, în scaunul de alături, ori de câte ori zburam. Când eram în Los Angeles, unde am stat cât timp a înregistrat, erau și alții în jur, ceea ce a mai luat un pic din greutatea de pe umerii mei. Dar în New York eram doar eu cu Freddie. Cel mai ușor mod prin care pot descrie relația este că exista o limită: angajator și prieten. Linia de demarcație nu rămânea mereu aceeași. La scurtă vreme mi-am dat seama exact unde era, în funcție de ce se întâmpla. Dacă avea nevoie de un angajat care să facă una sau alta pentru el sau dacă avea nevoie de un prieten pe care să se sprijine. Așa trebuia să fie. Știa că putea țipa la mine, lucru pe care-l

făcea des ca să scape de frustrări. Amândoi știam de ce și era în regulă. Motivul nu avea să mai fie pomenit niciodată, iar Freddie nu purta pică nimănui. Se descărca și asta era."

Cu siguranță că era extenuant să se afle mereu la cheremul unui stăpân exigent. Oare Freestone se simțea ca un servitor? El neagă.

„Nu cred – și mi se pare groaznic să recunosc –, pentru că Freddie nu-mi poruncea «fă una, fă alta» cum o făceam eu cu servitorii pe care i-am avut în India. A fost incredibil de drăguț cu mine în majoritatea timpului. Deși îmi plătea salariul, niciunul din cei care lucram pentru el nu a plătit vreodată pentru ceva. Nu se aștepta să plătească cineva o masă sau să-i ia de băut. Dacă îi luam o băutură, era foarte fericit, dar nu se aștepta. Dacă se ducea la un bar însoțit de zece oameni, el plătea nota. Dar nu avea niciodată banii la el, ci noi îi țineam. Era ca un rege. Dar nu, nu m-am simțit niciodată penibil."

Privind în urmă, Peter e de părere că a fost „una dintre cele mai norocoase etape ale vieții" cât a lucrat pentru Freddie și Queen.

„Practic am trăit viața lui Freddie fără responsabilitatea de a depune eforturi ca să o am. Nu a trebuit să compun muzica sau să dau ochii cu presa. Dar am avut șansa să zbor cu un avion Concorde de nenumărate ori, am stat în cele mai luxoase apartamente din cele mai bune hoteluri din lume, am făcut cumpărături pentru el la cele mai prestigioase case de licitații cu cecurile lui semnate în alb. Am trăit și am cheltuit la nivelul lui. Cum să mă simt ca un sclav?"

Prietenia intensă de care s-au bucurat cei doi până la moartea lui Freddie s-a bazat pe respect și încredere reciprocă.

„Freddie nu se încredea ușor în oameni", spune Peter. „Ori avea încredere în cineva la scurt timp după ce-l cunoștea, ori nu avea deloc. Faptul că m-a acceptat în cercul lui a cimentat prietenia noastră și totul s-a întâmplat în primul an. Am avut doar un singur scandal monstru prin 1989" – când Peter și-a dat seama că Freddie îl bănuia că vorbise despre boala lui în afara Garden Lodge, ceea ce Peter nu făcuse.

„Dar nu a durat mult. I-am spus că m-am săturat și că voiam să plec. «Te rog, nu o face», mi-a zis. «Te vreau aici. Am nevoie de tine.» Doar atât aveam

nevoie să aud. Am uitat totul imediat și am rămas până la sfârșit.

Noi cei din grupul restrâns eram practic familia lui. Făceam totul pentru el. Aș fi făcut orice pentru el – și nu doar pentru că mă plătea. Am făcut totul pentru că îl respectam enorm. Freddie era acolo sus pe un piedestal, pentru mine. Dar nu am făcut-o pentru că îl idolatrizam, ci pentru că eram suficient de norocos să-i fiu prieten. N-aș fi putut să o fac pentru altcineva."

Freddie se bucura deja de o viață atât de plină de excese dinainte să vină Peter, încât mulți s-au întrebat cum a reușit să o facă fără să atragă atenția presei. „Destul de ușor", e de părere Peter. Era pur și o simplu o chestiune de discreție. Există câțiva membri din frăția rock care s-ar duce și la o deschidere de plic", susține el. „Dacă nu se întâmplă nimic, pun ei ceva la cale doar ca să rămână în atenția publicului. Freddie depunea eforturi să *nu* apară în presă. Făcea ceea ce i se cerea, dar nu se ducea la petrecerile din showbiz sau la premiere. Mergea rar la spectacolele altor artiști. Era o persoană retrasă. Muzica era munca lui. Studioul era biroul. Când nu era la birou, nu voia să muncească."

În ciuda nesăbuinței, Peter a insistat că nu s-a temut niciodată pentru Freddie, în ciuda stilului de viață pe care îl alesese.

„Făcea parte din vremurile alea", explică el dând din umeri. „Era începutul anilor '80. Orice era permis."

În octombrie 1979 Freddie era binedispus din alt motiv. Al paisprezecelea single Queen, *Crazy Little Thing Called Love* alături de *We Will Rock You* al lui Brian a rezonat excelent în rândul presei muzicale și a ajuns pe poziția a doua în topurile din Anglia. Imaginea boemă a lui Freddie părea să se fi evaporat, căci acum îi luase locul „pielea". Pe scenă purta pantaloni negri sau roșii cu o pălărie macho, parte a unei imagini mai dure și agresive, deși de scurtă durată. Apoi imaginea se va îmblânzi și va evolua în ultimul look de pe scenă: maiou simplu și blugi. Freddie controla situația și aborda o atitudine sfidătoare. Imaginea era potrivită pentru un nou deceniu.

„De acum înainte, nu mai merge să mă îmbrac fistichiu pe scenă", a declarat Freddie. „O să promovez muzica îmbrăcându-mă mai normal. Lumea s-a schimbat. Oamenii vor ceva mai direct."

Cariera lungă a celor de la Queen începea să își pună amprenta asupra lor. Trupa se simțea agitată și epuizată. Relațiile dintre membri s-au mai răcit pe măsură ce le-a mai scăzut entuziasmul și energia. Am observat acest lucru de-a lungul anilor cu formații de același nivel cu Queen; vine o vreme când trupa nu mai e totul, când pur și simplu nu mai sunt atât de implicați. Brian, Freddie, Roger și John se maturizau. Erau adulți acum, cu iubite, copii, case, personal, un profil public la nivel mondial, angajamente solo, muncă de caritate, fiecare dintre ei fiind o mică industrie, cu nenumărate responsabilități obositoare. Queen nu mai putea fi exact ca la început: o trupă cu tipi tineri extraordinar de talentați și ambițioși, însă fără nicio grijă pe lume, având o suită de femei după ei și dând petreceri cu fast prin lume, făcând numai ce le poftea inima. Personalitățile și înclinațiile lor îi făceau să aibă și alte priorități. Roger se simțea în largul lui să facă pe starul rock, despre el curgând la fel de multă cerneală ca și despre solist – mai ales datorită vieții private foarte active. Brian a fost întâi reticent cu faima, însă s-a mai împăcat cu succesul după ce s-a îndrăgostit de Anita Dobson, a doua soție, o actriță care înțelegea lumea spectacolului. John era profund implicat într-o lume casnică și banală căreia Freddie îi întorsese spatele și de care se simțea probabil străin.

Cred că atitudinea lui a avut la bază un sentiment de vină. John părea mulțumit ca stâlp al familiei, lucru pentru care părinții lui Freddie ar fi dat orice. Le amintea tuturor ce nu avea Freddie.

Era surprinzător, dar, dintre cei patru membri, Freddie era cel care căuta cel mai puțin faima. El se vedea întâi muzician și interpret, abia pe urmă star rock. Pentru el conta să finiseze discurile până când erau perfecte, să reușească o interpretare strălucită noapte de noapte și să fie mereu cel mai bun – atât pentru fani, cât și pentru el.

„Era perfecționist“, admite Peter Freestone. „Petrecea ore întregi asigurându-se că nu exista un mod mai bun de a construi cântecul, că nu exista altă melodie care să exprime mai bine sentimentul pe care voia să-l transmită. Întâi de toate, muzica era pentru *el*... El își căuta propria perfecțiune, nu pe a celorlalți.“

Freddie nu era interesat de petrecerile „potrivite“ sau de premierele „importante“. Nu se străduia să fie băgat în seamă. Nu curta alte vedete să-i fie prietene, le lăsa pe ele să vină la el. Dacă aveau ceva în comun de care să se bucure, le lăsa să intre. Nu îl interesa să fie „văzut“. Vedetele de doi bani de azi sunt obsedate de păstrarea unui „profil public“ și doresc să-și asigure un titlu de primă pagină care să-ți ia ochii, ceea ce pentru Freddie era în cel mai bun caz plictisitor, iar în cel mai rău o îndeletnicire de prost-gust și fără sens.

„Trebuie să ai nervi de oțel ca să trăiești în ritmul ăla“, a remarcat el. „Când ai succes, devine greu, pentru că atunci înveți lucrurile din spatele industriei. Vezi cine sunt răii. Înainte nu știi nimic. Trebuie să fii foarte puternic și să-i cerni. E ca și cum te-ai afla într-o mașinuță electrică în parcul de distracții: trebuie să te asiguri că nu ești lovit prea des. Oricine are succes se va arde o dată sau de două ori. Nu există o ascensiune ușoară până în vârf“, a adăugat el ambiguu.

Succesul global al unei trupe rock produce invariabil o separare de fanii care i-au urcat pe culmi. Conștienți de asta și speriați de un efect advers inevitabil, Queen a ales să evite stadioanele uriașe în turneul următor în favoarea unor săli de concerte mai intime, care nu se ridicau deloc la standardele unei superformații și a echipamentului cu care venea. În cadrul „Turneului Nebun“, numit așa din cauza caracterului impropriu al unor săli de concerte și promovat de Harvey Goldsmith, trupa a cântat în Dublin – primul lor concert în Irlanda –, Birmingham, Manchester, Glasgow și Liverpool, unde Freddie a purtat o genunchieră roșie și una albastră, pentru a-i bucura pe fanii echipelor de fotbal Everton și Liverpool. Au cântat și în Brighton, precum și în spații mici ca Lyceum Balroom și The Rainbow. Cei de la Queen, care au abordat acest turneu cu entuziasm, au putut spune prima dată după multă vreme că s-au simțit bine. Își aduceau aminte cât de fantastice erau concertele în zilele bune de dinainte, când banii și faima erau doar un vis.

După concertul de la Brighton, Freddie i-a mărturisit unui prieten că îi plăcea „câte o orgie din când în când“.

„Cu o noapte înainte eram în Brighton, iar echipa de turneu a dat o petrecere“, a povestit el. „Unul dintre lucrurile la care se pricepe Queen e să

dea niște petreceri de pomină. Era plin de femei perverse și toată lumea s-a alăturat distracției. Nu dau nume, dar distribuția era bine aleasă, iar în jur zburau tot felul de obiecte de recuzită. A fost minunat!“

Însă Freddie nu a mărturisit că a petrecut o noapte pasională în brațele lui Tony Bastin, un curier tânăr de la DHL, care avea să devină prima relație gay pe termen lung a lui Freddie, dar nu și un antidot pentru promiscuitatea lui. Aventura lor tumultuoasă a durat doi ani, deși niciunul nu-și făcea iluzii că își găsise sufletul pereche.

„Freddie nu era deloc genul lui Tony“, s-a plâns mai târziu Peter, referindu-se la faptul că Bastin cel blond, zâmbitor și cu o înfățișare comună nu era nici el ceea ce căuta Freddie.

„Lui Freddie îi plăceau bărbații rotofei și chipeși, care să fie ca o coală albă de hârtie pe care să-și lase el amprenta“, explică Peter. „Lui Freddie îi plăcea stabilitatea unui partener permanent care să constituie o bază sigură de unde el putea continua să zburde.“

Iubiții lui Freddie nu erau sofisticați.

„Deși era și el un băiat de la țară, ceea ce ura să recunoască, avea un aer sofisticat care se răsfrângea mereu asupra iubiților, crescându-le așteptările.“

Bastin s-a mutat parțial în apartamentul din Stafford Terrace, și-a adus și pisica, pe Oscar, și l-a însoțit pe Freddie în mai multe locuri când trupa era plecată în turneu. A prins rapid gustul vieții în lux, lucru pentru care nu putea fi învinovățit, căci Freddie îl răsfăța cu bilete la casa întâi și cu cadouri scumpe. Nu că Bastin părea să aprecieze ceva. În cele din urmă, Freddie și-a dat seama că Tony îl folosește. Ba mai rău, aflase că Tony umbla prin oraș cu un tânăr blond și slab. A fost prima dintr-un lung șir de infidelități.

„Adeseori a fost dezamăgit cumplit în relații și a devenit extrem de prudent când se implica emoțional“, dezvăluie David Wigg. „Odată ce primeau brățara Cartier sau mașina... înțelegi tu. «Prietenii» ăștia ai lui nu erau prea isteți. Se întâmplă des cu genul ăsta de oameni. Anturajul e foarte arogant, uneori chiar mai mult decât starul în jurul căruia orbitează. Încep să creadă că și ei pot reuși, uitând că nu au niciun strop de talent și au ajuns acolo doar datorită celui care îi plătește.“

Astfel e logic de ce Freddie a dezvoltat o pasiune pentru sexul fără obligații cu parteneri multiplii, preferând să se implice emoțional în privința prietenilor în care avea încredere.

Într-un târziu, Freddie l-a chemat pe Bastin tocmai în Statele Unite, a rupt relația și l-a urcat din nou în avion, instruindu-l să își ia toate lucrurile din apartament, dar să lase pisica.

Queen a întâmpinat Anul Nou și un nou deceniu cu al cincisprezecelea lor single, *Save Me*, care a intrat pe poziția 11 în topurile din Anglia. *Crazy Little Thing Called Love*, care suna în stilul lui Elvis, a sedus restul lumii, aducându-le prima poziție în Statele Unite și Australia, Noua Zeelandă, Mexic, Canada și Olanda. Trupa s-a retras în München să lucreze la noul album și la coloana sonoră pentru *Flash Gordon*.

În Londra, la începutul anilor 1980, Mary Austin îi găsise în cele din urmă lui Freddie casa visurilor sale. Când i-a trimis detaliile despre Garden Lodge în Logan Palace, W8, o stradă mică și liniștită într-o zonă rezidențială din districtul regal Kensington și Chelsea, aproape de îndrăgita Kensington High Street, Freddie s-a îndrăgostit pe loc de ea.

Zidurile înalte din cărămidă roșie cu grilaje deasupra asigurau o intimitate aproape totală, căci din stradă se vedea doar acoperișul înalt al clădirii cu frontoane în stil edwardian, cu două etaje și opt dormitoare. În mod ciudat pentru acest cartier, casa era așezată în mijlocul unei grădini și îngrijite. Intrarea se făcea pe o ușă verde-închis din lemn care ulterior va fi decorată cu graffiti de fani din toată lumea.

Casa îi aparținuse unui membru al familie de bancheri Hoare, o glumiță care nu i-a scăpat lui Freddie, care a rebotezat-o „Whore House“[31]. Prețul cerut era de peste 500 000 de lire. Freddie a oferit netulburat bani gheață. Cum pe atunci era împărțită în două reședințe separate, a fost renovată și transformată ulterior pentru a redeveni o singură reședință impunătoare. Vor trece ani buni înainte ca Freddie să poată spune că are un „cămin“. Însă nimic nu-l oprea să se laude cu ea.

„Am văzut casa, m-am îndrăgostit de ea și în jumătate de oră era a mea“, i-a zis fostei jurnaliste pop Nina Miskow. „E într-o stare groaznică acum, cu toate

schimbările pe care le fac. De abia după un an o să mă pot muta. O numesc casa mea de la țară din oraș. E foarte retrasă, are un teren uriaș, fix în inima Londrei. O dată pe lună mă simt inspirat și mă duc acolo cu arhitectul. «De ce nu dărâmăm zidul ăsta?» întreb. Toți mormăie, iar arhitectul e la pământ. M-am adus ieri acolo beat după un prânz bun. Sus e un loc minunat pentru dormitor – o să fac un apartament regal. Printre aburii beției am zis inspirat: «Ar fi drăguț un acoperiș de sticlă deasupra dormitorului.» Arhitectul a tresărit, dar s-a întors într-un suflet la creionul și planșa lui. N-am văzut încă schițele, dar vor fi gata curând."

Rick Sky a aflat de casă dintr-un interviu acordat *Daily Star*.

„Îmi place să cheltuiesc, să cheltuiesc, să cheltuiesc", se lăuda Freddie. „Am cumpărat o casă nouă recent. Îmi place să cumpăr antichități de la Sotheby's și Christie's. Uneori mă duc la bijutierul Cartier și cumpăr tot magazinul. Fac la fel ca o femeie care își cumpără o pălărie pentru a-și ridica moralul. Uneori mă satur și vreau doar să mă pierd în bani. Dau iama și cheltui și iar cheltui. Apoi mă întorc acasă și mă gândesc: «Doamne, ce am cumpărat?» Dar nu e niciodată o risipă. Mă bucură enorm să fac cadouri altora."

Freddie i-a mărturisit lui Ray Coleman de la *Daily Mirror*: „Nu-mi place viața prea ușoară. Dacă cheltui foarte mult, trebuie să și câștig. Așa mă forțez. Beau mult, fumez mult, mă bucur de vinurile mele și de mâncarea bună. Și n-o să mai mănânc niciodată hamburgeri."

Obsesia cu casa, ca majoritatea preocupărilor sale, era un alt fel de a alunga plictiseala.

„E cea mai mare boală din toată lumea", a recunoscut Freddie.

„Uneori mă gândesc că viața trebuie să însemne mai mult decât să faci rapid înconjurul lumii ca un nebun și să te plictisești. Dar nu pot sta locului prea mult. Am energia asta care mă agită.

Te obișnuiești cu anumite lucruri. Îți cresc standardele și așteptările. Dacă știi că ai nevoie mereu de distracții, trebuie să te asiguri că le ai. Când le spun oamenilor ce mai fac, sunt uimiți. Dar atâta știu. Așa mă distrez eu. De aia nu pot să stau și să citesc o carte. Pot citi toate cărțile din lume când totul s-a terminat și am picioarele bandajate. Poate sunt doar lacom, dar sunt artist. E în

mine... sunt doar muncitor, dragă. Dați-mi o scenă. Dar într-un fel ați creat un monstru, nu-i așa? Și voi trebuie să trăiți cu asta pe conștiință."

Play the Game, al șaisprezecelea single Queen, a apărut pe 30 mai 1980. Admiratoarele au fost indignate de imaginea de dur afișată în videoclip de Freddie, care avea acum o mustață scurtă. Multe au trimis la birourile Queen sticluțe cu ojă. În ciuda protestelor, piesa a atins poziția 14.

Vara lui 1980 a mai adus un turneu american care includea de data aceasta 46 de concerte la care se vânduseră toate biletele. Al nouălea album Queen, *The Game*, a fost lansat în Anglia. Criticat aspru de presa de specialitate, a atins prima poziție în clasamente. În Vancouver, fanii care de obicei aruncau cu chiloți și flori în idolul lor, acum azvârleau aparate de ras și lame. Mustața a rămas. Piesa *Another One Bites the Dust,* compusă de John Deacon, pentru care basistul a cântat la majoritatea instrumentelor – bass, pian, chitară solo și ritmică, fără sintetizator, cu Roger adăugând ulterior tobe, iar Brian chitară și armonii – a fost lansată în august. A urcat pe prima poziției în US Billboard Hot 100, unde a rămas încă cinci săptămâni. A fost pe locul 1 și în Argentina, Guatemala, Mexic și Spania și a atins poziția 7 în Anglia. Se pare că piesa e cel mai bine vândut single Queen, cu vânzări de peste șapte milioane de copii. John a zis că a fost inspirat pentru linia de bas de cântecul *Good Times* al formației disco Chic.

„Freddie cânta până îi sângera gâtul", a declarat Brian pentru revista *Mojo*. „Era atât de implicat. Voia să facă din cântecul ăla ceva special."

The Game a fost primul album care a devenit Numărul 1 în America, întrecând toate așteptările. Au pus punct celui mai lung turneu din carieră cu patru nopți *sold out* la Madison Square Garden din New York, întristați de moartea bateristului John Bonham de la Led Zeppelin. La doar 32 de ani, Bonham s-a înecat cu propria vomă după ce băuse patruzeci de pahare cu vodcă într-o zi. Moartea lui din septembrie a mai spulberat o trupă preferată a celor de la Queen.

În turneul din 1980 Freddie și-a întâlnit vikingul personal. Thor Arnold, infirmier zdravăn pe timp de zi și client frecvent al localurile gay din Manhattan pe timp de noapte, locuia lângă Greewich Village și l-a agățat pe

Freddie într-unul dintre cluburile locale. Deși aventura a fost scurtă, aveau să rămână prieteni apropiați până la sfârșit. Motivul principal pentru care prietenia lor a rezistat era că Thor nu voia nimic de la prietenul lui celebru. Dacă decidea brusc să zboare în alt oraș și să-l surprindă pe Freddie la muncă, Thor își cumpăra bilet singur și se suia în avion. Freddie găsea gestul adorabil și l-a iubit pe Thor pentru asta. Prin el, Freddie a întâlnit alți trei prieteni apropiați din Manhattan: Joe Scardilli, John Murphy și Lee Nolan. Cei patru au devenit curând cunoscuți ca „Fiicele din New York" ale lui Freddie și se distrau pe cinste ori de câte ori Freddie era în oraș.

Membrii Queen nu au avut timp să se relaxeze în scurta vacanță din octombrie. Asta dacă își mai aminteau *cum* să se relaxeze. Cu al zecelea album, coloana sonoră pentru *Flash Gordon* neterminată încă, al optsprezecelea single, *Flash*, era gata de lansare. Mai trebuiau să se pregătească pentru un alt turneu european, în care trei nopți urmau să concerteze pe Wembley Arena.

Moartea lui John Lennon i-a distras de la toate astea. Când Lennon a fost împușcat în fața casei sale din New York în decembrie, vedetele au fost nevoite să-și accepte vulnerabilitatea. Mai erau și alții de teapa lui Mark Chapman în libertate; de pildă, John Hinckley Jnr, care era obsedat de actrița Jodie Foster și care va încerca să-l asasineze pe președintele american Ronald Reagan în 1981. Queen nu acordase niciodată prea multă atenție pazei. Lucrurile trebuiau să se schimbe.

Ca omagiu adus lui Lennon la concertul de pe Wembley Arena, Queen a cântat *Imagine*, hitul lui din 1971. Nu contează că Freddie a uitat versurile și că Brian a greșit acordurile. Refrenul a fost înghițit de mulțimea de fani care plângeau șocați și distruși.

Premiile au venit în val. Două nominalizări la Grammy pentru „Cel mai bine produs album" (*The Game*) și „Cea mai bună interpretare rock a unui duet sau trupă cu solist" pentru *Another One Bites the Dust* (au pierdut în fața lui Bob Seger). *Crazy Little Thing Called Love* și *Another One Bites the Dust* au figurat pe lista celor mai bine vândute cinci piese din 1980, ultima vânzând peste trei milioane și jumătate de copii. Pe când anul se sfârșea și Queen își plănuia concertele de Anul Nou în Japonia, au făcut „inventarul". Vânduseră peste 45

de milioane de albume și 25 de milioane de single-uri în toată lumea. Intraseră în *Cartea recordurilor* în calitate de cei mai bine plătiți directori de companie. Mai mare, mai bine, ceva ce nu s-a mai făcut niciodată până acum. Încotro puteau să se mai îndrepte niște staruri rock?

Bordelul (n. tr.).

16

America de Sud

„Inițial ne-am dus în America de Sud pentru că am fost invitați. Voiau patru tipi echilibrați care să cânte o muzică plăcută. La sfârșitul călătoriei voiam să cumpăr întregul continent și să devin președintele lui. Ne gândiserăm de multă vreme să facem un mare turneu sud-american. Dar la drum nu pornește doar trupa, ci și un număr uriaș de oameni și ne costă o avere să mergem în turneu. Dar în cele din urmă am zis: «La naiba cu banii, dragilor, să ne și bucurăm de viață un pic!»“

Freddie Mercury

„Oamenii din industria noastră vor cu disperare să fie iubiți. Cu toții suntem niște lăudăroși nesiguri pe noi. Facem ca totul să arate fabulos, distrăm oamenii cum putem noi mai bine. Ne prefacem că știm ce facem. Dar de fapt în sufletul nostru înotăm ca niște rațe drogate.“

Francis Rossi

Cucerind cinci din șase continente posibile (în Antarctica fiind un număr neglijabil de fani rock), doar America de Sud rămânea un teritoriu neexplorat. Ani buni circulaseră zvonuri false potrivit cărora cel mai bine vândută și mai idolatrizată trupă în Argentina și în Brazilia avea de gând să întreprindă un turneu. O mână de artiști se aventuraseră înainte în sud, printre care Earth, Wind & Fire și Peter Frampton, dar niciodată la nivelul la care se gândea Queen. Dacă se putea face potrivit standardelor lor riguroase, pe cele mai bune stadioane de fotbal din aceste țări, atunci spectacolul era pregătit. Mulțumită faptului că fotbalul era văzut ca o religie în America de Sud, existau locații potrivite cu duiumul. Cupa Mondială era cel mai vizionat eveniment sportiv din lume, iar Queen era cea mai bună trupă rock de pe planetă. Era anul 1981, iar Freddie avea 35 de ani.

Mulți argentinieni în poziții-cheie aveau șansa de a face averi de pe urma turneului Queen. José Rota a fost numit organizator principal. Alfredo Capalbo, om de afaceri influent, a fost de acord ca anumite concerte să se țină la Vélez Sarsfield, Buenos Aires, stadionul municipal din Mar del Plata și la stadionul de atletism din Rosario. Trupa a fost încântată de aceste stadioane demne de Cupa Mondială și a considerat locațiile potrivite.

Până la urmă, cum mi-a spus Brian: „La Queen vine mulțimea ca la un meci, însă nu ține cu o echipă anume."

Înainte de a pleca în așa-numitul lor turneu „South America Bites the Dust", Freddie a zburat la New York cu Peter Freestone pentru a finaliza achiziția apartamentului. A fost o ușurare pentru portofelul lui: apartamentele de hotel care costau 1 000 de dolari pe noapte erau o extravaganță chiar și pentru Freddie, care stătea câte trei luni. Apartamentul maiestuos de la etajul 43 oferea vederi panoramice la nord și sud.

„Îmi amintesc cât de mult s-a entuziasmat Freddie când s-au sărbătorit 100 de ani de la inaugurarea Brooklyn Bridge", își amintește Peter Freestone.

„Ne uitam simultan de la balconul lui și la televizor. Apartamentul îi aparținuse unui senator sau congresmen pe nume Gray. Freddie îl cumpărase de la văduva lui. Întregul apartament era decorat în tonuri de gri: patru dormitoare, cinci băi și un birou, toate acoperite cu un material gri de genul celui folosit la costumele bărbătești. Pereții din sufragerie erau tapisați cu satin argintiu. Deși una dintre marile pasiuni ale lui Freddie era să modifice sau să redecoreze proprietățile pe care le cumpăra, a lăsat apartamentul exact așa cum era."

Pe când Freddie se ocupa de reședința de pe Coasta de Est, patruzeci de tone de echipamente, lumini și instalații de sunet erau transportate pe vapor din Statele Unite până la Rio de Janeiro pentru a fi instalate înainte de concertele istorice ale trupei Queen. Alte douăzeci de tone au fost transportate cu o aeronavă DC8 pe cel mai lung traseu de zbor, de la Tokio la Buenos Aires.

Când trupa a aterizat în Buenos Aires pe o căldură sufocantă de 26 °C pe 24 februarie 1981, a înțeles pentru prima dată ce înseamnă să fii întâmpinat ca un „erou". Nu erau străini de adularea fanilor – mai ales în Tokio. Dar nici măcar japonezii nu se puteau ridica la acest nivel. De când a fost anunțat turneul lor susținut de guvern, presa scrisese încontinuu despre Queen. Cu câteva zile înainte să sosească, fanii au început să vină în capitală cu zecile de mii. În ziua respectivă, parcă veniseră toți odată la aeroport. Acolo mai erau și delegația prezidențială și o escortă a poliției. Festivitățile din acea zi au fost transmise non-stop la televiziunea națională. Chiar și Freddie a rămas fără cuvinte.

„Când am intrat în aeroport, nu ne venea să credem ce auzim. Opriseră toate anunțurile legate de zboruri și puseseră muzica noastră“, a declarat el.

Jurnalista argentiniană Marcela Delorenzi, pe atunci un fan în vârstă de 15 ani, l-a descris drept „cel mai mare eveniment rock din țara noastră“.

„A dus la o revoluție incredibilă pe întregul teritoriu“, afirmă ea. „În presa scrisă, la radio și la televizor, 24 de ore pe zi cu o lună înainte să vină ei, oamenii nu vorbeau decât despre Queen. Înainte de turneu, propriii noștri artiști rock au fost forțați să-și schimbe imaginea și să aibă o cu totul altă abordare. Toate echipamentele, sunetul, luminile, fiecare aspect al concertelor trebuia îmbunătățit și dus la alt nivel. Dintr-odată, tot ce fusese considerat acceptabil părea penibil în comparație cu Queen. Pentru Argentina a fost versiunea rock a perioadei dinainte de Hristos. De atunci, totul a fost „Înainte de Queen“ și „După Queen“. Efectul lor asupra Americii de Sud e a fost profund. Un număr impresionant de oameni din Chile, Uruguay, Paraguay și Bolivia au trecut granița ca să vadă concertele din Argentina. Datele din Buenos Aires mi-au rămas întipărite în memorie: 28 februarie, 1 martie și 9 martie.“

Marcela a mărturisit cu lacrimi în ochi că întâlnirea cu idolul ei, Freddie Mercury, i-a schimbat viața.

„Stătea la hotelul Sheraton în Buenos Aires“, își amintește ea. „Eram acolo cu o mulțime de fani Queen, așteptând trupa. Trebuiau să meargă la o conferință de presă pe stadion. O mulțime de oameni aștepta afară să-l vadă pe Freddie, țipând și scandând de parcă era sfârșitul lumii.

Eu eram îmbrăcată din cap până în picioare în albastru-pal.

Și, când s-au deschis ușile liftului în holul hotelului, am fost tare mirată să văd că Freddie era și el îmbrăcat din cap până în picioare cu aceeași culoare. Era înconjurat de gărzi de corp, dar am simțit o dorință incredibilă de a străpunge cordonul de oameni ca să-l iau în brațe. M-am strecurat până la el și chiar l-am luat în brațe. I-am dat o scrisoare în care îi spuneam că vreau să-l întâlnesc pe «Frederick Bulsara» – nu Mercury – și îi dădeam adresa și numărul meu de telefon, deși nu mă așteptam să mă sune vreodată, desigur. Am folosit numele lui inițial pentru că mereu mi s-a părut că Freddie avea două părți: cea

bună și cea rea, alb și negru. Freddie Bulsara era cel bun, partea albă. Abia peste ani buni aveam să aflu că nu mă înșelasem prea mult.

Apoi una dintre gărzile de corp m-a lovit și m-a împins. Nu pot să-i condamn că erau îngrijorați să nu-l rănească cineva pe Freddie, dar evident că eu nu voiam să-i fac rău. Voiam doar să-l ating. Cred că milioane de oameni din întreaga lume simțeau la fel ca mine. Apoi trupa a ieșit din hotel și s-a urcat în mașină. Doar Brian a rămas în urmă să dea autografe. În final au trebuit să-l urce și pe el pe bancheta din spate a mașinii (un vehicul blindat, păzit cu mitraliere). Pe când se îndepărtau, l-am văzut pe Freddie cum deschide și începe să citească scrisoarea mea și am fost foarte fericită."

Era aceeași argentiniană care la cinci ani după moartea lui Freddie mi-a adus la Londra o copie după certificatul lui de naștere.

Pe stadionul Vélez Sarsfield din Buenos Aires, fanii stăteau la coadă de la opt dimineața pentru cele trei concerte la care se vânduseră toate biletele – deși, din cauza căldurii insuportabile, concertele nu aveau să înceapă decât după zece seara. Marcela s-a dus la două concerte în Buenos Aires și și-a privit idolii urcând pe scenă flancați de gărzi de corp.

„Argentina nu mai văzuse așa ceva. La început ceva ce semăna cu un OZN a aterizat pe scenă, cu lumini uimitoare, cu fum – era ca un număr de magie. Tuturor li se făcuse pielea de găină. Oamenii plângeau. Terenul era acoperit cu iarbă artificială, iar paza era extrem de strictă, polițiștii mișunând peste tot pentru că aveam pe atunci un guvern militar și sever de extremă dreaptă, condus de generalul Viola. Generalul a zis că vrea să-i întâlnească pe cei de la Queen și le-a trimis o invitație ca să-i facă o vizită. S-au dus toți în afară de Roger, care a obiectat că se află în Argentina să cânte pentru oameni, nu pentru guvern.

Declarația a încins spiritele. Pe atunci țara se afla sub dictatura militară a lui Roberto Eduardo Viola Redondo. Acesta avea să fie îndepărtat de la putere în decembrie, printr-o lovitură de stat organizată de comandatul suprem al armatei, generalul Leopoldo Galtieri, și încarcerat mai târziu pentru presupuse încălcări ale dreptului omului. Galtieri va conduce ostilitățile în timpul conflictului dintre Anglia și Argentina legat de insulele Falkland, în 1982.

Când au apărut probleme, toată muzica Queen a fost interzisă la posturile de radio.

„În doi ani de la prima vizită a trupei Queen, am avut democrație pentru prima dată după aproape 15 ani“, a remarcat Marcela. „Ceva asemănător a avut loc și în Brazilia. Queen s-a dus și în Sun City, în Africa de Sud, în 1984, într-o vizită foarte controversată. În câțiva ani, apartheidul a căzut și oamenii s-au bucurat de democrație. Și la scurtă vreme după ce au avut concerte în Ungaria în 1986, vechiul regim a fost înlocuit, ungurii bucurându-se de un nou viitor democratic. Cu siguranță au fost coincidențe, însă e uimitor că, oriunde mergea, Queen parcă aducea libertate și pace pentru popoare. Parcă era trupa libertății.“

Freddie era la apogeu, arăta puternic, bronzat, în formă. Avea un nou look pentru concerte: blugi strâmți, maiou alb și o eșarfă trecută prin găicile de la curea. Mustața tunsă frumos era groasă ca să-i ascundă dinții proeminenți. A fost identitatea pe care o va păstra tot restul carierei sale de interpret care, deși nu știa atunci, avea să mai dureze doar cinci ani.

Freddie urca pe scenă în fiecare noapte plin de energie. Strigătele mulțimii erau asurzitoare, dar Freddie le înfrunta direct.

„Nu numai că vrăjea publicul, dar avea efect și asupra lui“, își amintește David Wigg.

Freddie își dirija fanii și le spunea entuziast „Da!“, „Super“ și „OK!“ Îi lăuda: *Cantan muy bien* – „Cântați foarte bine!“ Un anumit cântec i-a lăsat pe toți cu gura căscată: *Love of My Life*, pe care Freddie îl scrisese pentru Mary Austin. O înregistrare live a acelei balade minunate, lansată ca single în America de Sud în 1979, rămăsese pe prima poziție în Argentina și Brazilia timp de un an. Fanii știau cântecul pe de rost. Engleza lor era perfectă până la ultimul cuvânt. Mulțimea de oameni s-a transformat brusc într-o mare de flăcări mișcătoare când mii de persoane și-au scos brichetele. Freddie a mai stârnit mulțimea când s-a așezat la pian pentru a prezenta altă piesă familiară: „E cunoscută uneori ca «Bo Rap».“

Trupa a cântat în stil propriu, părăsind scena pe negativul secvențelor de cor. Nici măcar pentru fanii din America de Sud, acea parte a melodiei nu putea fi

cântată live.

Unul dintre multele interviuri pe care Freddie le-a acordat în Buenos Aires a fost pentru *Pelo* (Păr), echivalentul argentinian de foarte mare succes al revistei *Rolling Stone*. Întrebat de ce părea distant față de restul trupei, Freddie a zis: „Când Queen cântă și înregistrează împreună, oamenii ne văd ca pe un grup bine sudat. Dar Queen este o trupă, nu o familie. Fiecare dintre noi face ce vrea."

De fapt, turneul s-a remarcat, ca și evenimentele viitoare, printr-o prăpastie între Freddie, tovarășii săi și managementul trupei – Peter Freestone, Joe Fanelli, Jim Beach, Paul Prenter și Peter Morgan, iubitul lui de atunci aflat în vizită (toți „pederași", cu excepția lui Beach) –, de o parte, și restul trupei și echipei („hetero"), de cealaltă parte. În afara scenei, cele două grupuri duceau vieți separate, fiind ținute laolaltă în cadrul turneului de Gerry Stickells, care se ocupa de echipa din turneu și de pe scenă.

Freddie avea ca de obicei probleme în viața personală. Morgan, fost culturist celebru cu un titlu de Mister Anglia, cunoscut pentru că jucase într-unul dintre primele clipuri homoerotice, avea de ceva vreme o relație intermitentă cu Freddie și a venit la Buenos Aires să fie alături de iubitul său. Dar, pe parcursul șejurului, Morgan l-a înșelat pe Freddie cu un bărbat mult mai tânăr, lucru pe care Freddie l-a descoperit întâmplător când i-a văzut pe cei doi plimbându-se pe stradă. Înșelat din nou, Freddie nu putea să fie învinovățit că și-a pierdut încrederea în dragoste. S-a despărțit de Morgan și s-a concentrat momentan pe ce avea de făcut.

Nu că experiența l-ar fi învățat ceva. Următorul iubit dezastruos avea să fie un american, Bill Reid, un homosexual îndesat din New Jersey pe care l-a întâlnit într-o noapte într-un bar din Manhattan. Relația se va dovedi a fi una din cele mai tumultuoase. Anturajul lui Freddie își amintește bătăile, sticlele sparte și comportamentul rușinos din timpul „epocii Bill Reid". Potrivit lui Peter Freestone, Reid era motivul pentru care Freddie se săturase de New York, retrăgându-se de acolo și mulțumindu-se probabil cu „opțiunea mai sigură" a unui „tip diferit după fiecare spectacol".

„Au fost multe momente intense din punct de vedere emoțional“, își amintește Freestone. „Parcă Freddie avea nevoie de aceste pasiuni dezlănțuite ca să își elibereze elanul creativ. Fie punea punct relațiilor din cauza presiunii mari la muncă, fie, dimpotrivă, provoca certuri dramatice când avea nevoie de un stimulent.“

Se părea că doza de creativitate îi creștea în urma unui conflict emoțional.

În Buenos Aires, plin de furia și suferința pricinuite de Peter Morgan, Freddie a început să se dedice interpretării așa cum rar o făcuse până atunci.

Ce așteptări avea de la turneu?

„Știam multe despre Argentina, dar nu mi-am închipuit niciodată că suntem așa de cunoscuți aici“, a mărturisit el. Sunt uimit de reacția oamenilor... am vrut de multă vreme să facem un turneu de proporții în America de Sud. Ne tot gândeam de ceva timp. Dar în ultimele șase luni am muncit din greu, chiar fără oprire. Queen nu e doar trupa, ci presupune un număr uriaș de oameni. Și costă foarte mult ca să plecăm în turneu.“

Cât despre prețul celebrității și al problemelor cu presa, lui Freddie nu-i mai păsa: „M-au deranjat multă vreme“, a zis el dând din umeri. „Dar, din câte vedeți, nu mai e cazul.“

Într-un alt interviu pentru revista *Radiolanda 2000,* care nu mai există, și-a declarat dragostea pentru poporul argentinian: „M-am obișnuit cu un alt gen de reacție și comportament din partea publicului. Dar argentinienii sunt incredibili și vreau să mă întorc acolo. Trebuie să recunosc că-mi place la nebunie când oamenii mă consideră un idol. Chiar vreau să fiu o legendă, dar trebuie să înțelegi că munca noastră e un efort comun. Queen nu e doar Freddie Mercury, e trupa. Trebuie doar să-ți amintești *Seven Seas of Rhye, Killer Queen, You're My Best Friend, Somebody to Love* (preferata lui Freddie și a mamei lui), *Bohemian Rhapsody* – care a fost de altfel cea mai reușită din toată cariera mea. Totul s-a întâmplat datorită trupei Queen, nu lui Freddie. Cred că cea mai bună dovadă a respectului nostru pentru public e munca noastră.“

Pentru a evita răpirile sau orice act terorist, paza în timpul turneului a fost cea mai strictă de până atunci. Fiecare membru al trupei avea o gardă de corp și un traducător, pe lângă echipa de securitate engleză care călătorea cu formația.

Freddie se amuza punându-și garda de corp să scrie autografe în numele lui când fanii îi lăsau mormane de lucruri pe care să le semneze. Își înfuria paznicii apăsând pe toate butoanele liftului în același timp, iar ușile se deschideau la fiecare etaj. Freddie, despre care se spunea că e „ca un copil mic pus pe șotii", făcea flotări pe covorul din hol sau se lua la întrecere cu gărzile de corp pe coridoarele hotelului dacă avea de așteptat, ceea ce se întâmpla des.

A început să-i bată pe toți la cap că țigările îți distrug sănătatea. Astfel că le-a interzis tuturor șoferilor să mai fumeze. Evident că ei presupuneau că Freddie se referă la sănătatea *lui*. Închipuiți-vă ce mirați erau când intra în limuzină și își aprindea o țigară mentolată. „E bine pentru sănătatea *lor*, nu a mea!", spunea el, amuzat de propria glumă.

Într-o noapte sufocantă, Freddie a cerut să ia cina la un restaurant argentinian exclusivist, Los Años Locos („Anii nebuni"). Cu așa o vedetă cunoscută într-un loc atât de vizibil, gărzile lui de corp erau în alertă – mai ales când le-a rugat să îl lase să se ducă singur la toaletă (în loc de obișnuitul „pi-pi") și să aștepte să fie condus. Cum masa lui era la etajul al doilea, iar toaleta bărbaților, în apropiere, bodyguarzii s-au relaxat. Nu li se părea nefiresc să se ducă singur la toaletă. Cu siguranță aveau să observe dacă cineva se furișa în toaletă cât timp Freddie era înăuntru. Dar, după aproape 20 de minute, Freddie tot nu ieșise. Gărzile de corp s-au gândit că s-a întâmplat ceva și au intrat repede în toaletă.

„Am găsit doi bărbați și două femei care băteau la una dintre ușile despărțitoare, care părea închisă de dinăuntru", a raportat una dintre gărzi. „Singurul lucru pe care îl puteam deduce era că Freddie se află acolo. Oamenii ăștia îl terorizau și țipau la el să deschidă ușa, *trebuiau* să-l vadă, *trebuiau* să aibă un autograf. Freddie nu răspundea și mi-am dat seama că se încuiase înăuntru. Mă temeam că a pățit ceva. Am urlat la oameni să iasă. Când lucrurile s-au mai calmat și Freddie și-a dat seama că eram noi, a deschis ușa. Părea îngrozit. «Ai avut dreptate», mi-a zis el alb la față. «Nici la baie nu mai pot să merg singur, nu-i așa?»

Cu o noapte înainte de ultimul concert Queen pe Vélez Sarsfield, trupa a fost invitată la o petrecere *asado* (grătar) la *quinta* (reședința de weekend) a lui

Señor Petraca, președintele stadionului. Conacul imens era superb, iar trupei i-a plăcut foarte mult. Totul a decurs bine până a apărut presa. Dispoziția lui Freddie s-a schimbat. Nu pentru că ar fi avut o problemă cu prezența jurnaliștilor. Și eu eram jurnalistă când l-am întâlnit și era mereu o gazdă binevoitoare și relaxată. Însă îl exasperau pur și simplu întrebările lipsite de imaginație ale reporterilor străini.

„Îmi pun mereu aceleași întrebări stupide de zece ani", se plângea el.

Freddie era într-o dispoziție răutăcioasă când l-au abordat doi jurnaliști locali, unul lucra la revista *Pelo,* și niciunul nu vorbea engleza. Fără știrea acestora, Freddie și traducătorul lui puseseră la cale un plan. Cel din urmă traducea întrebările pentru Freddie, Freddie debita prostii, iar interpretul îi spunea jurnalistului orice îi trecea prin cap. Când interpretul a obținut o copie a revistei, s-au amuzat să vadă că toate răspunsurile erau pure invenții – toate cu excepția unuia referitor la Diego Maradona.

Argentina era campioană la fotbal de când câștigase trofeul la ea acasă în 1978. Fotbalul era sfânt. Maradona era un zeu, iar Queen îl admira de mult. Într-o scrisoare adresată mie, Brian l-a descris astfel: „Omul e mânat de dorința de a atinge excelența."

Freddie l-a cunoscut pe Maradona la o petrecere în Castelar, pe lângă Buenos Aires, și l-a invitat pe scenă în timpul ultimului concert Queen în Buenos Aires. Maradona a acceptat cu dragă inimă.

„Freddie nu știuse cine e, căci nu se dădea în vânt după fotbal", a râs Peter Freestone. „Poate îi plăceau coapsele fotbaliștilor. Ale rugbiștilor erau și mai bune!"

Însă Freddie era amuzat de tânăra vedetă a fotbalului. Într-un fel, se recunoștea pe sine în el: aveau aceeași statură modestă și sete nepotolită de succes. Maradona a apărut în aplauzele entuziaste ale publicului, și-a scos tricoul cu numărul 10 și l-a îmbrăcat pe al lui Freddie cu „Flash". Apoi a prezentat *Another One Bites the Dust* și s-a retras, pe când Queen interpreta una din cele mai iubite piese rock din Argentina din toate timpurile.

Poate că jurnalistul de la *Pelo* nu era atât de prost când l-a intervievat pe Freddie la *asado*. A clasificat drept „pură demagogie" schimbul de tricouri făcut

de Freddie cu cel mai mare idol sportiv al țării. Freddie, enervat de insinuare, a spus că sugestia era „ridicolă". Fusese un gest prietenesc, nimic mai mult.

„Dacă publicului i se pare OK să fac un asemenea gest și îl apreciază pentru ceea ce e, nu-mi pasă nici cât negru sub unghie ce crede presa", a replicat el. „O să fac ce-mi place, indiferent dacă presa catalogheză acest lucru «demagogic» sau greșit."

Experiența din America de Sud nu a fost plină numai de surprize plăcute. Urmărit și hărțuit de presă și de fani, care îl înconjurau imediat, Freddie petrecea mai mult timp fugind de mulțimile scăpate de sub control decât ar fi vrut. Recunoscut oriunde mergea, găsea liniște doar în spatele ușilor închise ale camerei de hotel. Dormea mai mult decât de obicei și rareori părăsea camera înainte de ora 14. Uneori cerea să fie dus cu mașina prin oraș, însă cel mai mult îi plăcea să mănânce și să facă cumpărături în timpul liber. Anturajul său depunea eforturi imense să facă o rezervare la alt restaurant în fiecare seară, deși Freddie nu mânca mare lucru când ajungea acolo. Măcar cumpărăturile erau fructuoase. Odată a cumpărat 25 de perechi de șosete, 10 tricouri identice și 20 perechi de pantaloni care să se asorteze. Gărzile lui de corp se întrebau de ce cumpăra atât de multe. Erau mirate când le spunea că, atunci când era adolescent, nu a avut niciodată șansa să poarte exact ce vrea. Așa se revanșa față de propria persoană.

„Uneori avea o purtare copilăroasă, ca atunci când a vizitat Grădina Japoneză din Buenos Aires", a povestit unul dintre bodyguarzi. „Grădina avea un bazin cu pești, poteci și podețe. Lui Freddie i s-a părut încântătoare. Spunea că voia să facă o grădină similară în Londra. La un moment dat, s-a cățărat în vârful unei cascade ca să facă o poză. Paznicul japonez l-a văzut și i-a cerut să coboare. A trebuit să-i explic cine e Freddie și să-l conving să-l lase să facă poze. Freddie s-a dat jos numai după ce a terminat, a hrănit peștii Koi și a lăsat două autografe în cartea de oaspeți."

Bucuria celor de la Queen că făceau un turneu istoric în Argentina s-a risipit la aflarea veștilor că ambiția de a cânta pe cel mai cunoscut stadion din Rio le fusese distrusă de birocrație. Celebrul Maracana˜ avea o capacitate de 180 000 de locuri, fiind cel mai mare la acea vreme. Problemele de ordin tehnic, juridic

și politic întâmpinate de promoterii Queen în Brazilia nu puteau fi deloc subestimate. Guvernatorul din Rio de Janeiro a refuzat să îi lase să cânte pe stadion, susținând că acesta poate fi folosit doar pentru evenimente importante sportive, religioase și culturale. Papa fusese pe stadion cu un an înainte. Și Frank Sinatra. Însă trupa Queen a fost refuzată categoric, ceea ce i-a nedumerit.

Însă spectacolul trebuia să continue. S-au mulțumit cu stadionul Morumbi din São Paulo aflat mai la sud, unde au cântat pentru 131 000 de oameni. A fost cel mai mare număr de plătitori de bilet pentru o singură trupă din lume. În a doua noapte, au venit 120 000 ca să asiste la magie, struniți de poliția călare și cu ofițeri în civil înarmați care se plimbau prin mulțime. Într-un oraș în care puțini vorbeau engleza, să vezi peste 100 000 de fani cum cântă „Love of My Life", imnul Queen pentru America de Sud, era deosebit de emoționant. În două nopți, 251 000 de oameni i-au văzut live pe cei de la Queen. Era un public mai numeros decât visează unii artiști în întreaga lor carieră.

Succesul fără egal al trupei Queen în America de Sud a fost cea mai măreață realizare a lui Jim Beach, fostul avocat devenit impresar muzical, acum cunoscut trupei sub numele de „Miami". Își petrecuse cinci luni convingând autoritățile din ambele țări că vor beneficia de pe urma aventurii inovatoare a trupei Queen și s-a simțit răzbunat.

„În șapte concerte, Queen a fost văzută de peste jumătate de milion de oameni care nu erau deloc la curent cu concertele rock", a zis Beach în Brazilia. „Costurile apariției lor acolo sunt atât de mari încât profitul trupei este chiar mic. Dar promovarea e minunată. În ultima săptămână petrecută în Argentina, fiecare dintre cele zece albume Queen a intrat în topuri pe primele zece poziții. Înainte să venim, toți spuneau că nicio formație nu poate să aibă succes în America de Sud, dar noi am dovedit că se poate."

„Nu aveam idee cum vor reacționa", a adăugat Brian. „În Europa și America știm la ce să ne așteptăm. Dar pentru fanii de aici a fost un fenomen complet nou. În Argentina, unde sunt mai sofisticați, știau cam la ce să se aștepte, dar pentru fanii brazilieni totul a fost complet nou. Unul din cele mai emoționante

momente din viața mea a fost când m-am uitat și am văzut că ne așteaptă 130 000 de oameni."

Criticii au început să le pună bețe în roate. Nu cumva Queen avea obligația morală de a nu concerta în țări oprimate, cu un climat politic instabil, ca Argentina? Nu cumva susțineau în principiu acele regimuri pe care lumea le dezaproba? Jim Beach a fost de neînduplecat: „Dacă am adopta această atitudine, atunci ar fi foarte puține țări în lume, cu excepția Europei de Vest și a Americii de Nord, în care am mai putea concerta."

Freddie a tăcut mâlc, căci învățase pe pielea lui că era preferabilă o tăcere demnă în fața criticilor.

„Nu mai vorbește pentru că s-a cam săturat ca el și Queen să fie prezentați într-o lumină falsă", a comentat Brian. „Cred că oricine îl cunoaște pe Freddie ar fi mirat. Nu e chiar primadona la care te aștepți. Desigur, e optimist ca noi toți. În cele din urmă, muncește enorm și pune în scenă un spectacol memorabil."

Oare unde avea să-i ducă pe cei din Queen spiritul lor neobosit?

17

Barbara

„Barbara Valentin m-a fascinat mereu pentru că are niște țâțe pe cinste! Barbara și cu mine avem o legătură mai puternică decât am avut cu un iubit în ultimii șase ani. Pot să vorbesc cu ea și să fiu eu însumi, ceea ce se întâmplă foarte rar."

Freddie Mercury

„A fost o perioadă nebună, mai bună și mai rea decât își poate imagina cineva."

Barbara Valentin

Cum albumul *Greatest Hits* al celor de la Queen a fost amânat până la sfârșitul anului, aprilie 1981 a fost luna lui Roger. *Fun in Space*, primul lui album solo, fusese înregistrat la Montreux cu un an înainte și era gata. Roger a recunoscut că procesul i se păruse obositor, fiind obișnuit cu prezența și susținerea celor trei muzicieni cu care lucrase non-stop timp de zece ani. Dar acum o separare era inevitabilă după un deceniu intens și extenuant.

„Erau anumite lucruri pe care voiam să le fac și care nu intrau în formatul Queen. Parcă îți purifici organismul. Până nu o faci, nu te simți împlinit", a declarat el.

Ceilalți membri Queen aveau să procedeze la fel la timpul lor.

După nașterea fiicei sale Louisa în mai, Brian s-a întâlnit cu Freddie, Roger, John și Mack în Montreux pentru a lucra la *Hot Space.* În iulie, liniștitul Montreux se pregătea pentru furnicarul de oameni care venea la festivalul anual de jazz organizat de Claude Nobs.

„Locuiam mai sus de Montreux când Queen a cumpărat studiourile Mountain", povestește Rick Wakeman, care se dusese acolo în 1976 să înregistreze *Going for the One,* albumul celor de la Yes, alăturându-se din nou trupei. Acolo a întâlnit-o pe Danielle Corminboeuf, asistentă la Mountain, pentru care a părăsit-o pe soția lui, Ros.

„Elveția e o țară foarte austeră, dar lumea te acceptă. Localnicii erau încântați că cei de la Queen dețineau studiourile. Nimeni nu dădea o ceapă degerată pe

ce făceai în spatele ușilor închise. Nici presa din Elveția. Așadar, era un loc minunat în care muzicienii rock să trăiască și să muncească.

Pe strada principală era un bar, White Horse, căruia îi spuneam Blanc Gigi (încă e pe Grand Rue nr. 28). Acolo se strângeau toți cei care lucrau la Mountain. Dacă se suprapuneau niște trupe sau dacă veneau cei de la Queen, ajungeam până la urmă la Blanc Gigi. Îmi petreceam timpul acolo cu Roger și cu Brian, Freddie apărea des cu câte un tânăr francez, dar nu-mi păsa. Nu era homosexual declarat, desigur, dar nimeni nu spunea nimic. Erau vremuri diferite. Celor de la Queen le plăcea Montreux tare mult. Era avantajos financiar să aibă propriul studio de înregistrări. În plus, puteau să plece și să rămână după bunul plac.

Pe atunci trupele erau tare leneșe. Costa mii de dolari o zi la studio. Însă unul era la schi, altul în pat beat din seara precedentă. Jon (Anderson) și cu mine ne duceam, compuneam un pic, plecam la bar și apoi terminam pe la șapte seara. Rar stătea cineva o zi întreagă la muncă. Ceea ce ar fi trebuit să dureze cinci sau șase săptămâni se întindea pe cinci sau șase luni. Studiourile făceau o avere. Acum nu ai putea înregistra așa. Cu tehnologia din zilele noastre, poți să faci un album în dormitorul tău.

David Bowie a fost vecinul meu timp de mulți ani. Într-o noapte, David a intrat în bar, a luat cina cu băieții de la Queen și s-a întors cu ei la studio. Apoi lucrurile au devenit istorie."

David Richards, inginer la Mountain Studios, care lucra la albumul celor de la Yes, fusese asistentul producătorului Tony Visconti pentru albumul *Heroes* din 1977 al lui David Bowie din Berlin. La Mountain, Bowie se ocupa împreună cu Richards de înregistrarea piesei *Cat People (Putting Out the Fire)*. S-a întors la studiouri când a plecat din bar și i-a găsit pe cei de la Queen în toiul înregistrărilor.

„O noapte foarte lungă", a comentat Brian.

„Cântam piesele altora doar de amuzament", a spus Roger. „Într-un târziu David a zis: «Ce prostie! De ce nu scriem una nouă?»"

Rezultatul a fost coproducția *Under Pressure*, intitulată inițial *People On Streets*.

„Dragilor, totul a avut loc din pură întâmplare“, a explicat Freddie mai târziu. „Am început să lucrăm la ceva și s-a întâmplat spontan și rapid. Cu toții am fost foarte încântați de rezultat. Poate a fost un lucru cu totul neașteptat, dar ca grup suntem cu toții de părere că trebuie să facem lucruri neobișnuite la care oamenii nu se așteaptă. Nu vrem să intrăm într-o monotonie sau să ne plafonăm ca trupă și există astfel de riscuri când oamenii cântă împreună de multă vreme, cum e cazul nostru. Există pericolul de a te culca pe lauri și de a te relaxa.“

Cu David a fost „o reală plăcere să lucrez“, a zis Freddie. „E un talent remarcabil. Când l-am văzut în versiunea pentru scenă a *Omului Elefant* pe Broadway, interpretarea lui m-a făcut să mă gândesc serios la actorie. E ceva ce poate voi face în viitor, dar acum mă interesează alte proiecte de realizat cu Queen. Nu vrem să rămânem pe loc niciodată. Mai sunt multe perspective de explorat.“

Brian își amintește diferit înregistrarea: „A fost foarte greu pentru că erau deja patru tipi precoce și David, suficient de precoce cât pentru noi toți. Emoțiile atinseseră cote foarte înalte... Nu am prea reușit să fac ce voiam. Dar David avea o viziune adevărată și a preluat controlul asupra cântecului din punctul de vedere al versurilor.“

Două săptămâni mai târziu, Freddie, Roger, Bowie și Mack s-au reîntâlnit la celebrul studio Power Station din New York pentru a remixa piesa, dar Brian se retrăsese din proiect.

Power Station, un studio folosit de artiști ca Tony Bennett, Aerosmith și Duran Duran mai târziu, fusese inițial o centrală electrică pe West 53rd Street transformată în studio de înregistrări de către Tony Bongiovi. Locul avea o acustică impresionantă. Când Bongiovi l-a ajutat pe vărul său de gradul doi să intre în industria muzicală oferindu-i un loc de muncă la studio și acoperindu-i costurile cu casetele demo și lecțiile de canto, le-a oferit lui Freddie și lui Bowie un băiat bun la toate care într-o zi va fi la fel de celebru ca ei. Jon, tânărul văr al lui Bongiovi, și-a schimbat mai târziu numele de familie în Bon Jovi și a format o trupă cu același nume. Verii se vor certa, iar Power Station va deveni Avatar, dar legenda a rezistat.

Under Pressure s-a dovedit una din cele mai dificile înregistrări la care au lucrat. Consola de mixare s-a prăbușit, Bowie a vrut să refacă piesa de la zero și s-a ajuns într-un punct mort. La un moment dat Bowie a refuzat difuzarea piesei, dar s-a răzgândit mai târziu.

„*Under Pressure* e un cântec important pentru noi datorită lui David și conținutului versurilor", spunea Brian aproape treizeci de ani mai târziu. Pe atunci mi-ar fi fost greu să recunosc, dar o fac acum. Într-o zi mi-ar plăcea să stau liniștit în voia mea și să-l remixez."

Single-ul din octombrie 1981 a fost prima înregistrare a lui Bowie cu alt artist.

A atins poziția 29 în SUA și avea să fie al doilea single Queen pe locul întâi în topurile din Anglia. Avea să fie și ultimul până la *Innuendo*, aproape zece ani mai târziu, cu câteva luni înainte să moară Freddie. *Under Pressure* a apărut și pe al zecelea album Queen, *Hot Space*, lansat în mai 1982. Mai târziu avea să fie mixat pentru piesa *Ice Ice Baby* a rapperului Vanilla Ice – fără permisiunea Queen – și avea să devină single-ul de debut al duetului Jedward, format din gemeni identici, care a apărut la emisiunea X Factor difuzată de ITV. Versiunea lor a ajuns pe locul doi în Anglia și pe primul loc în Irlanda.

În septembrie Freddie era gata de petrecere. Și-a sărbătorit cei 35 de ani în stil mare, cheltuind 200 000 de lire ca să îi aducă la New York cu aeronava Concorde pe cei din anturajul lui, printre care se numărau Peter Straker și Peter Freestone. Freddie a închiriat un apartament luxos la hotelul Berkshire Place de pe East 52nd Street pe colțul diagonal opus magazinului Cartier. În cinci zile de risipă, se băuse șampanie de colecție de 30 000 de lire.

„Îmi amintesc perfect că apartamentul era varză", a oftat Peter Freestone. „Și mi-l amintesc pe Freddie întins pe un morman imens de gladiole. Acestea erau așa-numitele «petreceri»."

Aniversarea a marcat un punct de cotitură pentru Freddie. A dat un interviu, lucru rar, și a explicat că se schimbase și că acum vedea altfel celebritatea și banii decât atunci când era mai tânăr.

„Nu-mi place să mă amestec cu tot felul de personalități din showbiz", a mărturisit. „Aș putea să fac ca Rod Stewart și să mă alătur celorlalți, dar vreau

să stau departe de toate acestea. Când nu sunt cu formația, vreau să fiu tipul obișnuit de pe stradă.

M-am schimbat. La început îmi plăcea să fiu recunoscut. Nu și acum. Petrec o mulțime de timp în New York, unde nu mă știu foarte mulți oameni. Oi fi foarte bogat, dar zilele în care făceam paradă și pretindeam că am bani au apus de mult. Sunt genul care poartă blugi și un tricou prin casă și oriunde. Nu mă mai dau în spectacol când părăsesc scena pentru că știu sigur cine sunt și ce am. Nu mai vreau să intru într-o cameră și toți să se oprească din discuții. Nu pot să vă prezic dacă vom continua, însă, atâta timp cât inovăm, trupa Queen va fi motivată. Dacă mâine aș pierde totul, cumva m-aș cățăra din nou în vârf."

Să fi fost aceasta cea mai sinceră declarație pe care o făcuse până atunci? Oare Freddie confirma că urma o schimbare sau depunea eforturi să se convingă pe el însuși? Unora li s-a părut că e o încercare deloc subtilă de a le arăta celorlalți că se simțea în sfârșit bine în pielea lui. Însă așa să fi fost? Putem doar să facem speculații dacă chiar a rezonat cu adevărata lui personalitate sau dacă doar își dorea.

Freddie s-a întâlnit cu ceilalți membri ai trupei în New Orleans după petrecerea sa aniversară ca să înceapă repetițiile pentru alt turneu latino-american. A doua incursiune, turneul „Gluttons for Punishment", era antiteza primului din rațiuni evidente. În primul rând, s-au dus în Venezuela pentru trei concerte la Poliedro de Caracas. Dar programul lor a suferit modificări din cauza morții fostului președinte și eroului național Rómulo Betancourt, ceea ce a dus la anularea câtorva concerte în Venezuela. Având zece zile la dispoziție înainte de noua serie de concerte în Mexic, cei de la Queen s-au dus în Miami.

A urmat un val de incidente nefaste: îmbolnăvirea unor membri ai echipei, corupție, amenințări la adresa siguranței lor personale, arestarea promotorului și, nu în ultimul rând, prăbușirea unui pod în fața uriașului Estadio Olímpico Universitario – „Volcano" din Monterrey după un concert și rănirea mai multor fani. Al doilea concert a fost anulat și cei de la Queen s-au dus în Pueblo, unde trebuiau să concerteze două seri pe Estadio Ignacio Zaragoza. Experiența a fost un eșec răsunător.

„Am crezut că putem repeta ce făcurerăm în America de Sud, dar am scăpat ca prin urechile acului“ a declarat Brian.

Mai devreme în acel an, *New York Times* scrisese despre o formă rară de cancer de piele care afectase 41 de homosexuali până atunci sănătoși. Cel puțin nouă dintre ei sufereau de o slăbire inexplicabilă a imunității. Sarcomul Kaposi apăruse până atunci aproape numai la bărbații în vârstă cu origini mediteraneene. S-au mai raportat cazuri în San Francisco și în Los Angeles. Până la sfârșitul lui august numărul de bolnavi crescuse la 120, majoritatea în New York. La scurtă vreme Atlanta Center for Disease Control a confirmat creșterea inexplicabilă în America a sarcomului Kaposi și a unei forme parazitare de pneumonie numite *Pneumocystis carinii pneumonia* (PCP). Peste 90% dintre bolnavi erau bărbați gay. Așa au început speculațiile potrivit cărora o nouă „ciumă gay“ ar fi legată de un stil de viață homosexual promiscuu și/sau de consumul de droguri. Dovezile evidente au arătat că boala numită inițial GRID (Gay-Related Immune Deficiency)[32] afecta milioane de heterosexuali, bărbați, femei și copii și se manifesta în special în rândul hemofililor și al utilizatorilor de droguri injectabile. S-a stabilit în cele din urmă că boala, redenumită SIDA (sindromul imunodeficienței umane dobândite) se transmite prin sânge, ace hipodermice refolosite și sex neprotejat.

Freddie nu i-a dat mare atenție. Celor de la Queen le stătea mintea la alte lucruri. Printre produsele pentru cea de-a zecea lor aniversare se numărau albumul *Greatest Hits*, colecția *Greatest Flix* cu toate clipurile de promovare și un set de portrete făcute de lordul Snowdon, fostul soț al prințesei Margareta. Au apărut și în primul lor film-concert care prezintă spectacolul live din Montreal. În ultimele săptămâni ale lui 1981 s-au dus într-un suflet la München. Încă forțați să stea în afara țării din cauza problemelor cu fiscul, trebuiau să înceapă alt album acolo, iar apartamentul din hotelul Arabella-Haus îl aștepta pe Freddie.

„Doar pentru o noapte sau două pentru că îi displăcea tare mult“, își amintește Peter Freestone. „Se afla deasupra studiourilor Musicland și era un alt bloc sinistru de ciment cu holurile pline de un miros pătrunzător de mâncare arăbească. La început, Freddie a locuit cu Winnie Kirchberger (un

prieten din partea locului). Mai târziu s-a mutat în apartamentul de la hotelul Stollbergplaza într-o parte mai elegantă din centrul orașului München, unde a întâlnit-o pe Barbara Valentin, o actriță foarte cunoscută care locuia vizavi."

Cu Peter care avea grijă să-i îndeplinească toate cerințele și să-l însoțească în mici escapade, stilul de viață al lui Freddie la München părea a fi sub influența unei vrăji. Însă pe ceilalți membri ai trupei îi îngrijora faptul că își cam pierduse apetitul pentru muncă.

„Ajunsese în punctul în care abia mai suporta să stea în studio. Voia să facă o bucată anume și apoi să plece", își amintește Brian.

Întoarcerea trupei în capitala Bavariei a marcat începutul unui perioade agitate și confuze din viața personală a lui Freddie, care se va implica în tot felul de aventuri încurcate care îl vor tulbura.

Prima a fost cu Winfried Kirchberger, rebotezat „Winnie", desigur, un proprietar de restaurant agresiv și fără maniere născut în Tirol, cu părul negru și mustață zburlită. Era atât de grosolan și de direct, încât anturajul lui Freddie nu putea să înțeleagă atracția. Nu voiau să accepte că acum „camionagiul nespălat" era tipul de bărbat preferat de Freddie.

A doua a fost cu un frizer irlandez pe nume Jim Hutton pe care Freddie l-a agățat într-un club din Londra. Îi cumpăra lui Jim bilet de avion spre München ca să defileze cu el și să-l facă gelos pe Winnie. În mod ciudat, va exista o legătură puternică între Freddie și Jim, care va rămâne lângă Freddie pentru tot restul vieții acestuia.

A treia persoană din ecuație a fost poate cea mai neașteptată. Noua parteneră de băut a lui Freddie, Barbara Valentin, era o fostă actriță de filme erotice și fotomodel născută în Austria, considerată „Jayne Mansfield a nemților" sau „Brigitte Bardot". Își făcuse un nume jucând în filme îndrăznețe și stilizate despre iubire, ură și prejudecăți, în regia regizorului cult Rainer Werner Fassbinder care făcea parte din mișcarea Noului Cinema German. Fassbinder, care avea să moară anul următor, la doar 37 de ani, din cauza unei supradoze de somnifere și cocaină, era un bărbat complicat cu un stil de viață scandalos. Una dintre soții l-a descris drept „un homosexual care avea nevoie și de o femeie", părând astfel să aibă multe în comun cu Freddie. Însă nu Fassbinder,

ci Barbara avea să devină iubita lui Freddie și să-l însoțească aproape peste tot, împărțindu-l în mod bizar cu Winnie Kirchberger și cu Jim Hutton, de asemenea iubiții lui. După cum a remarcat și Barbara, au fost niște „vremuri nebune".

În 1996 am vizitat-o pe Barbara Valentin în München și am fost în apartamentul demodat pe care îl cumpărase cu Freddie pe HansSachs Strasse în districtul sordid Triunghiul Bermudelor, rău famat pe atunci. Apartamentul era comod: plin de covoare, perdele și canapele de catifea. Erau tablouri valoroase, mobilă bavareză rustică și un candelabru superb de colecție. Pe servantă se înghesuiau fotografii înrămate cu copiii și nepoții ei, cu Freddie și o stivă de clipuri și CD-uri Queen și Freddie Mercury pe care mi-a spus că nu mai putea să le vadă sau să le asculte. Tarzan, „copilul" de 16 ani (pisica) pe care îl avusese cu Freddie, dormita pe un fotoliu impunător.

Barbara trecuse printr-o luptă lungă și înverșunată în tribunale cu managementul trupei Queen pentru a rămâne în apartament după moartea lui Freddie. În consecință îi era teamă să nu dezvăluie prea multe și a durat luni întregi ca să o conving să discute cu mine.

„Ceilalți trebuie să trăiască mai departe", mi-a zis Barbara, căsătorită de trei ori și care avea să moară în urma unui atac cerebral în 2002, la 61 de ani. „Nu vreau să fac rău nimănui dacă vorbesc despre Freddie. Să fie Mary Austin văduva, așa am zis mereu. Am refuzat să vorbesc despre Freddie până acum."

Deși avea peste 50 de ani când ne-am întâlnit, totuși își păstrase acea alură de care Freddie s-a și îndrăgostit. Fostă baroneasă prin căsătorie, solidă, cu sâni mari, avea o prezență care umplea încăperea. Diamantul de un carat de pe lobul urechii drepte a fost primul cadou de la Freddie, mi-a zis. Pe stradă, binecunoscuta actriță încă întorcea capetele.

Freddie a văzut în Barbara o femeie care era antiteza totală a lui Mary Austin: o femeie puternică și hotărâtă care știa ce vrea de la viață. Ca și el, Barbara era o sumă de contradicții. Imaginea ei impunătoare ascundea o mare sensibilitate și fragilitate. Poate că pentru prima oară în viață Freddie a avut o legătură cu o altă ființă cu care putea fi în largul lui, la bine și la rău. Nu aveau secrete. Nu

simțea nevoia să o protejeze de anumite aspecte ale personalității și comportamentului său cum o făcuse cu Mary.

Barbara a înțeles. Și ea era la fel, nu-i păsa de ce credeau ceilalți. Atitudinea ei față de oameni, viață și lume în general era ca o gură de aer proaspăt pentru Freddie. Arăta ca o femeie în toată puterea cuvântului, dar se comporta ca un bărbat, negândindu-se de două ori când împingea oamenii în lături din calea ei, făcând până și gărzile de corp să se dea deoparte. Freddie era vrăjit de ferocitatea și de aerul maiestuos al Barbarei. Răspundeau chemării lăuntrice a sufletelor lor.

Faptul că Barbara era dispusă să renunțe la o carieră potențial fructuoasă în teatru ca să fie cu Freddie și faptul că el o lăsa era, dacă o întrebai, dovada supremă de iubire nemuritoare. Îl însoțea pe Freddie atât cu Queen, cât și în viața personală la Rio, Montreux, Ibiza, în Spania. A stat cu el în Londra „de 40 sau de 50 de ori" și a primit propriul dormitor la Garden Lodge.

„Îl însoțeam cu acoliții săi la cluburile din München, în principal la discoteca «New York» noapte de noapte", își amintește Barbara. „Știam vag cine e Freddie Mercury, însă nu era mare brânză să fii un star rock celebru în München. Eram poate mai celebră decât el aici. Avea mereu un anturaj, era o industrie de sine stătătoare. Freddie avea și colțul lui în club: «Colțul familiei». Pe atunci era cu Winnie. Locuiau împreună acasă la Winnie. Aveau o relație lungă, punctată de câteva despărțiri. Nu puteau sta departe unul de altul. Erau un cuplu neobișnuit și se certau monstru. Fiecare din ei agăța tipi nepotriviți ca să-l facă pe celălalt gelos."

Pe atunci Winnie deținea un restaurant modest și rustic, Sebastian Stub'n, unde clienții se plângeau mereu de mâncare. După ce localul a ars, Freddie a plătit parțial pentru renovare pentru că mereu părea să investească în visurile prietenilor.

„Winnie a fost o tragedie pentru Freddie", mi-a explicat Barbara. „Erau fără îndoială îndrăgostiți, dar mereu se certau, se răneau. M-am întrebat de ce trebuie să se rănească iubiții? Pentru mine e una dintre cele mai mari tragedii. Winnie era un bărbat foarte simplu. Nu avea cine știe ce educație, nu fusese la o școală decentă, mă rog, și cred că pe el îl deranja. Erau momente când chiar

voia să-i demonstreze lui Freddie: «Cui îi pasă că ești un idiot de star rock-and-roll? Eu sunt Winnie Kirchbeger, un mare rahat de macho.» Îl făcea de râs îngrozitor în public, îl trata urât, făcea lucruri idioate, groaznice doar ca să-l rănească pe Freddie și să-i dea peste nas. Mi-am dat seama că Freddie îl adora pe Winnie tocmai pentru că se purta mai mereu așa de sinistru cu el. Freddie nu putea obține aprobarea și adorația lui Winnie atât de ușor cum o primea de la restul lumii și de aceea Freddie se străduia și mai mult să-i facă pe plac. Poate că Winnie înțelesese în felul lui simplu că singura cale prin care să-l țină pe Freddie Mercury lângă el era să-l trateze ca pe un rahat și să pretindă că nu-l voia deloc. Orice ar fi fost, funcționa. Freddie se întorcea la el din nou și nou pentru același tratament."

Relația avea și părți bune.

„A fost singura dată din viața sa de adult când Freddie a știut cum e să duci o existență relativ normală cu un alt bărbat", a comentat Peter Freestone.

Mult mai târziu, după ce relația lor s-a încheiat definitiv, Freddie a murit, iar Winnie a început să se cufunde în nebunie întrucât virusul HIV îi afectase atât trupul, cât și mintea.

„La sfârșit l-am găsit mort de foame în apartamentul lui", a oftat Barbara, „iar pisica își mânca blana ca să supraviețuiască. L-am internat în spital și i-am plătit facturile medicale, dar era prea târziu ca să-l mai pot ajuta."

Însă, în zilele lor de glorie, Winnie, Freddie și Barbara fuseseră un trio de neoprit în oraș.

„Într-o noapte Freddie și cu mine am băut ceva într-un club zgomotos, lângă toaleta femeilor, unde era suficient de liniște ca să putem vorbi, și de acolo a început totul. Mi-a povestit despre Zanzibar, internat, tată, mamă, despre cum nu credea că îl vor accepta vreodată ca gay – deși mai târziu am avut impresia că s-au împăcat cu gândul ăsta. Cu siguranță au fost aproape la sfârșitul vieții lui. Dar o plăceau pe Mary. Freddie mi-a zis că au sperat mereu că ea îi va oferi un copil. Mi-a zis de Kash, sora lui, de Natalie și de Sam, pe care ea și soțul ei îi adoptaseră. Mi-a spus că de obicei nu vorbea despre lucrurile astea, nici măcar cu prietenii lui, dar cu mine îi era ușor."

De fapt, Freddie avusese mereu o relație „strânsă la distanță“ cu sora lui, cu Roger, soțul ei, și cu copiii lor, la fel cum o făcuse și cu părinții lui. Nu le-a negat niciodată existența, nu le-a întors niciodată spatele. Îi vedea rar, dar era mereu iubitor. Pentru el era o datorie să-i apere de propriul stil de viață dezlănțuit și de public.

„Niciodată nu ne-am dus la «petrecerile alea»!“, a declarat cumnatul lui Freddie publicației *Mail on Sunday* în noiembrie 2000, la nouă ani după moartea lui Freddie. „Doar la reuniuni familiale. Freddie reușea să își împartă foarte bine viața, diferitele părți se suprapuneau foarte rar. Sărbătoream zilele de naștere ale copiilor la Freddie. Mereu avea un tort uriaș sau un ou de Paște pentru ei. Nu a avut niciodată copii, dar cred că i-ar fi plăcut să ne vadă copiii crescând.“

În acea noapte în München, Freddie și Barbara nu se puteau dezlipi unul de altul.

„Râdea așa de mult cu mine și în general își punea mâna în dreptul gurii ca să-și ascundă dinții. Dar, când se îmbăta, râdea cu gura deschisă și tare.“

Deși erau suficient de curajoși să admită că se aflau pe o pantă periculoasă, Barbara a insistat că ea și Freddie s-au bucurat de stilul de viață nebun din München, dedându-se la excese fără rușine și intenționat.

„Era cea mai bună apărare. De ce anume? Nu pot spune. De mai multe. În fiecare zi de ceva nou. Freddie și cu mine îi țineam mereu piept dintr-un motiv sau altul, dar măcar ne aveam unul pe altul. Nu lăsam pe nimeni să vadă că suntem răniți, dar ne destăinuiam unul altuia. Amândoi aveam lucruri de ascuns familiilor, de pildă. Freddie își proteja părinții și sora, iar eu cu siguranță nu voiam să știe copiii mei cum îmi petreceam viața. Când și când mă mai întâlneam cu fiul meu pe la o discotecă și spuneam: «O, Doamne, e discoteca greșită!» Freddie și cu mine am devenit o a doua familiei unul pentru celălalt. Niciodată nu lăsam familiile să ne afle secretele.“

Pe 26 noiembrie, de ziua lui Winnie, Barbara, Freddie și Winnie s-au trezit cu toții în pat.

„Eram cu toții goi pușcă și se aude soneria la șapte dimineața: poliția fiscală! «Reveniți mai târziu!», le strigă Freddie. «Dacă nu ne lăsați să intrăm, dărâmăm

ușa!», strigă și ei. Freddie era înnebunit. A venit în dormitor zbierând: «Sculați-vă! Sculați-vă!» În următorul minut poliția era înăuntru și ocupase poziții în fiecare cameră. Freddie era gol, cu excepția unui prosopel în jurul taliei. Ni s-a spus tuturor să stăm exact unde eram. Au întors apartamentul cu susul în jos. În cele din urmă Freddie le spune: «Chiar trebuie să mă piș, băieți.» Așa că l-au lăsat. Și deodată polițistul de lângă baie îl recunoaște: «E Freddie Mercury!» atunci Freddie s-a obrăznicit. Freddie nu se putea abține. I-a zis polițistului: «Dacă te porți frumos cu prietena mea, îți cânt o piesă. Hai, prietene, să bem un pahar cu șampanie!» Încă nu se făcuse ora opt și polițistul i-a răspuns timid: «Scuze, suntem de serviciu.» «Bine, atunci du-te dracu'!» i-a întors-o Freddie. «Oricum sunteți prea urâți ca să vă cânte cineva!»"

Barbara a susținut că era clar că ea și Freddie se iubeau cu pasiune.

„Da, posibil", admite Peter Freestone. „Erau foarte apropiați. Mi-a plăcut foarte mult Barbara. Aveau multe în comun: statut, celebritate. Barbarei nu-i păsa. Avea o atitudine minunată de genul «dacă vrei, bine, dacă nu, nu» care lui Freddie i se părea cuceritoare. Aveau gusturi similare și amândoi erau foarte manierați. Barbara a fost foarte, foarte importantă pentru Freddie."

Freddie vorbea mereu cu Barbara despre Mary Austin.

„Se pare că i-a promis odată că se însoară cu ea. Din cauza asta se simțea vinovat. Era conștiincios și avea un simț profund al datoriei. Ea se aștepta, iar el își încălcase cuvântul. Vina nu a dispărut niciodată... deși mă întreb cât de mult l-a făcut ea să se simtă vinovat. Nu era vina lui Freddie că s-a dovedit a fi gay. Așa e viața. Însă el nu putea trece peste faptul că o dezamăgise. Nu fusese gay la început, dar apoi s-a schimbat complet și a început să trăiască o viață gay. Era o alegere, nu ceva biologic în cazul lui."

„Absolut adevărat", e de acord Peter Freestone. „Freddie era foarte emotiv pe atunci."

Deși Mary venea adesea să stea în München, cele două femei nu s-au apropiat niciodată prea mult.

„Era rece și o intimidam", a zis Barbara. „Nu că nu era drăguță. Era chiar exagerat de drăguță. Dar rezervată și politicoasă, nu caldă. Ne-am făcut cadouri

de Crăciun. Un singur lucru pot spune despre ea și anume că se gândea numai la binele lui Freddie.

Odată m-a sunat din Londra să-mi spună că a murit una din pisicile lui Freddie. «Barbara, spune-i tu», mi-a zis, «dar fii prudentă, găsește momentul potrivit.» Am stat ca pe ace și i-am zis în cele din urmă. A izbucnit într-un plâns necontrolat, apoi a hotărât: «Plecăm la Londra chiar acum.» «Freddie, pisica a murit», am replicat. Dar nici nu voia să audă. Așa că ne-am întors la Londra."

Barbara era de părere că homosexualitatea reprezenta un rol pe care a ales să-l joace.

„Era Marele Prefăcut. Îl atrăgea pentru că era fructul oprit. Pe când se întâmplau toate astea, noi doi eram iubiți în cel mai adevărat sens al cuvântului. Făceam sex regulat. Da. Da. A durat o vreme. Când s-a întâmplat, a fost frumos și nevinovat. Eram complet îndrăgostită de el până atunci și el mi-a zis că mă iubește. Chiar am vorbit să ne și căsătorim. Desigur că el agăța tipi gay și îi aducea acasă noapte de noapte, dar nu-mi păsa. Sună a nebunie, nu-i așa, dar asta e viața pe care o duceam și nu-l puteam opri nici dacă voiam. Și eu am continuat să am iubiți. Mi se permitea până la un punct. Apoi Freddie a început să facă pe cocoșul și îi dădea afară."

„În cele din urmă", a zis Barbara, „lui Freddie nu-i păsa de sex."

„Se combina cu cineva doar pentru tandrețe, afecțiune. Dorințele lui nu mai aveau de-a face cu trupul. Era ca un copilaș. Plângea ca un copil. Îmi spunea: «Barbara, singurul pe care ei mi-l pot lua ești tu.»"

Barbara nu a aflat niciodată dacă prin „ei" Freddie se referea la mașinăria Queen, la industria muzicală în general, la fani sau la omniprezentul Jim Beach.

„Totul sună așa de deplasat când îți povestesc acum. Trebuia să fi fost acolo ca să înțelegi.

Uneori îi ziceam: «Dragă, ești mai mult decât scula, să știi.» Îmi spunea des că nu-i plăcea să se culce cu toți tipii ăia. Dar lui Freddie nu-i spunea nimeni ce să facă și ce nu."

Amenințarea mortală pentru sănătatea lui Freddie a fost dependența de ceilalți, credea Barbara.

„Nu știa diferența dintre o marcă germană și o mie de dolari. Banii nu însemnau nimic pentru el. Îl îngrozeau avioanele, să rămână blocat în lift, dar cel mai mult îl îngrozea să rămână singur. Nu putea merge nicăieri singur – nici măcar la toaletă. Mereu trebuia să merg cu el. Oriunde era Freddie, era mizerie. Dar se pricepea de minune să pună oamenii să o curețe."

„Amândoi încercam prea mult să fim fericiți", a recunoscut ea. „Pentru că *nu* eram. Te îmbeți, prizezi cocaină, te maimuțărești, te culci cu cât mai mulți, de parcă îți provoci corpul să rămână în viață. Poate e o dorință de moarte. În final ești și *mai* singur, *mai* gol pe dinăuntru. Freddie și cu mine eram la fel de stricați. Ne identificam. În cele din urmă, eram singurii la care puteam apela. Dacă el nu m-ar fi avut pe mine și eu pe el, cred că amândoi am fi murit mult mai devreme."

Deficiență imunitară a persoanelor gay (n. tr.).

18

Jim

„Sunt foarte fericit cu relația pe care o am acum și, ca să fiu sincer, n-aș putea cere ceva mai bun. E ca un fel de... consolare. Da, e un cuvânt nimerit. N-o să-i spunem menopauză! Nu trebuie să mă străduiesc așa de mult. Nu trebuie să dovedesc nimic acum. Am un om foarte înțelegător lângă mine. Sună așa de plictisitor, dar e minunat."

Freddie Mercury

„Freddie a fost iubirea vieții mele. Nu a mai fost nimeni ca el. Mereu mi-a zis că trebuie să-mi continui viața. Știu că, atunci când o să mor, Freddie va fi în partea cealaltă și mă va aștepta."

Jim Hutton

A fost meritul lui John Travolta că a făcut un erou improbabil din muncitorul Tony Manero în *Saturday Night Fever*. Filmul din 1977, bazat pe un articol dintr-o revistă newyorkeză scris de jurnalistul britanic de rock Nick Cohn, spune povestea unui adolescent italo-american care se refugiază din realitatea apăsătoare ducându-se într-o discotecă din cartier. Albumul celor de la Bee Gees a devenit coloana sonoră cel mai bine vândută din toate timpurile. Așa s-a născut febra disco, iar New York City era în prima linie. Studio 54, Le Jardin și Regine's erau cele mai *fierbinți* localuri unde în fiecare noapte veneau toți ciudații pe care ți-i puteai imagina. Erau zilele de glorie ale donjuanilor, top-modelelor, limuzinelor, șampaniei, cocainei, ale lui Halston, Gucci și Fiorucci. Cluburile din oraș au devenit o supapă pentru emanciparea sexuală și au reflectat lumea gay decadentă mai bine decât o oglindă.

Le Jardin din Midtown, pe West 43rd Street, a atras cele mai cool celebrități: Andy Warhol, Bianca Jagger, Liza Minnelli, Lou Red. Barurile aveau plăci de gresie ca o oglindă de pe care să prizezi, luminile negre reliefau canapelele albe, înconjurate de palmieri, iar pe terasa de pe acoperiș erau paturi cu apă, unde clienții se lăsau pe spate și inhalau substanțe interzise în timp ce se uitau la Times Square.

Prin comparație, scena gay din Londra era încă la început. Nu oferea mai mult de „câteva baruri jegoase și niște cafenele micuțe la subsol“ când Jeremy Norman a venit din Cambridge la sfârșitul anilor ’70 ca să lucreze la *Burke's Peerage,* ghidul definitoriu al regalității și al aristocrației britanice. Norman auzise de noile discoteci care împânzeau scena gay și de cluburi a New Yorkului și le-a făcut o vizită. La Le Jardin l-a întâlnit pe Stephen Hayter, promotorul clubului, cu care s-a întors la Londra și împreună au lansat Embassy Club pe Old Bond Street. Acolo Hayter era „Regina Nopții“, se lăuda că își păstra articolele decupate din ziare într-un seif în Elveția și îi dezaproba în gura mare pe „gay-i isterici“ care aveau „o tendință regretabilă de a se adresa unii altora folosind nume de femei“. Avea să devină primul proprietar celebru de club care murea de SIDA.

The Embassy era o revelație: un tărâm sexual ambiguu care îi atrăgea pe toți și care servea atât drept antidot, cât și distragere de la inflația galopantă și de la corupția guvernului de atunci. Brusc oamenii se îmbrăcau din nou frumos ca să meargă să danseze. Dar nu oricine. Transexuali, staruri rock, dive, travestiți, prinți europeni, conți milionari și tot felul de vedete mărunte. Chelnerii purtau pantaloni scurți eleganți din satin, roșu cu alb, după modelul băieților de la Studio 54. Fandosiții simulau sex pe tejghele pe când cei hotărâți o făceau pe bune în toalete. Se consumau cocaină și nitril de amil în cantități ametitoare. Lumina stroboscopurilor, gheața uscată și un glob disco argintiu potențau efectul. Clubul putea atrage vedete ca niciun alt local. Pete Townshend, Mick Jagger, Marie Helvin și David Bowie erau clienți obișnuiți. Chiar și cei cool din mișcarea New Romantics mai renunțau uneori la Clubul Blitz și se duceau să danseze pe ringul de la Embassy.

„Când Hayter dădea o petrecere, făceai tot posibilul să intri“, își amintește Dave Hogan. „Erau acolo Freddie, Kenny Everett și crema «mafiei» gay din Londra. Asistai la scene minunate și acceptai totul, dar erai acolo doar ca să te bucuri. Știai că nu poți să faci o poză și să ieși viu de acolo.“

The Embassy a fost prototipul proiectului și mai ambițios al lui Jeremy Norman: un club de noapte dedicat aproape în exclusivitate nevoilor bărbaților gay. Situat în Trafalgar Square în josul gării Charing Cross, Heaven avea 2 000

de metri pătrați sub arcade. Când s-a lansat, în 1979, a fost unul dintre primele cluburi gay declarate din lume, a reținut atenția presei și a făcut scena de club gay acceptabilă.

Lui Freddie îi plăcea la nebunie localul, trecând des pe acolo cu anturajul lui.

„Pentru bărbații gay, ringul de dans era cu adevărat un loc al eliberării", își amintește Jeremy Norman, care mai târziu a dezvăluit totul în cartea sa de memorii *No Make-Up: Straight Tales from a Queer Life.* [Era] un loc unde ne simțeam liberi să ne exprimăm sexualitatea și apartenența la tribul nostru. Clubul era într-un fel catedrala noastră."

A fost și Waterloo-ul lor în multe privințe. Deși Norman, care avea să pună pe picioare două organizații caritabile pentru bolnavii de SIDA, nu poate fi acuzat că a adus virusul în Anglia, nu încape îndoială că Embassy, clubul său, a exercitat o atracție fatală.

Paul Gambaccini își amintește foarte bine o noapte din 1984, când și-a dat seama că Freddie avea să moară.

„Eram cu el într-un loc special în Heaven și l-am întrebat dacă și-a schimbat comportamentul în lumina evenimentelor recente. Și mi-a răspuns dând din brațe în stilul său caracteristic: «Dragă, mie mi se rupe. Fac orice cu oricine.»"

Am simțit efectiv că mă prăbușesc. Văzusem destule lucruri în New York și știam că Freddie avea să moară. Sunt prea multe fantome ca să mă pot preface că Heaven era un mediu lipsit de griji."

Paul nu a vrut să-și dea cu părerea dacă Freddie se proteja sau nu, acum, că era conștient de pericolul SIDA ca să se asigure că nu mor și alții, deși el era pregătit pentru asta.

„Trec cam zece ani între momentul infectării și debutul bolii, deci Freddie ar fi fost deja infectat înainte să se știe de existența virusului", explică Paul. „Ceea ce înseamnă că a fost expus pe nedrept. A fost o scurtă perioadă în istorie, între sifilis și SIDA, când oamenii nu puteau muri ca urmare a unui raport sexual. Se încerca orice formă de sex, chiar dacă era doar un experiment sau producea plăcere. Nu era nicio rușine pe atunci. Totul era permis, în special în industria muzicală. Nimeni nu judeca. Apoi, dintr-odată, puteai ucide pe cineva dacă

făceai sex. Așa că toată lumea a devenit responsabilă din punct de vedere moral. Și au fost consecințe.

Îmi închipui că Freddie știa și se împăcase cu gândul... Dar cred că spera că va învinge boala. Încă era suficient de sănătos în 1983 (iar atunci în New York boala avea proporțiile unei epidemii) ca să meargă mai departe. Însă, când a sosit vremea pentru Live Aid [iulie 1985], doctorul l-a sfătuit să nu cânte pentru că avea o infecție gravă în gât. M-am gândit atunci: ăsta este începutul?"

Faptul că pe atunci Freddie agăța și întreținea relații sexuale cu zeci de bărbați în fiecare săptămână în timp ce făcea paradă de relația cu Barbara Valentin ne dă de gândit că se considera bisexual, și nu gay. Dar, potrivit lui Paul, „să nu uităm că abia în anii 1860 a apărut conceptul de homosexualitate, atunci când un psiholog german a inventat cuvântul «homosexual». Spectrul sexual este vast. Între cele două extreme sunt mulți oameni cu înclinație către ambele sexe. Pentru cei care se rup de activitatea principală, cum se pare că a făcut-o și Freddie cu Barbara, există o legătură emoțională foarte puternică. Nu văd nicio contradicție în faptul că, deși ar fi făcut sex cu mai mulți bărbați decât femei – ceea ce probabil e adevărat –, Freddie avea să-și amintească mereu dragostea pentru Mary. Nu există nicio contradicție, ea a reprezentat una dintre excepțiile de la regulă. Înseamnă că exista atât emoție, cât și poftă carnală. Nu spun că Freddie nu i-a iubit pe unii dintre bărbații din viața lui, dar ea ar fi putut avea un loc special în inima lui."

Freddie i-a înșelat atât pe Barbara, cât și pe Winnie, dacă era posibil, când l-a agățat pe Jim Hutton în Heaven într-o noapte din 1985. Nu putea rezista. Cei doi se întâlniseră cu doi ani în urmă la Copacabana, un bar gay de lângă casa lui Freddie. Jim avea pe atunci o relație, așa că întâlnirea nu a mers mai departe. De data asta, frizerul modest era singur și disponibil. Freddie a fost imediat atras de părul strălucitor și negru al lui Jim și de mustața groasă. Asemănarea dintre el și Winnie Kirchberger, iubitul său neamț, era izbitoare. Luat prin surprindere de primele cuvinte ale lui Freddie – „cât de mare o ai?" –, Jim a fost convins să se alăture grupului lui Freddie din care făceau parte Peter Straker și Joe Fanelli. Și-a petrecut restul nopții dansând cu Freddie

înainte de a-l însoți în zori în apartamentul din Kensington. După aceea, Jim n-a mai auzit nimic de Freddie timp de trei luni – Freddie trăia din nou în exil în München din cauza problemelor cu fiscul și fusese în turneu cu Queen în Australia, Noua Zeelandă și Japonia.

Când întâlnirea fusese dată uitării, Freddie l-a sunat pe Jim din senin ca să-l invite la el la cină. Acasă la Freddie, Jim a fost uimit să dea de Peter Freestone. Cei doi lucraseră cândva împreună la magazinul Selfridge de pe Oxford Street din Londra.

Jim, care a murit de cancer la plămâni pe 31 decembrie 2010, cu trei zile înainte să împlinească 61 de ani, nu se prea potrivea în peisajul iubiților lui Freddie. Înainte să se cunoască, Jim, unul dintre cei zece copii ai unui brutar irlandez catolic, care a crescut într-o locuință socială cu trei camere, lucra pentru 70 de lire pe săptămână ca frizer la hotelul Savoy. Potrivit lui Jim, Freddie era „sensibil, timid, avea toane și voia mereu ca totul să fie ca el. Eu sunt tăcut și nu am o personalitate expansivă decât dacă îmi torni câțiva litri de bere pe gât."

Pentru Jim a fost dragoste la prima vedere.

„M-am îndrăgostit și-mi plăceau multe la el, indiferent de cum își câștiga traiul. Avea ochi căprui, mari și o personalitate ca a unui copil. Nu era ca bărbații care îmi picau de obicei cu tronc. În general îmi plăceau tipii masivi cu picioare groase. Freddie avea o talie ca de viespe și cele mai subțiri picioare pe care le-am văzut vreodată la un bărbat. Părea și complet sincer. Era minunat! M-am îndrăgostit lulea! În ciuda a tot ce realizase, mi se părea ciudat de nesigur pe el", a mărturisit Jim, contrazicând impresia Barbarei despre Freddie și dovedind astfel ceea ce prietenii lui apropiați bănuiau de mult: Freddie dezvăluia fiecăruia o altă latură a personalității sale, niciodată pe toate. Comportamentul său în relațiile cu ceilalți vădea o lipsă de încredere în capacitatea unui individ de a-i satisface toate nevoile. Și, desigur, Freddie nu-i putea da totul unui singur partener. Așa se explică faptul că cele mai apropiate și mai lungi relații au fost cu persoane care nu erau egale cu el în ceea ce privește educația, statutul social sau averea. Cu cei care aveau „mai puțin" decât el, Freddie se afla mereu la comandă. Avea să fie întotdeauna pe primul plan.

Cei doi au început o relație amoroasă care, din cauza absențelor lui Freddie, necesita o rutină. Freddie zbura la Londra într-un weekend, iar Jim, spre München în următorul. Când Jim a venit pentru prima oară, la aeroport îl așteptau Freddie, Joe Fanelli și Barbara Valentin. Nici nu prea știa ce să înțeleagă. Când și-a dat seama că Freddie se folosea de el ca să-l facă gelos pe Winnie Kirchberger, ceea ce era evident la început, s-a supărat.

„Jim era o marionetă", a declarat Barbara. „Freddie îl trata destul de urât pe atunci. Îl aducea din Londra, apoi îl trimitea din nou acasă, uneori chiar în aceeași zi. Am auzit multe povești triste în perioada aia. Jim plângea foarte des. Îi spuneam: «Rezistă! Spune și tu „nu" o dată. Nu te lăsa folosit!» «Da, dar îl iubesc», îmi replica. Ca atare, era împins de colo până colo ca o păpușă de cârpe. Făcea orice îi spunea Freddie. Era mereu cum hotăra Freddie, Jim venea într-un suflet de fiecare dată. Era destul de trist, iar Freddie era adeseori răutăcios."

Relația era mai profundă și mai importantă decât li se părea celorlalți – deși Mary, și nu Jim îl însoțea pe Freddie la evenimente și întruniri publice și avea să fie considerată „văduva" lui. Peter Freestone, care a observat toate relațiile lui Freddie, consideră că aventura lor era autentică.

„Cred că Jim și Freddie s-au iubit cu adevărat în felul lor", mi-a spus. „Cartea scrisă de Jim despre relația lor are o perspectivă idealizată în anumite privințe. Jim voia o relație fericită cu cineva. Dar nu cred că și-a dat seama cât de bogată era viața lui Freddie în afara relației, ca să nu mai vorbim de Garden Lodge. Freddie avea viața lui – bogată, extravagantă, cu multe fațete. Toată lumea știa că trebuie să te adaptezi la viața lui Freddie, căci el nu se va adapta niciodată la a ta. Din păcate, Jim era prea încăpățânat să accepte. În consecință, relația lor a avut multe urcușuri și coborâșuri. Jim voia ca Freddie să coboare, dar Freddie voia ca Jim să urce. Fără Jim, Freddie nu ar fi avut parte cu siguranță de ani așa de buni spre sfârșitul vieții. Una peste alta, Jim era potrivit pentru Freddie în acel moment al vieții lui. Însemna mai mult pentru Freddie decât au crezut unii."

Cum Garden Lodge era aproape gata și se putea muta, iar perioada de „exil fiscal" se încheia, Freddie a ales să-l ia acasă cu el pe Jim, și nu pe Barbara. Deși

Jim a vorbit de „relația lor de opt ani“, au fost un cuplu timp de șase ani. Chiar și așa, e evident că Jim a însemnat mai mult pentru Freddie decât a vrut să creadă Barbara cea îndurerată.

„Jim nu avea nimic de zis“, a pufnit ea. „Când s-au întors la Garden Lodge, era bun doar să aibă grijă de pisicile și peștii lui Freddie și de grădină, atâta tot. Freddie își pierdea uneori cumpătul din cauza frustărilor. Odată, când eram în casă, Freddie și-a ieșit din minți și s-a dus valvârtej în grădină. A smuls toate lalelele plantate de Jim și le-a aruncat cât colo. I-am zis: «Ce faci? Bietele plante!» Freddie a replicat: „Îl urăsc pe dobitocul ăla.“ A repetat de câteva ori că Jim nu era bun de nimic.

Însă era clar că între Freddie și Jim exista ceva ce alți iubiți nu-i puteau oferi – nici măcar Mary. Până și Barbara a fost nevoită să recunoască.

„Ca să fiu sinceră, Jim ni se părea mereu că nu e mai mult decât un servitor. Dar, într-un fel, știu că Freddie l-a iubit. Îl ținea în șuturi, dar unii oameni mai au nevoie de câte un șut în fund. Chiar îți mulțumesc pentru asta. În cele din urmă, e bine că a fost acolo. Șase ani împreună e ceva. Freddie s-a mutat înapoi în Londra, iar Jim a stat cu el până la sfârșit. Într-un fel, slavă Domnului!“

Între timp America era în toiul unei epidemii de SIDA de proporții catastrofale; curând avea să fie un flagel mondial. Majoritatea victimelor erau bărbați gay tineri, activi sexual, care prezentau afecțiuni legate de infectarea cu virusul HIV: scădere în greutate, leziuni, ganglioni limfatici umflați, herpes, meningită criptococică și toxoplasmoză, care se caracteriza prin icter, ficat și splină mărite și convulsii. Imunodeficiențele celulare erau în creștere. Apăreau noi simptome ale bolilor autoimune: epuizarea, zona zoster și transpirații nocturne. Candidoza în gât devenea tot mai frecventă, uneori infecția fiind atât de avansată, că pacientul abia putea să respire. Paranoia, episoadele amnezice și dezorientarea erau alte probleme cu care se confruntau pacienții. Dintre toate cazurile de SIDA raportate în SUA, jumătate erau în New York. Un sfert de secol mai târziu, boala a atins proporțiile unei pandemii. Nu există un vaccin sau un tratament în acel moment.

Barbara a fost prima persoană care a observat la München că sănătatea lui Freddie se deteriora.

„A început cu lucruri minore“, mi-a povestit. „Nu se putea spune că îi scădea pofta de mâncare, căci nu prea avusese niciodată. «Ciugulesc ca o pasăre și mă cac ca o pasăre», zicea el. Mâncărurile lui preferate erau caviarul cu piure și biscuiții cu brânză pe care îi trimitea mama lui. Îi plăcea mâncarea italienească, indiană și chinezească, dar nu mânca prea mult. Ca să alunece mai ușor pe gât, turna vodcă Stolichnaya.

Freddie a început să dea semne de boală fără un motiv clar. Odată, când a căzut la pat în apartamentul meu și nu am știut ce să fac, mi-am sunat ginecologul în care aveam încredere fiincă mi-era prieten. Omul a venit imediat și l-a găsit pe Freddie delirând. Brusc Freddie s-a trezit, dar nu era bine deloc. I-am zis: «E-n regulă, e ginecologul meu.» «O, Doamne, nu pot să cred!», a replicat Freddie. «Sunt gravid?»“

Cam pe atunci, își amintește Barbara, Freddie a început să se plângă de ceilalți membri ai formației, ceea ce nu se mai întâmplase. Mai târziu a tras o ceartă de pomină cu bunul lui prieten Peter Straker. Relația lor care durase atâția ani s-a terminat cât ai zice pește și nu s-a mai refăcut niciodată.

„Straker era amuzant, era un clovn, era nimerit pentru Freddie pentru că îi ridica moralul și îl făcea să râdă“, mi-a explicat Barbara. „Dar Straker nu era stabil. Mereu devia. «Locuia cu prieteni» mereu. Într-un târziu, a cumpărat un apartament într-una dintre clădirile lui Jim Beach din Londra. Dar baia avea nevoie urgentă de reparații: gresie nouă, chiuvetă, totul. Freddie i-a dat de cinci ori bani să renoveze baia, însă Peter nu s-a ocupat de asta. Până la urmă, lui Freddie i-a sărit mustarul și l-a scos pe Straker complet din viața lui. Straker n-a înțeles niciodată ce făcuse. Freddie a devenit cunoscut pentru comportamentul ăsta. Îți dădea și iar îți dădea, nu stătea să calculeze, dar în final tot se umplea paharul.“

Poate era stresat pentru că se știa bolnav – în ciuda faptului că nu a mărturisit. Barbara credea că era deja conștient, confirmând suspiciunile lui Paul Gambaccini că Freddie știa din 1983 ce va urma – motiv pentru care avea un comportament plin de excese. Potrivit Barbarei, până la urmă a venit ziua când nu a mai putut ignora „excrescența din esofagul lui Freddie“.

„Se umfla brusc în gât. Îi spuneam «ciuperca». Apărea și dispărea, dar după o vreme nu a mai dispărut. A zis că se simte de parcă putrezește din interior. Într-o noapte stăteam în pat cu Freddie și cu unul dintre iubiții lui, iar pe Freddie l-a apucat un acces îngrozitor de tuse, căci așa se manifesta chestia aia. S-a ridicat în capul oaselor să tușească în niște șervețele, apoi s-a aplecat peste tipul ăla să pună șervețelele la gunoi. Tipul s-a trezit și a zis: «O, Doamne, n-aș fi crezut niciodată că un star rock o să moară în pielea goală peste mine în pat!»“

Conștientă de informațiile din New York, Barbara bănuia că Freddie era deja seropozitiv când au devenit iubiți.

„Când ne-am întâlnit prima oară, ori era în faza de negare, ori nu știa“, a afirmat ea. „După ce a făcut primul test [Barbara crede că în 1985, contrar altor estimări, deși nu poate confirma ce l-a determinat să se ducă la doctor], viața i s-a schimbat.“

Barbara se temea să nu se îmbolnăvească și ea? Era furioasă că el îi pusese viața în pericol? „Nu, îl iubeam. Pur și simplu. Am făcut și eu un test – negativ – și atât. Din moment ce nu aveam să mai facem sex și nu mai exista niciun risc, nu am mai făcut alte teste. Am aflat din întâmplare că are SIDA după ce am ieșit în oraș într-o noapte. Freddie s-a dus la toaletă și s-a tăiat din greșeală la deget. A curs mult sânge. Încercam să-l ajut și m-am umplut de sânge pe mâini și el a strigat: «NU! Nu mă atinge! Nu mă atinge!» Atunci mi-am dat seama. Nu mi-a spus niciodată, dar după asta am știut. Bănuiam de ceva vreme, desigur. Avea semne pe față, ca niște vânătăi de un albastru-închis. I le acopeream eu cu machiaj când trebuia să apară într-o emisiune sau avea filmări pentru un clip înainte să vină machieuza.“

Barbara și Freddie nu au discutat niciodată despre faptul că el avea SIDA.

„Știa că știu, iar eu știam că știe. Făcea remarci nonșalante că poate n-o să mă trăiască mult, dar atât. Din ce zicea, eram conștientă că nu a aflat niciodată care dintre iubiții lui i-a dat virusul. Dar, când unul dintre primii lui iubiți americani gay a murit de SIDA, a zis: «O, Doamne, asta e!» și s-a îngrijorat. A știut de atunci că zilele îi sunt numărate.“

Barbara și Freddie au încetat să mai aibă relații sexuale. Cum Winnie nu mai era, Jim va fi singura persoană cu care Freddie va mai face sex.

Plecarea lui Freddie din München la sfârșitul lui 1985 a fost bruscă, inexplicabilă și insuportabilă pentru femeia pe care a lăsat-o în urmă.

„Eram de nedespărțit, făceam totul împreună. Apoi a dispărut", mi-a mărturisit ea plângând. „A ieșit din viața mea. Nu puteam să înțeleg. I-am trimis felicitare de Crăciun, i-am scris, l-am sunat. Nu era niciodată acolo. Nu avea sens. Mă mințea. Dar e în regulă, mi-am zis, dacă vrea să se termine, atunci s-a terminat. Chiar a fost o despărțire fără motiv."

La câteva luni după ce Freddie a părăsit Münchenul „pentru totdeauna", Barbara Valentin era acasă într-o după-amiază târzie, pregătindu-se să se ducă la inaugurarea magazinului de lux al unei prietene, când a auzit soneria.

„Înjuram, cine naiba mai era, m-am întrebat, apoi mi-am dat seama că trebuie să fie taxiul. Am țipat la interfon: «Cobor imediat! Cobor imediat!», dar nu a răspuns nimeni. Am crezut că e deschisă ușa care dă în stradă și am coborât repede. Un bărbat stătea în fața mea și eu am zis: «O, Doamne, e o copie palidă a lui Freddie Mercury.»"

Barbara nu-și putea crede ochilor.

„Mormăiam pentru mine: o, nu, o, da... Credeam că am halucinații. Bărbatul avea niște flori mici, albe... și mi-a zis: «Nu, sunt eu!» «Știu! Știu!», am răspuns, dar nu voiam să fie adevărat. Am vrut să-l dau la o parte, trebuia să ajung la deschiderea magazinului, credeam că mintea îmi joacă feste și apoi l-am atins... Nu puteam să suport. M-am dus într-un suflet la magazin, am făcut poze cu proprietara și cu câțiva actori pentru presă... și m-am întors pe jos acasă. Freddie încă era acolo, stătea liniștit pe canapea jucându-se cu telecomanda televizorului. Atunci m-a izbit realitatea. M-am aruncat în brațele lui și am plâns. Și el la fel. Am tot plâns și am plâns și am plâns."

Lui Freddie i-a luat săptămâni bune să-și găsească cuvintele ca să-i explice. Voia să se rupă complet când a plecat din Germania. Își dorise să înceapă o nouă viață. Nimeni nu avea voie să aducă vorba de München. Sau de Barbara.

„Aproape o sută dintre prietenii noștri muriseră de SIDA până atunci și nu puteam discuta acest subiect", mi-a mărturisit Barbara. „Mi-a spus că încercarea de a uita viața din München și de a renunța la mine a fost ca încercarea de a te lăsa de droguri. Dacă ești dependent de ceva și într-o zi te

decizi că nu se mai poate, spui nu, tragi o linie și renunți complet. «Barbara, aproape am murit», mi-a zis. «De multe ori țineam telefonul în mână, formam numărul tău, apoi închideam.»

Phoebe mi-a spus mai târziu că tot ce ținea de mine dispăruse. Pozele mele nu mai erau în casă, numele nu mi-era pronunțat. Orice i-ar fi reamintit lui Freddie de mine și de München fusese aruncat. Își dorise să se rupă de acele vremuri nebune, să ducă o viață mai liniștită, diferită și să moară în cele din urmă înconjurat de frumos. Dar nu a putut sta departe de mine. Mi-a zis că unul dintre lucrurile care-l speriau era că nu putea să fie singur. Își dorise și încercase, dar, când se întâmpla asta, nu putea suporta."

Barbara și Freddie și-au reluat relația de prietenie, deși nu și pe cea amoroasă. A început să viziteze des Garden Lodge și să călătorească din nou alături de Freddie.

„Jim îl înlocuise pe Winnie [după o relație care durase aproximativ patru ani], dar cu Barbara era complicat", își amintește Peter Freestone.

„Cred că Freddie se săturase până peste cap atunci. În presa germană apăreau, cu o regularitate alarmantă, tot felul de articole despre Freddie și Barbara, iar Freddie avea convingerea că Barbara era cea care furniza informațiile. Nu cred că ea ar fi făcut așa ceva, dar Freddie era de neclintit. Oare cei care voiau să scape de Barbara pentru totdeauna îi băgaseră zvonurile astea în cap?"

„Cine știe?", a oftat Peter. „Tot ce știu este că, de atunci, singurul lui partener a fost Jim. La scurtă vreme după ce Freddie s-a mutat la Garden Lodge, Jim a fost dat afară din apartamentul lui, iar Freddie l-a invitat să stea la el."

„Freddie și cu mine n-am vorbit niciodată despre cât vom rămâne împreună", a povestit Jim. „Am acceptat că suntem și vom fi împreună. Uneori mă întreba ce vreau de la viață. «Fericire și iubire», îi răspundeam. Am avut parte de ambele alături de Freddie."

Freddie avea să fie diagnosticat oficial de abia în 1987, un lucru pe care nici el, nici trupa și nici anturajul nu l-au făcut public până în ziua premergătoare morții sale, în noiembrie 1991. Îi spusese diagnosticul lui Jim, oferindu-i șansa de a pleca. Jim a refuzat să-l părăsească. Au hotărât să stea împreună ca „soț și soție", iar cuvântul SIDA nu a mai fost pomenit în casă de atunci. Jim a fost

depistat cu SIDA în 1990, dar nu i-a dezvăluit lui Freddie decât un an mai târziu, înainte ca partenerul lui să moară. Contrar informațiilor ce aveau să circule la momentul respectiv, Jim nu a murit de pe urma complicațiilor legate de SIDA. Brian May a confirmat-o pe site-ul personal, scriind că Jim a decedat în urma unei boli cauzate de fumat.

Cât despre restul trupei, Freddie nu le-a spus nimic oficial. În mai 1989 Jim credea că în sfârșit o va face: Freddie a organizat personal o masă festivă pentru trupă și partenerii ei la restaurantul Girardet în Crissier, lângă Lausanne, Elveția, care pe atunci era descris drept „cel mai bun restaurant din lume". Au fost servite cele mai fine vinuri și mâncăruri, iar Freddie a achitat o notă de plată de mii de franci. Nu a adus vorba de boala lui, poate și-a pierdut curajul văzând decorul și panorama superbă. Însă câteva zile mai târziu aceleași persoane s-au reîntâlnit pentru o cină târzie mai puțin protocolară la restaurantul Bavaria de lângă studiourile Mountain, iar Freddie și-a luat inima în dinți.

„Cineva de la masă era răcit și am început să vorbim despre neplăcerile bolii", își amintește Jim. „Freddie, care arăta încă destul de bine atunci, și-a suflecat brusc cracul drept al pantalonului și a ridicat piciorul pe scaun. Toți vedeau rana deschisă și supurândă de pe gambă. Era șocant. «Și voi credeți că aveți probleme!» le-a aruncat-o Freddie cu aerul său blazat. Nimeni nu a scos o vorbă, cred că toți erau înmărmuriți. Dar el n-a mai zis nimic și am vorbit despre altceva."

Brian a confirmat recent aceeași întâmplare într-un documentar TV.

„Dacă mă gândesc bine, sunt sigur că cei din trupă își dădeau seama că Freddie era foarte bolnav, dar nu voiau să știe, căci ce ar fi putut spune?" a declarat Jim.

„Când ne-am întors la Londra, Freddie a dat un interviu pentru Radio One cu DJ Mike Read. A susținut că nu mai vrea să plece în turneu, că fusese suficient și că oricum era prea bătrân ca să se mai dea în spectacol pe scenă. De fapt, era prea slăbit ca să mai plece vreodată în turneu. Desigur că presa nu a înțeles și a inventat tot felul de povești cum că Freddie refuza să meargă în

turneu, că îi supărase pe membrii formației și așa mai departe. Prostiile obișnuite."

Nimic nu i-ar fi schimbat câtuși de puțin sentimentele lui Jim pentru Freddie. Ba chiar tandrețea dintre ei a crescut.

„Freddie a fost iubirea vieții mele", mi-a mărturisit Jim, cuvintele lui amintind de cele ale Barbarei. „Nu a mai fost nimeni ca el."

Deși au trăit împreună ca un cuplu până la moartea lui Freddie, Peter Freestone este sigur că Freddie nu vedea relația lor ca pe una „standard între soț și soție".

„*Cu toții* eram foarte importanți pentru el", susține Freestone. „Dar o parte din sufletul lui Freddie îi aparținea lui Jim. Mi se pare ciudat când mă gândesc: Freddie avusese relații cu Mary și cu Joe, dar niciodată cu mine. Se simțea extrem de vinovat și de aceea Joe și Mary încă erau în peisaj. Se simțea responsabil pentru ei. Simțea că le tulburase viețile prin relațiile pe care le avusese cu ei și că era de datoria lui să aibă grijă de ei ca și cum ar fi vrut să compenseze ceva. Știu că sună ridicol, dar așa era Freddie."

Acum din anturajul permanent care locuia în casă făceau parte Peter, „Phoebe", valet și asistentul lui personal; Jim, care renunțase la slujba de frizer la Savoy ca să devină grădinarul lui Freddie, și Joe Fanelli, adică „Liza", fostul iubit al lui Freddie care s-a întors în viața lui pentru a găti. Se întâlniseră mai demult în Statele Unite, iar relația lor instabilă fusese de scurtă durată. Joe locuise o vreme cu Freddie în apartamentul din Stafford Terrace, ca bucătar și om bun la toate și îl mai ajutase pe Peter Freestone din când în când în München. Relația lui cu Freddie era când mai apropiată, când mai rece, iar cei doi nu-și vorbeau lungi perioade de timp. Joe lucrase în mai multe restaurante înainte de a se întoarce ca bucătar la Garden Lodge. Pe statul de plată mai figurau și doi membri ai personalului care nu locuiau acolo: Terry Giddings, șoferul, și Mary Austin, care se ocupa de comisioane și care locuia într-un apartament din apropiere.

Dintre toți prietenii și angajații lui Freddie, Jim a avut o problemă doar cu Mary.

„Mary părea să nu-i fi dat drumul niciodată lui Freddie", a zis Jim.

Și Peter e de aceeași părere.

„Cred că n-a acceptat niciodată că relația lor se terminase. În multe feluri a fost o forță care l-a făcut pe Freddie să meargă înainte. Nu-l lăsa să scape ușor. Era foarte puternică, exact ce-i trebuia lui Freddie. Era cumva ca o mamă pentru el. Avea încredere în ea și se baza pe ea. Îi conducea viața. Așa a rezistat relația lor. Freddie obișnuia să spună că, și atunci când formau un cuplu, erau mai degrabă frate și soră. Cu mult înainte să mă cunoască spusese în public că avea să-i lase cea mare parte din avere lui Mary. Iar Freddie era genul care, dacă făcea o promisiune, o respecta. Nu își încălca niciodată cuvântul."

19

Break Free

„Va trece muzica mea testul timpului? Mi se rupe! Oricum n-o să mai fiu pe aici ca să-mi fac griji. În 20 de ani... O să fiu mort, dragilor. Ați înebunit?“

Freddie Mercury

„Mulți dintre cei care au succes în lumea rock-and-rollului nu sunt deloc pregătiți pentru consecințe. De obicei te îmbogățești, te separi de oamenii obișnuiți și apoi începi să te folosești de bani ca să cumperi oameni. Te separi de realitate sau începi să bei, să iei droguri sau ambele. Cei de la Queen au fost foarte deștepți în privința asta. Dar chiar și așa, au făcut mari greșeli.“

Dr. Cosmo Hallstrom

Oare viața personală era mai importantă pentru Freddie? Nu mai era interesat de trupă? Deși obsesia lui față de muncă scădea, nu același lucru se putea spune despre Brian, Roger și John. Cei trei au continuat să lucreze, aducându-l pe Freddie când era necesar și râzând de zvonurile că erau pe punctul de a se despărți. Însă presa profita la maximum și au circulat destule articole cu titlul „Queen se destramă“ în 1983. Realitatea era că, obosiți de viața pe drumuri, căzuseră de acord să ia o pauză de la turnee și unul față de ceilalți și se concentrau pe proiecte solo.

„Cred că fiecare dintre noi se gândește să plece“, a recunoscut Brian. „Dar cu toții știm că, chiar dacă ne-am găsi fiecare drumul, tot am pierde ceva. Am pierde mai mult decât am câștiga. Avem un mediu care ne stimulează și, cum nu suntem mereu de acord, e propice pentru noi. În cazul destrămării, îți pierzi rampa de lansare. Trupa presupune un anumit echilibru între talente, e un nume cu care oamenii se identifică. Să-ți urmezi propriul drum nu te face întotdeauna fericit până la urmă.“

„Credeam că o să rezistăm cinci ani, dar am ajuns în punctul în care suntem cu toții prea bătrâni ca să ne despărțim“, a comentat Freddie. „Îți închipui cum ar fi să pui pe picioare o formație la 40 de ani? Cam prostesc, nu-i așa?“

„Va veni vremea când vom fi toți de acord sau cam așa ceva, când vom simți că trupa Queen a urcat cât se poate de mult și nu a mai rămas nimic de făcut din punct de vedere constructiv sau creativ.

Și ultimul lucru pe care vreau să-l fac e să forțez nota cu Queen. Aș prefera ca lucrurile să rămână la un nivel bun și apoi să fac ceva complet diferit. Cred că toți gândim la fel.

Motivul pentru care am avut nevoie de odihnă a fost că m-am săturat de întreaga industrie. Devenise copleșitor. Am decis că am nevoie de o pauză lungă. Nu cred că ne vom despărți niciodată. Ar fi un gest de lașitate. Cred că am pune punct dacă oamenii nu ne-ar mai cumpăra discurile. Și eu m-aș face stripper sau ceva de genul ăsta“, a adăugat el.

Decizia a fost luată după un an foarte solicitant. În aprilie trupa semnase un contract cu EMI pentru încă șase albume înainte să pornească într-un alt turneu european, concertând de câteva ori în Anglia, în mai și iunie. S-a terminat previzibil, cu o petrecere erotică: un chef cu tematica „pantaloni scurți și bretele“ în Embassy, cel mai tare club din Londra. *Hot Space*, al zecelea lor album de studio, a fost lansat în mai.

Brian a sugerat mai târziu că era dezamăgit de albumul cu influențe disco, desființat de criticii americani: „Cred că *Hot Space* a fost o greșeală, chiar dacă doar una de sincronizare. Aveam influențe funk notabile și era similar cu ce făcuse Michael Jackson cu *Thriller.* Sincronizarea a fost proastă. Disco era un cuvânt murdar.“

Ignorând pentru moment reputația lor în declin din America, Queen a continuat cu turneul din vară, concertând două nopți la Madison Square Garden, una dintre sălile lor preferate. În Boston, primarul i-a înmânat trupei cheile orașului pe 23 iulie, dată oficial declarată „Ziua Queen“. Au fost invitați și în cadrul emisiunilor TV *Saturday Night Live* și *Entertainment Tonight* în septembrie. În Japonia s-au pregătit să înfrunte „Queenmania“, pe urmă Freddie s-a retras la New York. Până în noiembrie, Elektra Records din Statele Unite și-a revenit după fiascoul piesei *Staying Power*, ultimul single Queen din contractul lor. Ar fi fost foarte complicat și scump să renegocieze contractul. Freddie era cel mai nemulțumit de Elektra, mai ales că promovase prost *Hot*

Space, și le-a spus celorlalți că nu era pregătit să mai facă alt album pentru casa de discuri. Contractul cu Elektra acoperea și Australia și Noua Zeelandă, unde cei de la Queen erau de părere că puteau să obțină rezultate mai bune decât până atunci. După discuții aprinse, au refuzat să semneze și acolo. Cum cei de la Queen reziliaseră și contractul cu Elektra Japonia, se aflau la răscruce. Deși trupa reușise să renunțe la contractul american, libertatea i-a costat un milion de dolari. Jim Beach a negociat un contract solo pentru Freddie cu CBS Records în Anglia și cu Columbia în Statele Unite. În octombrie 1983 trupa semnase cu Capitol, filiala americană a EMI.

Pe când lucra la albumul solo în München, Freddie se ducea frecvent la New York. Într-una dintre călătorii a făcut un ocol și a ajuns la Los Angeles, unde împreună cu trupa a început lucrul la un nou album Queen și și-a făcut timp să-l viziteze pe Michael Jackson la conacul lui bizar de dinainte de Neverland, care imita stilul Tudor și care se afla pe Hayvenhurst Avenue în Encino. Casa avea un turn păzit la intrare, iar fiecare fereastră era luminată festiv.

„E prieten cu noi de multă vreme", a explicat Freddie. „Venea mereu la spectacolele noastre și așa s-a născut prietenia dintre noi... Gândiți-vă, aș fi putut apărea în *Thriller*! Gândiți-vă ce drepturi de autor am ratat!"

Michael și Freddie se gândiseră de mult să colaboreze la câteva piese. Acum, pentru prima oară, se aflau în același oraș și puteau să petreacă puțin timp împreună.

„Mereu sunt interesat să lucrez cu alți muzicieni, ca Michael Jackson", a declarat Freddie mai târziu.

„Deși e un motiv de îngrijorare: atâția bani și nici urmă de bun-gust, dragii mei! Ce risipă! Aveam trei piese pregătite [*There Must Be More To Life Than This*, care a apărut ulterior pe primul album solo al lui Freddie; *Victory* și *State of Shock* care vor apărea pe albumul Victory din 1984 cu care Jackson 5 s-au relansat, ultima piesă fiind un duet cu Mick Jagger]. Dar, din nefericire, n-au fost niciodate terminate. Niște cântece grozave, dar problema era timpul – amândoi fiind foarte ocupați în acea perioadă. Nu stăteam niciodată în aceeași țară suficient de mult încât să terminăm ceva.

Michael m-a și sunat să mă întrebe dacă pot termina *State of Shock*, dar nu am putut pentru că aveam angajamente cu Queen. Însă Mick Jagger a venit în locul meu. A fost păcat, dar până la urmă un cântec e un cântec. Atâta vreme cât există prietenie, asta e tot ce contează."

„Freddie a făcut câteva piese demo cu Michael în studio acasă la el în Encino", a confirmat Peter Freestone. „Eram acolo. Am jucat și jocuri video cu Michael. Pe una dintre piese se aude cum bat în ușa de la baie, căci imita bine sunetul tobei mari. Programul pe care îl aveau nu le-a permis să-și dezvolte prietenia. Dar se simpatizau și se considerau reciproc genii în domeniu."

Deși e posibil ca Freddie să fi fost surprins de obsesia clanului Jackson de a deține controlul, căruia mulți din afară nu-i puteau face față, în cazul lui Michael mai exista un motiv ceva mai sinistru, care avea să țină prima pagină a ziarelor în curând.

La Londra, în mai 1983, Freddie și-a satisfăcut pasiunea pentru operă și s-a dus la Covent Garden să vadă *Un Ballo in Maschera* (Bal mascat) de Giuseppe Verdi. Cântau tenorul italian Luciano Pavarotti și strălucita soprană spaniolă Montserrat Caballé, care pe atunci avea 50 de ani.

„Lui Freddie îi plăcuse mereu vocea de tenor", a dezvăluit Peter Freestone.

„Preferații lui erau Placido Domingo și Luciano Pavarotti. Aveam o colecție uriașă de discuri de operă, iar Freddie era foarte dornic să învețe cât mai multe despre operă. Într-o zi i-am zis: «Tot spui că-ți place mult Pavarotti. O să cânte în curând la Covent Garden. Hai să mergem!»" I s-a părut o idee splendidă și m-a pus să rezerv bilete imediat.

Pavarotti a urcat pe scenă și a cântat o arie în primul act, iar lui Freddie i s-a părut strălucitor. În al doilea act a apărut primadona, care era Montserrat. Fericiți la ideea de a-l vedea pe Pavarotti, nu ne interesase cine mai cânta. Când a început ea să cânte, lui Freddie i-a picat fața. Aproape a uitat că Pavarotti era pe scenă. Dorea să o asculte doar pe ea."

Freddie era vrăjit în special de celebrul duet dintre înflăcăratul Riccardo și superba Amelia, o femeie chinuită de vinovăție, dar incapabilă să reziste. Freddie putea să se identifice cu acel sentiment. Avea ochi și urechi doar pentru Caballé cea puternică și delicată. După spectacol, fascinat, Freddie nu a încetat

să vorbească despre „vocea limpede“, „complexitatea vocală“ și „tehnica impecabilă“. „E o cântăreață *adevărată*“, a tot repetat.

„Dacă mi s-ar cere zece imagini cu oameni fericiți din viața mea, una dintre ele ar fi Freddie pregătindu-se să o vadă pe Montserrat cântând la Covent Garden“, spune Paul Gambaccini.

„Stăteam în zona orchestrei. În stânga, în primul rând, era Freddie. În ochii lui se citea uimirea și încântarea. Cu mâna stângă a făcut un gest spre scenă, iar chipul îi radia de fericire de parcă era un copil. Un moment extraordinar... și o dovadă că, indiferent cât succes a avut, nu și-a pierdut respectul și admirația pentru preferații lui. Chiar și vedetele au vedetele lor.“

Freddie nu avea să știe în seara aceea că el și Montserrat vor cânta și vor înregistra împreună o piesă, formând unul dintre cele mai inedite duete din industria muzicală.

Odihna și relaxarea li se păreau o corvoadă membrilor formației. Cu toții erau nerăbdători să lucreze din nou. Au abandonat planul de a compune coloana sonoră pentru adaptarea romanului *The Hotel New Hampshire*, al lui John Irving (în regia lui Tony Richardson, cu Rob Lowe și Jodie Foster), când și-au dat seama că bugetul filmului nu permitea o coloană sonoră rock celebră. Au fost totuși inspirați să se întoarcă în studio. S-au strâns în Los Angeles la Record Plant pentru a pune la cale viitorul album, *The Works*.

Studiourile Record Plant, cunoscute pentru că acolo înregistraseră Jimi Hendrix și Velvet Underground, au fost înființate în New York, în 1968. După ce a deschis o filială în Los Angeles, studioul din LA a avut un succes enorm în anii 1970, când popul și rockul au migrat spre vest. În 1985 studioul din LA se va muta de pe Third Street într-un nou sediu hollywoodian, în fosta „Annex“ a Radio Recorders, cunoscută pentru înregistrările pe care le-au făcut acolo Louis Armstrong și Elvis Presley; studioul va aparține în final companiei Chrysalis Records, deținută de producătorul celor de la Beatles, sir George Martin.

Eddie DeLena era inginerul secund pentru albumul *The Works* de la Record Plant, alături de Mack, inginer și coproducător.

„Mack era un tip blând care nu prea vorbea“, își amintește Eddie. „Am aflat mai târziu că era unul din lucrurile care îl avantajau. Nu lua niciodată partea

nimănui și se ținea departe de multe conflicte potențiale între membrii formației, manageri și directori ai caselor de discuri. Mack era ca Elveția și de aia nimeni nu a avut nimic de împărțit cu el."

În ciuda caracterului neconflictual al lui Mack, lui Eddie i s-a părut ca munca la *The Works* cu Queen era „ca și cum lucram la patru albume solo".

„În loc să colaboreze de la început, cum făceau de obicei, fiecare membru al trupei venea cu propriile idei de piese, lucra la ele și ceilalți membri înregistrau mai târziu părțile lor." Dar asta n-a fost o problemă pentru Eddie.

„Membrii Queen erau printre cei mai amabili și mai talentați oamenii cu care ai fi putut lucra. Cu toții bine educați și fiecare cu personalitatea lui. Roger Taylor era fermecător, în pas cu moda și mai monden decât Brian sau John. Brian era inteligent, extrem de politicos și complet dedicat meseriei în care excela. Știa extrem de bine compoziție și teorie muzicală și își petrecea multe ore lucrând la bucățile lui muzicale în studio. John era introvertit și se ținea departe de studio. Petrecea și mai puțin timp în studio decât toți ceilalți. Însă, când era nevoie de prezența lui, te puteai baza pe el.

Freddie Mercury era desigur ieșit din comun. Avea o prezență impresionantă – efectiv umplea camera când intra. Vorbea foarte afectat și colorat cu intonația unui actor de teatru. Stilul de operă rock al Queen era o prelungire a personalității lui Freddie. Era un interpret extrem de talentat și un mare compozitor. Erau momente când înregistram vocea lui și cânta partea următoare într-un aranjament armonios la fel de repede ca atunci când schimbi pistele unui magnetofon. Avea întregul aranjament în minte și cânta perfect fiecare parte chiar de prima dată. Era o sarcină dificilă să ții pasul cu el."

Eddie nu era surprins că Freddie călătorea cu propriul anturaj din comunitatea gay.

„În cazul de față, prietenii și cunoștințele din zona «Boystown» din West Hollywood. Adesea se lăuda cu escapadele sale din noaptea precedentă..." – putem deduce că se referea la numărul de bărbați cu care Freddie se putea culca pe durata unei sesiuni de înregistrări, deși Eddie e prea discret pentru a divulga detalii – „...dar ceilalți membri nu aveau deloc chef să audă așa ceva."

Cluburile preferate ale lui Freddie din zona Boystown erau The Motherlode, The Spike și The Eagle de pe Santa Monica Boulevard. Unul dintre aceste peripluri l-a purtat pe Freddie în brațele lui „Vince, barmanul“ de la The Eagle: un bărbat înalt, creol, rotofei și bărbos, căruia nu-i prea păsa că Freddie era un star rock cunoscut în toată lumea. Vince avea o motocicletă puternică, iar Freddie nu putea rezista unui bărbat cu un motor. Cei doi au devenit curând de nedespărțit. Dar când Freddie l-a rugat pe iubitul lui să-l însoțească în turneu, Vince l-a refuzat. Refuzul l-a șocat pe Freddie.

„Toți, cu excepția lui Freddie, aveau o listă foarte scurtă de prieteni pe care îi lăsau să îi viziteze la studio“, afirmă Eddie. „Erau acolo să facă un album fără să le fie distrasă atenția. Putem presupune că avuseseră loc multe petreceri la studio în trecut (Eddie nu a vrut să dezvolte subiectul, așa că trebuie să ne folosim imaginația), …și «depășiseră această fază».“

Însă într-o noapte, în studioul C al Queen, a avut loc o reuniune extravagantă la care au participat multe staruri rock.

„Rod Stewart era în capătul holului, înregistrând în studioul A“, își amintește Eddie. „Jeff Beck era și el acolo în studioul B. Cu toții au ajuns în Studioul C cântând împreună. A fost un moment neprețuit când Rod Stewart și Freddie erau împreună la pianul Bosendorfer inventând versuri pe loc și făcând mișto fiecare de aspectul fizic al celuilalt cu un umor tipic britanic. Freddie se lua de nasul și de părul lui Rod, iar Rod, de dinții proeminenți ai lui Freddie. Era hilar. Eu îmi ieșisem din minți încercând din răsputeri să le dau tuturor amplificatoare și microfoane potrivite pentru că nimeni nu avea de gând să lase neînregistrat un asemenea moment. Jeff Beck și Brian May făceau schimb de lickuri de chitară, Rod și Freddie schimb de partituri, iar Carmine Appice și Roger Taylor băteau cu rândul la tobe. Era un haos – benzile cu înregistrările trebuie să fie pe undeva. Managementul Queen s-a asigurat că nimeni nu va avea șansa să asculte benzile de teamă să nu le copieze pe casete care să ajungă în mâinile cui nu trebuie. Au luat benzile din studio în aceeași noapte. Nu le-am ascultat niciodată.“

Un alt moment memorabil din timpul înregistrărilor pentru *The Works* a fost petrecerea dată în cinstea celor 37 de ani împliniți de Freddie, care s-a ținut la

casa închiriată din Stone Canyon Road, un conac superb în Hollywood Hills care îi aparținuse la un moment dat lui Elizabeth Taylor. Pentru ocazia specială Freddie a cerut ca tot acel palat să fie plin de crini imperiali cu un parfum amețitor. A hotărât și ca fostul lui iubit, Joe Fanelli, să gătească și i-a plătit biletul de avion să vină de la Londra. Când Joe a ajuns, cei doi s-au împăcat, dar nu ca iubiți, și au alcătuit împreună un meniu cu felurile preferate ale lui Freddie, printre care se numărau „pui Coronation“ și creveți.

O directoare de la Elektra Records a cărei iubită făcea curățenie la casa din Stone Canyon a adus la petrecere niște chelnerițe lesbiene îmbrăcate în cămăși albe și cu pantaloni negri.

„A fost o petrecere spectaculoasă în grădina luxuriantă a domeniului“, își amintește Eddie, care a participat la petrecere alături de Elton John, Rod Stewart, Jeff Beck și John Reid.

Existau puține persoane cunoscute printre cei o sută de invitați, majoritatea fiind prieteni anonimi ai lui Freddie la care el ținea mult. Partenerul lui Freddie în acea noapte a fost Vince, barmanul.

„Vedeai chelneri, barmani, magicieni și muzicieni clasici“, își amintește Eddie. „Ne-am simțit excelent. Noaptea a trecut pe nesimțite până când a devenit evident că nu mai aveam ce căuta printre cei care rămăseseră la petrecerea de după“ – Eddie fiind pe atât de heterosexual, pe cât de gay erau Freddie și prietenii lui.

În ianuarie 1984 a fost lansat primul extras pe single de pe album, *Radio Ga Ga*, o piesă scrisă de Roger. Inițial s-a numit „Radio Caca“, chipurile după o remarcă scatologică făcută de Felix, fiul cel mic al lui Roger, a cărui mamă, Dominique, era franțuzoaică, și a ajuns pe locul doi în Anglia, pe prima poziție în alte 19 țări și a fost una dintre cele mai inteligente compoziții Queen. Printre versurile obișnuite de imn pop se ascundea o critică destul de aspră la adresa radioului pop care își trădase valorile. Imaginea și rolul acestuia erau acum considerate în antiteză cu ceea ce reprezentase odată. Discul de succes avea nevoie de un clip la fel de mare pentru a fi promovat. În clipul produs de Scott Millaney și regizat de David Mallet – căruia Freddie îi spunea Mallet B. DeMille – apăreau secvențe din filmul SF *Metropolis* al lui Fritz Lang din 1927

precum și o selectie de imagini din clipuri anterioare ca *Bohemian Rhapsody* și *Flash*. Cu ajutorul fan-clubului Queen, 500 de fani au venit la studiourile Shepperton din Londra, purtat costume argintii, au stat în linie dreaptă, au bătut din palme și au ridicat mâinile în ritmul refrenului. Secvența avea să fie reprodusă de fanii Queen la concertele din lumea întreagă și să devină o imagine de neuitat din concertul Live Aid din anul următor. A fost cel mai scump clip de promovare de până atunci și unul dintre cele mai impresionante făcute vreodată de Queen.

„David (Mallet) și Freddie petreceau ore întregi dezbătând tot felul de lucruri", își amintește producătorul Scott Millaney.

„«Dragă, fă-l mai bun decât al lui Elton», spunea Freddie. «Vreau ce e mai bun.»

Calculam bugetul, i-l trimiteam lui John Beach, el spunea: «Nu, e prea mult.» Iar eu spuneam: «Nu, nu pricepi, e bugetul *lui Freddie*.»"

Millaney și Mallet au fost responsabili și de clipul pentru *I Want to Break Free*, o piesă mai controversată, în care cei patru membri ai formației apar în travesti. Clipul includea și o secvență de balet de 45 de secunde inspirată de *Preludiu la după-amiaza unui faun,* în care Freddie a dansat cu Baletul Regal.

„Freddie era entuziasmat de clip", își amintește Millaney. „Zicea: «Ei bine, darling, *trebuie* să ne îmbrăcăm în femei și eu să-mi rad mustața.» David i-a replicat: «NU! Trebuie să o lași așa pentru că *asta* e ideea!» Freddie a fost în culmea entuziasmului când a reușit să obțină colaboarea Baletului Regal și a putut dansa cu balerinii toată ziua... a putut și să se zvârcolească peste ei!"

Carolyn Cowan, machieuză și *body painter*, care i-a machiat pe toți în clip, a avut o relație așa de apropiată cu Freddie pe platourile de filmare ale clipului *Break Free,* că a fost cooptată și la alte clipuri.

„Nu eram o machieuză obișnuită, iar Freddie nu era un star rock normal, dacă există așa ceva, așa că ne-am întâlnit la mijloc", mi-a spus Carolyn.

„Eram amândoi foarte puternici și puteam să-l calmez într-o clipă. În schimb, Freddie avea mereu grijă de mine. Era o relație simbiotică. Ne plăceam foarte mult, mai pe scurt.

Cabina de machiaj e un loc sacru. Oamenii se dezbracă și te lasă să-i vezi așa cum sunt, ceea ce necesită o doză foarte mare de încredere, iar Freddie a înțeles asta. Pictez repede un corp. Sunt rapidă. Așa și trebuie. Oamenilor li se face frig, se plictisesc, se agită. Devin conștienți de propriul corp. Trebuie să surprinzi momentul și să continui.

Îmi amintesc că am ajuns la studiourile Limehouse pentru *Break Free* și imediat m-am înțeles cu ei de minune.

Beam, prizam cocaină și fumam enorm de multă marijuana pe atunci, ceea ce poate a ajutat [a fost salvată de David Bowie în 1991].

Ca și Freddie, aveam o personalitate de care se lipea dependența. Cred că a recunoscut asta în mine. Aveam părul lung și negru și arătam precum Carol al II-lea al Angliei. Fustă scurtă, cizme lungi și o atitudine dezinhibată. Cred că mă potriveam cu excentricitatea generală a formației.

I-am machiat pe toți în stilul *Coronation Street* și rezultatele au fost incredibile. Freddie avea oricum o față nemaipomenită. Totul s-a legat în ziua aia, totul a funcționat. Balerinilor a trebuit să le fac urechi ascuțite de ceară. Erau atât de neastâmpărați că machiajul se strica și trebuia să o iau de la capăt. Iar Freddie îmi spunea: «Dragă, mai dă-mi o linie de cocaină, te rog!» Totul era scandalos. Îmi amintesc că am consumat o cantitate incredibilă de droguri.

Trebuie să știi că inventam o formă de artă. Și din cauza asta lucram sub presiune. Chiar și așa, m-am înțeles foarte bine cu trupa, dar și cu fiecare membru în parte. Încă nu obosiseră, nu se plictisiseră și nu se enervaseră. Încă le plăcea nebunia, libertatea și hedonismul. Și *era* distractiv. Energia lui Freddie era extraordinar de creativă și avea un simț al umorului cum nu am mai întâlnit la nimeni."

Dar clipul s-a dovedit a fi ultima picătură pentru reputația celor de la Queen în Statele Unite. Faptul că erau în travesti s-a dovedit a fi prea mult pentru MTV.

Canalul exercita un asemenea control asupra industriei muzicale și a culturii pop în anii 1980, încât deciziile de a nu da pe post clipurile unor artiști aveau efecte devastatoare. Fanii americani ai Queen nu au priceput ironia și

trimiterile la serialul britanic *Coronation Street* și totul li s-a părut jignitor și obscur. Clipul a fost interzis în mai multe state. Cei din trupă au rămas mască.

„Am făcut niște clipuri extraordinare și serioase în trecut și am crezut că sosise vremea să ne distrăm și noi. Voiam ca oamenii să știe că nu ne luăm prea în serios. Încă puteam să râdem de noi înșine. Cred că am dovedit acest lucru", a comentat Roger.

„Americanii simpli intuiau că Freddie e gay și americanii simpli reprezentau un nucleu important al publicului", spune Brian Southall, fost jurnalist și director de PR la EMI. „Poți să faci ceva foarte artistic în New York sau în Los Angeles, dar nu încerca așa ceva în Kansas."

Trupa a fost de neclintit și a refuzat să facă un clip alternativ pentru promovarea pe piața americană. Mândria excesivă și-a spus cuvântul din nou, iar în America i-a distrus de-a dreptul.

„Când Queen a făcut *Break Free,* a fost o problemă", a recunoscut Peter Paterno, avocat american specializat în industria divertismentului, devenit președintele unei case de discuri care le va oferi un contract celor de la Queen cu Hollywood Records, o casă de discuri deținută de Disney.

„Fustele alea mini și machiajul au jignit sensibilitățile multora. Și *Radio Ga Ga*... Posturile radio din SUA au fost teribil de ofensate. «Nu o să le dăm muzica pe post dacă fac mișto de noi, de ce să o facem?» Peste noapte Queen nu a mai reprezentat niciun interes pentru piața americană."

The Works va ajunge abia pe poziția 23 în Statele Unite și *Radio Ga Ga* pe poziția 16.

„Și ajunseseră în punctul în care erau în dezacord cu imaginea rock, a adăugat Paterno. Fanul hard-rock obișnuit pe atunci era un tip macho care nu arăta ca ei. După mine, încă făceau muzică extraordinară. Eram fan. *Hammer to Fall*, piesa lui Brian May împotriva înarmării nucleare, a fost pe coloana sonoră a filmului *Nemuritorul*. E un cântec impresionant, dar nu a avut deloc succes în SUA. Nu a existat acolo. Atunci a fost începutul sfârșitului pentru Queen în America."

Disputa dintre Capitol Records și promotorii radio independenți nu a ajutat. Nici atitudinea ciudată a lui Paul Prenter, managerul personal al Queen, care

părea să fie singurul responsabil pentru apetitul din ce în ce mai mare al lui Freddie pentru activități sordide, printre care sexul cu escorte masculine și drogurile. Unii considerau că îl împingea pe Freddie spre situații periculoase și depravare ca să-și satisfacă propria pofta pentru decadență extremă.

„A avut o influență nefastă asupra lui Freddie și evident că totul s-a răsfrânt și asupra trupei", a comentat Roger.

Freddie și prietenii lui nu aveau habar cât de distructivă avea să se dovedească relația cu Prenter.

În februarie, pe când EMI se pregătea să lanseze *The Works,* care avea să devină cel mai de succes album al lor de până atunci, și în ciuda faptului că se instalase răceala în relațiile cu Statele Unite, Queen a participat alături de Boy George și Culture Club, Paul Young și Bonnie Tyler la Festivalul de la San Remo. A fost un fiasco răsunător pentru niște interpreți experimentați, însă au petrecut câteva zile distractive în orașul italian asemănător cu Bournemouth... și a funcționat ca mijloc de promovare, în ciuda faptului că Brian și Roger erau la cuțite în acea perioadă, certându-se în legătură cu orice, de la piesele pe care urmau să le cânte până la cum avea să fie aranjată scena.

Intervievat în timpul festivalului, Freddie a vorbit pe larg despre prietenia lui cu Michael Jackson.

„Michael și cu mine ne-am cam îndepărtat după succesul lui uriaș cu *Thriller"*, a mărturisit el. „S-a retras în lumea lui. Cu doi ani în urmă, ne distram pe cinste mergând împreună la cluburi, dar acum nu mai vrea să iasă din fortăreață. E foarte trist. E atât de obsedat că cineva îl va ucide, încât e paranoic în legătură cu absolut orice."

John și Roger au pornit într-un turneu uriaș de promovare în Australia și Orientul Îndepărtat înainte să plece în vacanță. Brian a cântat o piesă pentru noul album al rockerului american Billy Squier, iar Freddie s-a întors la München să se distreze, ducându-se din când în când la studio pentru a continua cariera solo.

În mai 1984 s-au întors la Montreux pentru a face play-back în fața a 400 de milioane de telespectatori la Festivalul Rose d'Or. Apoi Queen și-a anunțat următorul turneu european care avea să înceapă în august. Roger a început să

înregistreze ca artist solo și a lansat în luna următoare o piesă și un album ridiculizate de toți. Freddie s-a întors într-un suflet la München. În iunie trupa s-a reunit în Londra pentru a primi premiul special Silver Clef Outstanding Contribution to British Music de la asociația de caritate Nordoff Robbins Music Therapy.

În iulie a fost lansată piesa *It's a Hard Life* care a ajuns pe poziția 6 în Anglia, iar trupa a avut al treilea single în Top 10 de pe albumul *The Works*.

It's A Hard Life a demonstrat capacitatea lui Freddie de a te emoționa, reluând motivele deopotrivă exuberante și tragice din piesele *Killer Queen* și *Play the Game*. Primul vers și primele acorduri amintesc de *Vesti la giubba*, cea mai celebră arie a operei *Pagliacci* de Ruggero Leoncavallo: *Ridi, Pagliaccio, sul tuo amore infranto*! (Râzi, paiață, de iubirea ta frântă!). E posibil ca Freddie să se fi gândit la Smokey Robinson când a scris *Hard Life*. În piesa *Tears of a Clown* de pe *Make It Happen*, albumul din 1967 al formației The Miracles, Smokey se compară cu paiațele din opera lui Leoncavallo care își ascund durerea și furia în spatele unui zâmbet gol. Robinson folosise înainte comparația cu clovnul trist în piese compuse pentru Carolyn Crawford de la Motown, *My Smile Is Just a Frown (Turned Upside Down)*. Făcând trimitere la *Play the Game* și la încercarea zadarnică de a căuta dragostea adevărată, *Hard Life* a lui Freddie era o abordare pasională a dilemei lui din viața reală. Era binecuvântat cu o avere mai mare decât puteau spera vreodată muritorii de rând. „Nu pot cumpăra iubirea cu bani" era exact laitmotivul folosit și de Beatles cu 20 de ani în urmă. Cum a zis și Paul McCartney, „ideea din spatele cântecului era că aceste bunuri materiale sunt utile, dar nu-mi vor cumpăra ceea ce îmi doresc cu adevărat". Freddie a trebuit să afle pe pielea lui cât de adevărat era.

Freddie se simțea blestemat să-i lipsească iubirea și o legătură emoțională, ceea ce nu constituia un secret pentru prietenii apropiați. Aceștia fuseseră lângă el și îl consolaseră după o serie de relații dezastruoase. Era un lucru evident și pentru fani, din cauza multor cântece sfâșietoare pe care le-a scris pe acest subiect.

„Versurile îi oglindeau viața“, spune Frank Allen de la The Searchers. „*I Want It All, Somebody to Love, Dont Stop Me Now, Who Wants to Live Forever* – toate ilustrează un anumit aspect al speranțelor și al dorințelor sale. În mod obișnuit, un cantautor își exprimă concepțiile și personalitatea prin versuri și, când a început să privească cu mai multă seninătate sexualitatea, Freddie a simțit o libertate mai mare de a se deschide în fața lumii. Aș spune că legăturile amoroase cu femeile i-au crescut încrederea în sine. În mulți oameni există bisexualitate. Foarte puțini reușesc să se împace cu situația. Vina și consecințele sunt prea mari, chiar și în perioada asta așa-zis emancipată.“

Milioane de oameni îl iubeau pe Freddie, dar de la distanță. Puțini s-au apropiat. Cred că cei care au făcut-o și care au fost primiți în cercul lui aveau prea multă nevoie *de el*. Faptul că îl adorau pe Freddie spunea mai multe despre propriile dorințe și visuri decât despre ale lui. Exuberanța și „excesele gay“ ale lui Freddie erau menite să-i inducă în eroare pe cei din afara acestei lumi, ascunzând o descurajare spirituală din ce în ce mai puternică. Se temea în adâncul sufletului că nu va găsi niciodată acea persoană specială pe care s-o iubească – un alt motiv pentru care a ținut cu atâta tenacitate la Mary.

Referindu-se la *It's a Hard Life* la care a lucrat neobosit cu Freddie, Brian a zis: „Este unul dintre cele mai minunate cântece compuse vreodată de Freddie. Vine exact din inimă.“

Clipul excentric pentru single a fost filmat de regizorul Tim Pope în München. În el apar mulți dintre cei cu care Freddie se ducea în cluburi, inclusiv Barbara Valentin. Cei din trupă purtau gulere voluminoase și arătau confuzi, cu toții păreau stânjeniți în costumele medievale de trubaduri. Costumul mulat și strălucitor al lui Freddie, un omagiu adus excentricei cântărețe franceze Mistinguett, celebră în perioada *fin de siècle,* a ridicat și mai multe semne de întrebare în SUA. La fel și o rană inexplicabilă la picior, suficient de gravă pentru ca piciorul să fie pus în ghips, despre care a spus că a căpătat-o în urma unei altercații într-un bar din Triunghiul Bermudelor.

Queen erau încă hotărâți să cânte în locuri noi. Nu au putut concerta la Vatican, rușii au zis că sunt „decadenți“, iar chinezii și coreenii nu prea erau interesați. Acceptând să susțină 12 concerte în cadrul Super Bowl în

controversatul Sun City din Africa de Sud în octombrie 1984, trupa a trecut prin cea mai compromițătoare perioadă din punct de vedere politic a carierei. Complexul din Bophuthatswana, care se afla în deșert și care costase milioane de dolari, era o enclavă asemănătoare cu Las Vegas, finanțată parțial de guvernul sud-african de apartheid. Pentru cei din afară, însemna o declarație de putere a minorității albe privilegiate sud-africane față de majoritatea negrilor săraci din orașele murdare. Uniunea Muzicienilor Britanici le impusese membrilor să nu concerteze acolo. Artiști Împotriva Apartheidului, o organizație înființată de Steven Van Zandt, care făcuse parte din trupa E Street Band a lui Bruce Springsteen, avea să surprindă sentimentul antiapartheid în piesa *I Ain't Gonna Play Sun City.* Printre cei care au interpretat-o s-au numărat Miles Davis, Bob Dylan, Ringo Starr și Zak Starkey, fiul său baterist, Lou Reed, Jackson Browne, Pat Benatar, Peter Gabriel, plus Keith Richards și Ronnie Wood de la Rolling Stones. Piesa politică nu a fost un hit în America atunci când a fost lansată în decembrie 1985, însă a avut un succes imens în Australia, Canada și Anglia.

Queen erau de neclintit.

„*I Want to Break Free* este imnul neoficial al Congresului Panafrican, iar *Another One Bites the Dust* este una dintre cele mai bine vândute piese din istoria neagră a Africii de Sud", a explicat Roger.

Dar controversele au luat amploare pe când trupa se pregătea să plece în turneul *The Works* în care au luat și un al cincilea membru, pe clăparul Spike Edney, care să cânte pe scenă ca parte din formație.

Nu cântaseră live împreună de aproape doi ani. Deși nu le plăcea să repete, era o necesitate. S-au dus într-un hangar din München cu echipamente de producție, de sunet și de lumini de ultimă generație.

„Prima piesă cântată împreună cu ei la repetiții a fost *Tie Your Mother Down"*, își amintește Spike. „Ceea ce era OK, pentru că o cântau de o groază de timp. A urmat *Under Pressure*. După care au vrut să încerce o piesă din cele noi: *I Want to Break Free*. Ai crede că nu e un cântec foarte dificil. Am început cu prima strofă, dar ne-am împotmolit și ne-am oprit. Mi-am dat seama că nu-l cântaseră live împreună. Aveam totul scris și am zis: «De fapt, e așa...»" John a

venit la pian, apoi Brian. Stăteau acolo în picioare. Deodată l-am auzit pe Freddie: «Ai cumva și *cuvintele*, bătrâne?» m-a întrebat. Stăteau toți în jurul pianului și eu mi-am zis: «O să fie OK. Pot să fac asta.»“

Concertele din Anglia au inclus trei seri la Birmingham National Exhibition Centre, unde solistul Spandau Ballet, Tony Hadley, l-a întâlnit pentru prima oară pe Freddie, idolul său. Vocea lui Hadley era și ea atât de puternică și de expresivă, încât începea deja să fie comparat cu Frank Sinatra tânăr. Fără ca el să știe, Freddie era unul dintre cei mai înfocați fani ai lui.

„Societate admirației reciproce“, râde Tony.

„Crescusem ascultând discurile Queen, iar Freddie era cel mai mare solist din lume. Îmi dorisem nespus să cunosc trupa. Pe atunci eram suficient de cunoscut ca să pot primi acces în culise cam la orice spectacol. Ne-am dus să ne întâlnim cu băieții care au fost foarte prietenoși și politicoși. Ne-au invitat la petrecerea de după spectacol la hotelul de lângă sala de concert. Am intrat cu Leonie [prima soție], era un loc liber lângă Freddie, iar el mi-a zis: «Hai, darling, vino să stai lângă mine.» Leonie s-a așezat câteva scaune mai departe. Flecăream și deodată au apărut câteva stripteuze ca să întrețină «trupele».

Mi s-a părut mereu că cei de la Queen se distrau mai bine decât oricine. Petrecerile erau imense, discurile erau mari, personalitățile din trupă erau mai mari decât ale oricărei alte formații. Până și John Deacon, care era cel tăcut.

Am stat acolo de vorbă cu Freddie în noaptea aia despre persoana de pe scenă și mi-a dat sfaturi gratis. «Să nu-ți cauți scuze că ești pe scenă», mi-a zis. «Nu te eschiva. Publicul a venit să te vadă *pe tine*, așa că nu contează dacă nu ești de nota zece într-o seară. Trebuie doar să fii mereu în față.» Aveam 23-24 de ani și cântam într-o trupă care se descurca binișor. El era un rege al rockului. Nu ar fi trebuit să se deranjeze cu cineva ca mine. Dar era așa de entuziasmat, atât de dornic să-și împărtășească cunoștințele și experiența. A fost singurul care a făcut-o și l-am respectat pentru asta.

«Fiecare artist se îndoiește de sine», mi-a zis.

«Chiar și tu?», l-am întrebat. «Mai ales eu», mi-a răspuns.“

Concertul Queen de pe 5 septembrie de pe Wembley a culminat cu o petrecere pentru 500 de prieteni la clubul Xenon pentru a sărbători cea de-a

38-a aniversare a lui Freddie. Tortul a fost poate cel mai spectaculos de până atunci: un Rolls-Royce de aproape doi metri. În săptămâna aceea, *Hammer to Fall*, al douăzeci și șaselea lor single, a fost lansat în aceeași zi cu piesa de debut solo a lui Freddie, *Love Kills*, înregistrată pentru filmul *Metropolis*. Pe când trupa zbura spre Dortmund, nouă albume Queen figurau în top 200 în Anglia. În octombrie, Queen și anturajul, care i-a inclus și pe Mary Austin cu noul ei iubit Joe Burt, basistul din trupa lui Tom Robinson, au plecat spre Africa de Sud pentru concertele de la Sun City. La primul concert, vocea lui Freddie a cedat după doar câteva piese pentru că problema pe care o avea la gât se agravase din cauza căldurii și a prafului. Acel concert și următoarele cinci au fost anulate, iar trupa le-a onorat pe ultimele șase.

Când s-au întors în Londra, Brian și Roger s-au dus la Uniunea Muzicienilor să-și susțină cauza.

„Nu e ca și cum se duseseră acolo să petreacă", e de părere Spike. „Queen făcuse suficiente acte caritabile acolo, strânsese fonduri destinate școlii pentru copii surzi și orbi din Kutlawamong. Mai târziu au lansat un album special live și au donat toate drepturile de autor școlii. Reacția publicului a fost fantastică, nu cred că au greșit mergând în Africa de Sud. În câțiva ani s-a schimbat climatul politic și toată lumea a început să meargă acolo."

Trupa a fost aspru amendată și pusă pe lista neagră. Dar a insistat ca banii să fie donați unei asociații caritabile în loc să umple conturile bancare ale sindicatului. Mulți ani au rămas șocați de acest fiasco.

„Suntem total împotriva apartheidului și a tot ce reprezintă", a zis Brian. „Dar simt că am construit punți de comunicare. Am întâlnit muzicieni albi și negri. Cu toții ne-au primit cu brațele deschise. Singurele critici primite au venit din afara Africii de Sud."

Spike e de acord că membrii Queen aveau o reputație de aroganți.

„E adevărat. *Erau* aroganți. Însă doar pentru că aveau dreptate în majoritatea situațiilor. Considerau, după cum mi s-a părut mie, că au fost tratați incorect la început, ceea ce i-a învățat să fie independenți și să se bazeze pe propria judecată. Singurul dezavantaj al acestei aroganțe este că a pătruns în rândurile

celor care lucrau pentru ei și care au început și ei să fie aroganți când nu aveau dreptul. Uneori putea fi greu de suportat."

Freddie s-a întors în München, iar în decembrie trupa a produs primul lor single de Crăciun, *Thank God It's Christmas*. Al douăzeci și șaptelea lor single, care dorea să parodieze acest gen desuet, a fost produs în Londra, iar vocea lui Freddie a fost adăugată în Germania. Nu a intrat în Top 20 în Anglia și nu a apărut niciodată pe vreun album Queen. Dar i-a bântuit în fiecare an de atunci, pe fiecare compilație de Crăciun. Însă piesa de pe locul întâi era *Do They Know It's Christmas?* Istoria era pe punctul de a fi scrisă.

20

Live

„Să fim sinceri, noi, starurile rock, vrem să fim în lumina reflectoarelor, iar aici vom ieși în evidență. Să nu ne îmbătăm cu apă rece. OK, vă ajutăm, dar, pe de altă parte, va fi un public mondial, o transmisiune simultană. Asta vrem și noi și nu ar trebui să uităm. Mă îndoiesc că vreunul dintre artiștii care vor păși pe scenă nu și-a dat seama de asta."

Freddie Mercury

„Muzica nu înseamnă mereu ce vrei să cânți, ci și ce nu cânți. Freddie Mercury a reprezentat cel puțin trei oameni. Pe scenă, în afara scenei și într-o zonă crepusculară intermediară. Și-a întruchipat propria muzică. Interpretarea lui a reflectat perfect fiecare cântec."

Louis Souyave, chitarist, Daytona Lights

Rock in Rio, „cel mai mare festival de rock din lumea întreagă". Spectacolul din 1985 de după Anul Nou, care a durat zece zile și în cadrul căruia au mai concertat Rod Stewart, Yes, Iron Maiden, Def Leppard, Ozzy Osbourne, George Benson, James Taylor și unii dintre cel mai bine cotați cântăreți din Brazilia, a fost organizat la o scară ce promitea să se ridice la cele mai înalte exigențe ale celor de la Queen. Membrii Queen au acceptat să participe fiindcă Gerry „Uncle Grumpy" Stickless, managerul lor de turneu în care aveau încredere, se ocupa de eveniment și, pe deasupra, ei fuseseră invitați cap de afiș. Au pornit spre America de Sud duminică, pe 6 ianuarie.

Anturajul personal al lui Freddie era compus din Mary Austin, Barbara Valentin, Peter Freestone, Paul Prenter și un bodyguard. Între 250 000 și 300 000 de fani au călătorit două zile sau mai mult pe o căldură ucigătoare ca să participe la concertul cu cel mai norocos public din toate timpurile.

Spike Edney fusese implicat în mai multe evenimente importante la vremea sa, dar nimic nu avea să se compare cu cel de la Rio.

„Știam că turneele anterioare ale Queen în America de Sud fuseseră o aventură deschizătoare de drumuri, dar acesta era cel mai mare spectacol din toate timpurile."

Însă cel mai bine își amintește cât de rău îi părea pentru Freddie.

„Pe atunci era o vedetă uriașă în America de Sud. Era un zeu. *Love of My Life* fusese pe locul întâi în Argentina o veșnicie. Era ca *Stairway to Heaven.* În consecință, Fred a fost ca un prizonier din momentul în care a ajuns acolo. Nu se putea duce nicăieri, nici măcar cu gărzi înarmate. Era îngrozitor pentru el. A reușit să se furișeze o dată sau de două ori, dar nu merita osteneala.

Spike e de părere că și felul în care arăta Freddie a contribuit la popularitatea lui copleșitoare.

„Am înțeles că, atunci când Fred s-a tuns scurt și și-a lăsat mustață, a devenit întruchiparea sud-americanului arătos – un fel de Clark Gable latin. Poate că de aia îl adorau."

Barra da Tijuca Rockodromo a fost construit pe parcursul a câteva luni și avea o scenă semicirculară uriașă cu o fântână imensă pe fiecare parte. În timpul evenimentului fântânile s-au dovedit utile pentru ca fanii să se spele, întrucât ploile torențiale lăsaseră numai noroaie în urma lor. Fuseseră instalate gradene imense pentru presă cu linii telefonice internaționale și cu un sistem de trimitere a pozelor pentru miile de jurnaliști și fotografi prezenți. Noaptea, proiectoarele uriașe despicau cerul, de parcă anunțau o premieră hollywoodiană. Heliportul construit special s-a dovedit o necesitate logistică și nu un lux. Lăsând la o parte teama lui Freddie de a zbura cu elicopterul, nu exista o altă cale de a ajunge la scenă. Toate drumurile spre Barra erau blocate de zile întregi.

În prima noapte, Queen trebuia să concerteze după Iron Maiden, rockerii din Leyton, dar membrii Queen au urcat cu două ore mai târziu pe scenă.

„Nu-mi amintesc exact de ce, poate chiar ajunseseră târziu", spune Spike Edney.

Queen au intrat în cele din urmă pe scenă pe la 2 noaptea, când publicul era deja pe cale să se revolte.

„Jim Beach a aranjat să fiu în culise când Queen urma să cânte", își amintește Peter Hillmore care scria despre eveniment pentru ziarul *Observer*.

„Am tras cu ochiul și am văzut o mare de oameni. «Cum e să fii pe scenă?» l-am întrebat pe Brian. «Du-te și uită-te», mi-a răspuns.

M-am dus. Mii și mii de persoane mă fixau cu privirea, toate scandând «Queen!». Am simțit puterea pură a lui Freddie Mercury și am simțit cum e ca un sfert de milion de oameni să nu vrea altceva decât să deschizi gura și să cânți. M-am speriat pentru că nu puteam *face* nimic. Apoi a apărut Queen și totul s-a dezlănțuit. Cei care se ocupau de aparatură fugeau de colo până colo, nimeni nu mă băga în seamă. M-am dat într-o parte.

Am știut atunci că voiam să fac parte din Queen mai mult decât orice pe lume. Voiam să fiu Freddie Mercury. Ridica brațul și ei cântau la unison, cobora brațul și ei tăceau, pentru că așa le cerea el. Efectul era uimitor. Parcă vedeai un reactor nuclear cum despică un atom."

Freddie avea puteri supranaturale, gândea Hillmore.

„Erau oameni care săreau din mașini la semafor, bulucindu-se pe limuzina lui și strigând: «Freddie, te iubim, ești Dumnezeu!» El și Queen dispuneau de o întreagă echipă costisitoare care pompa bani ca să fie siguri că se bucurau de confort oriunde mergeau, chiar și înaintea unei zile de muncă. Nu despachetau niciodată. Nu trebuia să le pese de bagajele în exces, să stea la cozi la aeroport sau la magazinele duty-free. Stăteau numai în saloane VIP și zburau peste ocean la clasa întâi, având mereu la dispoziție pe cineva gata să le satisfacă orice plăcere. Și de aceea cred că e imposibil ca o vedetă precum Freddie să aibă o viață personală. În cele din urmă, totul are efect și asupra sănătății mintale a unei persoane obișnuite."

„Gafa braziliană" a lui Freddie a fost o exagerare a presei. Defilând țanțoș pe scenă în hainele de fetișcană pe care le purtase în clipul piesei *Break Free*, Freddie a fost uimit de reacția publicului. Când au început să arunce pe scenă cu conserve, pietre și alte gunoaie, Freddie a crezut că publicul o făcea în semn de protest. Când o bucată imensă de carton l-a lovit pe Freddie, Brian s-a dat în spate până a ajuns în dreptul tobelor lui Roger. Însă Freddie a rămas cu un aer sfidător în partea din față a scenei și a făcut greșeala de a-și pierde cumpătul. Interpretând greșit ce s-a întâmplat, a șicanat și el publicul. Mulți jurnaliști au scris că localnicii foloseau *Break Free* ca pe un imn împotriva dictaturii, și că nu erau de acord să fie parodiat de un rocker în travesti, însă nu din acest motiv fanii erau furioși.

Dave Hogan, care a fotografiat evenimentul pentru revista *You*, parte a *Mail on Sunday*, a descris cele întâmplate drept o „neînțelegere totală".

„De obicei, la concertele de genul acesta, fanii se îmbulzesc să fie cât mai aproape de scenă", a explicat Hogie. „Dar atunci organizatorii construiseră o scenă așa de înaltă încât cei care stăteau în primul rând nu aveau vizibilitate. Nu vedeau absolut nimic, totul se întâmpla deasupra lor. Unii încercau să se cațăre pentru a vedea trupa, dar agenții de pază interveneau și îi călcau pe degete. Freddie a apărut în travesti, cu perucă și sâni când mai mulți fani stăteau pe umerii altora încercând să vadă ceva. Agenții de pază s-au năpustit asupra lor și fanii furioși au luat pietriș de pe jos ca să arunce în ei în semn de protest. Nimeni nu arunca în Freddie cu pietre. Dimpotrivă, îl iubeau. Dar s-a scris că fanii l-au huiduit și au aruncat cu pietre în el din cauza felului în care era îmbrăcat. Să spunem că anumiți jurnaliști care voiau să le apară articolele pe prima pagină au dat dovadă de o imaginație debordantă. În regulă. Dar trebuie să adaug că Freddie a cântat ca de obicei și a făcut vâlvă. Nu a fost lovit cu pietre, v-o pot garanta personal. Eram chiar acolo, în fața lui. Însă nici nu se împiedică de adevăr când au o poveste bună."

Freddie se afla în centrul atenției fiindcă fusese cazat în apartamentul prezidențial al hotelului Capacabana Palace din Rio.

„Toți președinții americani stătuseră în camera respectivă", își amintește David Wigg. „M-a invitat să bem ceva. Ploua torențial și era noroi peste tot, dar Freddie avea mereu o atitudine de genul «spectacolul trebuie să continue». În seara aia m-a invitat la cină. Era și Mary Austin acolo – mereu stătea în stânga lui, în timp ce prietenul lui din momentul respectiv era mereu în dreapta. Pe urmă ne-am dus la o discotecă (Alaska, cea mai cunoscută discotecă gay din Rio pe atunci). Ne-am distrat până pe la 4 dimineața. Trebuia să scriu un articol pentru Express și m-am gândit să apuc să și dorm. M-am dus la Freddie să-l felicit și să-i mulțumesc înainte să plec. «Unde te duci?» m-a întrebat. «Mă duc pe jos la hotel», i-am răspuns. «Ba pe naiba!», mi-a replicat. A pocnit din degete. «Steve, du-l acasă pe David cu mașina mea și nu-l lăsa afară, intră cu el în hotel.» Freddie era atât de manierat, sensibil și afectuos!

Toată familia lui era așa – părinții, sora, cu toții. Era britanic de modă veche, lucru foarte neobișnuit pentru un star rock."

Lui Paul Prenter i-a revenit sarcina dubioasă de a alege bărbați care i-ar plăcea lui Freddie. Puțini au rezistat invitației „de a participa la petrecerea privată din camera de hotel a lui Freddie Mercury". Majoritatea curioșilor erau de acord că îndatoririle lui Penter deveniseră sordide. Nu numai că se ocupa cu strângerea de „talente" – de obicei tineri care se prostituau, cunoscuți ca „băieți-taxi" –, ci și de procurarea unor cantități industriale de alcool și de cocaină.

Patricio, un fost „băiat-taxi", evreu, blond cu ochi albaștri, s-a întâlnit de mai multe ori cu Freddie la petrecerile private. Patricio, care venise din Buenos Aires în Rio încercând să devină actor, ajunsese să recurgă la prostituție din cauza sărăciei și a disperării. Avea să mai întreprindă o călătorie impresionantă în viață: în Israel, unde va muri de SIDA. Patricio a întreținut mai multe raporturi sexuale cu Freddie, după cum el însuși a recunoscut.

„Băieții aleși se întâlneau cu Freddie în intimitatea apartamentului său de la hotel, care era foarte luxos și din care se vedea piscina hotelului", își amintea el.

„Întâi beam, apoi prizam niște cocaină – era o masă joasă de lemn cu linii de cocaină deja pregătite. Apoi ne dezbrăcam și intram în camera lui Freddie unde ne întâmpina el, îmbrăcat doar în halat. Paul (Prenter) rămânea îmbrăcat. Freddie făcea sex cu fiecare pe rând în fața celorlalți. După ce obosea, Prenter îi plătea pe băieți și ne cerea să plecăm. Freddie era mereu pasiv. Când începi să fii gay, tinzi să fii activ. Dar, dacă ești cunoscut și toți vor să meargă cu tine, devii pasiv, e cel mai ușor mod să te distrezi. E foarte obositor să te porți ca «un bărbat». Majoritatea bărbaților gay preferă rolul «feminin»."

Freddie devenise dependent de sexul ocazional. Potrivit lui Patricio, vedeta nici nu era excitată mare parte din timp. Cu cât devenea noaptea mai dezlănțuită, cu atât mai impasibil părea Freddie.

„Nici nu părea să se simtă bine. Pur și simplu făcea totul fără entuziasm."

Multe petreceri se țineau în Rio și toate se terminau la fel. Dorința de senzații tari a lui Freddie îi depășise puterile. Continuau să-i placă lucrurile scandaloase doar de amorul artei. Dorința nestăvilită de excese dovedea un singur lucru: era obosit. Putea cumpăra orice își dorea, însă trebuia să muncească din ce în ce

mai din greu pentru plăcere. Sexul fără iubire era OK, dar entuziasmul dispăruse. E greu de imaginat că nu s-a urât pentru o asemenea slăbiciune, dar părea împins de o forță necunoscută. Nu se putea opri. Ceva trebuia să se schimbe curând.

„Când Paul și Barbara erau prin preajmă", recunoaște Peter Freestone, „amândoi se întreceau în a-i oferi cea mai scandaloasă petrecere până când s-a ajuns la saturație. Freddie își pierduse de mult interesul, dar era prea politicos pentru a spune ceva. Se distra de minune făcând lucrurile astea și desigur că oamenii nu se așteptau să se fi schimbat."

Pe 12 ianuarie, la Hotelul Copacabana Beach s-a dat o petrecere în cinstea lor. A fost un eveniment spectaculos transmis de televiziune pentru milioane de oameni în America de Sud, în timpul căruia până și Brian, cel mereu serios, a ajuns în piscină. Queen a mai concertat din nou pe 19 ianuarie pentru a închide festivalul. Queen scrisese din nou istorie și nu avea să fie pentru ultima oară.

Trupa a ajuns în Auckland pe 5 aprilie pentru a începe turneul în Noua Zeelandă. Protestatari antiapartheid, încă supărați pe fiascoul de la Sun City, i-au întâmpinat demonstrând la aeroport și în fața hotelului lor. Freddie abia i-a observat, preocupat de lansarea în Anglia a celui de-al doilea single ca artist solo, extras de pe albumul solo de debut despre care mulți credeau că nu va mai vedea lumina zilei. Deși albumul a ajuns pe poziția 11 în Anglia, în America nu a avut niciun impact. Toți cei patru membri ai formației au început să-și înfrunte cele mai negre temeri și anume că supremația lor în Statele Unite era pe cale să ia sfârșit.

Au mai existat probleme în turneul din Noua Zeelandă din cauza lui Tony Hadley, prietenul lui Freddie. Spandau Ballet tocmai terminase un turneu de două luni în Europa și se pregătea de o rundă în Australia. Problemele cu promotorii au dus la anularea concertelor în Noua Zeelandă, iar cei implicați au pierdut mulți bani. În Auckland, Tony avea instrucțiuni de la Steve Dagger, managerul său, să nu iasă în evidență, ceea ce nu-i prea reușea lui Tony – mai ales când în oraș era și Freddie, prietenul lui de pahar.

„Freddie urca foarte rar beat pe scenă“, a confirmat Spike Edney. „Însă primul concert Queen de pe stadionul Mount Smart din Auckland, după o după-amiază nebună în compania lui Hadley, a fost unul dintre acele puține momente.“

Tony a venit să le facă o surpriză celor din trupă.

„M-am cazat unde stăteau ei, am asistat la repetiția pentru sunet, am stat de vorbă, apoi m-am întors cu Freddie la hotel și am băut ceva la bar. Freddie mi-a propus: «Hai să comandăm niște Stoli.» Am stat acolo trăncănind, am înșirat povești din lumea zbuciumată a rock-and-rollului până am terminat sticla de vodcă. Simplă. Apoi mi-a zis: «Hai la mine în cameră, darling! Am o sticlă veche de porto.» Deja eram praf și pulbere“, își amintește Tony cu o strâmbătură. „La un moment dat Freddie mi-a zis: «Trebuie neapărat să cânți cu noi în seara asta.» «Nu vreau să vă încurc», am răspuns, deși eram dornic. «Nu, nu, nu! O să fie super», a insistat Freddie și i-a sunat pe Roger și pe John. «Tony o să urce pe scenă diseară, în regulă, dragilor? Minunat.» Nu păreau deranjați. «Singurul care ar putea avea o problemă ar fi Brian», mi-a mărturisit Freddie. «Are un comportament ciudat când e vorba de chestii de-astea.» Așa că l-a sunat pe Brian și a adoptat un ton diplomat: «Brian, darling, Tony o să urce pe scenă cu noi diseară și o să cântăm *Jailhouse Rock* – OK? Tony, scumpule, Brian e de acord.» «Nu știu nenorocitele alea de versuri, frate!», mi-am amintit eu. «Nu contează, nici eu nu le știu, la naiba!», mi-a replicat vesel Freddie.“

Cei doi au încercat să învețe cântecul, beți fiind. Au inventat jumătate dintre cuvinte și pe restul le-au ghicit. Apoi Tony, împleticindu-se, s-a dus să doarmă.

„Am ajuns la stadion în seara aia și toată lumea se lua de mine: «Ce naiba i-ai făcut lui Freddie? S-a țăcănit!» Păi, am cam tras la măsea. Cu toții s-au încruntat. «Dar Freddie nu bea niciodată înainte să urce pe scenă!», a spus cineva.“

Niciodată nu fusese atât de greu să-l pregătească pe Freddie să urce pe scenă.

„Pe atunci toată lumea purta ghetele alea Adidas cu multe șireturi pentru că erau comode și potrivite pentru a fugi și a sări pe scenă“, povestește Spike.

„În noaptea aia, Freddie era întins pe canapea în culise. Tony Williams, unul din asistenții de la garderobă, și Joe Fanelli îl îmbrăcau pentru că era prea beat ca să se descurce singur. Îi puseseră costumul și apoi ghetele. Dar când s-a ridicat în picioare și a vrut să meargă, nu a putut să facă nici măcar un pas. S-a auzit anunțul «Începe înregistrarea!», iar noi ar fi trebuit să ne aflăm la marginea scenei. L-am auzit pe Freddie zicând: «Tâmpiților, mi-ați pus pantalonii invers!» În secunda următoare zăcea întins pe spate ca un gândac cu picioarele în aer, Tony și Joe încercau din răsputeri să-i dezlege șireturile ca să-i dea jos ghetele și pantalonii. În cele din urmă au reușit să i le pună cum trebuie și am coborât scările într-un suflet, căci introducerea înregistrată se terminase și scena era învăluită în fum. Am reușit cumva să ajungem în ultimul moment."

„Fred, dragul de el, era atât de matol că aproape zbura", a adăugat Spike. A improvizat și a cântat prostii în prima jumătate de oră a concertului. Roger ținea capul în jos, nu se putea uita la nimeni. Brian privea nervos de parcă ar fi vrut să zică: «Ce dracu' se întâmplă aici?» După prima jumătate a concertului, Freddie se mai trezise. A mers super pe urmă, minunat. Până când a apărut Hadley."

Supărat după o conversație telefonică cu managerul său, care era furios să audă că Tony ieșea în evidență, Tony murea de nerăbdare să ajungă în fața publicului.

„Eu stăteam într-o parte a scenei pe când cei de la Queen cântau, tot încercând să-mi amintesc nenorocitele alea de cuvinte de la *Jailhouse Rock*", râde Tony.

„Freddie a venit și s-a întins pe pianul lui Spike șuierând: «Hadley, ticălosule, sunt mangă!», în fața a 45 000 de oameni. Iar eu mormăiam ca un bou cu câteva cuvinte mâzgălite pe mână: gardieni... pușcărie... petrecere... *jailhouse... rock.* Nu-mi intrau versurile în cap. În cele din urmă, Freddie a zis: «Doamnelor și domnilor, domnul Tony Hadley!» Mulțimea era în extaz, eu am intrat grăbit și am atacat partea de bop-bop a piesei *Tutti Frutti*. Nu ăsta era cântecul! Și Freddie făcea: «Da. Foarte bine!», iar Brian: «Ce rahat e asta?» Restul leșinaseră de râs. Lui Freddie și mie nu ne păsa, cântam din toți

rărunchii. Simulam sex cu chitara lui Brian în timp ce el cânta, chestii de genul ăsta."

Concertele din Melbourne au fost cuminți în comparație cu ăla. Cele patru nopți la Sydney Entertainment Centre spre sfârșitul lui aprilie și pe urmă cele șase concerte din Japonia au fost mai plăcute pentru că aflaseră că Elton John era în oraș. Freddie, Elton și Roger s-au destrăbălat sărbătorind în avans albumul solo al lui Freddie.

„Freddie Mercury putea să petreacă mai mult decât mine, ceea ce nu-i puțin lucru", a povestit Elton. „Stăteam treji nopți întregi și la 11 dimineața încă eram plini de energie. Cei de la Queen trebuiau să prindă un avion, iar Freddie spunea: «Băga-mi-aș, altă linie, dragă?» Avea un apetit nestăvilit."

Ultimul concert al trupei în Sydney s-a suprapus și cu lansarea celor de la Columbia Records a albumului *Mr Bad Guy*. Freddie își exprima din nou sentimentele fățiș în piese. Era un *sound* diferit de Queen, mai funky, iar piesele reprezentative erau *Living On My Own, There Must Be More To Life Than This* și balada tristă *Love Me Like There's No Tomorrow*, pe care o scrisese pentru Barbara Valentin.

Deși albumul a intrat pe poziția a șasea în Anglia, în America a fost un dezastru absolut. Deși *I Was Born To Love You* a avut un parcurs rezonabil, *Made in Heaven* a stagnat – în ciuda clipului captivant de promovare, în regia lui David Mallet. Era un spectacol de balet pe o scenă cu cortina trasă, iar Freddie avea o vestimentație *bondage* în tonuri de roșu cu negru și o mantie roșie și stătea pe o stâncă uriașă. Balerini îmbrăcați neglijent se suiau pe stâncă și unii peste alții pentru a ajunge la el până când stânca s-a despicat dezvăluind planeta albastră care se învârtea.

Turneul *The Works* a avut mare succes, Brian a rămas în Australia cu familia de sărbători, John și Roger au plecat la noua casă a lui Roger din Ibiza, iar Freddie s-a dus glonț în München pentru a se distra și a încălca regulile împreună cu iubiții lui.

Slavă Cerului că a urmat Live Aid!

„Eram varză", a zis dând din umeri Francis Rossi, amintindu-și prestația curajoasă a Status Quo din deschiderea concertelor din Londra de pe 13 iulie.

„Foarte prost. Nu am repetat suficient. Chiar deloc, ca să fiu sincer. Dacă am fi înțeles mai bine despre ce era vorba și că aveam un public mondial, am fi repetat. Desigur, Queen tocmai fuseseră în turneu și erau rodați. *Și* au repetat.

Poate că Bowie a fost bun, dar nimeni altcineva nu mi-a rămas întipărit în memorie. Bono sare de pe scenă, așa și? Era ziua Queen fără îndoială. Trebuie să rețineți că atunci nimeni nu și-a dat seama că toată chestia era atât de mare cum s-a dovedit a fi până la urmă. Bob era un irlandez nou-venit tare în gură care se tot lăuda cu ce-o să facă. Și i-a ieșit. E greu să nu faci paradă, desigur. Pentru că suntem vedete, darling. Dar în ziua aia nu era vorba de așa ceva.

Când am ajuns pe Wembley pentru spectacol, Freddie m-a pus la punct în legătură cu multe lucruri, ca să zic așa“, continuă Francis.

„Îmi amintesc că am fost mutați în zona de așteptare pentru artiști și ne prosteam cu toții. Dar s-a întâmplat ceva. N-am nicio problemă cu tipii gay, cum aș putea, când am doi veri gay și un fiu gay. Dar mereu m-am numărat printre tipii ăia care credeau că homosexualii nu sunt la fel de bărbați ca restul. Cât m-am înșelat! Freddie și cu mine ne luptam, râdeam, și deodată m-a prins și a început să mă apese cu brațul pe gât, nu mă mai puteam mișca, la dracu'! Era așa de puternic! Foarte multe lucruri mi-au trecut prin cap atunci. A fost cea mai bună lecție. Parcă îmi și văd expresia – și pe a lui. Am înghețat. M-am uitat la fix la el. Era cea mai puternică persoană pe care am întâlnit-o în viața mea. «Nu-ți face griji, darling», mi-a zis râzând diabolic, «dacă te voiam, te puteam avea», și chiar ar fi putut.

Știu că mulți oameni sunt de părere că homosexualii – eu prefer de fapt «poponari», ce să ne mai ascundem – nu se pot bate, cum sunt boii ăia care se duc la televizor și spun de ce nu ar trebui să fie gay în armată. Dar ei ce cred că am avut mereu? Industria noastră e plină de gay. Persoanele efeminate mi se pare delicios de amuzante și uneori te poți înțelege cu ele mai ușor decât cu restul. Rick (Parfitt) obișnuia să aibă un comportament foarte afectat în vremurile bune. Mulți dintre noi o făceau. Mereu am crezut că homosexualii sunt mai descurcăreți decât ceilalți. Trebuie să fie, în primul rând ținând cont de câte obstacole au de înfruntat. Nimeni nu era mai bun decât Freddie. Știa

cine e; cel puțin știa până atunci. Live Aid a fost cu siguranță ziua lui, a nimănui altcuiva. L-am iubit mult pentru asta."

„Toți trebuie felicitați pentru interpretarea aia fenomenală", spune Paul Gambaccini. „Când Queen a început să cânte, eram în culise și luam interviuri artiștilor pentru transmisiunea TV. Simțeai un fior. Toți artiștii au încetat să vorbească, s-au oprit din ce făceau și s-au întors spre scenă. Toți știau, pe măsură ce Queen cânta, că trupa dăduse lovitura. Freddie dansa în fața cameramanului într-o interpretare cu profunde conotații sexuale. Repetaseră, erau pregătiți, erau profesioniști desăvârșiți. Ne-am gândit: «O, Doamne, e cea mai bună interpretare rock din câte există!» Queen erau cei mai buni. Când te gândești la cine se mai găsea pe afiș, e incredibil. Queen erau terminați. Zilele lor de glorie apuseseră. Însă iată-i reinventându-se și făcând un spectacol de pomină sub ochii noștri. Încă mi se taie respirația când mă gândesc. Freddie Mercury avusese cea mai bună prestație a unui solist din toate timpurile."

Exaltați de experiența Live Aid, cei de la Queen trebuiau să-și cerceteze sufletele. Poate că se pregătiseră pentru încheierea normală a carierei lor fenomenale. Nu puteau cânta la nesfârșit, nu? Trupele care o fac riscă să devină o caricatură. Statutul de legende se dobândește dacă renunți la timp. Fiecare membru Queen se apucase de proiecte solo cu rezultate diferite, iar Freddie fusese singurul cu ceva succes. Acum, forțați să accepte că le era mai bine împreună decât pe drumuri separate, mai ales în acest moment al vieții lor, s-au hotărât să amâne căderea în uitare și să încerce din nou. Live Aid le dăduse o a doua șansă. Nicio formație de rock celebră nu ar fi dat cu piciorul la așa ceva. Queen de abia așteptau să înceapă un turneu. Cel mai ambițios turneu al carierei lor va fi cel din Europa, din 1986.

Dar mai întâi Freddie și-a sărbătorit împlinirea a 39 de ani organizând la Henderson, unul dintre cluburile sale preferate din München, un bal în alb și negru care a costat 50 000 de lire. Petrecerea avea să fie combinată cu o filmare pentru clipul *Living On My Own*. Au participat 300 de prieteni, printre care Barbara Valentin și Ingrid Mack, soția lui Reinhold. Mulți figuranți au fost aduși din Londra și majoritatea erau în travesti – cu excepția lui Freddie, care purta colanți arlechin, o jachetă militară cu epoleți și mănuși albe, iar Mary

Austin se îmbrăcase ca o școlăriță de la St Trinian. Brian a fost o vrăjitoare, Peter Freestone, un țigan. Clipul care a rezultat a fost ca o halucinație – hedonist, confuz, îndrăzneț, vibrant – și nu a fost niciodată difuzat în Statele Unite. În Anglia piesa a atins doar poziția 50.

Barbara s-a ocupat de mâncare pentru petrecerea în alb-negru.

„Caviar și piure – preferatele lui Freddie –, un tort în formă de pian și sticle mari de șampanie Cristal cu care oamenii au plecat la subraț. Toată lumea fura de la Freddie", a spus ea oftând. „Au dispărut chiar și două cutii cu cadouri de ziua lui."

Apoi s-au angajat să creeze coloana sonoră pentru noul film *Nemuritorul* regizat de Russell Mulcahy, asociat al lui David Mallett și Scott Millaney la MGMM, cu Christopher Lambert în rolul principal. Queen a reușit din nou să-și atragă mânia presei odată cu lansarea noului single *One Vision*. Criticați pentru că ar fi „profitat de succesul cu Live Aid" și au ieșit cu acest hit de Top 10 cu temă ostentativă, cei de la Queen au luat foc. „De fapt, cântecul era inspirat de celebrul discurs din 1963 al lui Martin Luther King, activistul politic pentru drepturile omului, rostit pe treptele de la Lincoln Memorial, și nu de Live Aid", a reacționat Roger, compozitorul cântecului. Piesa se distinge prin vocile inversate de la început care devin inteligibile dacă se folosește altă viteză de redare: „God works in mysterious ways… mysterious ways…"[33]

Ca un gest de sfidare, au fost de acord să facă un minidocumentar Queen ca să-l folosească pe post de clip de promovare pentru album. A fost prima lor colaborare cu Rudi Dolezal și Hannes Rossacher de la Torpedo Twins, dar nu și ultima. În 1987 Twins a terminat o antologie vizuală a carierei trupei intitulată *Magic Years*.

În cadrul Fashion Aid for Ethiopia desfășurat la Royal Albert Hall pe 5 noiembrie 1985, la care au participat 18 dintre cei mai renumiți creatori de modă din lume – Yves St Laurent, Giorgio Armani, Calvin Klein și Zandra Rhodes –, Freddie a fost mirele elegant, iar actrița Jane Seymour, mireasa îmbujorată. Amândoi au purtat creații semnate David și Elizabeth Emanuel, cei care creaseră rochia de mireasă a lui Lady Diana Spencer pentru căsătoria cu prințul de Wales. Freddie i-a stat apoi la dispoziție prietenului său Dave Clark,

fostul baterist de la The Dave Clark Five, o formație din anii ’60. Dave scria și producea un musical ce urma să fie pus în scenă la Teatrul Dominion pe Tottenham Court Road. Musicalul se numea *Time* și urma să-i aibă în distribuție pe Cliff Richard și sir Laurence Olivier, cel din urmă apărând ca hologramă. Freddie a colaborat la câteva piese pentru un album care i-a inclus și pe Stevie Wonder, Dionne Warwick și Julian Lennon și a cântat o dată pe scenă. Între timp EMI culegea roadele cu o colecție de lux a albumelor Queen (cu câteva scăpări evidente). Însă Freddie nu se bucura de succesul carierei solo la care tânjise. *Love Me Like There's No Tomorrow*, al cincilea single de pe *Mr Bad Guy* și totodată balada scrisă pentru Barbara, nu intrase în topuri.

Coloana sonoră compusă de Queen pentru *Nemuritorul* avea să intre în compoziția următorului album. După ce au apărut la Festivalul Rock din Montreux, s-au apucat să repete pentru turneul european. Au început în Stockholm dar apogeul avea să fie pe stadionul Wembley și în Knebworth Park, câștigând peste 11 milioane de lire din 26 de concerte. Queen a doborât recordul pentru cel mai vizionat concert din Anglia, cântând pentru peste 400 000 de fani. Oare bănuiau cumva că va fi ultima lor șansă de a se bucura de magia lui Freddie?

Misterioase sunt căile Domnului (n. red.).

21

Budapesta

„Vreau să merg în locuri în care n-am mai fost. Pentru mine totul are legătură cu oamenii. Muzica ar trebui să străbată lumea. Vreau să merg în Rusia, în China și în locuri pe care nu le-am mai văzut, înainte să fie prea târziu – înainte să ajung într-un scaun cu rotile și să nu pot face nimic. O să port aceiași colanți. Mă și imaginez împins pe scenă în cărucior până la pian și cântând *Bohemian Rhapsody*."

Freddie Mercury

„Mi-a plăcut chestia suprarealistă de a merge la Ambasada Ungariei pentru o petrecere rock-and-roll, știind că diplomații erau mai obișnuiți să primească o cu totul altă *Regină*."

Peter Hillmore

A Kind of Magic, al paisprezecelea album Queen și coloană sonoră pentru *Nemuritorul*, a fost lansat la sfârșitul lui mai 1986 pentru a marca începutul turneului european. Cum era de așteptat, a ajuns pe locul întâi. În zorii zilei de miercuri, 4 iunie, 13 camioane uriașe și zgomotoase cu echipament au plecat din Londra pentru a începe o odisee în 11 țări. Queen va susține 26 de concerte pentru un milion de fani în 20 de orașe, printre care Stockholm, Paris, München, Barcelona și Budapesta. Fiecare oraș a fost ales de trupă din motive personale.

Denis O'Regan, foarte solicitat pe atunci, a fost angajat de Jim Beach prin cel mai recent PR al Queen, Phil Symes, ca să fie fotograful oficial al trupei. Spune că avea emoții, dar nu se referă la poze: „Auzisem ce nebunii făceau. Tony Brainsby, primul lor PR, mi-a povestit că odată l-a găsit pe Freddie într-o pubelă din spatele clubului Embassy.

Roger, John și Brian erau destul de relaxați. Freddie era cel mai misterios. Adesea nu putea să vorbească la fel de repede cum gândea. Creierul lui funcționa cu viteză, iar mintea o lua înaintea gurii. Spunea chestii de genul: «Vreau să surprind fluxul... ăăă... o, băga-mi-aș!» Erau multe conversații cu «băga-mi-aș, băga-mi-aș» pentru că nu reușea să exprime ce voia".

Deși nu era prima oară într-un turneu rock, Denis a fost șocat de cât de mult se distra trupa – de parcă erau chitiți să parodieze o super formație de rock.

„Erau petreceri în bordeluri, băi romane, băi turcești. Stripteuze lesbiene în culise la Wembley și femei goale pictate să arate ca și cum ar fi purtat uniformă la petrecerile Roof Garden, după spectacolul de pe Wembley. Ca să nu mai pomenim de chestiile scandaloase care se întâmplau la toaletă."

Nu era totul amuzant. De multe ori echipa părea să guste succesul mai mult decât trupa. Din ce a observat, Denis nu putea decât să empatizeze cu Freddie, care ura viața în turneu. Dar obligațiile contractuale impuneau ritmul. Fă un album, fă un turneu să-l promovezi! – pe atunci regulile erau foarte stricte.

„Freddie nu era cel mai fericit în turneu", recunoaște Denis. „Odată mi-a zis că îi plăcea să cânte, dar ura să călătorească. Părea așa de vulnerabil. Nu mă așteptasem deloc. Putea fi delicat și drăguț ca un copil. Stătea în capătul mesei bătând din palme și entuziasmându-se în legătură cu cina sau altceva. Totul trebuia să fie așa. Era adorabil! Era tăcut, rezervat și introvertit în mare parte din timp. Dar cădea dintr-o extremă în alta cât ai zice pește. Când te gândești ce mare și puternic părea pe scenă, în viața adevărată părea micuț și uneori efeminat."

Deși lui Denis nu i s-a părut dificil să-l fotografieze, l-a uimit cât de timid era Freddie.

„Nu prea poza. Se prostea sau mă ignora și era el «însuși». Apărea în pragul ușii cu o coroană pe cap și stătea în niște poziții, știind că eram acolo, dar nu mă încuraja să fac poze. Evident că știa mereu ce face."

Denis nu se așteptase ca Freddie să fie așa de exploziv.

„Își ieșea des din pepeni și putea fi foarte disprețuitor. Zicea mereu: „Spune-le tuturor să se ducă dracului!" Dar era și spășit. Magia lui Freddie se vedea în interpretarea live. Cred că trebuie să te naști cu o așa aură de vedetă. Nefiind hetero, nu trebuia să dovedească atât de multe ca toți ceilalți. Se ducea pe scenă și lua la mișto publicul, pe când ceilalți poate nu ar fi vrut să riște. Era clar că fusese sufletul petrecerilor la vremea lui. Însă acestea se răriseră în 1986."

Spike Edney, clăpar în timpul turneului „Magic", confirmă.

„Vremea petrecerilor nebune se cam dusese. Trupa nu se mai caza la hoteluri separate“, explică el, referindu-se la obiceiul trupei de a se împărți uneori în teritoriul „homo“ și „hetero“. De pildă, când trupa a ajuns prima oară în München și s-a cazat la Hilton, au existat „CPH“ („Casa Prezidențială Homo“) și „LH“ („Locul Hetero“).

„La turneul «Magic», cu toții stăteam laolaltă“, povestește Spike. „Fred era mult mai calm. Nu avea chef să meargă în club și să stea toată noaptea, așa cum obișnuia. Și avea grijă de vocea lui. Adeseori ajungeam în apartamentul său, beam șampanie și jucam Scrabble sau Trivial Pursuit. Îmi amintesc că de multe ori am rămas treji până la 9 dimineața, doar eu și Fred, ca să terminăm jocul. Sau jucam Reverse Scrabble unde trebuie să scoți litere, dar să-ți rămână cuvinte întregi. Turneele Queen din trecut fuseseră despre sex, droguri și rock-and-roll. La jumătatea anilor ’80 se juca Scrabble.“

În ciuda ritmului de viață mai cumpătat, de oameni de vârstă mijlocie, cei de la Queen au mai dat o ultimă petrecere care să pună capac celorlalte. Invitația sezonului a fost după concertul de pe Wembley la clubul Roof Gardens, în iulie. Cea mai veche și mai frumoasă grădină pe acoperiș din Londra există și azi, la 30 de metri de Kensington High Street, deasupra fostului centru comercial Derry & Toms. Deși nu a rezistat multă vreme, magazinul universal Biba al Barbarei Hulanicki atrăgea un milion de clienți pe săptămână cu ambianța sa specifică și cu restaurantul Rainbow, unde oamenii stăteau lângă staruri rock și celebrități. Era un loc special pentru Freddie din motive personale, căci acolo o văzuse prima oară pe Mary Austin.

O, ce noapte de pomină! Excese pe toată linia: pitici, travestiți, fese descoperite, sâni goi – apropo, Samantha Fox, care în anii 1980 era la fel de celebră ca Jordan/Katie Price, a urcat pe scenă cu Freddie pentru un număr improvizat și au interpretat *All Right Now*, piesa celebră a celor de la Free din anii 1970. Sam nu cânta rău deloc.

„Cu siguranță petrecerea care a pus capăt tuturor petrecerilor a fost scandaloasă“, mărturisește și fotograful Hogie. „Dacă intrai cu inocență, ieșeai cu ochii cât cepele. Erau acolo oameni despuiați, pictați pe corp, un acvariu uriaș cu trupuri goale date cu vopsea ca să arate ca niște pietre sau ca niște

reptile, toate zăcând de-a valma. Chiar și dacă urcai în liftul mic, unde să te uiți? Sfârcuri și burice peste tot. Queen dădea petreceri rock-and-roll așa cum trebuia.

Freddie o adora pe Samantha Fox. Avea o personalitate fantastică. Orice făcea apărea în ziare și tocmai începuse să cânte pop. În noapte aceea, Freddie a fost fermecat de sânii ei. Tot voia să o ridice și să o scuture ca să dea la iveală «balcoanele». Era așa de entuziasmat. «Ooo, uite, carne proaspătă! Ce jucărie!» Sam era de treabă și a fost de acord. A strâns-o în brațe și a aruncat-o de colo până colo ca pe o păpușă de cârpe. Pozele alea fantastice au ajuns în ziare a doua zi și nu i-au făcut rău niciunuia."

„Nu va mai exista niciodată o trupă precum Queen", a comentat James „Trip" Khalaf, inginerul de sunet american care a crescut volumul sunetului pentru Queen în ziua concertului Live Aid. „Erau mereu pregătiți pentru excese debordante. Petrecerile erau mai impresionante, femeile aveau sânii mai mari, totul era la un nivel atât de impresinant, încât de cele mai multe ori abia puteam face față."

Freddie i s-a părut întotdeauna lui Trip „o persoană ciudată".

„Era minunat, dar nu era de-al nostru... Fred era o vedetă. Ce altceva ar fi putut să fie dacă nu o vedetă rock, uriașă, exagerată? Ticălosul a făcut o treabă fantastică!"

Pe 9 august Queen a cântat în aer liber pentru peste 120 000 de fani în Knebworth Park, Stevenage. Vila maiestuoasă le-a oferit cel mai numeros public din Anglia și au sărbătorit până târziu în noapte. Doar Freddie lipsea: se retrăsese discret la sfârșitul spectacolului, braț la braț cu Jim Hutton și cu Peter Freestone. Așa cum a explicat Peter, Freddie nu se bucurase niciodată de „acest gen" de petreceri: „Detesta în mod special petrecerile date de casele de discuri. Fără supărare, dar nu voia să stea și să discute vrute și nevrute cu angajații."

Poate Freddie simțea că Knebworth avea să fie ultimul său concert. Cu toții ne dorim să fi știut.

În elicopterul care l-a dus înapoi pe heliportul din Battersea în acea noapte, Freddie a aflat că un fan fusese înjunghiat în timpul concertului. Autoritățile

au încercat, însă nu au reușit să aducă o ambulanță la locul incidentului și le fusese imposibil să pătrundă prin marea de oameni

„Freddie a fost tare supărat", a zis Jim. „Era încă tăcut a doua zi dimineață, când au venit prietenii pentru prânzul de duminică. S-a scris mult în ziare despre concert, ceea ce l-a mai binedispus. Dar nu putea să uite de moartea acelui fan. Voia ca muzica lui să aducă doar fericire."

Chiar dacă vremurile bune au luat sfârșit, amintirile continuă să dăinuie. Iar dintre toate concertele din ultimul turneu Queen cu Freddie, unul rămâne întipărit în memoria celor care au avut norocul să fie acolo.

Spectacolul trupei Queen de pe Népstadion (Stadionul Poporului), din Budapesta, într-o zi de duminică, 27 iulie 1986, a fost mai mult decât un concert. În timp ce Elton John, Jethro Tull și Dire Straits avuseseră concerte modeste în Ungaria, cel susținut de Queen avea să fie primul concert în aer liber pe stadion al unei formații occidentale de rock în spatele Cortinei de Fier, care încă exista la vremea aceea. A atras 80 000 de fani, atât unguri, cât și din statele învecinate. Pentru mulți, costul biletului era echivalent cu salariul pe o lună. Chiar și așa, promotorii se confruntau cu o cerere enormă, căci exista peste un sfert de milion de doritori.

Presa ungară o luase razna pe măsură ce se apropia ziua cea mare. Jurnaliștii chiar au și sugerat „toleranță și înțelegere față de comportamentul publicului", de unde putem deduce că aveau să fie lăsați să aplaude. Cu siguranță spectatorii nu aveau să fie beți sau drogați ori să aibă un comportament haotic sau agresiv, căci pe stadion erau polițiști înarmați cu pistoale-mitralieră care patrulau. Singura băutură disponibilă era oranjada. Până și fumatul era interzis. Se așteptau la un public liniștit și ordonat. Slavă Cerului că existau permise de intrare în culise!

Ofițerii de presă principali ai Queen – Roxy Meade și Phil Symes – ne-au bombardat pe noi, jurnaliștii, cu amănunte și cifre. 17 camere urmau să filmeze filma pe Népstadion, una dintre ele fiind mânuită de Gyorgy Illes, de 71 de ani, un cameraman veteran și profesor respectat la Academia de Film din Ungaria. Illes era cunoscut pentru că un student de-al său, Vilmos Zsigmond, câștigase un Oscar pentru *Întâlnire de gradul trei*, filmul lui Spielberg din 1977.

Queen și echipa aveau să coboare pe Dunăre de la Viena la Budapesta la bordul hidropterului președintelui sovietic Mihail Gorbaciov. Potrivit altor informații din turneul „Magic“, scena măsura până la 557 de metri pătrați. Pe întreaga suprafață avea să fie un covor Axminster gri, 13 kilometri de cablu urmau să fie folosiți pentru a conecta instrumentele, sunetul, luminile și alte echipamente de scenă la cinci generatoare puternice, furnizând 5 000 de amperi, iar sistemul de sunet urma să aibă 500 000 de wați, având și turnuri revoluționare de iluminat. Când concertau Michael Jackson sau Elton John, nu aveai parte de genul ăsta de comunicat de presă.

Concertul Queen era acum considerat un pas uriaș pentru îmbunătățirea relațiilor dintre Est și Vest. Însărcinatul cu afaceri David Colvin, ambasadorul britanic interimar în Ungaria, s-a ridicat la înălțime, organizând o recepție înainte de concert la un alt club Embassy decât cel cu care eram obișnuiți, pentru trupă și câțiva invitați aleși cu grijă.

Seara, la Ambasada Ungariei, era un grup pestriț de expați englezi, muzicieni din Blocul de Est, staruri rock din Occident, corpul de presă al Majestății Sale și câțiva fripturiști. Deși părea uluit de toate, Freddie a mărturisit că „ar fi preferat să se fi dus la cumpărături“ decât să stea acolo să asculte cum unii îi plictiseau pe alții la culme cu dedesubturile istoriei Europei de Est. Deși avea anumite păreri politice, era suficient de deștept să nu se lase atras în astfel de discuții în public. O vedetă internațională, zicea el, ar face mai bine „să lase politica pe mâna celor plătiți să se ocupe de treaba asta, dragă“.

„Așa era Freddie“, a comentat Peter Freestone. „Cei de la U2 i se păreau prea gălăgioși în chesiuni politice. Știa că el se afla acolo pentru că era showman, nu ca să fie de acord cu părerile politice ale unora.“

Câteva zile mai târziu, Freddie a dat o petrecere elegantă pentru presa britanică în apartamentul prezidențial de la hotelul Duna Intercontinental. „Prezidențial“ era un eufemism, deși el a susținut blazat că „toate apartamentele arătau la fel“.

„Ăsta-i aproape ca al meu, ce rahat“, a pufnit Roger când s-a oprit să-l vadă.

Gazdă îndatoritoare, Freddie a dat mâna și a făcut schimb de platitudini cu noi când ne-a întâmpinat. Mai mic decât părea pe scenă, mai musculos și mai

în formă decât mulți bărbați de 20 de ani – peste două luni urma să împlinească 40 de ani –, era dichisit, parfumat, purta o cămașă florală viu colorată și blugi strâmți, deschiși la culoare. Părul impecabil îngrijit dezvăluia o porțiune în creștet care începea să lucească.

„Mulțumesc că ați venit! Vă simțiți bine?“

Vorbea încet și zâmbea politicos în timp ce făcea semn să se aducă pahare de cristal cu șampanie.

Freddie a dat aprobator din cap și a chicotit când i-am povestit experiențele noastre din Budapesta: cum ne-am scufundat în apele vindecătoare de la Băile Gellert, unde am lăsat niște „femei-sumo“ gelatinoase să ne facă masaj –, deși mai târziu am fost de acord că Freddie trebuie să fi avut mai multă experiență decât noi la așa ceva. A vrut să știe dacă am „cumpărat“ ceva. Am exagerat când ne-am descris achizițiile ciudate.

„Foarte bine, foarte bine“, a zâmbit și ne-a făcut semn să intrăm într-o altă cameră, unde se afla un bufet bogat care gemea de homari, creveți, caviar, fructe confiate și înghețate exotice. Un muzician în frac cânta la un pian strălucitor.

Ferestrele glisante ale apartamentului erau trase, lăsând oaspeții să iasă pe balconul mare cât o cameră. În depărtare se vedeau siluetele unor obiective turistice: Bastionul Pescarilor, cetatea de pe dealul Gellert, turla înaltă și luminată a Bisericii Matthias. Mary Austin vorbea liniștit cu Jim Beach, poate glumeau, împărtășind ideea inteligentă de a adăuga mai multe fibre în dietă. Jim Hutton stătea într-un colț, la fel și Brian, Roger, John și alți câțiva din echipă.

Duminică, având permise care ne dădeau acces peste tot, am mers cu un autocar prin cartierele de beton până la Népstadion. Dansatori unguri de muzică populară îmbrăcați în costume negre și roșii învârteau batistele pe ritmul muzicii pentru a ne pregăti de marele eveniment. A fost ca un val imens. Fast, ceremonie, fum, lumini orbitoare, experiența asurzitoare și molipsitoare a celor de la Queen.

Ce mi-a rămas în minte? Brian, mai energic decât un novice la o probă, mânuind cu degete frenetice o monedă de șase penny pe coardele chitarei sale

făcute din polița unui șemineu; el și Freddie interpretând cântecul popular maghiar „Tavasi Szél Vizet Áraszt“ – „Vântul de primăvară face apele să se umfle“; mulțimea strigând din rărunchi, apreciind faptul că trupa își dăduse osteneala să învețe balada lor populară, fără a observa că, o dată la câteva secunde, Freddie verifica versurile pe care le mâzgălise cu pixul în palma mâinii stângi. Fanii au știut toate cuvintele de la *Radio Ga Ga*, iar bătăile sincronizate din palme erau ceva impresionant de văzut. Aproape de final, mi-l amintesc pe Freddie la bustul gol, cu transpirația prelingându-se pe steagul Angliei, apoi, întorcându-se cu spatele peste câteva clipe și dezvăluind dungile steagului național al Ungariei: roșie, albă și verde.

Și asta nu a fost totul! Pentru ultima apariție teatrală, Freddie a apărut pe scenă purtând piesa de rezistență a creatoarei Diana Moseley, o mantie cu trenă, tivită cu hermină, și o coroană. Versiunea lui Brian a piesei *God Save the Queen* a stârnit ropote de aplauze pe tot stadionul. Această secvență instrumentală, înregistrată prima oară în 1974 pentru al patrulea album al trupei, *A Night at the Opera,* și care fusese interpretată în încheiere la aproape fiecare concert Queen de atunci, nu era chiar o surpriză. Însă a sunat mai maiestuos decât oricând în acel colț de lume.

„A fost cel mai solicitant și mai antrenant concert al nostru din toate timpurile“, ne-a zis Brian în culise, mai târziu.

Cât despre noi, scriitorașii… Mai văzuserăm totul înainte. Eram prea blazați, Dumnezeu știe. Nici măcar nu plătiserăm bilet. A doua zi dimineață, odată trecut efectul șampaniei, ne-am gândit că asistaserăm doar un alt concert extraordinar Queen. Luam ca pe un lucru de la sine înțeles faptul că erau geniali. De ce să ne minunăm acum? Doar publicul maghiar trăise uimirea, atmosfera, magia ca în dimineața de Crăciun. Pentru unii fani, care plătiseră salariul pe o lună pentru acel privilegiu, avea să rămână cel mai grozav spectacol din viața lor.

Cel mai mare solist al rockului triumfase din nou! Fusese o victorie falsă – dacă am fi știut! Începea să se contureze ironia amară a titlului turneului. Pentru Freddie gravitatea situației era evidentă. Magia din acea noapte i-a încântat pe toți, cu excepția lui.

22

Garden Lodge

„Ori de câte ori mă uitam la filme hollywoodiene a căror acțiune se petrecea în case somptuoase cu decor extravagant, îmi doream și eu, iar acum am parte de așa ceva. Dar pentru mine a fost mai important să obțin chestia aia nenorocită decât să locuiesc în ea. Așa sunt eu – odată ce obțin ceva, nu îmi mai place așa de mult. Încă ador casa, dar bucuria cea mai mare e că am cumpărat-o. Uneori când sunt singur noaptea, îmi imaginez că, atunci când o să am 50 de ani, o să mă strecor în Garden Lodge, refugiul meu, și apoi o s-o transform în cămin. Când voi fi bătrân, cu părul alb și când totul se va termina și n-o să mai pot purta aceleași costume și n-o să mai pot să mă zbânțui pe scenă – încă nu e cazul –, am ceva pe care să mă bazez, și anume casa asta minunată."

Freddie Mercury

De la cântece de top și premii la relansări și videoclipuri, mașinăria Queen era într-o continuă mișcare. Minunea nu avea să înceteze niciodată. Un venit imposibil de cheltuit era garantat pe viață. Freddie nu avea nevoie de mai mulți bani decât avea deja. Putea cumpăra orice voia, putea să meargă oriunde își dorea. Însă s-a retras în lumea lui privată și în confortul de acasă. Avea bucătar, valet, șofer, femeie de serviciu și o mână de prieteni de încredere. Mary Austin se ocupa de gospodărie și de contabilitate, inclusiv de salariile personalului și de banii lichizi, și venea să-l vadă în fiecare zi. Jim Hutton era și el alături de Freddie. Pentru oricine întreba – inclusiv pentru Bomi și Jer, părinții lui Freddie, dacă veneau duminica la prânz – Jim era un simplu grădinar și se prefăceau că stătea în alt dormitor. Oare Jim se simțea jignit de o asemenea prefăcătorie?

„Deloc", a insistat el. „Erau niște oameni extraordinari. Am înțeles motivul secretului. Erau religioși. Zoroastrismul nu tolera homosexualitatea. Freddie nu spusese familiei că e gay."

Oare părinții lui Freddie și-au dat seama că fiul lor era gay?

„Nu", a răspuns Jer, mama lui, într-un interviu pentru *The Times* în 2006, la 15 ani de la moartea lui Freddie.

„E un subiect foarte delicat“, a adăugat Roger Cooke, ginerele ei, confirmând că Freddie nu mărturisise familiei că e gay.

Oare se temea să spună adevărul în fața lumii?

„Pe atunci societatea era diferită“, a explicat Jer. „Acum e foarte deschisă, nu?“

Și-a exprimat convingerea că, dacă Freddie ar mai fi trăit, cu timpul ar fi putut să devină mai deschis.

„N-a vrut să ne supere“, a adăugat ea. „Când venea acasă, era doar «Freddie».“

Jer a dezvăluit că piesa preferată dintre cele cântate de fiul ei era *Somebody to Love,* care îi plăcea enorm și lui Freddie.

Peter Freestone și-a amintit de o petrecere pe care Freddie a dat-o în cinstea aniversării nunții părinților înainte să se instaleze oficial în noua sa casa. Nicio persoană din viitorul anturaj de la Garden Lodge nu a fost invitat.

„Doar familia și Mary, desigur, care arăta foarte bine într-o rochie stacojie Bruce Oldfied, pe care am ajutat-o să o aleagă dintr-o gamă largă și pe care Freddie o cumpărase pentru ea.“

Jim Hutton i-a întâlnit de „multe ori“ pe părinții lui Freddie și s-a înțeles bine cu ei.

„Veneau foarte rar la Garden Lodge – de obicei, duminica, la prânz sau pentru aniversarea unuia dintre copiii lui Kash“, a povestit Jim. „Dar, când era în Londra, Freddie se vedea cu ei în fiecare săptămână. Îl duceam cu mașina în fiecare joi după-amiază să-i viziteze în căsuța lor cu terasă din Feltham, în care locuiau dintotdeauna. Stăteam toți în bucătărie și beam ceai. Doamna Bulsara aducea ceaiul în ritmul ei, nu se grăbea. Era foarte independentă. Încă se ducea peste tot cu mașinuța ei. Casa lor era foarte simplă. Mi s-a părut ciudat că nu aveau nicăieri poze înrămate cu Freddie, deși ai crede contrariul. Mi s-a părut de mirare și că locuiau în aceeași căsuță, cu toate că Freddie își putea permite să le ia ceva mai mare. El încercase, însă ei au spus că nu vor să se mute. Erau mulțumiți cu casa pe care o aveau. Un lucru înduioșător, din moment ce mulți părinți de vedete rock se bucură să primească tot felul de lucruri după ce copiii lor au dat lovitura.“

Jim avea puține în comun cu mama lui Freddie, dar atât lui, cât și lui Bomi, tatăl lui Freddie, le plăceau natura și grădinăritul.

„Era mândru de grădină", a explicat Jim. „Ieșeam cu el. Îi plăceau soiurile vechi de trandafiri și eucaliptul."

Pe Jim l-a impresionat că Jer pregătea mereu biscuiții cu brânză preferați ai lui Freddie, pe care îi punea într-o cutie ca să-i ia acasă.

„Am cunoscut-o pe Kashmira, sora lui Freddie, când a venit să stea cu familia la Mews. Îți dădeai seama imediat că Freddie și ea erau frate și soră – aveau aceiași ochi mari, căprui-închis. Natalie, fetița ei, era drăgălașă și energică; Kashmira mai avea un băiețel, Sam."

Pentru Freddie familia era foarte importantă, a afirmat Jim.

„Întotdeauna când era plecat, nu conta unde, le trimitea ilustrate părinților și surorii lui."

Bomi, tatăl lui Freddie, a murit în 2003. Jer, mama lui, s-a mutat în Nottingham pentru a fi mai aproape de Kashmira, fiica ei, de ginere și de nepoți. Casa lui Jer a fost „botezată" „Fredmira" – o combinație a numelor celor doi copii ai ei.

„Nu mai pot să cânt rock așa ca în trecut", a declarat Freddie după ceea ce s-a dovedit a fi ultimul concert Queen, în august 1986. „E prea mult. Un bărbat în toată firea nu trebuie să se comporte așa. Nu mai petrec nopți întregi făcându-mi de cap. Nu pentru că sunt bolnav, ci din cauza vârstei. Nu mai sunt un tinerel. Prefer să-mi petrec timpul acasă. Face parte din procesul de maturizare."

A continuat să se distreze, dar în mare parte sub acoperișul casei sale. Când a împlinit 40 de ani, a dat o petrecere modestă, după standardele lui, pe 7 septembrie 1986: o petrecere în grădină – „Pălăria nebună" – pentru 200 de invitați.

Creatoarea de modă Diana Moseley a pregătit o gamă de pălării excentrice din care Freddie să poată alege. El a optat pentru una cu blană albă și cu antene ca de marțian.

„A fost o petrecere liniștită pentru el, dar totuși încântătoare", își amintește Tony Hadley, care a fost acolo alături de Tim Rice, Elaine Paige, Dave Clark,

actorul de comedie Mel Smith, Anita Dobson din *EastEnders*, Brian, Roger și John.

„Freddie a insistat să mă ducă sus ca să-mi arate covorul pe care-l făcuse pentru dormitor“, își amintește Tony. „Nu existau îmbinări; cred că fusese țesut la o mașinărie enormă. Avea și o stea imensă pe el ca steaua lui David. Era mândru nevoie mare de covor.“

„Freddie era foarte manierat și fidel stilului «britanic» când venea vorba de obiectele din casă“, a dezvăluit Jim. „Îmi amintesc că odată au venit părinții lui duminica la prânz, iar Freddie aproape a făcut o cădere nervoasă. Parcă era o cloșcă. Intrase și ieșise din bucătărie toată dimineața făcându-și griji în privința mâncării. Trebuia să se implice în toate. El trebuia să pună masa. Era important pentru el. Cuțitele și furculițele trebuiau aranjate perfect, la fel și șervetele. Era un perfecționist absolut.“

Deși toți erau acolo ca să-și servească stăpânul, nu exista politică sau ierarhie la Garden Lodge. Cei care locuiau acolo erau tratați egal și li se cerea să respecte o singură regulă: „Nu aduci pe nimeni acasă“, a explicat Jim. „Fără prieteni, fără iubiți peste noapte. Era domeniul lui Freddie. Siguranța era cea mai importantă. De altfel, eram ca o familie, nu doar personalul lui Freddie. În mare parte a fost echilibru. Joe bucătarul a scăpat basma curată din multe belele. Putea fi foarte maleabil, dar avea și anumite răbufniri. Freddie se enerva destul de des, dar nu era despotic, nu se purta ca un dictator. Nu făcea paradă de autoritate și nu ne dădea ordine. Pe atunci era o atmosferă destinsă. Adesea mâncam împreună, *en famille*, dar în general eram doar eu și Freddie. Nu cred că le-am dat celorlalți motive să mă disprețuiască. Fiecare avea camera sa, inclusiv Barbara. De fapt, camera ei fusese dormitorul meu. Mai târziu, când Fredie și cu mine n-am mai dormit împreună, m-am mutat înapoi. Nu au existat niciodată favoritisme. Ori de câte ori prietenii lui Freddie veneau să bea un păhărel, toată lumea era invitată la petrecere. Garden Lodge era casa tuturor.“

În ciuda petrecerilor dezlănțuite, a șotiilor și a distracției pe care le împărtășiseră Freddie și Jim – o vacanță de lux în Japonia, nebunia cu Live Aid, liniștea Elveției – și a relației tandre, care a reprezentat un sprijin pentru

Freddie până la sfârșit, Jim a susținut că cea mai mare satisfacție i-a oferit-o creativitatea partenerului său.

„Nu se oprea niciodată“, a povestit Jim. „Mereu era pasionat de ceva. Mereu punea ceva la cale. Mintea sa lucra neobosit. Mai întâi a terminat Garden Lodge. Apoi a cumpărat niște foste grajduri din spatele Garden Lodge, Logan Mews. Apoi s-a dus că cumpere o casă în Elveția. Nu se odihnea niciodată, nimic nu era complet încheiat. Trebuia să *facă* mereu ceva.“

Freddie nu prea vorbea cu Jim despre muzica lui.

„Dar când venea vorba de versuri, vorbea cu oricine era acolo. Zicea «am ideea asta» sau «am cuvintele astea» sau «ajută-mă cu rândul ăsta». Mereu nota ceva pe orice avea la îndemâna. Nu cânta niciodată prin casă – doar uneori în baie. Dar nu cântece Queen. Am un video cu el în jacuzzi (care a apărut pe net după moartea lui Jim), cânta cât îl țineau plămânii.“

Freddie îi promisese iubitului o vacanță de pomină în Japonia la sfârșitul lui septembrie 1986, iar Freddie își ținea promisiunile. Se bucura că pentru prima dată putea fi turist într-o țară pe care o adora. Freddie și Jim au văzut obiectivele turistice, au băut, au mâncat, au făcut cumpărături extravagante – au cumpărat și un suport special pentru chimonouri pe care Freddie și-l dorea de mult. A fost o experiență de neuitat pentru amândoi. Când s-au întors în Londra, au intrat într-o rutină casnică, petrecându-și timpul cu pisicile, peștii Koi și prietenii apropiați.

Lumea lor confortabilă s-a năruit duminică, 13 octombrie 1986, în urma știrilor din cotidianul *News of the World*, după care un nor a coborât peste Garden Lodge. Nu avea să se mai ridice niciodată.

Dezvăluirile senzaționale erau grețoase. Potrivit ziarului, Freddie și-ar fi făcut în secret un test de depistare a SIDA cu un an în urmă, același an în care trupa a făcut senzație la Live Aid. Se pomenea și despre decesele a doi dintre iubiții săi: însoțitorul de zbor John Murphy, una dintre îndrăgitele „Fiice din New York“, și tânărul Tony Bastin, curierul blond și zâmbitor pe care îl agățase Freddie cu ani în urmă, în Brighton. Jim Hutton era considerat acum iubitul cu care locuia Freddie. Au fost expuse în detaliu nopțile de pomină când prizase cocaină cu David Bowie și Rod Stewart, precum și motivul răcirii

relației dintre Michael Jackson și Freddie. Potrivit sursei, Michael se supărase că Freddie consuma cocaină în exces, îl găsise prizând chiar în sufrageria lui. Erau și fotografii personale cu Winnie Kirchberger și alți iubiți, iar deasupra titlul: „Toți bărbații din Queen".

Dezvăluirile sordide au distrus relația de prietenie a lui Freddie cu Kenny Everett, căci în ziar s-a scris că se certaseră îngrozitor din cauza cocainei.

„Everett a crezut că Freddie profita de pe urma generozității lui, deși era mai credibil ca lucrurile să se fi petrecut invers – nu că Freddie i-ar fi reproșat-o vreodată", a explicat Jim. „Nu s-au mai împăcat, iar Kenny nu a mai venit niciodată la Garden Lodge după ce m-am mutat eu. Dacă se vedeau pe la cluburile gay, nu își vorbeau. Iar poveștile apărute în ziare despre Kenny la căpătâiul lui Freddie erau complet false."

Freddie a rămas mut când a aflat că „exclusivitatea" explozivă a fost opera lui Paul Prenter, fostul manager personal de încredere și presupus prieten apropiat. Prenter fusese alături de Freddie în turnee în toți acei ani. Vânduse ce-i mai rămăsese din demnitate și intimitate pentru doar 32 000 de lire.

„Freddie nu a putut suporta trădarea", a comentat Jim. „Nu putea crede că cineva care îi fusese așa de apropiat se putea comporta atât de oribil. Au apărut articole zi de zi, urmate de dezvăluiri în *The Sun*, ziar înrudit cu *News of the World*: Freddie și droguri, Freddie și bărbați; era din ce în ce mai rău. Freddie se enerva cu fiecare dezvăluire. Nu a mai vorbit cu Prenter niciodată."

Elton John, John Reid și alții l-au îndepărtat pe Prenter din cercul lor, făcând scut ca să-l apere pe Freddie.

De ce făcut Prenter așa ceva?

Unii observatori susțin că lui Prenter îi displăcea relația lui Freddie cu Jim. Faptul că avea un iubit pe termen lung cu care locuia împreună însemna că Freddie se dispensa efectiv de serviciile lui Prenter. Dându-și seama că nu mai avea putere asupra lui Freddie, a căutat să se răzbune. Deși Prenter l-a sunat pe Freddie și a încercat să-i explice, Freddie a refuzat să discute cu el.

„Paul a încercat să se scuze sub pretextul că fusese agasat și chinuit de presă atâta timp, că în cele din urmă cedase", a explicat Jim. A încercat să spună că a dezvăluit tot din greșeală. A susținut că i-au fost atribuite eronat citate. Mira-

m-aș! Doar Paul ar fi putut să știe unele dintre lucrurile despre care s-a scris. Freddie nu a mai putut să aibă încredere în ceilalți, cu excepția câtorva“, s-a plâns Jim. „După asta nu și-a mai făcut prieteni noi.“

„Freddie îl luase pe Paul sub aripa lui după ce trupa se descotorosise de el“, a povestit Peter Freestone. „Freddie știa că Paul profita financiar de pe urma lui, ceea ce a făcut totul cu atât mai greu de suportat.“

„Prenter a profitat mereu de faptul că Freddie ierta totul“, a precizat Spike Edney. „Oamenii spuneau mereu «Cum de iese basma curată din rahatul ăsta?» Însă Fred a rămas prieten cu el. De-a lungul anilor, a fost înșelat de mai multe persoane decât oricine altcineva și, având în vedere că era capabil să-și dea seama de caracterul cuiva, e uimitor cât de multe lipitori au intrat în viața lui. Fred nu a avut, de fapt, niciodată vreun fel de intimitate. Au avut grijă de asta cei de teapa lui Prenter.“

În Statele Unite, falsificarea certificatelor de deces creștea spectaculos. Multe personalități importante care trăgeau să moară din cauza unor complicații legate de SIDA își convinseseră doctorii să le protejeze imaginea și să înregistreze informații false. Pe când pianistul celebru Liberace era pe patul de moarte, purtătorul lui de cuvânt încă insista că vedeta „suferea consecințele nefaste ale unei diete cu pepene roșu“. Marele sex-simbol Rock Hudson, unul dintre ultimii eroi romantici virili, care jucase cu simpatica Doris Day, a fost prima vedetă de film care nu a ascuns că suferă de SIDA; a murit în 1985. În Anglia se raportaseră deja 264 de cazuri. Boala a fost declarată cea mai gravă amenințare la adresa sănătății națiunii de la Al Doilea Război Mondial încoace. Au fost date legi care le permiteau magistraților să îi interneze pe bolnavii de SIDA pentru a-i împiedica să mai aibă raporturi sexuale iresponsabile. Atacurile la adresa homosexualilor erau la ordinea zilei, iar dezinformarea era foarte răspândită. *Burke's Peerage*, în mod ironic fostul angajator al lui Jeremy Normal, fondatorul cluburilor Embassy și Heaven, a anunța că, pentru a păstra „puritatea rasei umane“, nu avea să dea publicității numele familiilor ai căror membri fuseseră infectați cu SIDA.

În ceea ce-l privește pe Freddie, existau motive întemeiate pentru a nu ieși în evidență, printre care, nu în ultimul rând, rușinea de a recunoaște în fața

părinților că este gay. Durerea și stânjeneala pe care ei ar fi resimțit-o printre membrii comunității parsi ar fi fost de nedescris. Pentru Queen și Jim Beach ar fi fost și problema deloc de neglijat a contractului de înregistrări. Cum mai aveau albume de făcut, ultimul lucru de care aveau nevoie era zvonul că Freddie nu ar mai trăi suficient cât să-și îndeplinească obligațiile față de EMI.

De Crăciun, în 1986, a fost lansat albumul *Live Magic* care conținea înregistrări live ale multor piese celebre. Trupa avea să-și ia liber în următorul an pentru a se odihni, a evalua situația și a se concentra pe proiecte solo.

În ciuda zbuciumului interior, Freddie părea senin. Reușise până la urmă să obțină echilibrul perfect între viață și muncă. Deși știa că nu-i mai rămânea mult timp, voia să facă totul după bunul plac. Se trezea târziu, invita câțiva prieteni la brunch sau mânca în oraș, stătea de vorbă cu orele, se odihnea puțin, apoi dădea o petrecere la cină, acasă, sau mergea seara cu anturajul la un restaurant. La întoarcere lucra în studio până în zori. Când și când făcea o călătorie scurtă până la birourile de producție ale Queen de pe Pembridge Road din Notting Hill, participa la câteva întâlniri de afaceri și se ducea pe la Christie's sau Sotheby's să vadă ce antichități sau piese de artă orientală mai era de vânzare. Era „mereu ocupat, rareori grăbit. Era un stil de viață plăcut, prietenos". Însă la orizont începeau să se strângă nori negri.

23

Barcelona

„Cu albumul *Barcelona* am avut un pic mai multă libertate și un orizont larg care să-mi permită să pun în practică niște idei nebunești. Montserrat tot îmi spunea că a găsit un nou avânt și o nouă libertate. Sunt cuvintele ei și am fost foarte emoționat.

Mi-a zis la telefon că-i place cum se îmbină vocile noastre... și eu zâmbeam cu gura până la urechi, dragii mei! Stăteam acasă mulțumit și mă gândeam: *Ah, atâția oameni ar vrea să fie acum în pielea mea!*"

Freddie Mercury

„Oamenii spun că *Barcelona* este un cântec pop destul de comun, că este un fel de operetă. Nu e deloc. În alte circumstanțe, ar fi putut face parte dintr-o mare operă, nu ar fi fost luat în derizoriu."

Sir Tim Rice

Dat fiind că prima încercare de a face un album solo nu i-a entuziasmat pe fani, Freddie voia neapărat să își dovedească măiestria.

A ales studiourile Townhouse de pe Goldhawk Road din West London pentru al doilea album, în primul rând pentru că putea ajunge ușor de la Garden Lodge. Townhouse, unul dintre cele mai cunoscute studiouri de înregistrări britanice, în prezent închis, a fost înființat de Richard Branson în 1978 și mai târziu preluat de grupul EMI/Virgin. Frank Zappa, Bryan Ferry și Tina Turner înregistraseră acolo, ca să amintim doar câțiva. Studio Two poate fi văzut în *Hearts of Fire*, filmul ciudat cu Bob Dylan. Elton John va înregistra acolo omagiul pentru Diana, prințesa de Wales, în după-amiaza funeraliilor din 1997.

La Townhouse, Freddie a experimentat cu o piesă clasică a lui Buck Ram, *The Great Pretender*. Un hit uriaș pentru The Platters, protejații lui Ram, în 1956, cântecul a fost înregistrat de-a lungul anilor de Pat Boone, Roy Orbison, Sam Cooke, Dolly Parton, The Band, a inspirat numele trupei The Pretenders a lui Chrissie Hynde, iar Gene Pitney a înregistrat o versiune a piesei în 1969. Este evident că Freddie s-a bazat pe versiunea lui Pitney, deși demourile dinainte ne-ar duce cu gândul la versiunea celor de la The Platters.

Atât de încântat a fost Freddie de rezultatele sale, că abia aștepta să filmeze videoclipul de promovare. Realizarea teatrală de 100 000 de lire a fost filmată în trei zile de MGMM, fiind produsă de Scott Millaney și regizată de David Mallet. Freddie și-a ras până și mustața pentru filmări ca să se suprapună cu imaginea ingenioasă pe care o crease cu Mallet.

Cu o trecere în revistă simpatică și sentimentală a istoriei Queen – filmul conținea scene legendare din clipuri timpurii ca *Bohemian Rhapsody, Crazy Little Thing Called love, It's a Hard Life* și *I Want to Break Free* –, *The Great Pretender* avea să devină unul dintre cele mai îndrăgite clipuri din toate timpurile. Deși nu este ultimul clip al lui Freddie, a fost văzut, după moartea sa, ca „un adio din partea lui Freddie". I-a pus din nou pe Roger Taylor și pe Peter Straker în travesti ca „acompaniament vocal" – deși Taylor și Straker se vedeau, dar nu se auzeau. Deși apar ca „backing vocalist" pe single, cei doi au făcut doar play-back. Freddie a înregistrat toate vocile singur. În câteva secvențe Freddie poartă aceleași costume ca la filmările inițiale, costume pe care Diana Moseley le păstrase. Îi veneau perfect. Un videoclip mai scandalos a fost lansat mai târziu, arătând explicit cum s-a filmat *The Great Pretender*.

Piesa *The Great Pretender* a fost lansată în februarie 1987 și a ajuns pe poziția a patra în Anglia. De atunci a apărut pe nenumărate compilații. Astăzi este, alături de *Bohemian Rhapsody*, o dovadă a sufletului chinuit din spatele imaginii de star rock, un moment rar când se poate întrezări spiritul torturat al lui Freddie. În ultimul său interviu filmat în primăvara lui 1987, Freddie a recunoscut că piesa îi rezuma cel mai bine cariera. Motivul „lacrimile unui clovn" se strecoară din nou în piesă – „Râzând și vesel ca un clovn" –, iar cele mai grăitoare versuri îți sfâșie inima: „Oh yes, I'm the Great Pretender/ Pretending that I'm doing well/My need is such/I pretend too much/I'm lonely but no one can tell"[34].

Freddie a declarat că ele reflectă perfect cum se simțea atunci când cânta pe scenă în fața miilor de fani. Mă întreb dacă a meritat osteneala. Nu vom ști niciodată. Dar ne putem da seama, având în vedere talentul lui Freddie de compozitor, că versiunea realizată de el după piesa *The Great Pretender*

reprezintă o ironie tragică. Cântecul despre care el spune că-l descrie cel mai bine e un cântec pe care Freddie nu l-a scris pentru el.

În timpul turneului „Magic“ din august 1986, Freddie dăduse un interviu la radio unde a fost întrebat: „Cine are cea mai bună voce din lume?“ „Nu o spun pentru că sunt în Spania, dar Montserrat Caballé are cea mai bună voce din lume“, a răspuns el.

„Montserrat a auzit ce declarase Freddie“, mi-a mărturisit Peter Freestone. „Fusese deja abordată pentru Jocurile Olimpice din 1992, căci Barcelona era orașul ei natal.“

Deși nimeni nu își mai amintește a cui a fost ideea, a început să se contureze un plan: Freddie și Montserrat să cânte în duet un imn olimpic.

„Jim Beach a purtat niște discuții cu Carlos, fratele și managerul lui Montserrat“, a explicat Peter. „Apoi i-a spus lui Freddie, care a fost de acord imediat – avea șansa la care spera de mult, aceea de a lucra cu Montserrat. A fost complet sedus de ideea unui alt public global strâns în fața televizoarelor căci prinsese gustul de la Live Aid. S-a organizat o întâlnire în Barcelona, în martie 1987. Montserrat i-a trimis lui Freddie niște casete video cu concertele ei. În schimb, a cerut discografia completă Queen.“

Freddie era neobișnuit de emoționat când a zburat în Spania cu Peter, Jim Beach și producătorul Mike Moran, pe care Freddie l-a cunoscut și cu care s-a împrietenit datorită musicalului *Time* al lui Dave Clark. Când au ajuns la hotelul Ritz în acea marți, au fost lăsați să aștepte ore întregi. „Montsy“ avea obiceiul de a întârzia.

„Am luat prânzul într-o sală de mese aflată într-o grădină privată, cu un pian amplasat special într-un colț“, povestește Peter. „Freddie avea o casetă cu un cântec și câteva idei pe ea, iar eu trebuia să o păzesc cu prețul vieții. Era *Exercises in Free Love*, plus ce avea să devină *Ensueño* și idei pentru alte piese. Am observat că Freddie și Montserrat erau impresionați unul de altul și entuziasmați de ideea că vor lucra împreună. S-au înțeles de minune și prânzul a fost un mare succes.“

Montserrat trebuia să cânte la Royal Opera House în Londra câteva zile mai târziu, apoi l-a vizitat pe Freddie acasă pentru prima oară.

„Vedetelor de operă le place să se culce devreme. Pentru voce“, spune David Wigg. „Dar Montserrat a venit într-o noapte la Garden Lodge să ia cina și a rămas cu Freddie până la 5 dimineața, el și Mike au cântat la pian, iar ea a interpretat mai ales piese Queen. Nu știu cum de le cunoștea. Freddie avea cea mai mare amplitudine vocală dintre starurile rock, dar a fost complet uimit de a ei. Montserrat și Freddie s-au regăsit unul în celălalt.“

„Mike Moran era și el acolo și nu a trecut mult până s-au apucat să cânte la pian“, își amintește Peter. „A fost o noapte de neuitat. Freddie și Montserrat se simțeau extraordinar împreună. Au băut șampanie și s-au prostit, doar improvizând – dacă acest termen se poate aplica unei cântărețe de operă. Munca formală din studio nu a fost așa de relaxantă ca noaptea aceea la Garden Lodge.“

Luna următoare Queen a primit alt premiu Ivor Novello pentru contribuții deosebite aduse muzicii britanice, apoi Freddie s-a concentrat pe ceea ce va fi ultimul lui album solo. *Barcelona* va fi produs de David Richards de la Mountain Studios, care avea mult de muncă: „La Superba“[35] era invitată să cânte în săli de operă și de concerte din toată lumea, iar agenda îi era plină pe următorii cinci ani. Nu prea avea timp să stea în studio, așa cum îi plăcea lui Freddie. Mare parte a producției a fost făcută de la distanță în următoarele nouă luni, Freddie trimițând casete cu piese aproape complete cu falsetul lui pentru ca ea să adauge vocea de soprană în loc. Deși nu era ideal, rezultatul a fost uimitor și una dintre cele mai mari realizări din viața lui Freddie.

Iubita lui Tim Rice de atunci era Elaine Paige, vedeta musicalurilor *Evita, Cats* și *Chess*, care lucra la un album de coveruri Queen aprobat de Freddie. Freddie și Tim se cunoscuseră prin Elaine și se împrieteniseră. Tim a scris versuri pentru *The Golden Boy* și *The Fallen Priest* de pe albumul *Barcelona*. Prima piesă era un cor gospel ce reunea nume cunoscute: Madeline Bell de la Blue Mink, Peter Straker (din nou) și cântăreața sud-africană Miriam Stockley. A doua piesă era o capodoperă demnă de Moran, iar Tim Rice a dirijat orchestra, a scris toate aranjamentele și a cântat la pian și la clape.

„Montserrat și Freddie au cântat aceste două piese în duete“, mi-a explicat Tim. „Ambele erau interesante. Niciunul nu era un cântec mare, însă aveau

fragmente muzicale foarte bune. Freddie era un bărbat foarte cultivat, cu bun-gust și înzestrat muzical, obsedat de operă, care a fost una dintre marile lui iubiri în ultimii ani de viață. Când ne-am dus la el acasă, ne-a pus casete video cu toate divele operei, entuziasmându-se la vederea lor. Maria Callas, Montserrat Caballé, Joan Sutherland cântau arii superbe. Într-o anumită măsură m-a educat, căci nu prea știam mare lucru despre operă.

Cred că era un mod prin care Freddie își putea exprima dragostea pentru femei. Pentru că Freddie adora femeile. Se delecta cu feminitatea lor, îi plăcea cum arătau, cum se îmbrăcau, cum miroseau. Erau diferite de bărbați. Era evident că o iubea pe Mary. Când ieșeam la cină cu el și cu Elaine, se bucura de compania ei. Nu îndepărta femeile, le dorea în viața lui. Nu m-am dus niciodată la vreuna dintre petrecerile lui nebune, dar am fost de câteva ori la cine festive. Poate erau 20-30 de persoane, dintre care jumătate erau întotdeauna femei."

Spre sfârșitul lui mai, Freddie a părăsit Garden Lodge cu destinația Ibiza, însoțit de Jim, Peter, Joe și Terry, șoferul lui. Fiind acum diagnosticat oficial cu SIDA, era disperat să plece departe. La sfatul medicului lui Freddie, dr. Gordon Atkinson, în bagaje se găsea obligatoriu și o mică trusă medicală care conținea medicamentele lui Freddie împotriva SIDA.

Și-au petrecut vacanța la Pike's, o fermă încântătoare, veche de 500 de ani, transformată într-un hotel deosebit. Freddie se simțea ca acasă aici. A jucat tenis, a stat la piscină, uneori se ducea noaptea la câte un club sau bar gay.

„Avea o rană urâtă pe talpa piciorului drept", a mărturisit Jim. „Îi era din ce în ce mai greu să meargă, rana avea să-l chinuie tot restul vieții."

În timpul călătoriei Freddie a fost dus la celebrul Ku Club de lângă San Antonio, unde s-a întâlnit cu noua lui prietenă. Festivalul Ibiza '92, organizat pentru a anunța găzduirea Jocurilor Olimpice de către Spania, unde aveau să cânte Marillion, Duran Duran, Chris Rea și Spandau Ballet, urma să se încheie cu Freddie și Montserrat interpretând „Barcelona". Șampania a curs în valuri la Ku Club și până târziu în noapte la Pike's. Freddie a petrecut până în zori. Nu se aștepta să mai prindă multe dimineți.

Și-a petrecut vara lucrând la casă, a transformat căsuțele pe care le cumpărase în Logan Mews, Kensington, și plănuia să facă o seră. Parcă voia să lase în urmă o bucățică de paradis, a remarcat Jim. În septembrie s-a întors la Pike's în Ibiza pentru a-și sărbători cea de-a 41-a aniversare, însoțit de Peter, Joe, Terry, Peter Straker și David Wigg. Ceilalți membri Queen erau deja pe insulă, unde Roger avea o casă de vacanță izolată. Petrecerea de la Pike's trebuia organizată împreună cu fostul manager al Queen, John Reid. Dar Reid s-a retras în ultima clipă. Stânjenit, Freddie s-a văzut nevoit să se ocupe de aranjamente, inclusiv de un foc de artificii dublu și un tort aniversar de ciocolată pentru amândoi, inspirat din operele lui Gaudi. „Dă-l dracu' pe Reid!" a fost singurul comentariu al lui Freddie. Dintr-un moment într-altul trebuia să ajungă un avion de linie cu zeci de prieteni de-ai lui, iar Freddie nu voia ca absența lui Reid să îi strice cheful.

Roger, care lucra la un album cu The Cross, noua lui trupă, l-a invitat pe Freddie să cânte o piesă ce avea să fie înregistrată la studiourile Maison Rouge din Londra. *Heaven for Everyone* a ajuns în cele din urmă pe albumul *Made in Heaven* al formației Queen.

„Desigur că versiunea lui Freddie e fantastică", a comentat Spike Edney, care a colaborat și el la proiect. „Dar el nu avea voie să cânte pe albumul solo al lui Roger Taylor din cauza propriului său contract solo. Așa că Fred nu a putut fi trecut ca solist. În consecință, pe albumul celor de la Cross, *Shove It,* se aud piesa *Heaven for Everyone* și vocea lui Freddie..., dar când au scos single-ul, au trebuit să lanseze versiunea lui Roger!"

Single-ul *Barcelona* a fost lansat în Spania pe 21 septembrie. În nici trei ore au fost cumpărate 10 000 de copii. În luna următoare a fost lansat în Anglia, fiind prima colaborare dintre un superstar rock și o soprană celebră la nivel internațional. A uimit criticii și a urcat până pe locul 8. Piesa va fi cântată la Jocurile Olimpice din 1992, la un an după moartea lui Freddie, când avea să ajungă pe locul 2 în Anglia, Olanda și Noua Zeelandă.

Crăciunul lui 1987 a adus noi locatari la Garden Lodge: doi pisoiași pe nume Goliath și Delilah. Pentru cel din urmă, o pisică superbă cu blana pestriță care va deveni preferata lui, Freddie a scris un cântec cu același nume. În curând

avea să doarmă la picioarele patului. Când Freddie a început să se simtă tot mai rău, animalele de companie pe care le-a adorat de parcă erau copiii lui i-au adus alinare.

Acum lucra doar când se simțea suficient de întremat. În ianuarie 1988 Queen s-a reunit la Townhouse pentru a începe noul lor album, *The Miracle*. Toți își dădeau seama că Freddie era grav bolnav. Semnele erau evidente. La început le-au ignorat, dar la un moment dat a devenit imposibil. Freddie a discutat cu Brian, Roger și John și i-a pus în temă.

„Întâi a zis: «Probabil știți ce problemă am – boala»", își amintește Brian. «Și pe atunci știam, dar nu vorbeam.» A adăugat: «Ei bine, asta e. Nu vreau să conteze... Nu vreau să se știe, nu vreau să vorbesc despre asta, vreau să continui să muncesc până n-o să mai pot.» Nu cred că vreunul dintre noi va uita ziua aia. Cu toții am plecat copleșiți și ne-am dus să suferim în tăcere pe undeva."

„Freddie știa că nu prea mai are timp și voia cu adevărat să muncească, să continue», explică Roger. „Simțea că așa era cel mai bine ca să-și păstreze moralul ridicat și voia să lase în urmă cât mai multe. Evident că am fost de acord și l-am susținut până în pânzele albe..., dar *The Miracle* a fost un efort – un album lung care ne-a luat foarte mult timp."

„Cred că munca îl făcea fericit", avea să explice Mary Austin după moartea lui. „L-a ajutat să se simtă viu pe dinăuntru... în loc ca lucrurile să devină plictisitoare și viața dureroasă... el muncea. Viața nu însemna doar timpul care-i mai rămăsese de trăit."

„Freddie se simțea în siguranță cu trupa", a adăugat Brian. „Lucrurile erau ca înainte. Probabil că ne-am străduit din greu, dar am încercat să fie totul cât mai normal. Și părea să funcționeze."

Pe 8 octombrie 1988, Freddie a ajuns la Barcelona pentru La Nit, un festival uriaș în aer liber, la care au asistat regele Juan Carlos, regina Sofia și prințesa Cristina a Spaniei, în cadrul căruia orașul a primit flacăra olimpică de la Seoul. Freddie și Montserrat au făcut play-back pe „Barcelona", alături de orchestra și corul operei. Era punctul culminant al unei seri ciudate în cadrul căreia evoluaseră artiști complet diferiți: José Carreras, Spandau Ballet, Eddy Grant, Jerry Lee Lewis și Rudolf Nureiev.

În restul anului 1988 membrii formației s-au concentrat pe proiecte separate. Trupa s-a reunit în ianuarie 1989 pentru a termina albumul *The Miracle*. De obicei, membrii Queen se certau din motive artistice și nu-și mai vorbeau când unul dintre ei nu reușea să-i convingă pe ceilalți, însă de data aceasta au lucrat armonios. *I Want It All*, al treizeci și doilea single al lor în Anglia a fost lansat în mai, urmat de al șaisprezecelea album. *The Miracle* s-a vândut atât de bine încât și-a asigurat un disc de platină într-o săptămână. Freddie și Jim au plecat la Montreux, la „The Cygnets", o casă superbă cu vedere spre lac pe care Freddie o închiriase. Se numea așa datorită „lebedelor lui Freddie" pe care el se ducea să le vadă imediat ce ajungea. Freddie redenumise casa „The Duck House", însă Roger a găsit un nume și mai nimerit: „Duckingham Palace". Freddie petreacea ore întregi plimbându-se pe malul lacului. Aerul de munte îl reconforta. Se simțea mai împăcat cu sine în Montreux decât oriunde altundeva. Însă în Anglia ziarele începeau să fac speculații despre starea sănătății lui. Trupa le-a răspuns cu piesa *Scandal*.

Votată „Cea mai bună trupă a deceniului" de către cititorii revistei *TV Times*, Queen a apărut la o emisiune „Goodbye to the Eighties" pentru a primi premiul de la Cilla Black, o cântăreață iubită din Liverpool care devenise vedetă de televiziune, și de la Jonathan Ross, tânărul ei coleg.

Încă debordând de energie creativă și dornic să lase în urmă cât mai multe lucruri, Freddie s-a concentrat pe promovarea noului single Queen, *The Miracle*. Freddie le-a sugerat celorlalți membri că ar putea folosi pentru videoclip niște copii care să semene cu ei. Copiii pe care i-au ales erau foarte buni, iar clipul a fost fantastic. În 1990 cei de la Queen s-au strâns cu inima grea la Mountain Studios pentru a începe înregistrările la *Innuendo*. Credeau că albumul va fi cântecul de lebădă al lui Freddie. Nu a fost chiar așa.

O, da, sunt marele prefăcut/ Mă prefac că mi-e bine/ Am o mare nevoie/ Mă prefac prea mult/ Sunt singur, dar nimeni nu-și dă seama (n. tr.).

Supranumele lui Montserrat Caballé (n. red.).

24

Înainte de plecare

„Am trecut prin mari schimbări și prin probleme imense, dar m-am simțit minunat și nu am deloc regrete. O, Doamne, parcă sunt Edith Piaf!“

Freddie Mercury

„Anumitor oameni din industria muzicală nu le e dat să îmbătrânească. Freddie a fost unul dintre ei. Nu mi-l imaginam pe Freddie la 70 de ani. Nici pe Michael Jackson. Oricum, lui Freddie nu i-ar fi plăcut cum sunt înregistrate albumele azi. Și-a trăit viața din plin. A murit tânăr, dar a reușit să „înghesuie“ foarte multe într-o perioadă scurtă. Mai multe decât majoritatea oamenilor în cinci vieți.“

Rick Wakeman

Anul Nou 1990. În timp ce Queen se reunea la Mountain Studios pentru a se apuca de lucru la albumul *Innuendo*, Jim Beach intra în negocieri dificile cu Capitol pentru a rezilia contractul celor de la Queen. Fără ca trupa să știe, o noua casă de discuri americană aștepta. Avocatul pe probleme de divertisment care negociase rezilierea contractului cu Elektra era acum președinte la Hollywood Records deținută de Walt Disney Company și era hotărât să semneze cu una dintre trupele lui preferate.

„Multora li s-a părut o mișcare stupidă care se va solda cu un eșec“, a comentat Peter Paterno, „dar contractul semnat cu Queen a avut un succes imens.“

„În ciuda tuturor comentariilor negative de atunci, contractul *nu* era riscant. Ne recuperam banii în opt ani. Dacă știam că Freddie are SIDA? Știam că e bolnav. A ținut detaliile secrete. Dar, ca să fiu sincer, știam că nu pot pierde. Dacă murea, cred că eram chit în trei ani. Filmul *Lumea lui Wayne* a fost lansat și conținea secvența aia inteligentă și nebunească atunci când personajele dau din cap pe *Bohemian Rhapsody* și am fost chit în trei săptămâni.

Pe atunci cariera lor murise în Statele Unite, însă în restul lumii erau uriași. Albumul *Magic* mi s-a părut uimitor, dar în SUA nu produs nicio impresie. Chiar și așa, aveam o bănuială. I-am trimis lui Jim Beach un mesaj în care i-am

spus «Înțeleg că cei de la Queen sunt liberi.» «Nu numai că sunt liberi, dar întregul catalog e disponibil», a venit răspunsul. Așa am început."

Operele complete din îndelungata carieră a trupei Queen aveau să fie remasterizate digital și relansate pe CD care devenea mai popular decât vinilul. A fost un mare risc din partea lui Paterno, căci trupa nu mai avusese un album în Top 20 în Statele Unite din 1982.

Totul mergea strună pentru președintele Hollywood Records până când cineva i-a dat un pont directorului executiv de la Disney, Michael Eisner, și anume că Freddie suferea de SIDA și era pe moarte.

„Michael m-a căutat și m-a întrebat ce se întâmplă", își amintește Paterno. „Vestea aia l-a neliniștit foarte mult. Simțea cumva că eram trași pe sfoară și că Disney va ieși șifonată din toată afacerea. S-a gândit să pună o clauză în contract referitoare la ce s-ar întâmpla dacă Freddie ar muri. Dar i-am zis: «Știu că sună morbid, dar, chiar dacă moare, tot va vinde discuri. Am ascultat muzica de pe noul album și nu sunt îngrijorat.»

A fost un contract foarte scump: zece milioane de dolari. La început comitetul Disney m-a refuzat și a trebuit să mă lupt, apoi lucrurile s-au aranjat, am semnat și m-am simțit mândru ca niciodată.

I-am spus lui Jim: «Pentru zece milioane de dolari pot măcar să-l întâlnesc?» Am zburat de la Los Angeles la Montreux și am petrecut o după-amiază memorabilă cu Freddie Mercury. A fost foarte amabil. M-a lăsat să ascult o parte din album în studio. A fost o experiență minunată, dar îți dădeai seama că se confrunta cu sentimentul morții."

„Dintr-odată, Queen aveau din nou un succes *enorm*!" a exclamat Paterno. „Aveam o presimțire și nu m-am înșelat! Ideea era că mereu scoseseră albume extraordinare. Dacă ar fi început să sune ca niște fosile obosite, nu m-aș fi deranjat. Dar încă făceau muzică excelentă și mereu am crezut că pot reveni în forță în Statele Unite. Cât de mândru ești când vezi că ai avut dreptate! Deși pierderea lui Freddie Mercury este cu adevărat tragică."

Membrii Queen au obținut în sfârșit un premiu BPI (British Phonographic Industry) pentru contribuția desosebită adusă muzicii britanice și, conștienți că Freddie avea tot mai puțin timp, au măsluit un pic calendarul ca să facă din

1990 a douăzecea aniversare a trupei. Au organizat o petrecere pentru 400 de prieteni la Clubul Groucho din Londra. Locația a fost aleasă pentru nume, ca un omagiu adus primelor albume Queen numite după filme ale Fraților Marx. Au venit Liza Minnelli, George Michael, Patsy Kensit, Michael Winner și Rod Stewart. Tortul aniversar era ca o tablă de Monopoly, iar în pătrățele erau piesele Queen.

Fotografii însetați de sânge de abia așteptau să-i facă poze lui Freddie cel scheletic când a venit și a plecat de la petrecere, iar membrii trupei, managementul, cei de la PR, prietenii și anturajul personal au negat că era pe moarte.

„Așa voia Freddie", a explicat Peter Freestone. „Cei apropiați lui îi mințeau și pe membrii propriilor familii. Am făcut-o pentru Freddie. Nu voia agitație în jurul lui sau să-și șocheze părinții. În plus, era de părere că boala îl privea doar pe el."

„Au fost multe persoane la petrecerea aia, însă foarte puțini vorbeau cu trupa", își amintește Phil Swern.

„Parcă le era frică să se apropie de ei. M-am trezit stând lângă bar cu Freddie și vorbind 20 de minute. Nu-mi venea să cred că discutam cu o așa vedetă de parcă am fi fost buni prieteni. Era foarte palid și tăcut. Brusc mi-am dat seama că tremuram și eram emoționat. De ce? Din cauza aurei pe care el o avea. Cine altcineva o mai avea? Frank Sinatra. Odată am fost invitat în culise la Royal Albert Hall să fac cunoștință cu el. Înainte să dau ochii cu Sinatra, chiar dacă eram cu spatele la ușă, am știut exact când a intrat. Simțeai ceva ca o radiație nucleară. Foarte puțini artiști o au. Paul McCartney nu. Nici Mick Jagger. Sunt prea abordabili. Însă Barbra Streisand da: e diafană, zici că e din altă lume. Nici vedetele de cinema nu au acea vrajă care te face să transpiri.

Orice ar fi, cred că te naști cu ea. Nu o pierzi. Nu poți munci ca să o dobândești. Nu poți să o cumperi. E ceva magic. Nu poți să o străpungi – astfel, un muritor de rând nu poate avea o relație de succes cu o asemenea persoană. E motivul principal pentru care ei au vieți amoroase dezastruoase. Câștigi adorația milioanelor de oameni, dar nu poți să primești și să păstrezi dragostea unei singure persoane.

Am vorbit cu Freddie un pic despre lunga carieră a trupei“, a zis Phil. „Am discutat chiar și despre structura cântecelor. S-a însuflețit când a început să discute despre muzica lui. Era fără umbră de îndoială ceea ce îl definea. Mai scrisesem câteva cântece la vremea mea care ajunseseră în topuri. Compozitorii sunt mereu fascinați de cum le ies piesele altor compozitori. Așa că a trebuit să întreb inevitabilul: de unde avea inspirația?

«Pur și simplu îmi vin versurile», a răspuns zâmbind.“

„Mi-a fost greu să vorbesc cu el, pentru că știam că e pe moarte“, a adăugat Phil. „Nu se anunțase, dar știam. Jim Beach mi-a zis. Și-mi amintesc că mă gândeam că, dacă ai aura asta, sentimentul te zdrobește în cele din urmă. Te sufocă. E o cruce greu de dus și probabil că e prețul pe care trebuie să-l plătești când ești genial. În interiorul aurei ești un om ca toți ceilalți.

Mulți oameni foarte talentați mor tineri. Poate pentru că ajung la apogeul creator și se «sinucid» într-un fel. Pentru că sunt copleșiți de propria faimă. Deși unii chiar își iau viața, cum a făcut Marilyn Monroe care a murit de o supradoză, majoritatea nu o fac. În schimb, își sabotează într-un fel existența. James Dean își conducea mașina sport cu viteză atât de mare, încât inevitabil a facut accident într-o zi și a murit. Elvis avea doar 42 de ani când a murit, dar era stors, nu mai avea nimic și știa. Poate că Freddie s-a sabotat făcând sex excesiv, ceea ce, în condițiile de atunci, putea să ducă la SIDA. E un fel de a renunța la responsabilitatea unei vieți care a devenit insuportabilă.“

Când ultima lor petrecere s-a terminat, trupa s-a întors la Mountain Studios.

„*Innuendo* a fost făcut în mare parte în grabă, căci Freddie nu se simțea prea bine“, a dezvăluit Roger după moartea lui Freddie.

În ultimul an de viață fusese hăituit de presă. Se întorcea la Montreux ori de câte ori îi permitea sănătatea, găsindu-și în sfârșit un refugiu în acel loc liniștit.

Dintr-o pură întâmplare, Jerry Hibbert, un vechi prieten de la colegiu al lui Freddie, a fost angajat să lucreze la o animație pentru un clip de promovare al *Innuendo.*

„Auzisem zvonurile că Freddie nu era bine și desigur că am fost foarte îngrijorat. Așa că l-am întrebat pe Jim Beach la întâlnire: «Facem animații

pentru că Freddie e bolnav și nu poate apărea în video?» «Freddie nu e bolnav», a răspuns Jim. «De unde naiba ai mai auzit-o și pe asta?»“

Petrecerea în cinstea celor 44 de ani împliniți de Freddie a fost o cină intimă, după standardele lui, pentru 20 de persoane la Garden Lodge. Mary a venit cu Piers Cameron, iubitul de atunci. Jim Beach, cu soția, Claudia. Și Mike Moran era acolo împreună cu soția, alături de Dave Clark, Barbara Valentin, Peter Straker, Gordon Atkinson, doctorul personal al lui Freddie, și cei din casa lui Freddie. Avea să fie ultima aniversare ceremonioasă și el știa. Însă nu s-a lăsat doborât. Generos din fire, i-a dăruit fiecărui invitat „ceva care să-i amintească de el“ de la Tiffany și a fost încântat de tortul aniversar imens. Era o replică a unuia dintre monumentele lui preferate, Taj Mahal.

Piesa *Innuendo* a fost lansată în ianuarie 1991. Trupa a avut astfel prima piesă pe locul întâi în Anglia după zece ani. Albumul din februarie, al paisprezecelea și ultimul de studio lansat în timpul vieții lui Freddie, a intrat pe prima poziție în Anglia, Elveția, Italia, Germania și Olanda și a devenit primul album al Queen, de la *The Works* din 1984, care s-a vândut foarte bine la lansarea în America. În clipul pentru piesa *I'm Going Slightly Mad,* Freddie apărea scheletic, machiat foarte puternic, imitând un Lord Byron nebun. *Headlong*, al treizeci și nouălea lor single, a fost lansat în mai. Acum simțeau că au o misiune și nu puteau lăsa garda jos, așa că s-au întors la Mountain Studios ca să înceapă lucrul la *Made in Heaven*. Albumul va fi lansat abia la patru ani după moartea lui Freddie. Deși puterile îl părăseau, Freddie a făcut eforturi uriașe și a băut multă vodcă în timpul procesului lung și obositor de înregistrare.

„Cred că o parte din el spera într-un miracol“, a declarat Brian. „Cred că toți speram.“

„Au fost zile foarte triste, dar Freddie nu era deprimat“, afirmă Peter Freestone. „S-a resemnat că va muri. A acceptat... Oricum, îți poți imagina un Freddie Mercury *bătrân*?“

Înapoi la Garden Lodge, Freddie a simțit nevoia să se apuce din nou de desen și de pictură. Abia se mai gândise la acest talent al lui de când absolvise Colegiul de artă Ealing.

„Jim s-a dus să-i cumpere acuarele și niște pensule“, își amintește Peter Freestone.

Stătea ore întregi încercând să schițeze portretul lui Delilah, pisica lui preferată. A fost prea mult pentru el. Dar i-au ieșit câteva picturi abstracte cam în stilul lui Matisse. Odată ne uitam pe catalogul unei case de licitații, unde un Matisse pornea de la 10 000 de lire. «Zece mii?» a strigat Freddie. «Păi și *eu* pot picta așa!»

A tot dat din pensulă și ne-a zis mie și lui Joe: «Ia uite, unul pentru fiecare! Să vedeți cât valorează *astea*!» Cred că acum chiar ar valora.“

Viața căpătase un ritm mai rapid. Ba chiar curgea parcă prea repede. În august Paul Prenter a murit de SIDA. În aceeași lună Freddie le-a mărturisit adevărul surorii sale, Kashmira, și soțului ei, Roger.

„Stăteam în dormitor și beam cafea și deodată a zis: «Draga mea Kash, trebuie să înțelegi că eu am o boală în fază terminală»“, își amintește Roger Cooke. „«O să mor», a adăugat. Îi vedeam urmele pe glezne și știam că e bolnav. Apoi nu am mai vorbit despre asta.“

„Am continuat să ne trăim viețile cât se putea de normal“, a povestit Jim. „Eram în Elveția cu doar trei săptămâni înainte să moară. Deși se vedea clar că nu se simțea bine, avea suficientă putere ca să fie acolo. Se afla într-un studio de înregistrări, pentru numele lui Dumnezeu! N-am vorbit niciodată despre cât timp mai avea. Dar cred că, dacă ai o boală în fază terminală, vine un moment când știi.

Ne-am dus câțiva la Duck House, ca o evadare. Erau acolo Mary și Richard, copilul ei, și Terry cu familia sa. Într-o zi a trebuit să mergem cu toții să ne uităm la casa minunată cu vedere spre lac din anii 1950, care avea grădină și propriul chei. Era superbă, dar nu prea potrivită pentru Freddie. El avea nevoie de un apartament. Jim Beach i-a găsit un apartament într-o clădire numită La Tourelle. Avea trei dormitoare pentru Freddie, Joe și pentru mine, o sufragerie cu ferestre uriașe și un balcon cu vedere spre lac.“

Freddie tânjea să petreacă zilele de Crăciun în apartamentul din Montreux. Acum toți cei de la Garden Lake știau că asta nu se va întâmpla, dar s-au prefăcut de dragul lui Freddie.

„Poate că acum pare lipsit de sens că și-a luat un apartament în Montreux când era atât de aproape de sfârșit“, recunoaște Peter Freestone. „Dar lui Freddie îi plăcea să amenajeze casele. Apartamentul din Montreux era ceva care să-l mențină pe linia de plutire. Freddie avea planuri legate de fiecare cameră și a cumpărat multă mobilă de la Sotheby's.“

„Freddie știa exact cum vrea să arate apartamentul pentru că alesese decorațiunile și mobilierul“, a povestit Jim. „Joe și cu mine puteam alege paleta cromatică pentru camerele noastre – el alesese verde-pal, eu, albastru-pal. Am fost însărcinat să fac minigrădini pe balcoane pentru Freddie. Voia cât de mult verde se putea. A fost o tragedie că nu a mai ajuns să petreacă acolo Crăciunul sau să locuiască.“

Când Freddie a împlinit 45 de ani, Jim i-a dat ultimul cadou: un set de cupe irlandeze de cristal pentru apartamentul din Montreux. Amândoi știau că nu vor mai ajunge acolo.

„Acea zi de naștere a fost cea mai liniștită“, și-a amintit Jim. „A fost foarte trist. Se obișnuia cu gândul că viața i se apropia de sfârșit și desigur că nu era fericit. Deja nu mai voia să dea ochii cu mulți oameni. Nu voia ca ei să-l vadă cum arăta în stadiul acela. Cât de afectat era. Nu voia să-i supere, dorea ca oamenii să-și amintească de Freddie cel de dinainte.“

Ultimul tort aniversar, creat de Jane Asher după fotografii făcute de Jim și de Joe Fanelli, era o replică a clădirii în care se afla prețiosul său apartament din Montreux, La Tourelle. De asemenea, tot de ziua lui a fost lansată în SUA și piesa *These Are the Days of Our Lives*, în care apărea pentru ultima oară un Freddie fantomatic. Același single, alături de *Bohemian Rhapsody*, avea să fie lansat în Anglia în decembrie, după moartea lui.

Freddie i-a anunțat pe cei din casă că nu va mai lua medicamente.

„N-a mai luat nimic cu excepția analgezicelor“, își amintește Peter.

„N-a vorbit niciodată despre frica de moarte. Nu avea rost să-i fie teamă. Nu a lăsat niciodată boala să preia controlul asupra vieții sale. Când părea că se întâmplă asta, prelua din nou controlul.“

„*El* avea să decidă când va muri“, a explicat Peter.

„Presa era la ușa lui de săptămâni întregi, 24 de ore din 24. Era prizonier în propria casă. Nu se putea face nimic exceptând, poate, ceea ce el a făcut – să moară."

Se săturase. Nu numai că își pierdea vederea, dar îl părăsea și dorința de a trăi.

„Cred că singurul lui regret la sfârșitul vieții a fost că mai exista atâta muzică în el", a zis Peter.

The Show Must Go On, piesa curajoasă și sfâșietoare, alături de *Keep Yourself Alive*, a fost lansată în octombrie. Trupa, managementul, cei din PR și anturajul au continuat să contrazică zvonurile căci juraseră cu toții să păstreze secretul. Între timp, cei de la EMI tot scoteau compilații – *Greatest Hits II, Greatest Flix II*. Deși viața lui Freddie atârna de un capăt de ață, trupa părea mai prolifică decât oricând.

„Freddie ura ideea ca familia lui să sufere, iar presa să-i asedieze casa dacă își recunoștea public boala. Prin urmare, cei din jurul lui negau totul. Spectacolul continua."

Peter Freestone și Joe Fanelli l-au îngrijit pe Freddie în ultimele zile.

„Am învățat cum s-o fac. A trebuit. Nimeni n-ar fi putut s-o facă", mărturisește Peter dând din umeri.

„Freddie începuse să rupă legăturile. Nu voia să vadă anumiți oameni. Părinții, de exemplu. Veniseră în ultimele două sau trei săptămâni și au vrut să vină din nou în sâmbăta de dinainte să moară. Dar el a zis: «Nu. I-am văzut deja.» Nu voia ca ei să-l vadă cum arăta atunci. Prefera să fie ținut minte așa cum fusese. De aceea a întors spatele multora în ultimul an. Uneori era la mijloc o ceartă stupidă sau ceva de genul ăsta. Dar el știa motivul adevărat și eu la fel."

Câțiva prieteni apropiați ai lui Freddie s-au purtat minunat cu el în ultimele zile: „Dave Clark, Elton, Tony King. Joe și cu mine, care îl îngrijeam, primeam ajutor de la spitalul Westminster, unde Freddie fusese tratat, de la un oncolog care încerca să atenueze efectele sarcomului Kaposi și de la un specialist dermatolog.

E uimitor cât de repede înveți lucruri pe care nu te-ai aștepta să le faci vreodată. Freddie avea un cateter Hickman în piept prin care îi puteam administra medicația. O consolare era că unul dintre noi era cu el mereu – Jim, Joe, eu însumi –, chiar și în timpul nopții, în ultimele săptămâni. Freddie nu a fost lăsat singur nici măcar o singură dată."

Gordon Atkinson, doctorul și prietenul lui Freddie, îl vizita des în cursul săptămânii. Terry Giddings, șoferul lui, venea în fiecare zi, în ciuda faptului că Freddie nu se ducea nicăieri.

„Deși era gravidă în șapte luni, Mary încerca să treacă pe la el în fiecare zi să-l vadă puțin ca să-și continue munca. Freddie hotărâse că totul trebuia să se desfășoare ca de obicei."

Mai târziu, Peter a scris că, în săptămâna dinainte să moară, Bomi și Jer l-au vizitat pe Freddie, împreună cu Kash, Roger și cei doi copii. Cu toții au luat ceaiul în dormitorul lui Freddie.

„A reușit să fie o gazdă primitoare două sau trei ore făcând un efort supraomenesc", a scris Peter în memoriile sale. „Freddie încerca să-i protejeze, dându-le de înțeles că nu aveau de ce să-și facă griji. I-am servit cu ceai, cu sendvișuri făcute în casă și cu prăjituri cumpărate de la magazin. Habar nu aveam că va fi ultima oară când ei îl văd pe Freddie în viață."

Au venit Brian și Anita, precum și Roger și Debbie Leng, partenera lui, fotomodel. Niciunul nu știa că Freddie era atât de aproape de moarte și că nu îl vor mai vedea niciodată.

„Ambele vizite au fost destul de scurte", a zis Peter. „Freddie își lua rămas-bun fără ca ei să știe."

Pe 23 noiembrie, Jim Beach a venit la căpătâiul său și, după o lungă discuție, au căzut de acord asupra ultimei declarații a lui Freddie în care recunoștea în fața fanilor și a lumii că avea SIDA. Comunicatul urma să fie trimis imediat de Roxy Meade, PR-ul său. Prietenii lui au fost teribil de șocați.

„După ce atâția ani păstrasem uriașul secret", a comentat Peter, „acum avea să fie transmis în întreaga lume. După mai multe discuții, am acceptat motivele care au stat la baza deciziei. Putea să fie foarte util că Freddie recunoștea că e bolnav cât încă mai trăia."

Douăzeci și patru de ore mai târziu, Peter Freestone i-a sunat pe Jer și Bomi Bulsara dându-le vestea de care se temuseră: iubitul lor fiu, *The Great Pretender,* murise.

25

Legenda

„Ne-am petrecut așa de mulți ani asigurându-ne că Freddie era prezentabil înainte să iasă pe ușă. Ultimul lucru pe care îl puteam face pentru el, ca pregătire pentru plecarea finală, era să mă asigur că totul mergea perfect."

Peter Freestone

„Fiecare generație descoperă Queen și îi mărește impactul. Brian și Roger își înțeleg moștenirea și sunt foarte inteligenți. Queen este acum o afacere uriașă. Au mai mult succes azi decât atunci când era Freddie în viață. Sunt foarte bogați și bravo lor! Mulți oameni cred că s-au vândut pentru bani, că și-au compromis arta – dar de ce le-ar păsa de alții? Sunt putred de bogați. Cum a spus și Roger Taylor: *Dă-i dracu' dacă nu s-au prins!*"

Richard Hughes, producător, Transparent Television

Zoroastrienii au o viziune optimistă asupra morții, pe care nu o percep ca pe un sfârșit, ci ca pe un început. Existența pe Pământ este doar o pregătire pentru viața de apoi, unde te așteaptă multe lucruri bune. Cum pentru parsi focul, apa și pământul sunt sacre, nu sunt incinerați, îngropați sau aruncați în mare.

Trupul fiind considerat un recipient gol, nu e păstrat, ci are parte de o „înmormântare cerească", fiind depus în „Turnurile Cetății", departe de zidurile orașului. Acolo este la mila naturii și poate fi mâncat de păsările de pradă. Dar nici măcar pentru un superstar nu se putea întâmpla așa ceva în Anglia.

„Trebuia să fie incinerat. Și asta cât mai repede", a confirmat Peter, care a semnat el însuși certificatul de deces al lui Freddie, indicând drept cauze ale morții „a. Bronhopneumonie b. SIDA", confirmate de doctorul Atkinson.

Fiind consultat mereu de doctori, nu era nevoie de o autopsie pentru a se stabili cauza morții. Peter Freestone a făcut rapid aranjamentele pentru funeralii, consultându-se cu părinții lui Freddie.

„Trebuia să discut cu ei. Îngropam un superstar, dar ei își îngropau fiul. Evident că voiau să facă totul după tradiția parsi. Toate dorințele lor au fost luate în considerare."

„Freddie mi-a spus că voia să fie luat imediat din casă după ce murea“, a zis Jim. „Voia ca totul să termine cât mai curând posibil și cu cât mai puțină agitație. Dacă am fi reușit, ar fi vrut să fie incinerat în aceeași zi. Să se termine și gata, pentru ca toată lumea să se întoarcă la normal... Freddie nu voia ca oamenii să-și smulgă părul din cap sau să scrâșnească din dinți. Voia că ei să-și continue viața. Pentru asta e făcută.“

Freddie a fost incinerat la Crematoriul West London, Kensal Green, la 10 dimineața, pe 27 noiembrie.

„Totul era perfect, exact așa cum ar fi vrut Freddie“, zâmbește Peter. „Erau cinci mașini mortuare Daimler cu flori. Freddie era într-un Rolls-Royce după care veneau patru mașini. Sicriul simplu din stejar cu un singur trandafir roșu pus deasupra a fost purtat în acordurile piesei *You've Got a Friend* cântate de Aretha Franklin. Noi mergeam în urma lui. Erau vreo paisprezece prieteni și cam treizeci de rude.“

Elton John a sosit în mașina lui Bentley verde. Brian a venit cu Anita Dobson, prietena lui de atunci (acum soție). Mary Austin, gravidă cu al doilea fiu, Jamie, a venit cu David Clark. Jim Callaghan, garda de corp de încredere a celor din Queen, a stat tăcut la ușa capelei, așteptând să-i salute pe părinții lui Freddie și să-i conducă înăuntru.

„Când sicriul a dispărut am pus o arie din *Trubadurul* de Verdi, *D'Amor sull'ali rosee,* cântată, desigur, de Montserrat Caballé. Fusese bucata muzicală preferată a lui Freddie. Se ducea adesea în studio, o punea și dădea volumul atât de tare, încât auzeai cum muzicienii întorc partitura și cum mișcă scaunele. A fost incredibil de emoționant“, a povestit Peter, „iar eu eram foarte supărat. Trebuia să fiu singur. Urna mamei e depusă la același crematoriu. Îmi amintesc că m-am dus într-un suflet la locul unde se află cenușa ei și am rugat-o să aibă grijă de el.“

Florile primite de Freddie se întindeau pe un sfert de acru în fața crematoriului. De la părinții lui, dalii albe și crini cu mesajul „Pentru iubitul nostru fiu, Freddie. Te vom iubi mereu, Mama și Tata“. De la David Bowie, trandafiri galbeni. De la Elton John, o inimă din trandafiri roz pe care era scris „Îți mulțumesc că mi-ai fost prieten. Te voi iubi mereu“. Boy George a scris

„Dragă Freddie, te iubesc“. Coroana lui Mary Austin era formată din trandafiri albi și galbeni pe care scria „Pentru dragul meu, cu multă iubire de la Old Faithful“. Pe o jerbă de la fiul ei scria „Pentru unchiul Freddie, cu dragoste de la Ricky“. Roger Taylor scrisese un rămas-bun emoționant: „La revedere, bun prieten, găsește-ți în sfârșit pacea!“ Toate florile au fost apoi donate spitalelor londoneze.

Jim era acasă și se plimba singur prin grădină; își dădea seama că nu poate face față mulțimii dinăuntru.

„Tata murise cu câțiva ani înainte“, mi-a mărturisit, „dar nu eram în Irlanda când s-a întâmplat. S-ar putea spune că Freddie a fost cea mai apropiată persoană pe care am pierdut-o. A fost un șoc teribil.“

Jim va fi foc și pară în următoarele săptămâni din cauza a ceea ce vor spune și vor face alții. Presa a scris că Dave Clark susținea că fusese singura persoană de față când Freddie murise.

„*Nu* a fost singura persoană din încăpere“, a replicat Jim. „Dar declarația a fost preluată de toți“.

Cu siguranță că greșeala l-a tulburat pe Clark cel sensibil și grijuliu, căci Jim a primit o felicitare frumoasă de ziua lui.

„Înăuntru scria: «Tu *ai fost* acolo.» Nu știu de ce oamenii spun altceva. Dave s-a purtat minunat când Freddie era bolnav. Trecea pe acolo tot timpul și făcea curat. Da, a stat la căpătâiul lui Freddie ore întregi ca să ne lase și pe noi să luăm o pauză. Dave *era* în casă în noaptea când a murit Freddie. Dar nu a fost așa cum a zis el.

Mi-am dat seama că Delilah, pisica preferată a lui Freddie, nu stătuse deloc în pat toată ziua, ceea ce era ciudat: acolo dormea, acolo trăia, practic. În acea seară era la picioarele patului, pe podea. Am luat-o de jos. Dave îl ținea atunci de mână pe Freddie. A mângâiat-o pe Delilah cu ea. În ochii lui Freddie a apărut un licăr de recunoștință. Apoi Freddie a zis că vrea la toaletă. M-am dus repede jos să-l iau pe Peter ca să mă ajute, însă Freddie a făcut în pat și a trebuit să schimbăm așternuturile. Dave a părăsit camera ca să-i menajeze mândria. Atunci a murit Freddie.“

Jim nu își va reveni niciodată de pe urma pierderii suferite.

„Mai sunt zile când lucrez în grădină și văd cu ochii minți chipul lui Freddie când a murit“, mi-a mărturisit el în Irlanda. „Pot să-mi șterg din memorie ce s-a întâmplat, dar nu și din subconștient. Nu pot uita. Am învățat atât de multe de la el, mai ales să am o atitudine optimistă. Freddie îmi spunea mereu: «Dar poți, nu vezi? *Poți* s-o faci. Dacă-ți pui mintea la contribuție, o să vezi ce poți să faci.» Era una dintre cele mai frumoase trăsături ale lui.“

În 2010 Jim a murit de cancer la plămâni, în Irlanda.

În München, sărmana Barbara Valentin a fost nevoită să sufere singură. Se dusese și își cumpărase „haine negre“, își rezervare și își plătise biletul. Era pe punctul de a pleca la aeroport când a fost sunată și i s-a spus să nu vină. Nu a vrut să spună cine a sunat-o, iar Peter Freestone mi-a răspuns că nu își amintește. Probabil că a fost cineva din echipa lui Jim Beach. Mary Austin trebuia să fie „văduva“ atunci, iar Barbara nu era bine-venită.

„N-am putut să fiu acolo la înmormântare“, mi-a spus plângând. „După toate prin câte am trecut. Durerea a fost groaznică! Nu mi-am revenit niciodată. Nu mai avusesem parte niciodată de dragostea pe care am împărtășit-o cu Freddie și nici n-am mai avut de atunci. Nu că m-ar mai fi interesat. O dată e suficient. A fost marea iubire a vieții mele. Încă este. Douăzeci de femei ar trebui să trăiască 100 de ani ca să aibă ce am avut eu. E mai bine să te oprești la timpul potrivit. Cred că asta a făcut și el.“

Cel puțin Freddie a făcut ceea ce spunea că ar trebui să facă un star, și-a amintit ea: „A renunțat cât era sus. Îmi spunea că nu-ți poți permite niciodată să cazi din vârf, să nu mai fii la fel de mare pe cât erai. Celebritatea l-a făcut cea mai singuratică persoană din lume. Ca să compenseze, viața lui a fost din ce în ce mai dezlănțuită, până când l-a dominat. Drept compensație pentru singurătate, Freddie exagera cu orice. Prețul pe care l-a plătit a fost enorm. Știu că nu ăsta ar fi fost planul lui. Dar i-a ieșit cum a vrut. Își dorea nemurirea și nemurire a căpătat.“

În 2002 Barbara a murit în urma unui atac cerebral la München.

Garden Lodge nu „a mai revenit la normal“ niciodată. Când Mary se pregătea să se mute, a lăsat impresia că vrea ca restul să plece. Jim a crezut că va fi lăsat să stea cât vrea. Însă a fost rugat să plece numaidecât.

„Și eu. Și Joe“, își amintește Peter Freestone cu tristețe. „Nu aveam unde altundeva să ne ducem și ne trebuia timp să clarificăm niște lucruri. Am fi plecat curând… Comportamentul lui Mary a fost cu siguranță deconcertant.“

„De ce noi trei am fost tratați în halul ăla după toate prin câte am trecut cu Freddie?“ s-a întrebat Jim. „Nu avea sens. Am părăsit casa aia fără să iau nimic, nici măcar lucrurile mele.“

Disputele juridice și financiare care au urmat i-au lăsat pe îngrijitorii lui Freddie între ciocan și nicovală, iar Barbara Valentin aproape a rămas pe drumuri. Cu ajutorul prietenilor ei de la Garden Lodge, ea a reușit să se descurce. Testamentul lui Freddie a ridicat numeroase întrebări, iar multe nu aveau să fie niciodată deslușite.

Mai târziu Jim Hutton a explicat că și-a scris memoriile pentru că era furios, nu pentru bani. Voia ca lumea să știe adevărul și nu vedea altă cale.

„Cred că Jim Beach era furios că am distrus «mitul lui Freddie», e de părere Jim. Doar l-am adus la statutul lui inițial de ființă umană. Am spus adevărul în carte. Beach voia ca fanii să creadă că drăgălașa de Mary Austin fusese iubirea vieții lui Freddie și că fusese o poveste măreață, tragică și romantică. Cred că fanilor nu le pasă nici cât negru sub unghie că Freddie a fost gay sau nu. Și mai sunt de părere că fanii vor să știe adevărul – atât părțile bune, cât și cele rele.“

Peter Freestone e și el de aceeași părere. Freddie ar fi fost îngrozit să vadă cum oamenii pe care i-a iubit și i-a îndrăgit se ceartă după moartea lui.

„Cei implicați trebuie să trăiască cu ei înșiși. Mary a spus odată că Jim [Hutton] avea o «imaginație foarte bogată». Îl știu pe Jim de foarte multă vreme și nu mi s-a părut niciodată altfel decât cinstit. Conștiința lui Jim, ca și a mea, a rămas mereu curată.“

Cât despre cenușă, oare a fost împrăștiată pe „Lacul lebedelor“ al lui Freddie din Montreux? A rămas într-o urnă pe raftul de deasupra șemineului părinților? A ajuns pe o plajă din Zanzibar pentru a fi aruncată în ocean? A fost trimisă mătușii Sheroo din India ca să o țină acolo sau a fost îngropată sub un cireș la Garden Lodge, așa cum a susținut Jim Hutton? Oare putea fi ascunsă într-un mormânt anonim din Cimitirul civil și Militar Brookwood din Surrey, care are o zonă pentru comunitatea parsi? Gita Choksi, o fostă colegă de școală

a lui Freddie de la St Peter's din Panchgani, este de părere că ultima variantă e adevărată. Când s-a dus prima oară la mormântul tatălui ei, Gita a dat nas în nas cu un îngrijitor și cei doi au stat de vorbă. „Cenușa cântărețului rock Freddie Mercury e îngropată aici", i-a spus bărbatul.

„Eram complet șocată și copleșită", a mărturisit Gita. „Evident că îngrijitorul nu avea cum să știe ceva despre legătura mea cu Freddie și nu avea niciun motiv să mintă. Nu-mi mai văzusem colegul de ani buni și iată-i cenușa îngropată la câțiva metri de cea a tatălui meu. Sunt absolut sigură că ăsta e adevărul. Nu cred că îngrijitorul mi-ar fi spus așa ceva mie, o parsi ca și Freddie, dacă nu era adevărat. A fost cel mai extraordinar lucru care mi s-a întâmplat vreodată. Dar i-am fost recunoscătoare."

Oare nu cumva bărbatul s-a înșelat? E posibil. Însă, când am vizitat eu însămi zona de morminte parsi din Brookwood, un îngrijitor mi-a zis același lucru. M-am gândit că ar putea fi o strategie pentru a-i descuraja pe fani. Cu siguranță că nu...

Deși nu a fost surprins de povestea Gitei, Peter Freestone nu a putut să o confirme.

„Pur și simplu nu știu. Cred că cenușa a fost împărțită, poate părinții au primit o parte, Mary o parte..., dar cine poate spune? Doar ei știu cu siguranță."

Piesa *Bohemian Rhapsody* a fost relansată ca single de Crăciun în 1991, la scurtă vreme după moartea lui Freddie. A ajuns imediat pe prima poziție, strângând peste un milion de lire pentru asociația de caritate anti-SIDA Terence Higgins Trust. Piesa simbol a celor de la Queen a fost relansată și în America, iar profitul a fost împărțit între asociațiile de caritate anti-SIDA din Statele Unite prin Fundația Magic Johnson.

Pe 20 aprilie 1992, trupa era pregătită să îi ofere lui Freddie un rămas-bun rock-and-roll – un concert care avea să fie considerat ulterior cel mai mare eveniment rock live al anilor 1990. Brian, care a spus că moartea lui Freddie a fost „ca pierderea unui frate", a insistat că acel concert dedicat lui Freddie Mercury de pe stadionul Wembley, care a avut loc a doua zi de Paște a acelui an, „nu este Queen", deși majoritatea celor care au luat parte au interpretat

cântece Queen. În ziua când s-a anunțat concertul, s-au vândut 72 000 de bilete în două ore, deși încă nu se stabilise cine va cânta. Evenimentul avea să fie transmis la radio și TV în 76 de țări și filmat pentru un documentar regizat de David Mallet.

Concertul impresionant a început cu imagini cu Freddie făcând vocalize. Annie Lennox și David Bowie au cântat *Under Pressure*, Roger Daltrey *I Want It All*. Trupa Extreme *Hammer to Fall*, George Michael și Lisa Stansfield au interpretat în duet *These Are the Days of Our Lives,* iar Elton John, *Bohemian Rhapsody* cu Axl Rose. Seal a ales *Who Wants to Live Forever*. Mick Ronson și Ian Hunter de la Mott the Hoople s-au abătut de la formatul stabilit și au adus un omagiu emoționat, cântând piesa *All the Young Dudes,* a lui Bowie. La fel și Robert Plant, care a cântat *Thank You* de la Led Zeppelin, deși a mai interpetat și *Innuendo* și *Crazy Little Thing Called Love*. Însă Liza Minnelli a fost cea care i-a întrecut pe toți cântând impecabil *We Are the Champions*.

Însă unde erau Dave Clark, Peter Straker, Tony Hadley, Elaine Paige? Aretha Franklin, Prince și Michael Jackson? Mulți dintre noi au fost surprinși atât de absența inexplicabilă a cântăreților care însemnaseră foarte mult pentru Freddie, cât și de faptul că formațiile de „metal“ nu fuseseră chiar ce și-ar fi dorit Freddie. Muzica celor de la Guns N' Roses, Metallica și Def Leppard era mai mult pe gustul lui Brian și al lui Roger. S-a spus că mulți dintre artiștii care au cântat au fost aleși pentru că *sound*-ul lor fusese influențat de Queen. Alții sunt de părere că respectivul concert-omagiu a fost de fapt o modaliate prin care Brian, Roger și John l-au primit pe solistul lor iubit înapoi în Queen, căci locul lui era în inimile lor. În plus, s-a urmărit o retrospectivă a varietății, a specificului și a idealurilor formației.

Tim Rice spune că Elaine Paige a fost jignită că Liza Minnelli a fost invitată să cânte la concert și nu ea. Mulți au fost surprinși și de absența artiștilor gay declarați – Boy George, Holly Johnson, Jimmy Somerville, Leee Johns – pentru a celebra acel aspect al stilului de viață al lui Freddie. Pe lângă cei care au cântat, dacă erau și Pavarotti, Carreras și Domingo care să interpreteze arii clasice, totul ar fi părut foarte de-a dreptul. Cât despre Montserrat Caballé, ea însăși a explicat că avea angajamente la EXPO în Sevilla, unde cânta în fiecare

noapte în timpul săptămânii inaugurale care a început odată cu acest concert-omagiu. A dorit să participe la concertul lui Freddie prin satelit. Dar nu a putut fi stabilită o conexiune prin satelit cu Londra, deoarece concertul era transmis live în toată lumea. Nici măcar Elizabeth Taylor, actriță celebră de la Hollywood, o personalitate activă în lupta împotriva flagelului SIDA, care s-a adresat publicului cu ochii în lacrimi, nu a putut să compenseze absența cântăreței numite La Superba.

George Michael, care i-a lăsat pe toți cu gura căscată când a cântat *Somebody to Love*, reamintindu-le tuturor de triumful trupei la Live Aid cu șapte ani în urmă, a dezvăluit că „își trăia visul din copilărie".

„Când mă gândesc la Freddie, mă gândesc la tot ce mi-a oferit ca artist", a declarat George. „Când am cântat acele piese, mai ales *Somebody to Love*, m-am simțit copleșit. Cred că a fost probabil cel mai extraordinar moment din cariera mea."

„George Michael a avut o prestație *incredibilă* la concert", a afirmat Peter Paterno entuziasmat. „Mi-a trecut prin minte și sunt sigur că mulți s-au gândit că ar fi putut să-l înlocuiască pe Freddie. Deși în cele din urmă cred că nimeni n-ar fi reușit."

Spike Edney, care a cântat la clape cu Mike Moran, a fost întristat de certurile izbucnite după concert, când mulți critici i-au înfierat pe artiști pentru că nu s-au ridicat la standardele lui Freddie. Cei care și-au exprimat dezamăgirea au uitat sau nu înțeleg că foarte puțini artiști în istoria rockului au fost înzestrați cu amplitudinea vocală extraordinară a lui Freddie.

„Nu cred că e drept să spui că niciunul dintre acei mari artiști nu putea să cânte piesele la fel de bine ca Freddie. Dar știu că mulți dintre ei se simțeau de parcă erau în umbra lui. Desigur că lui i-ar fi plăcut. S-ar fi distrat să-i vadă pe toți suferind. S-ar fi bucurat să asiste la un mare concert în cinstea lui, dar s-ar fi bucurat și să îi observe cum se chinuie, fără a reuși să atingă notele lui!"

La petrecerea de după eveniment de la clubul Brown se vedea clar cum se simțeau toți, povestește Spike: „La etaj l-am zărit pe Roger rezemat de un perete, uitându-se în gol. Apoi l-am reperat pe Brian la câțiva metri făcând același lucru. M-am dus la ei. «Cum vă simțiți?» i-am întrebat. «Nu simt

nimic», a răspuns unul dintre ei. Nimeni nu-și amintește nimic. Nu puteai pur și simplu să înțelegi tot ce se întâmplase. Odată ce s-a terminat, am zis: «Doamne, ce am făcut în ultima lună? Și ce facem acum?»“

Strângerea de fonduri era în desfășurare. Mercury Phoenix Trust, organizație înființată în 1992 pentru a administra sumele de bani provenite din vânzarea de bilete de la concert și din alte surse, are ca emblemă phoenixul din blazonul trupei creat de Freddie la începuturile carierei. Organizația continuă să strângă bani și azi pentru cauze legate de SIDA din toată lumea.

George Michael, Lisa Stansfield și Queen au donat către Mercury Phoenix Trust drepturile de autor de pe minialbumul *Five Live*. În aprilie 2002, trustul a primit o sumă de bani și mai mare când concertul a fost lansat pe DVD pentru a marca cea de-a zecea aniversare a asociației de caritate. A intrat pe prima poziție în topurile din Marea Britanie. Astăzi, după 20 de ani, fondul continuă să primească bani.

Este limpede că Jim, iubitul îndoliat, a scris biografia selectivă din 1994 cu intenția de a aduce un omagiu sensibil partenerului mult iubit. Însă acest lucru s-a pierdut oarecum din vedere din pricina coautorului care a insistat pe aspectele mai senzaționale ale relației, precum și pe detaliile personale ale ultimelor zile din viața lui Freddie.

În consecință, Jim a fost izgonit din tabăra Queen. Reacția, care l-a șocat și l-a nedumerit, a fost motivată cu siguranță de faptul că membrii trupei, managementul, familia și prietenii sufereau și ei. Li s-a părut insuportabil să vadă detaliile sinistre legate de moartea lui Freddie relatate peste tot.

În timpul pe care l-am petrecut cu Jim în pitoreasca regiune Carlow din sud-estul Irlandei, unde trăia într-un bungalow confortabil construit cu moștenirea de 500 000 de lire de la Freddie, nu am avut nicio îndoială că iubirea pe care a susținut că i-a purtat-o lui Freddie a fost adevărată. Era un bărbat cald și decent, mulțumit cu ce avea. A fost extraordinar de recunoscător, mi-a mărturisit, pentru că a trăit o viață de superstar prin intermediul lui Freddie. În grădină mi-a arătat mândru trandafirii mov „Blue Moon“ pe care Freddie îi adora.

Dat fiind că Jim era catolic și că mama lui încă trăia atunci când s-a publicat cartea, cred că a fost un gest foarte curajos să o scrie.

„Am discutat cu familia“, mi-a explicat. „Într-un fel le-am cerut permisiunea. N-ar fi trebuit să mă îngrijorez. Mi-au zis doar că mă sprijină și asta a fost tot.“

Jim știa că Freddie avusese o dilemă mai mare din cauza religiei familiei.

„Freddie nu practica zoroastrismul“, a afirmat Jim, lucru cu care Peter Freestone a fost de acord. „Pentru că părinții lui Freddie l-au incinerat potrivit credinței lor, s-a presupus că era practicant“, a adăugat Jim.

„Dar în toți ani în care am fost cu el, nu a făcut-o. Nu știu nimic despre religia familiei lui. N-am discutat niciodată. Dar îmi amintesc că stăteam în pat lângă el noaptea și îl auzeam cum se roagă. În ce limbă? În engleză. La cine? Nu știu. Uneori întrebam cu cine vorbea și doar dădea din umeri și îmi șoptea: «Îmi spun rugăciunea.»“

Birourile Queen Productions de pe Pembridge Road s-au închis după moartea lui Freddie. La fel și Mountain Studios, când David Richards și-a luat tot și s-a mutat în Alpi, mai sus de Montreux. Ușa plină de graffiti și fantomele din studio sunt tot ce-a mai rămas. Însă cei care au presupus că povestea Queen se va termina cu moartea tragică a lui Freddie s-au înșelat.

Made in Heaven, al cincisprezecelea album de studio al Queen, a intrat direct pe prima poziție în topuri în 1995, la patru ani după moartea lui Freddie. S-a vândut în douăzeci de milioane de exemplare în toată lumea și este o compilație extraordinară făcută cu efort și devotament. Plin de vitalitate și melancolie, este un recviem și o etalare pentru diva din Freddie. O piesă remarcabilă pentru mine este *Mother Love*. E compusă de Brian, iar vocea tulburătoare a lui Freddie ne poartă în trecut la un concert exploziv, la un riff din *It's a Kind of Magic,* o bucățică din *Goin' Back* al lui Gerry Goffin/Carole King, scris de Freddie și lansat sub numele de Larry Lurex în zilele de început de la Trident ale formației Queen... *I think I'm going back/to the things I learnt so well/in my youth…*[36] Un plânset de copil care îți sfâșie inima duce cântecul spre un sfârșit fantomatic, care cu siguranță simbolizează moartea lui și renașterea cântărețului.

Cealaltă piesă care mi-a plăcut de pe album este *A Winter's Tale*, cântecul de lebădă al lui Freddie, pe care l-a scris și l-a compus în apartamentul din Montreux cu vedere spre lacul pe care îl îndrăgea. Versurile, care descriu ce vede pe fereastră, amintesc de liniștea și mulțumirea pe care le-a găsit la sfârșit. Titlul cântecului, indiferent că s-a dorit sau nu a fi un omagiu adus piesei *Poveste de iarnă* de William Shakespeare, ne dezvăluie mai multe despre inspirațiile timpurii ale compozițiilor lui Freddie. Unul dintre protagoniștii piesei lui Shakespeare este Polixenes, regele Boemiei, un regat antic care corespunde în mare parte Cehiei de azi. Se pare că ar fi stat la baza piesei *Bohemian Rhapsody.* Dacă, așa cum au presupus mulți exegeți ai operei shakespeariene, piesa este o alegorie a morții lui Anne Boleyn, personajul Perdita a fost inspirat de fiica lui Anne și a lui Henric al VIII-lea, care avea să devină Elisabeta I, Regina Angliei... Să fi fost primul mare hit al trupei legat de ultima piesă a lui Freddie? Nu e imposibil.

Există multe monumente dedicate lui Freddie, printre care și statuia sculptată de Irena Sedlecka, de pe malul lacului Geneva, în Montreux. A fost inaugurată de Montserrat Caballé pe 25 noiembrie 1996 și a marcat cinci ani de la moartea lui Freddie. Ceremonia a fost deschisă de către primarul din Montreux în prezența părinților lui Freddie, a surorii sale, Kashmira, a lui Claude Nobs, cel care a înființat Festivalul de Jazz de la Montreux, a lui Brian și a lui Roger. Statuia rămâne unul dintre obiectivele cele mai vizitate din Elveția. A devenit și punctul central al multor pelerinaje anuale ale fanilor Queen, care sărbătoresc ziua de naștere a idolului lor în septembrie.

„Unul dintre cele mai dificile momente a fost dezvelirea statuii", a declarat Brian pentru revista *Q* în 2011. „E un omagiu foarte frumos, iar ceremonia a fost emoționantă, dar brusc m-a cuprins furia. M-am gândit că asta e tot ce a mai rămas din prietenul meu și tuturor li se pare normal și minunat, dar e de fapt îngrozitor să mă uit la o bucată de bronz care este imaginea prietenului meu și el să nu mai fie aici cu noi."

Un spectacol special *Ballet for Life*, *Le presbytère n'a rien perdu de son charme ni le jardin de son éclat* („Presbiteriul nu și-a pierdut din farmec și nici grădina strălucirea"), a fost pus în scenă la cinci ani după moartea lui Freddie de către

Maurice Bejart de la Corpul de Balet Bejart din Lausanne pentru a aduce un omagiu vieții lui Freddie și a lui Jorge Donn, directorului trupei Bejart. Conține piese Queen și compoziții de Mozart. Începe emoționant cu *It's a Beautiful Day*, prima piesă de pe *Made in Heaven,* și se încheie cu *The Show Must Go On,* ultima piesă de pe *Innuendo*, ultimul album Queen din timpul vieții lui Freddie. Prima reprezentație a avut loc la Théâtre de Chaillot la Paris în ianuarie 1997, în prezența doamnei Chirac (soția președintelui Franței de atunci), cu Elton John, Brian, Roger și John Deacon. A fost ultima apariție live a basistului cu colegii de trupă.

John a suferit grav de depresie după moartea lui Freddie. Dat fiind că tatăl lui murise când avea doar 11 ani, decesul lui Freddie a scos la suprafață sentimente cărora John nu le făcuse față atunci. La un moment dat a început să frecventeze un club de striptease și a avut o relație cu o dansatoare de 25 de ani căreia i-a făcut cadou un apartament, o mașină și obiecte de lux. Relația nechibzuită a eșuat, apoi John a vrut pe bună dreptate să se retragă alături de soție și de familie. A părăsit oficial trupa în 1997.

„E o persoană foarte retrasă acum", a zis Brian. „Comunică prin e-mail când sunt discuții de afaceri, dar cam atât."

Brian și Roger nu erau pregătiți să pună punct. Iar proiectul potrivit avea să vină la timpul lui.

În iunie 2002, Brian a interpretat *God Save the Queen* pe acoperișul reședinței regale din Londra (în memoria lui Jimi Hendrix, potrivit spuselor sale) pentru a deschide „Party at the Palace", un concert organizat pentru Jubileul de Aur al Majestății Sale regina Elisabeta a II-a. În 2004 a colaborat pentru prima dată cu Paul Rodgers, solistul fostei trupe Free and Bad Company în cadrul concertului Fender Strat Pack. Entuziasmat de faptul că se completau așa de bine, Brian l-a convins pe Paul să cânte cu Queen atunci când formația a fost inclusă în UK Music Hall of Fame. Apoi Roger, Brian și Paul au anunțat un turneu mondial ca „Q + PR" în 2005, spunând foarte clar că Paul nu îl va înlocui pe Freddie, că proiectul era o variațiune pe aceeași temă. Au concertat în 2005 în Africa de Sud pentru 46664, campania de

conștientizare a SIDA a lui Nelson Mandela, apoi au mers în turneu restul anului, iar Spike Edney s-a întors bucuros la clape.

Q + PR a avut un turneu cu 23 de concerte în America de Nord. Doi ani mai târziu au cântat în Hyde Park la petrecerea de ziua lui Nelson Mandela, care împlinea 90 de ani, încheind în mod sublim episodul sud-african. Apoi au plecat într-un turneu lung în Europa. Deși au încheiat momentan colaborarea, ambele părți insistă că aranjamentul rămâne deschis. Toți se ocupă de proiecte solo. Brian a participat în 2011, alături de Kerry Ellis, vedeta de pe West End și Broadway, la un spectacol de mare succes, în care teatrul muzical se întâlnește cu muzica rock, intitulat „Anthems".

Pe 24 noiembrie 2009, când s-au împlinit 18 ani de la moartea lui Freddie, 2 000 de fani Queen din toată lumea s-au strâns în Feltham pentru a-i vedea pe Brian și pe mama lui Freddie dezvelind o placă din granit cu o stea ca la Hollywood în memoria acestuia. A fost primul monument din Anglia dedicat solistului Queen (dacă nu punem la socoteală macheta care îi invita pe fani la spectacolul *We Will Rock You*, aflată deasupra teatrului Dominion din Tottenham Court Road).

„Feltham a fost primul lui cămin în Anglia când am venit din Zanzibar și a fost un loc în care a început să-și exploreze viitorul muzical", a declarat Jer Bulsara, pe atunci în vârstă de 87 de ani.

„Freddie, am urmat visul tău, visul nostru și te iubim, te vom iubi mereu", a zis Brian. „Suntem foarte fericiți că te putem onora astfel."

„Stormtroopers in Stilettos" (titlu preluat din piesa *She Makes Me* de pe al treilea album Queen, *Sheer Heart Attack*, 1974) este o expoziție internațională plină de nostalgie a formației Queen aflate la începuturi. S-a deschis pentru a marca împlinirea a 40 de ani de la înființarea formației în 2011 – un an de celebrări în care Queen va semna un nou contract cu Island Records prin Universal.

Spre sfârșitul lui 2010, GK Films a anunțat că se va face un film la Hollywood bazat pe viața lui Freddie. Filmul despre Freddie Mercury al lui Graham King este coprodus de studiourile TriBeca Films, deținute de Robert de Niro, și de Queen Films. Rolul lui Freddie va fi interpretat de actorul Sacha

Baron Cohen, vedeta filmelor „Borat“ și „Bruno“, iar scenariul este semnat de Peter Morgan, autor al multor scenarii bine cotate, printre care cele pentru *The Queen, Frost/Nixon* și *Ultimul rege al Scoției*.

„Freddie Mercury era un interpret extraordinar“, a comentat King. „Cu Sacha în rolul principal, cu scenariul lui Peter și cu susținerea celor din Queen, avem combinația perfectă pentru a spune povestea adevărată din spatele succesului.“

În scenariul lui Morgan, trupa e prezentată la începutul anilor 1980, când Queen își distrusese reputația în America și era în declin. Cum anii cei mai buni păreau să fi trecut, fiecare membru al formației se concentra pe proiecte solo. Apoi Geldof a anunțat Live Aid, Queen i-a acceptat viziunea și a uimit lumea întreagă pe stadionul Wembley. Dându-și seama de puterea lor ca formație, plănuiesc și pornesc un turneu uriaș de „revenire“ și se bucură de o a doua șansă. Dar Freddie moare de SIDA și visul se sfărâmă...[37]

De când a murit Freddie, reputația globală și impactul celor de la Queen a crescut și datorită succesului fenomenal al musicalului *We Will Rock You*. Musicalul, plasat într-un universal din viitor în care muzica rock a fost interzisă și unde Boemii, o gașcă de rebeli care iubesc muzica, așteaptă un erou, a fost scris de actorul de comedie Ben Elton și are la bază piesele clasice Queen. De când a avut premiera în 2002 la teatrul Dominion din Londra pe Tottenham Court Road, „musicalul-tonomat“ se joacă numai cu casa închisă și succesul nu pare să se diminueze. Au fost puse în scenă 27 de versiuni internaționale, a câștigat premiul BBC Radio 2 Olivier Audience Award în martie 2011.

E posibil ca *We Will Rock You* să nu fie pe gustul tuturor. Într-adevăr, Brian și Roger sunt acuzați în anumite cercuri că „s-au vândut“. Cui îi pasă? Celor de la Queen nu. Popularitatea continuă a spectacolului vorbește de la sine. Cum spune și Roger: „Dă-i dracu’ dacă nu s-au prins!“

„Rolul esențial al *We Will Rock You* a fost să aducă muzica senzațională a celor de la Queen în atenția milioanelor de tineri care nici nu se născuseră pe vremea când Freddie era în viață și când trupa concerta“, a precizat Paul Gambaccini.

Oare ce părere ar avea Freddie dacă ar ști că trupa Queen e și mai faimoasă decât a fost în timpul vieții sale?

„I-ar plăcea la nebunie“, susține Paul Gambaccini. „I-ar plăcea *enorm*. E mai tare decât Liza Minnelli! Ce mult i-ar fi plăcut! Iubea divele. Pe Liza, pe Montserrat, le adora pe aceste femei. Ar fi încântat că proiecția lui enormă este atât de iubită. Primesc solicitări de prietenie pe Facebook de la tineri europeni care știu că l-am cunoscut pe Freddie. Peter Freestone e un idol al acestui grup. E un mod de viață. Ei se îmbracă, cântă, sunt Freddie pentru o zi (când fanii din toată lumea se îmbracă precum idolul lor de ziua lui Freddie ca să strângă bani pentru Mercury Phoenix Trust). E fascinant! Niciunul nu se născuse sau nu era conștient de impactul lui Freddie cât el trăia. Ei reacționează la acel Freddie Mercury rămas în istorie, nu la un om pe care l-au cunoscut ei înșiși.“

Ceilalți membri Queen vor continua să aibă un stil de viață aparte. John Deacon este astăzi un familist liniștit, iar anii nebuni Queen au rămas într-un colț al minții. Brian, care a fost onorat în 2005 cu Ordinul Imperiului Britanic în grad de comandant pentru serviciile aduse industriei muzicale, s-a recăsătorit cu Anita, are trei copii adulți și este preocupat de astronomie și de ocrotirea vulpilor. După relația cu Debbie, Roger s-a însurat cu Sarina, tânăra lui prietenă, după șase ani petrecuți împreună, și aveau cinci copii la ultima numărătoare. Muzica rămâne o prioritate atât pentru Roger, cât și pentru Brian.

Incredibil, dar trupa Queen a detronat The Beatles și a devenit formația cu cele mai multe albume în topurile din Marea Britanie. În 2006 albumul lor *Greatest Hits* a devenit cel mai bine vândut album din Anglia din toate timpurile cu vânzări de peste 5 407 587 de exemplare. *Greatest Hits II* a fost pe locul șapte, cu vânzări de peste 3 631 321 de exemplare. În total, trupa a avut pe locul întâi 18 albume, 18 single-uri și 10 DVD-uri în toată lumea, devenind una dintre cel mai bine vândute trupe de rock din lume. Se estimează că au vândut în total peste 300 000 000 de exemplare în toată lumea – 32,5 milioane doar în Statele Unite. Queen este și singura trupă ai cărei membri au compus fiecare mai multe piese care au avut succes în topuri. *We Will Rock You* a fost adoptat ca imn de New York Yankees și de echipa de fotbal Manchester

United. *We Are the Champions* rămâne cea mai ascultată piesă Queen din toate timpurile, cântată de microbiști din toată lumea. Freddie însuși a descris-o ca fiind „cea mai egoistă și arogantă piesă pe care am compus-o vreodată“.

„Simt că Freddie e încă aici pentru că într-un anumit fel muzica lui e încă aici“, a zis Kashmira, sora lui. „A fost fratele meu, dar și un superstar. La drept vorbind, nu știu cum ar fi fost să am un frate obișnuit. Pentru că fratele meu a fost atât de extraordinar!“

„Freddie mi-a fost cel mai bun prieten“, mi-a mărturisit Roger Taylor într-un moment de sinceritate. „Nu am trecut niciodată peste moartea lui. Niciunul dintre noi nu a făcut-o. Cred că toți ne-am închipuit că o vom accepta destul de repede, dar am subestimat impactul pe care l-a avut asupra vieților noastre. Încă mi se pare dureros să vorbesc despre asta. Prezentul și viitorul fără Freddie sunt imposibil de acceptat. Încerc să mă obișnuiesc cu asta în fiecare zi.“

Acel Freddie căruia el îi simte lipsa este sufletul din spatele superstarului: o persoană profund umană care s-a îndrăgostit de o fantezie. Spre dezaprobarea unora, spre încântarea a milioane de oameni. Totul a fost după dorința lui. Nu s-a scuzat și nu a așteptat compasiune. Dacă s-a simțit prins uneori în capcană de contradicțiile care l-au format, cântecele l-au eliberat.

Pe clovnul trist care a râs la urmă... pe Brian și pe Roger care merg mai departe în amintirea lui. Poate cineva să-i învinovățească pentru că încearcă să țină flacăra aprinsă? Eu una, în niciun caz.

Cred că mă întorc/la lucrurile pe care le-am învățat atât de bine/în tinerețea mea... (n. tr.).

După mai multe încercări eșuate, proiectul filmului s-a concretizat în 2015-2017. Intitulat *Bohemian Rhapsody* și regizat de Bryan Singer, filmul lansat în 2018 are la bază un scenariul scris de Anthony McCarten, iar rolul lui Freddie Mercury este interpretat de Rami Malek. Filmul s-a bucurat de un enorm succes și a câștigat numeroase premii (n. red.).

Mulțumiri și prețuire

Lui Hannah Black, editorul meu extraordinar, pentru efort și îndrumare.

De asemenea, Camillei Dowse, lui Kate Miles, Alice Howe, Kerry Hood, Bea Long, Jason Bartholomew și tuturor celor de la Hodder & Stoughton care au lucrat cu atâta dăruire la acest proiect. Exuberanța și atitudinea lor optimistă au fost o bucurie pentru mine.

Lui Ivan Mulcahy, agentul meu minunat, pentru încurajările constante, prietenie și sprijin. Și Laetitiei Rutherford, lui Stephanie Cohen și lui Jonathan Conway de la Mulcahy Conway Associates. A fost un privilegiu să cunosc oameni atât de senini și să lucrez cu ei.

Lui Freddie Mercury, lui Brian May, lui Roger Taylor și lui John Deacon pentru muzica pe care au creat-o și care îmi încântă copiii așa cum m-a încântat și pe mine.

Prietenilor, colegilor și asociaților mei generoși, precum și multor personaje-cheie din viața lui Freddie Mercury care și-au deschis sufletele și mi-au împărtășit din amintirile lor sau m-au ajutat să scriu cartea într-un fel sau altul – sper că majoritatea sunt amintiți aici:

Tim Rice, Steve Harley, Phil Swern, Andy Hill, Jim Diamond, Steve Levine, Mick Rock, Dan Arthure, Jonathan Morrish, Leee John, Frank Allen, David Wigg, Clare Bramley, Francis Rossi, Dave Hogan, Nigel Angel, Bob Lefsetz, Peter Paterno, James Saez, Eddie Delena, Reinhold Mack, Rick Wakeman, Ben Wakeman, John Waite, Elton John, Jamesie, Kim Wilde, Nick Boyles, Chris Hewlett, Alan Edwards, James Nisbet, Scott Millaney, Simon Napier-Bell, Richard Hughes, Robert Lee, Gray Jolliffe, David Hamilton, David „Kid“ Jensen, Paul Gambaccini, Spike Edney, David Stark, John Fleming, Jeff Griffin, James Khalaf, Nick Fitzherbert, Paula Fitzherbert, Louis Souyave, Tony Hadley, Carolyn Cowan, Bernard Doherty, Tony Bramwell, Harvey Goldsmith, Pete Smith, Peter Freestone, Mike Read, Michael Appleton, Bob Geldof, Fiz Shapur, Andrew MacGillivray, Lindsay Martins, Jude Martins,

Alicia Martins, Daniel Martins, Jeremy Norman, David Thorpe, Rolf Harris, Denis O'Regan, Peter Hillmore, Edmund Preston, David Quantick, Phil Symes, Jerry Hibbert, Chris Poole, Shernaz Screwaller, Michael Anastasios, Dominic Denny, Jim Jenkins, Gerd Kochlin, Nick Elgar, Stuart White, David Syner, Toby Rose, Sandy Evans, Bonzo Fernandez, Perviz Darunkhanawala, Diana Darunkhanawala, Nancy Galloway, Nasser K. Awadh, profesor Abdul Sheriff, Hamari Omar, Kevin Patience, Sheroo Khory, Morris W. Innis, Cyrus Ghandy, Janet Smith, Gita Choksi, domnul și doamna Davis, Marcela Delorenzi, Hollow Skai, Tomas Petterson, Paul Davies, Saskia Campbell, Annabel Lord, Frank Warren, Laura Morris, John McFaul, Stephen Kahn, Mike Stone, Michael Charidemou, Robert Kirby, Chris Griffin, Wendy Reid, Phil Mackney, Jessica Mackney, Rachel Tarnoy, Dominic Collier, Alison Miller, Claire Weeks, Lia Policane, Sharron Nasir, Pauline Thomson, Julie Ives-Routleff, Karen French, Bill și Rachel Leigh, Maureen și Ghee Ong, Jan Moore, Jane Stone.

Profesorul Edward G. Hughes MD MB ChB, Universitatea McMaster, Hamilton, Ontario.

Doctorul Cosmo Hallstrom MD FRCP FRCPsych MB ChB DPM, Londra.

Bob, Jim, Nick și Dave, Right Turn Left RIP.

Kelvin Mackenzie, Rod Gilchrist, Lynda Lee-Potter, Nigel Dempster, Bob Hill, Nick Gordon, John Koski, John Chenery, Herbert Kretzmer, Jack Tinker, Baz Bambigoye, Sean Usher, Pat Hill, Anne Barraclough, Steve Absolom, Geoff Sutton, Roger Tavener, Richard Young, Alan Davidson, Alan Grisbrook, Dave Benett, Geoff Baker, Annette Witheridge, Gill Pringle, Rick Sky, Martin Dunn, Nick Ferrari, David Wigg, John Blake, Piers Morgan, Hugh Whittow, Adam Helliker, Rachel Jane, Stephen Rigley, Clair Woodward, Peter Wright, Liam James, Nick Pyke.

Mulțumiri speciale lui Dave Hogan și lui David Stark.

Îi rămân îndatorată lui Roger Tavener pentru însemnări și amintirile din noaptea pe care am petrecut-o cu Freddie Mercury la Montreux în 1986.

Le mulțumesc din inimă lui Jim Beach, Phil Symes, mamei lui Freddie, Jer Bulsara, și surorii sale, Kashmira Cooke.

Christopher Millard și Elizabeth Bell, Royal Opera House
Colegiul Imperial, Londra
Colegiul de Arte Ealing, Londra
Universitatea Westminster, Londra
Studiourile Trident, Londra
Studiourile De Lane Lea, Londra
I Like Music, Londra
Associated Newspapers, Londra
News International, Londra
Trinity Mirror PLC, Londra
British Library Newspapers, Colindale, Londra
Clubul Groucho, Londra
Soho House, High Road House și Shoreditch House, Londra
Babington House, Somerset
Muzeele din Zanzibar, Zanzibar
Universitarea Dar es Salaam, Tanzania
St Peter's School, Panchgani, India
Norbert Muller & Montreux Music, Elveția,
www.montreux-music.com
Billboard USA www.billboard.com
Studiourile Record Plant, Los Angeles
Hollywood Records/The Walt Disney Company, Los Angeles
Soho House, West Hollywood
New York Daily News
Soho House New York
The Mercury Phoenix Trust
www.mercuryphoenixtrust.com
Campania de conștientizare HIV/SIDA 46664 Nelson Mandela
www.46664.com
Child Hope
www.childhope.org.uk
UK National AIDS Trust

www.nat.org.uk
Bone Cancer Research Trust
www.bcrt.org.uk
Site-ul oficial Queen
www.queenonline.com
Site-ul oficial Freddie Mercury
www.loveroflifesingerofsongs.com
Freddie For a Day Global Charity Network
www.freddieforaday.com
Site-ul oficial al The Who
www.thewho.com
www.lesleyannjones.com
email: laj@lesleyannjones.com

In memoriam

Rose Allocca, Poly Styrene, Peter Batt, Gerry Sanderson, John Entwistle, Roger Scott, Kenny Everett, Ginny Comely, Barbara Valentin, Pat Stead, Giles Gordon, Tony Brainsby, Tommy Vance, Jim Hutton, Liam McCoy, John Sutton, Lester Middlehurst, sir Henry Cooper, George Bodnar.

Orice omisiuni sunt neintenționate. Le rămân sincer îndatorată tuturor pentru ajutorul neprețuit. Nimeni dintre cei sus-menționați nu este responsabil pentru părerile autoarei exprimate în cuprinsul acestei cărți.

Referințe fotografice

©Guliver/ Getty Images: 1 *sus*, Mark and Colleen Hayward; 1 *mijloc* – Michael Putland; 3 *sus* – Hulton Archive; 3 *mijloc* – RB Redferns; 3 *jos* – Time & Life Pictures; 5 *jos* – Phil Dent; 6 *sus, stânga* – Dave Hogan; 7 *sus și jos* – Denis O'Regan; 8 *sus, stânga* – Dave Hogan; 8 *sus, dreapta* – Getty Images; 8 *jos* – KMazur.

©Rex Features /Shutterstock Editorial/ Profimedia Images: 1 *jos* – Andre Csillag; 2 *sus* – Ian Dickson; 2 *jos* – Andre Csillag; 4 *sus* – David Thorpe/ Daily Mail; 4 – *jos* Mark Mawson; 5 *sus* – Alan Davidson; 6 *sus dreapta* și *jos* – Alan Davidson; 7 *mijloc* – Alan Davidson.

Cronologie

5 septembrie 1946 Farrokh Bulsara se naște în Zanzibar.

1951 Farrokh este înscris la Școala Misionară din Zanzibar.

1955–1963 Farrokh devine elev intern la Școala St Peter's din Panchgani, India. Își schimbă numele în Freddie. Își lansează prima trupă, The Hectics.

1963 Freddie se întoarce în Zanzibar și își finalizează studiile la St Joseph's Convent School.

1964 Revoluția din Zanzibar, în ianuarie. Freddie și familia se mută în Anglia.

1964–1966 Freddie studiază artele la nivel A în cadrul Isleworth Polytechnic School.

1966 Freddie se înscrie la Ealing College of Art pentru a începe cursurile de design grafic și ilustrații. Pleacă de acasă și îl cunoaște pe Tim Staffell care cântă într-o formație cu Brian May.

1969 Freddie absolvă Ealing College of Art; are un stand în Kensington împreună cu Roger Taylor; întâlnește trupele Smile și Ibex; lansează a doua formație, Wreckage; o cunoaște pe Mary Austin.

Aprilie 1970 Brian May, Roger Taylor și Freddie își unesc forțele și devin Queen. Freddie își schimbă numele de familie în Mercury.

1970 Moare Jimi Hendrix, idolul rock al lui Freddie, pe 18 septembrie.

1971 Basistul John Deacon se alătură Queen în februarie.

1972 Queen semnează un contract cu studiourile Trident.

1973 Queen semnează un contract de înregistrări cu EMI. Single-ul de debut *Keep Yourself Alive* și albumul de debut intitulat *Queen* sunt lansate în iulie. Queen pleacă în turneu în Anglia, cântând în deschidere la Mott the Hoople. Apare primul fan-club oficial Queen.

1974 Se lansează piesa *Seven Seas of Rhye* și albumul *Queen II* în martie. Trupa este pentru prima oară cap de afiș într-un turneu în Anglia. Queen cântă cu

Mott the Hoople în turneul lor din America, aprilie. Se lansează piesa *Killer Queen* și albumul *Sheer Heart Attack*, octombrie/noiembrie. Atât piesa, cât și albumul intră în Top 10 în SUA.

1975 Primul turneu în SUA în care Queen e cap de afiș. Primul turneu în Japonia. Freddie câștigă premiul Ivor Novello pentru compoziție pentru *Killer Queen.* Queen reziliază contractul cu Trident. John Reid, impresarul lui Elton John, devine impresarul Queen. Este lansată piesa *Bohemian Rhapsody* pe 31 octombrie. Este lansat albumul *Night At the Opera*, în noiembrie. *Bohemian Rhapsody* este cea dintâi piesă Queen care ocupă prima poziție în Anglia, în noiembrie, iar Freddie câștigă alt Premiu Ivor Novello.

1976 Al doilea turneu Queen în SUA. Toate cele patru albume Queen sunt în Top 20, în februarie. Trupa pleacă în turneu în Japonia și în Australia. Queen susține un concert uriaș gratuit în Hyde Park, Londra, pe 18 septembrie. Lansează albumul *A Day at the Races* în decembrie.

1977 Queen pleacă în turneu în jurul lumii. Se lansează single-ul *We Are the Champions* în octombrie. *Bohemian Rhapsody* câștigă Premiul Britannia. Lansarea albumului *News of the World*. Avocatul Jim Beach negociază ieșirea Queen de sub contractul cu John Reid. Beach preia controlul asupra problemelor de ordin juridic ale formației. Queen își creează propria echipă de management, care-i include pe Paul Prenter.

1978 Queen în turneu în Europa. Trupa sărbătorește lansarea albumului *Jazz*, în octombrie, cu o petrecere scandaloasă de Halloween în New Orleans.

1979 Queen începe să înregistreze la studiourile Musicland din München. Lansează albumul *Live Killers* în iunie. Freddie cântă și dansează la o gală caritabilă alături de Royal Ballet la London Colisseum. Îl întâlnește pe Peter Freestone, viitorul lui asistent personal.

1980 *Crazy Little Thing Called Love* ajunge pe prima poziție în nenumărate țări și este prima piesă Queen care ajunge pe locul întâi în topurile din SUA.

Freddie cumpără Garden Lodge, casa luxoasă din Londra. Queen pleacă într-un turneu legendar în SUA. Albumul *The Games* lansat în iunie este primul lor album care atinge prima poziție în SUA. Piesa *Another One Bites the Dust* este numărul unu în SUA și în numeroase țări. Două nominalizări la Premiile Grammy. Queen intră în Cartea recordurilor. Lansează albumul *Flash Gordon*.

1981 Queen merge în turneu în America de Sud. De ziua lui, Freddie dă o petrecere în New York care durează cinci zile. Este lansat albumul *Greatest Hits* în noiembrie.

1982 Queen semnează un nou contract cu EMI pentru încă șase albume. Se lansează albumul *Hot Space* în mai. Piesa *Under Pressure* cu David Bowie ajunge pe prima poziție. Turneu american. Trupa primește cheile orașului Boston pe 23 iulie.

1983 Freddie îi cunoaște pe Winnie Kirchberger și pe Barbara Valentin în München și pe Jim Hutton în Londra. Începe să lucreze la primul album solo în München.

1984 Albumul *The Works* e lansat în februarie în Anglia și în SUA. Queen primește Premiul pentru contribuții deosebite aduse muzicii britanice în cadrul Brit Awards, iunie. Spike Edney se alătură trupei în calitate de clăpar în turnee. În urma concertelor controversate din Sun City, Africa de Sud, Queen e trecută pe lista neagră de Uniunea Muzicienilor.

1985 Queen e cap de afiș la festivalul Rock in Rio, în ianuarie, apoi face un turneu în Noua Zeelandă, Australia și Japonia începând din aprilie. Îi lasă pe toți cu gura căscată la Live Aid, Wembley, în iulie. Freddie părăsește München pentru totdeauna și se întoarce la Londra.

1986 *Magic*, turneul „de adio" al Queen în Europa. *A Kind of Magic,* album și coloana sonoră a filmului *Nemuritorul*, se lansează în iunie. Freddie renunță la turnee pentru a se instala la Garden Lodge, Londra, cu Jim Hutton, Peter Freestone și Joe Fanelli.

1987 Freddie lansează o versiune a piesei *The Great Pretender* în februarie. Se întâlnește cu Montserrat Caballé în Barcelona pentru a discuta despre o posibilă colaborare, în martie. Paul Prenter, fostul manager personal, îl trădează pe Freddie făcând dezvăluiri în presă. Freddie cântă la festivalul La Nit, Barcelona, în prezența regelui și a reginei Spaniei, în octombrie. Se lansează *Barcelona*, albumul lui Freddie cu La Superba, în octombrie.

1989 Este lansat albumul *The Miracle* în mai. Queen este votată „Trupa anilor ’80“.

1990 Queen primește din partea BPI un premiu pentru contribuții deosebite aduse muzicii britanice.

1991 Piesa *Innuendo* este primul single al celor de la Queen care ajunge pe prima poziție după mai bine de zece ani. Este lansat albumul *Innuendo* în februarie. Trupa începe să înregistreze ultimul album, *Made In Heaven*, care va fi lansat în cele din urmă în 1995.

24 noiembrie 1991 Freddie Mercury moare. *Bohemian Rhapsody* este lansată ca single de Crăciun și strânge peste 1 milion de lire pentru asociația caritabilă anti-SIDA a lui Terrence Higgins. Este lansată și în SUA, iar profitul se împarte între asociațiile caritabile americane ce luptă împotriva SIDA prin Magic Johnson Foundation.

1992 Concert-omagiu Mercury, stadionul Wembley, a doua zi de Paște. Se înființează organizația Mercury Phoenix Trust AIDS Charity.

1994 Jim Hutton își publică memoriile în care descrie viața cu Freddie.

1995 Albumul *Made in Heaven* intră direct pe prima poziție, la patru ani după moartea lui Freddie.

1996 Statuia lui Freddie sculptată de Irena Sedlecka este dezvelită în Montreux când se comemorează cinci ani de la moartea lui Freddie.

1997 Spectacolul *Le Presbytère: Ballet for Life*, în onoarea lui Freddie, debutează la Paris în ianuarie; membrii Queen cântă live. Basistul John Deacon părăsește formația.

2002 Brian interpretează *God Save the Queen* pe acoperișul Palatului Buckingham pentru Jubileul de Aur al reginei Elisabeta a II-a. Musicalul *We Will Rock You* bazat pe cântecele Queen are premiera la teatrul Dominion din Londra cu reprezentații în 27 de țări.

2004 Brian cântă în cadrul concertului Fender Strat Pack, unde se reîntâlnește cu solistul Paul Rodgers de la Free/Bad Company .

2005 Brian, Roger și Paul Rodgers anunță turneul Mondial „Q + PR". Trupa concertează în Africa de Sud pentru campania de conștientizare a SIDA a lui Nelson Mandela. Brian primește premiul CBE pentru servicii aduse industriei muzicale.

2006 Q + PR au 23 de concerte în America de Nord. Albumul *Greatest Hits* al celor de la Queen devine cel mai bine vândut album din Anglia din toate timpurile, depășind *Sgt Pepper's Lonely Hearts Club Band* al formației The Beatles. Totalul albumelor vândute este estimat la 300 de milioane de exemplare în întreaga lume.

2008 Q + PR concertează în Hyde Park pentru Nelson Mandela, care împlinește 90 de ani.

2009 O placă memorială pentru Freddie este dezvelită de mama sa în Feltham, orașul lui de adopție. La ceremonie participă 2 000 de fani.

2011 Se împlinesc 40 de ani de la înființarea Queen. Expoziția *Stormtroopers in Stilettos* se deschide la Londra. Queen semnează un nou contract cu Island prin Universal. Primele cinci albume ale formației, remasterizate și extinse, sunt lansate în martie, apoi în iunie, următoarele cinci. Ultimele cinci din cele 15 albume de studio sunt relansate pe 5 septembrie, când Freddie ar fi împlinit 65 de ani. Se anunță lansarea în 2012 a unui film produs la Hollywood, cu Sacha Baron Cohen, pentru a marca 21 de ani de la moartea lui Freddie.

Discografie

În 2011, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la înființarea trupei, Queen a lansat versiuni remasterizate, completate și reambalate ale celor 15 albume de studio. Accesați www.queenonline.com.

ALBUME QUEEN

În paranteză sunt datele de lansare din SUA.

Queen, 13 iulie 1973 (4 septembrie 1973)

Queen II, 8 martie 1974 (9 aprilie 1974)

Sheer Heart Attack, 8 noiembrie 1974 (12 noiembrie 1974)

A Night At The Opera, 21 noiembrie 1975 (2 decembrie 1975)

A Day At The Races, 10 decembrie 1976 (18 decembrie 1976)

News Of The World, 28 octombrie 1977 (1 noiembrie 1977)

Jazz, 10 noiembrie 1978 (14 noiembrie 1978)

Live Killers, 22 iunie 1979 (26 iunie 1979)

The Game, 30 iunie 1980 (30 iunie 1980)

Flash Gordon, 8 decembrie 1980 (27 ianuarie 1981)

Greatest Hits, 2 noiembrie 1981 (3 noiembrie 1981)

Hot Space, 21 mai 1982 (25 mai 1982)

The Works, 27 februarie 1984 (28 februarie 1984)

The Complete Works, 2 decembrie 1985: un box-set în ediție limitată cu toate albumele Queen cu excepția *Greatest Hits*, plus *Complete Vision,* un album special, care include single-uri și fețe B până atunci indisponibile (nu a existat o lansare simultană în SUA).

A Kind Of Magic, 2 iunie 1986 (3 iunie 1986)

Live Magic, 1 decembrie 1986 (nelansat în SUA)

The Miracle, 22 mai 1989 (6 iunie 1989)

Queen At The Beeb, 4 decembrie 1989: relansat în mai 1997 ca album dublu, remasterizat, include fiecare piesă Queen înregistrată vreodată pentru BBC (nu a existat o lansare simultană în SUA)

Innuendo, 4 februarie 1991 (5 februarie 1991)

Greatest Hits II, 28 octombrie 1991 (nelansat în SUA)

Classic Queen, 3 martie 1992 (doar în SUA)

Live At Wembley, *'86* 26 mai 1992 (2 iunie 1992)

Box Of Tricks, 26 mai 1992 (nelansat în SUA atunci). Include *The 12" Collection*

Greatest Hits, (piesele sunt listate diferit,15 septembrie 1992: doar în SUA)

Made In Heaven, 6 noiembrie 1995 (7 noiembrie 1995)

RECOMANDĂRI

The Platinum Collection:

Greatest Hits I, II & III *noiembrie 2000*

Absolute Greatest *noiembrie 2009*

Deep Cuts, Volume I (73–76) *martie 2011*

The Singles Collection Volume I *decembrie 2008*

The Singles Collection Volume II *iunie 2009*

The Singles Collection Volume III *octombrie 2010*

FREDDIE MERCURY – PROIECTE SOLO

ALBUME

Mr Bad Guy, *29 aprilie 1985 (7 mai 1985)*

Barcelona, cu Montserrat Caballé 10 octombrie 1988 (lansat postum în SUA, 14 iulie 1992) și relansat în Anglia pe 10 august 1992

The Freddie Mercury Album, 16 noiembrie 1992 (lansat în SUA ca **The Great Pretender,** 24 noiembrie 1992)

Freddie Mercury Remixes, țări diferite (nu în SUA) 1993

RECOMANDĂRI:

The Solo Collection Box Set, 23 octombrie 2000

O trecere în revistă completă a carierei lui Freddie. Unul dintre box-seturile cele mai cuprinzătoare produse vreodată de Queen Production. Colecția include piese-bonus și remixuri, bucăți instrumentale, „rarități" sau înregistrări pentru Mr Bad Guy, Barcelona și altele și interviurile unice realizate cu Freddie

de către David Wigg. Sunt incluse de asemeni și fotografii rare, desene și scrieri ale lui Freddie, precum și un text cuprinzător.

Lover of Life, Singer of Songs: The Very Best of Freddie Mercury, 5 septembrie 2006

Compilația pe două discuri, lansată în ziua în care Freddie ar fi trebuit să împlinească 60 de ani, este o celebrare a omului și a muzicii sale. Totul e aici.

SINGLE-URI

Ca Larry Lurex:

I Can Hear Music, 29 iunie 1973

Freddie Mercury:

Love Kills, 10 septembrie 1984 (11 septembrie 1984)

I Was Born to Love You, 9 aprilie 1985 (23 aprilie 1985)

Made In Heaven, 1 iulie 1985 (nelansat în SUA)

Living On My Own, 2 septembrie 1985 (2 iulie 1985)

Love Me Like There's No Tomorrow, 18 noiembrie 1985 (nelansat în SUA)

Din musicalul *Time* al lui Dave Clark:

Time, piesa-temă 6 mai 1986 (nelansată în SUA)

The Great Pretender, 23 februarie 1987 (3 martie 1987)

DE PE ALBUMUL BARCELONA, CU MONTSERRAT CABALLÉ

Barcelona, 26 octombrie 1987

The Golden Boy, 24 octombrie 1988

How Can I Go On?, 23 ianuarie 1989

LANSĂRI POSTUME DE SINGLE-URI SOLO

Barcelona, relansat 27 iulie 1992

How Can I Go On?, relansat în octombrie 1992

In My Defence, 30 noiembrie 1992

The Great Pretender, relansat 25 ianuarie 1993 (12 noiembrie 1992)

Living On My Own, relansat 19 iulie 1993

Relansarea piesei *Living On My Own* a fost cel mai bine vândut single al lui Freddie. A intrat pe prima poziție în topuri pe 8 august 1993 – prima dată când un single solo al unui membru Queen a ajuns pe locul întâi.

Pentru mai multe informații despre single-uri, box-seturi, copii piratate, lansări neoficiale, albume-omagiu, lansări Queen + Paul Rodgers și multe altele, accesați:

http://www.queenpedia.com/index.php?title=Discography.

Bibliografie selectivă

Blake, Mark, *Is This the Real Life? The Untold Story of Queen,* Aurum Press Ltd: London, 2010

Brooks, Greg & Lupton, Simon (compilers/editors), *Freddie Mercury: His Life In His Own Words*, Omnibus Press: London, 2008

Cann, Kevin, *David Bowie: Any Day Now: The London Years*, Adelita Ltd: London, 2010

Courauld, Pari, *A Persian Childhood*, Rubicon Press: London, 1990

Dean, Ken, *Queen: A Visual Documentary*, Omnibus Press: London, 1986

Evans, David & Minns, David, *Freddie Mercury: More of the Real Life*, Britannia Press Publishing: Culver City, 1995

Freestone, Peter with Evans, David, *Freddie Mercury: An Intimate Memoir by the Man Who Knew Him Best*, Omnibus Press: London, 2001

Geldof, Bob, *Is That It?,* Sidgwick & Jackson: London, 1986

Gunn, Jacky & Jenkins, Jim, *Queen: As It Began*, Sidgwick & Jackson: London, 1992

Hodkinson, Mark, *Queen: the Early Years*, Omnibus Press: London, 1995

Hogan, Peter K., *The Complete Guide to the Music of Queen,* Omnibus Press: London, 1994

Hutton, Jim with Wapshott, Tim, *Mercury and Me*, Bloomsbury: London, 1994

Kent, Nick, *Apathy for the Devil*, Faber: London, 2010

Norman, Jeremy, *No Make-up: Straight Tales From A Queer Life*, Elliot & Thompson Ltd, 2006

Norman, Philip, *Sir Elton: The Definitive Biography of Elton John*, Pan Books: London, 2002

O'Regan, Denis, *Queen: the Full Picture*, Bloomsbury: London, 1995

Palmer, Robert, *Dancing In the Street: A Rock and Roll History*, BBC Books: London, 1996

Rider, Stephen, *These Are The Days Of Our Lives*, Castle Communications: London, 1991

Rock, Mick, *Mick Rock, A Photographic Record 1969-1980*, Pinewood Studios: Century 22nd Ltd, 1995

St Michael, Mick, *Queen In Their Own Words*, Omnibus Press: London, 1992

Sheriff, Abdul & Ferguson, Ed, *Zanzibar Under Colonial Rule*, James Currey Ltd: Oxford, 1991

Shilts, Randy, *And the Band Played On: Politics, People, and the AIDS Epidemic,* Penguin Books: London, 1987

Sky, Rick, *The Show Must Go On,* Fontana Press: London, 1992

Smith, Pete, *Live Aid,* Penn & Ink Ltd: Vancouver, WA, 2012

Southall, Brian, *The Rise and Fall of EMI Records*, Omnibus Press, London 2009

Freddie se relaxează
în apartamentul
din Shepherd's Bush, 1969

Queen – bateristul Roger Taylor, chitaristul Brian May, basistul John Deacon și Freddie – fotografiați la începutul lui 1974, când porneau în primul turneu european important în Statele Unite

John Deacon, Brian May,
Roger Taylor
și Freddie Mercury,
la Ridge Farm, august 1975

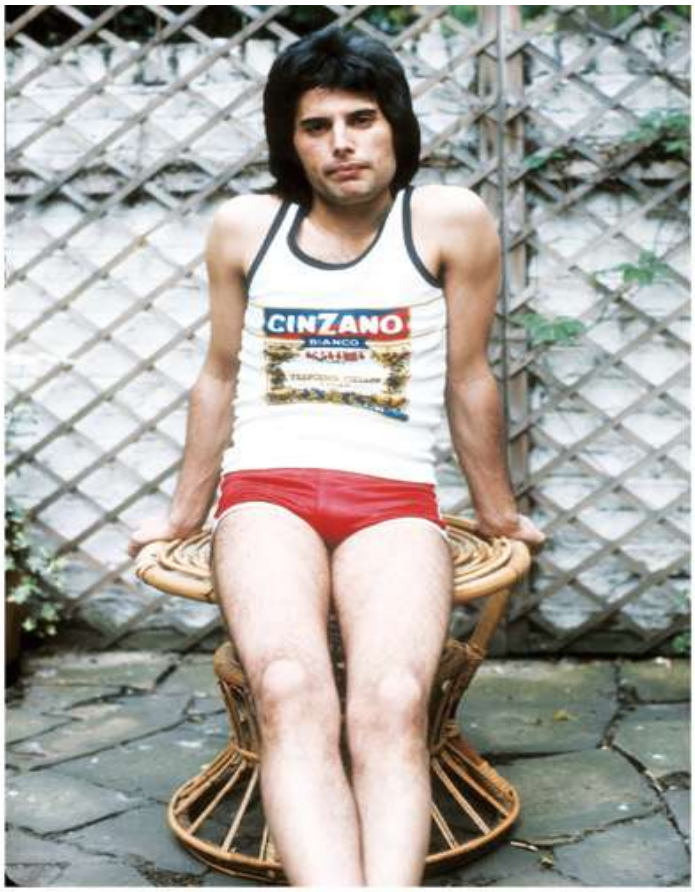

Freddie e pe cale să devină un superstar în 1975, anul în care se lansează *Bohemian Rhapsody*

Promovarea albumului *A Day At The Races* la hipodromul Kempton Park, octombrie 1976. De la stânga la dreapta: Mary Austin, Freddie și John Reid. În spatele lor sunt Chrissie Mullen May, soția lui May, Roger Taylor și Brian May

Halloween 1977: Freddie sărbătorește cu Elton John și Peter Straker. Tocmai fusese lansat albumul *News of the World*

Ianuarie 1978: Brian, Roger, Freddie și John pornesc într-un mare turneu european. Freddie are în picioare încălțările lui preferate: pantofii de balet. Brian e încălțat cu saboții albi din lemn

Freddie cu Ian Hunter,
solistul de la Mott the Hoople, SUA, 1982

Freddie repetă cu dansatorii
Royal Ballet Company, 1980

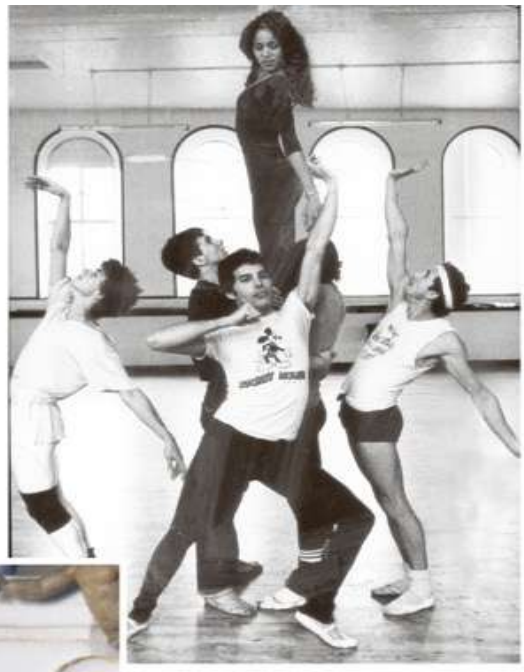

Freddie Mercury
pe platoul de filmare
pentru videoclipul
It's A Hard Life, 1984,
într-un costum creat
de Diana Moseley,
care a devenit cunoscut
ca „ținuta crevete"
pentru că Freddie arăta
ca un uriaș crevete gătit

Freddie cu actrița Jane Seymour ca „mire și mireasă“ la Royal Albert Hall,
în cadrul Fashion Aid for Ethiopia, 5 noiembrie 1985.
Sunt flancați de designerii Elizabeth și David Emmanuel,
cunoscuți pentru rochia de mireasă creată pentru lady Diana Spencer

Live Aid, finalul: de la stânga la dreapta: George Michael,
Harvey Goldsmith, Bono de la U2, Paul McCartney și Freddie

Freddie cu Annie Lennox la
Premiile Ivor Novello, 21 aprilie 1987

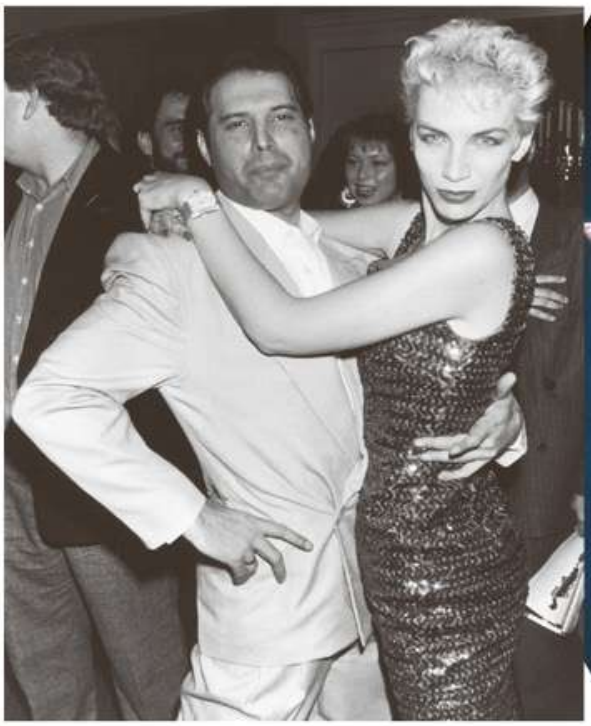

Freddie în videoclipul piesei
Who Wants To Live Forever,
16 septembrie 1986

În concertul „A Kind of Magic“
de pe stadionul Wembley, Londra, 11 iulie 1986

Freddie și David Bowie
în culise la Live Aid,
Stadionul Wembley,
13 iulie 1985

„Vii să ne jucăm?“ Cucerit de personalitatea ei uimitoare, Freddie o convinge pe Samantha Fox să cânte împreună la petrecerea Kensington Roof Gardens, organizată de Queen după concertul de pe Wembley, iulie 1986.

Queen zboară peste o mare de fani în elicopterul lor personalizat pentru ceea ce avea să fie, deși nimeni nu știa pe atunci, ultimul concert al lui Freddie cu Queen. Knebworth, august 1986

Freddie cu Catherine Zeta-Jones,
noua senzație din West End,
și cu Jill Gascoigne, actriță TV,
aprilie 1987

Soprana Montserrat Caballé împreună
cu părinții lui Freddie, Bomi
și Jer Bulsara, la dezvelirea
statuii fiului lor, 25 noiembrie 1996,
Montreux, Elveția

Brian May și Roger Taylor
împreună cu Jer, mama lui Freddie,
la cea de-a 16-a Ceremonie Anuală
Rock and Roll Hall of Fame,
2001, New York

Contents

1 - Live Aid
2 - Zanzibar
3 - Panchgani
4 - Londra
5 - Queen
6 - Solistul
7 - Mary
8 - Trident
9 - Emi
10 - Tipii
11 - Rhapsody
12 - Celebritatea
13 - Campionii
14 - München
15 - Phoebe
16 - America de Sud
17 - Barbara
18 - Jim
19 - Break Free
20 - Live
21 - Budapesta
22 - Garden Lodge
23 - Barcelona
24 - Înainte de plecare
25 - Legenda
Mulțumiri și prețuire
In memoriam
Referințe fotografice

Cronologie
Discografie
Bibliografie selectivă